

การศึกษาวีธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (มานุษยดุริยางควิทยา)

พฤษภาคม 2560

การศึกษาวีธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (มานุษยดุริยางควิทยา)

พฤษภาคม 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาวีธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรม (มานุษยดุริยางควิทยา)

พฤษภาคม 2560

สรวรรยา ทับแสง. (2560). การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน .ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (ศิลปกรรม: มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: อาจารย์ ดร. นงนุช ภาณุสุนทรธรรณผล.

วิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน 2. เพื่อศึกษาเทคนิคลีลาการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน อันประกอบด้วยเพลงพระทอง เบ้าหลุด สระนุหรงและบลีม ด้านวิธีการขับร้องศึกษาเกี่ยวกับ ความหมายบทขับร้อง ลักษณะบทขับร้อง การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง อารมณ์ในบทขับร้อง ตำแหน่งและช่วงลมหายใจ จังหวะ ด้านเทคนิคลีลาศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคลีลาในการเอื้อนและการ เปล่งเสียงคำร้อง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยรวบรวมข้อมูลจากตำรา วิชาการ งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เอกสารสิ่งพิมพ์และข้อมูลจากการบันทึกเสียงการขับร้องของ อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน และข้อมูลการสัมภาษณ์ศิษย์อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

จากการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน พบว่า 1. เพลงระบำสี่บทเป็นชุดเพลง ประกอบด้วย 4 เพลง ทุกเพลงเป็นเพลงท่อนเดียว แต่ละเพลงมี ทำนองร้องที่มีเอกลักษณ์ต่างกัน การขับร้องเพลงระบำสี่บทเป็นกลอนบทละคร มีการแบ่ง วรรคตอนเช่นเดียวกับกลอนสุภาพหรือกลอนแปด เนื้อหากล่าวถึงการเกี่ยวพาราสีของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร้ายรำด้วยความสง่างามและอ่อนช้อย การหายใจต้องกระทำให้ถูกตำแหน่งและคำนวณ ลมหายใจที่เหมาะสม หน้าทับกลองได้แก่ พระทอง นางให้ ลงสร้งแถมและขึ้นม้าตามลำดับเพลง 2. เทคนิคลีลาในการเอื้อน ได้แก่ การครั้น การกระทบ การเอื้อน 3 เสียง การแผ่วเสียง การใช้เสียง หนัก - เบา การประคบเสียง การใช้หางเสียง การใช้เสียงนาสิก การผ่านเสียง การกดเสียงและ เทคนิคลีลาในการเปล่งเสียงคำร้องมีวรรณยุกต์เป็นตัวแปรในการเลือกสรรการใช้เทคนิคลีลา ได้แก่การกระทบ การเอื้อน 3 เสียง การประคบเสียง การแผ่วเสียง การใช้เสียง หนัก - เบา การใช้ หางเสียง การใช้เสียงนาสิกให้การขับร้องเพลงระบำสี่บทมีความไพเราะ

A Study of Rabam Si Bod Singing Techniques of Charoenjai Sundaravadin

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for The
Master of Fine and Applied Arts degree in Ethnomusicology

at Srinakharinwirot University

May 2017

Sawanya Tubsang. (2017). *A Study of Rabam Si Bod Singing Techniques of Charoenjai Sundaravadin*. Dissertation, M.F.A (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Nuttika Soontorntanaphol

The purpose of the desertation “A Study of Rabam Si Bod Singing Techniques of Charoenjai Sundaravadin” are to 1) study the singing method of Charoenjai Sundaravadin, and 2) to study singing technique and style of Rabam Si Bod of Charoenjai Sundaravadin. Rabam Si Bod consists of Prathong song, Baolud song, Sraburong song, and Balim song. On singing method, this research studied the meaning of the lyric, character of the lyric, division of phrase, lyric emotion, breathing location, and tempo and rhythm. On singing technique and style this research studied the technique and style in ad-lib and lyric formation. This research is qualitative research approach, collecting information from documents and research, printing materials, and information from voice record of Charoenjai Sundaravadin and the interview information of Charoenjai Sundaravadin.

From the Study of Rabam Si Bod Singing Techniques of Charoenjai Sundaravadin, it is found that 1) Rabam Si Bod is a single section song. Each song has different character and melody. Rabam Si Bod singing is sung as a play story, phrasing them similarly to the “Klon Supap Poem” (4-words poem), or “Klon Pad” or 8-words poem. The song tells of the courtship of the angels which dances beautifully and delicately. In singing, the breathing must be in correct location and breath-in the right amount of air. The tempo and rhythm used are such as Prathong, Nang Hai, Long Song Tam, and Kuen Ma respectively. 2) Singing technique and style used are such as “Krun” (a type of ad-lib), “Kra Tob”, 3 voices ad-lib, lower voice, using forte-piano, voice dynamics (“Prakobsiang”), ending voice, nasal voice, passing voice, and pressure voice. The pronunciation technique and use of style is dictated by tone indicator and use the appropriately in order to sing RABAM SI BOD beautifully.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาวีธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน

ของ

สวรรณยา ทับแสง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปกรรม (มานุษยดุริยางควิทยา)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2560

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร. นงนุช สุนทรนผล)

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นงนุช สุนทรนผล)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกฤษต์)

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. นงนิจา สุนทรธรรณผล อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท
รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานสอบปริญญาโท รองศาสตราจารย์
ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกักรัตน์) กรรมการสอบปริญญาโท รองศาสตราจารย์ ดร. รุจี ศรีสมบัติและ
อาจารย์ ดร. เทพิกา รอดสการ ที่กรุณาให้คำปรึกษาทำให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์แบบได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์วิรัช สงเคราะห์ ที่กรุณาให้ด้านความรู้เกี่ยวกับด้านการขับร้อง
เพลงไทย ตามแนวทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน โดยเฉพาะเพลงระบำสี่บท การขับเสภา
การขับกรับเสภา ดุริยางคศิลป์ไทยตลอดจนหลักการดำเนินชีวิต ให้แก่ข้าพเจ้า ตลอดจนเป็น
กำลังใจที่สำคัญ ทำให้ผู้วิจัยทำงานวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ณัฐวิภา มุลธรรมเกณท์ ครูผู้เมตตาศิษย์ ครูผู้เป็นแรงบันดาลใจ
ทำให้ศิษย์ได้รู้จักและเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการขับร้องเพลงไทย ทางอาจารย์เจริญใจ
สุนทรวาทีน

ขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ฉันทนา เอี่ยมสกุลและอาจารย์ธรรมจักร พรหมพัว
ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงระบำสี่บทด้านนาฏศิลป์

ขอบพระคุณอาจารย์ปมนัดมณี สามสี พี่ชายที่แสนดีที่ชี้แนะแนวทางและเป็นกำลังใจให้
ผู้วิจัยทำงานวิจัยนี้ให้สำเร็จลุล่วงมาโดยตลอด

ขอขอบคุณคณาจารย์และนิสิตสาขามานุษยดุริยางควิทยา รหัสปีการศึกษา 2557
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ความรู้และมิตรภาพที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ประโยชน์อันเกิดจากปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอยกคุณงามความดีทั้งหมดให้แก่
บุพการี คุณยายและครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่อบรมสั่งสอนทั้งในด้านการดำเนินชีวิต การศึกษา
และในด้านการขับร้อง ดนตรีของข้าพเจ้าตลอดมา

สรวรรยา ทับแสง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
ความสำคัญของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
ศัพท์สังคีต.....	7
กรอบแนวคิด.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิด - ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3 วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย.....	46
ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล.....	46
ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม.....	45
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	47
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 วิเคราะห์ข้อมูล.....	50
เพลงระฆัง.....	52
วิธีการขั้บร่อง.....	52
เทคนิคลีลา.....	59
เพลงบ่้าหลุด.....	107
วิธีการขั้บร่อง.....	107
เทคนิคลีลา.....	114
เพลงสระบุหรง.....	160
วิธีการขั้บร่อง.....	161

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
เทคนิคลีลา.....	167
เพลงบลูม.....	199
วิธีการขับร้อง.....	199
เทคนิคลีลา.....	205
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	235
สรุปผลการค้นคว้า.....	235
อภิปรายผล.....	249
ข้อเสนอแนะ.....	251
บรรณานุกรม.....	254
ภาคผนวก.....	257
ประวัติผู้วิจัย.....	438

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มนุษย์ทุกชาติพันธุ์ล้วนมีเสียงดนตรีและเสียงการขับร้องเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจ ใช้เป็นส่วนหนึ่งในงานมงคลและอวมงคล รวมถึงในวิถีการดำรงชีวิตโดยอาศัยเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงน้ำไหล เสียงฟ้าร้อง เสียงกบ เสียงเขียด เสียงนก เป็นต้น เป็นพื้นฐานในการสร้างสรรค์เสียงดนตรีและเสียงการขับร้องให้มีความวิจิตรมากยิ่งขึ้น ซึ่งการสร้างสรรค์เพลงไทยสามารถแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ เพลงบรรเลงและเพลงขับร้อง เพลงบรรเลงนั้นประกอบด้วยเพลงหน้าพาทย์ เพลงเดี่ยว เพลงเรื่อง เพลงหางเครื่อง เพลงภาษาและเพลงขับร้องประกอบด้วยเพลงเถา เพลงตับ เพลงเกร็ด เพลงลา ซึ่งเพลงตับระบำสี่บทถือเป็นหนึ่งในเพลงขับร้องที่ใช้ประกอบการรำยาว (รูดี้ ศรีสมบัติ. 2540: 1)

ระบำสี่บทเป็นระบำมีข้อสันนิษฐานว่าเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยา ประกอบด้วยเพลงร้องทั้งหมด 4 เพลง ได้แก่ เพลงพระทอง เพลงเข้าหุด เพลงสระบุนหรงและเพลงบล่อม ทั้งนี้บทร้องและรำเป็นการกล่าวถึงเหล่าเทวดานางฟ้ารำยาวเพื่อแสดงความยินดีหรืออวยชัยต่างๆ ที่ผู้ทรงอิทธิฤทธิ์ได้ปราบเหล่าอสูร นำพาความสุขสงบร่มเย็นมายังโลกมนุษย์ (มุศดี หลิมสกุล. 2534: 15) จึงสามารถนำระบำสี่บทไปแทรกในบางช่วงบางตอนของละครเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องรามเกียรติ์หรือการแสดงละครเบิกโรง ซึ่งนิยมในละครเบิกโรงชุดรามสูรเมขลาและนารายณ์ปราบหนทุขและระบำสี่บทสามารถแสดงเป็นชุดเดี่ยวก็ได้ทางนาฏศิลป์ไทยถือให้เพลงระบำสี่บทเป็นเพลงที่มีความสำคัญเป็นอันมาก กล่าวคือเปรียบเสมือนเพลงแม่บทที่ผู้รำจะต้องเรียนรู้ ฝึกฝนให้เกิดทักษะความเชี่ยวชาญ อันเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาทักษะไปสู่การแสดงโขน ละครทางดุริยางคศิลป์เพลงระบำสี่บทก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากท่วงทำนองเพลงทั้ง 4 เพลงที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีการบรรเลงด้วยหลักและแนวทางตามขนบของการบรรเลงเพลงระบำอย่างสมบูรณ์และด้วยหน้าทับของกลองที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละบทเพลง กล่าวคือในแต่ละเพลงจะใช้น้หน้าทับเฉพาะ ซึ่งมีความลงตัวกับบทเพลงเป็นอย่างมากและทางคีตศิลป์ให้ความสำคัญกับเพลงระบำสี่บทเป็นอันมาก เป็นพื้นฐานที่ผู้ขับร้องจำเป็นต้องศึกษาและฝึกฝนเป็นอย่างดี เนื่องจากการขับร้องเพลงระบำสี่บทต้องใช้ทักษะในการขับร้องสูง มีวิธีการและเทคนิคลีลาที่ละเอียด การเอื้อน

ค่อนข้างยาวทำให้ต้องใช้แรงในการขับร้องมาก หากผู้ขับร้องขาดการฝึกฝนที่ต่อเนื่องก็จะทำให้การขับร้องเพลงระบำสี่บทเสียความไพเราะไปโดยสิ้นเชิง

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ศิลปินแห่งชาติปี พ.ศ. 2530 สาขาศิลปะการแสดง (คีตศิลป์) เป็นบุตรของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) ซึ่งพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เป็นผู้พัฒนาหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทยให้มีความไพเราะเป็นที่เสนาะหูแก่ผู้คนที่ได้ฟัง สมแก่การเป็นศาสตร์แห่งการขับร้องชั้นสูง ซึ่งแต่เดิมทางขับร้องเพลงไทยมีหลายทางซึ่งยังคงปรากฏในสมัยปัจจุบันแต่หลักการเทคนิคคีตาซึ่งมีในสมัยก่อนนั้นค่อยๆ เลือนหายไป พร้อมกับการรับหลักการและวิธีการของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) เข้าไปปรับปรุงพัฒนาหลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยของตน ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าการปรับปรุงพัฒนาหลักการและวิธีการขับร้องเพลงไทยของพระยาเสนาะดุริยางค์ล้วนมีบทบาทต่อทางขับร้องของทุกสำนักซึ่งหนึ่งในแนวทางการขับร้องของพระยาเสนาะดุริยางค์(แช่ม สุนทรวาทิน) ได้ถ่ายทอดมาสู่อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินผู้เป็นบุตร อีกทั้งอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินเป็นผู้ได้รับการถ่ายทอดทางดนตรี การขับร้องและกลวิธีพิเศษต่างๆ จากบิดาโดยได้รับการปลูกฝังตามระเบียบวิธีโบราณ เป็นผู้มีความรู้แตกฉานโดยเฉพาะด้านการขับร้อง ท่านมีความสามารถในการประดิษฐ์ตกแต่งทางขับร้องได้อย่างวิจิตรและไพเราะ ตลอดจนความรู้ความสามารถในด้านดนตรีทั้งในการบรรเลงปี่พาทย์และเครื่องสาย ซึ่งผลงานของท่านล้วนเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจารย์เจริญใจจึงเป็นปูชนียบุคคลผู้รวบรวมองค์ความรู้ทางด้านการขับร้อง ทั้งการขับร้องเพลงโบราณอย่างเช่นวงขับไม้ ซึ่งเป็นวงดนตรีในพระราชสำนัก เพลงละคร เป็นต้น อาจารย์ยังเป็นวิทยากรและครูผู้ฝึกซ้อมเพลงละครแก่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้อาจารย์เจริญใจยังทำหน้าที่เป็นพระอาจารย์แต่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้รับความไว้วางพระทัยให้บรรจเพลงขับร้องต่างๆ นอกจากนี้อาจารย์เจริญใจยังได้ถ่ายทอดความรู้ทางคีตศิลป์ให้แก่เหล่าบรรดาลูกศิษย์

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทางขับร้องเพลงระบำสี่บทในแนวทางของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินเนื่องจากมีความไพเราะและมีอารมณ์ที่ลึกซึ้ง ผู้ขับร้องต้องมีความเชี่ยวชาญและมีกำลังเพียงพอจึงยากที่จะพบเห็นระบำสี่บทแบบสมบูรณ์ และด้วยยุคสมัยกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปจึงถูกตัดทอนลงเพื่อนำไปใช้ในกิจต่างๆ อันมีข้อจำกัดเรื่องเวลาในการบรรเลง ขับร้องและแสดง จึงส่งผลต่อองค์ความรู้และทักษะของศิลปินทางคีตศิลป์เป็นอันมาก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรทำการศึกษาเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน
2. เพื่อศึกษาเทคนิคลีลาการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

ความสำคัญของการวิจัย

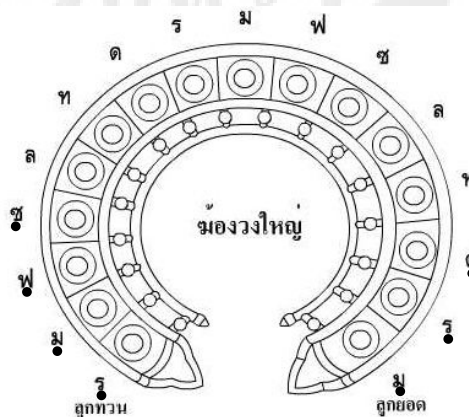
เพื่อทราบถึงวิธีการและเทคนิคลีลาในการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้ที่สนใจต่อไปอีกทั้งยังอนุรักษ์และสืบทอดการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้คงอยู่ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้การบันทึกเสียงเพลงระบำสี่บท ของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนเป็นหลักในการศึกษา
2. เพลงระบำสี่บท ในบทพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบไปด้วยเพลงพระทอง เบ้าหลุด สระนุหรงและบล่ม

ข้อตกลงเบื้องต้น

- 1.1 สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตแทนระดับเสียงลูกฆ้องวงใหญ่ ในระดับเสียงปีพาทย์

ผู้วิเคราะห์บันทึกโน้ตด้วยพยัญชนะไทย โดยกำหนดให้ลูกที่ 1 คือ ลูกที่อยู่ทางด้านซ้ายมือสุด (ลูกทวน) มีระดับเสียงต่ำที่สุดและไล่ระดับขึ้นไปทางด้านขวามือ(ลูกยอด)มีระดับเสียงสูงที่สุด โดยผู้วิเคราะห์ได้กำหนดสัญลักษณ์แทนเสียงลูกของวงใหญ่ดังนี้

ลูกซ็องลูกที่ 1	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ว
ลูกซ็องลูกที่ 2	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ม
ลูกซ็องลูกที่ 3	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ฟ
ลูกซ็องลูกที่ 4	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ช
ลูกซ็องลูกที่ 5	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ล
ลูกซ็องลูกที่ 6	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ท
ลูกซ็องลูกที่ 7	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ด
ลูกซ็องลูกที่ 8	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ร
ลูกซ็องลูกที่ 9	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ม
ลูกซ็องลูกที่ 10	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ฟ
ลูกซ็องลูกที่ 11	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ช
ลูกซ็องลูกที่ 12	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ล
ลูกซ็องลูกที่ 13	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ท
ลูกซ็องลูกที่ 14	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ด
ลูกซ็องลูกที่ 15	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ร
ลูกซ็องลูกที่ 16	ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกโน้ตคือ	ม

หมายเหตุ จุดบน คือ เสียงสูง จุดล่าง คือ เสียงต่ำ

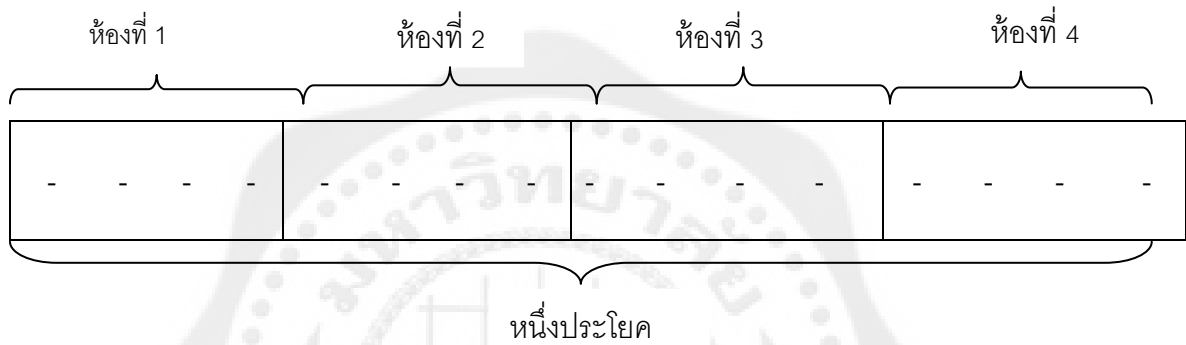
1.2 ตารางการบันทึกโน้ต

การบันทึกทำนองหลัก ทำนองร้อง ตำแหน่งช่วงลมหายใจ เทคนิคลีลา จังหวะและหน้าทับ ผู้วิจัยกำหนดการบันทึกโน้ตและสัญลักษณ์ในรูปแบบตาราง 4 ห้องต่อหนึ่งบรรทัด ซึ่งปกติแล้วการบันทึกในระบบโน้ตไทยจะบันทึกโดยใช้ตาราง 8 ห้องต่อหนึ่งบรรทัด แต่เนื่องจากรายละเอียดในการ

บันทึกข้อมูลค่อนข้างมากจึงปรับเปลี่ยนการบันทึกเพื่อให้สามารถกำหนดหรือเพิ่มรายละเอียดได้อย่างสะดวกและผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย

- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
---------	---------	---------	---------

1.3 ลักษณะของ “ห้อง” และ “ประโยค” ในอัตราจังหวะสองชั้น

1.4 สัญลักษณ์การรวมคำร้องหรือทำนองทางขั้บร้องให้อยู่ในจังหวะย่อย

- - - -	- - - รำ	- ชี่ - อี๋	- ^{อ้อ} อ้อ ^{อ้อ} อ้อ - ล้อ
---------	----------	-------------	---

1.5 สัญลักษณ์การลากเสียงการขั้บร้อง

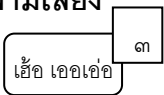
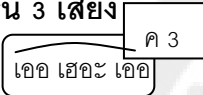

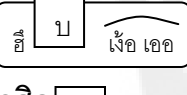

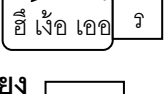
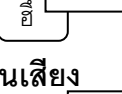
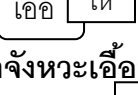
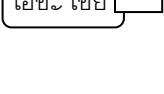
คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เอื้อ - เออ	- ชี่ - เงอ	^{เอออ} เอออ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- ๐ - ท	ล ^ท ล - ล

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- - - - -	เอื้อ	- - - - -	เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- - - - -	ทุ	- - - - -	ล

16. สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเทคนิคลีลาในการเอื้อน

- เอื้อนสามเสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ๓
 เช่น
- การครั้น 3 เสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ค 3
 เช่น
- การครั้น 2 เสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ค 2
 เช่น
- การกระทบเสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ก
 เช่น
- การเบาเสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง บ
 เช่น
- เสียงนาสิก** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง น
 เช่น
- การรวบเสียงเอื้อน** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ร
 เช่น
- หางเสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง หา
 เช่น
- การโหนเสียง** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง โห
 เช่น
- การลักจังหวะเอื้อน** ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง ล
 เช่น

<p>การขยับเสียง</p> <p>เช่น</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ข</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">เออะ เออ</div>	<p>ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง</p>	ข
<p>การตรึงเสียง</p> <p>เช่น</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">เออ เฮย</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ต</div>	<p>ใช้สัญลักษณ์ในการบันทึกทำนองร้อง</p>	ต

ศัพท์สังคีต

1. **ทางขับร้อง** หมายถึง ลักษณะทำนองของการขับร้อง ทั้งในส่วนที่เป็นการเอื้อนและคำร้อง อันเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลหรือสำนัก
2. **เสียงลูกตก** หมายถึง โน้ตเสียงสุดท้ายของวรรคเพลงซึ่งเป็นเสียงที่สำคัญ
3. **เทคนิคลีลา** หมายถึง กลเม็ดต่างๆ ในทางขับร้องทั้งที่อยู่ในการเปล่งเสียงของเอื้อนและการเปล่งเสียงของคำร้อง ได้แก่ การครั้น การกระทบ การทำเสียงหนัก เสียงเบา การผ่อนเสียง การประคบเสียง การปั้นคำ หางเสียง เสียงอาศัย เสียงนาสิก เสียงลงทรวง การผ่านเสียงและการผันเสียงคำร้อง
4. **ครั้น** หมายถึง การทำเสียงเอื้อนเป็น 3 เสียง กระทำโดยการเปล่งเสียงที่ 1 ให้มีความยาวมากกว่าเสียงที่ 2 และ 3 หลังจากนั้นเปล่งเสียงที่ 2 และ 3 ชิดในลักษณะกระชั้นกัน ทั้งนี้ในการ “ครั้น” จะต้องใช้ลมหายใจเดียว
5. **กระทบ** หมายถึง การทำเสียง 2 เสียง โดยการเปล่งเสียงผ่านเสียงที่ 1 และกระทำเสียงที่ 2 โดยการบังคับคอให้มีลักษณะบีบเข้าและออกอย่างฉับพลัน เสียงที่ได้จะเป็นเสียงกระทบ
6. **เสียงหนัก** หมายถึง การเพิ่มความดังและความหนักแน่นแก่คำร้องหรือเอื้อนให้น้ำหนักและมั่นคงขึ้น
7. **เสียงเบา** หมายถึง การลดความดังและความหนักแน่นแก่คำร้องหรือเอื้อนให้มีความนุ่มนวล
8. **ผ่อนเสียง** หมายถึง การทำเสียงร้องให้เบาลงทีละน้อย เพื่อให้เกิดอารมณ์สอดคล้องกับทำนองและเนื้อหาเพลง
9. **การประคบเสียง** หมายถึง การควบคุมให้เสียงเอื้อนหรือคำร้องนั้นมีความนุ่มนวลไม่ดังและไม่เบาเกินไป เพื่อให้เกิดมวลเสียงที่พอดี อันจะส่งผลต่ออารมณ์ความไพเราะของบทเพลง

10. **หางเสียง** หมายถึง เสียงที่ลากยาวออกไปต่อจากเสียงหลัก โดยมีการปล่อยเสียงให้แผ่วเบา แต่มีระดับเสียงสูงกว่าเสียงก่อนหน้านี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้เสียงตรงตามเสียงลูกตกในทำนองหลักและใช้เสียง “ฮึ” เป็นหางเสียง

11. **เสียงอาศัย** หมายถึง การขบ්ර็องโดยใช้ลม ซึ่งจะทำการขบ්ර็องมีลักษณะบางเบา กว่าการใช้เสียงเต็ม โดยจะใช้ในช่วงการขบ්ර็องที่มีเสียงสูงเกินกว่าผู้ขบ්ර็องจะเปล่งเสียงจริงได้

12. **เสียงนาสิก** หมายถึง เสียงที่ปล่อยผ่านขึ้นไปทางจมูกโดยการใช้เสียง “ฮือ” และ “ฮึ”

13. **เสียงลงทรวง** หมายถึง การขบ්ර็องเสียงต่ำโดยการบังคับเสียงให้อยู่ในระดับที่ต้องการ แล้วกดเสียงลงคอ

14. **ทำนองหลัก** หมายถึง ทำนองดนตรีแท้จริงของเพลงไทยนั้นๆ สรรค์ทางเครื่องดนตรีชนิดอื่น

15. **การรวบเสียงเอื้อน** หมายถึง การร็องเอื้อน 3 เสียง ให้มีสัดส่วนความสั้นยาวที่เท่ากัน โดยเสียงที่ 1 ออกเสียงว่า “ฮึ” เสียงที่ 2 ออกเสียงว่า “เง้อ” และเสียงที่ 3 ออกเสียงว่า “เออ” แล้รวบ 3 เสียงให้ต่อเนื่องกัน

16. **การโน้ตเสียง** หมายถึง การเปล่งเสียง เอื้อน ให้มีเสียงค่อนข้างสูงประมาณครึ่งเสียงของโน้ตเสียงเต็ม อันเป็นเอกลักษณ์ของทำนองร็อง

17. **การลักจังหวะเอื้อน** หมายถึง การร็องเอื้อนให้ลงก่อนจังหวะ ยก หรือก่อนจังหวะตก เพื่อสร้างลีลาให้แก่ทำนองร็อง

18. **การขยักเสียง** หมายถึง การร็องเอื้อน 2 เสียง โดยที่เสียงร็องที่ 1 ออกเสียงลักษณะสั้นว่า “เออะ” และเสียงที่ 2 ออกเสียงให้มีลักษณะยาวกว่าว่า “เออ”

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด - ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ และจำแนก เป็นหมวดหมู่ ได้ดังนี้

1. เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 ด้านการขับร้อง
- 1.2 ด้านละครใน
- 1.3 ด้านโขน
- 1.4 ด้านระบำรำฟ้อน
- 1.5 ประวัติและความสำคัญของเพลงระบำสี่บท
- 1.6 บทขับระบำพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 1, 2, 4, 5 และ 6
- 1.7 ประวัติอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

2. แนวคิด - ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทยอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน
- 2.2 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทยอาจารย์ณัฐวิภา มุลธรรมเกณฑ์

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

1.1 ด้านการขับร้อง

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และพระยาอนุমানราชชน (ยง เสฐียรโกเศศ) (2552: 5 - 6) กล่าวว่า การขับร้องสันนิษฐานว่าเกิดจากการเปล่งเสียงคำอุทานที่เกิดจากความดีใจ ความเศร้า บางคราวกระทำเพื่อให้เกิดความสงบ ความสามัคคีเพื่อประกอบกิจต่างๆ เสียงร้องจึงไม่มีความหมาย เช่น เฮโล โฮฮิ้ว ฉะนั้น เป็นต้น ภายหลังมีการแทรกคำที่มีภาษาขึ้นสังเกตจาก “นางร้องไห้” มีคำว่า ใ้พระร่ม โพธิ์ทอง พระพุทธเจ้าข้าเอ๋ย เป็นต้น ซึ่งจากประโยคคำร้องที่ได้กล่าวข้างต้นนี้สามารถอธิบายได้ว่าตำแหน่งของคำที่อยู่ข้างหน้าและคำที่อยู่ข้างหลังเป็นคำอุทาน และตรงกลางประโยคเป็นคำพิไร แล้วพัฒนาไปสู่คติแทรกการขับร้องเช่น “เพลงกล่อมลูก” ภายหลัง

เพิ่มคำที่มีความหมายขึ้นซึ่งพัฒนาไปสู่เพลงขับร้องประเภทต่างๆ เช่น เพลงปรบไก่ เพลงเรือ เพลงเกี่ยวข้าว เป็นต้น การขับร้องเพลงประกอบการแสดงนาฏศิลป์ถือได้ว่าเป็นศิลปะแห่งการขับร้องที่ทรงคุณค่าแขนงหนึ่งไม่เพียงแต่การร้องให้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมวิถีการแต่ยังต้องอาศัยการสังเกตท่าราชของผู้รำให้มีจังหวะท่วงทีที่สัมพันธ์กันกับคำร้อง เพื่อความกลมกลืนและสอดคล้องในเรื่องราว อีกทั้งยังต้องมีกลเม็ด เทคนิคลีลาในการขับร้อง เพื่อให้เกิดอารมณ์และสุนทรีแห่งความงามทางคีตศิลป์

เจตชรินทร์ จิรสันติธรรม (2553: 5 - 20) กล่าวถึงประวัติการขับร้องเพลงไทย โดยสันนิษฐานว่าเกิดก่อนสมัยกรุงสุโขทัย แต่สามารถแบ่งตามสมัยของไทย ดังนี้

1. สมัยสุโขทัย ปรากฏหลักฐานคือหลักศิลาจารึกและวรรณคดีหลายแห่ง เพลงที่เชื่อกันว่าเป็นเพลงตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยได้แก่ เพลงขับไม้บัณเฑาะว์ เพลงเทพทองหรือเพลงสุโขทัย ซึ่งเดิมทำนองของเพลงนี้เป็นเพลงพื้นเมืองใช้ละเล่นเกี่ยวกับการใช้เสียงร้องโต้ตอบว่ากันระหว่างฝ่ายหญิงและฝ่ายชายโดยใช้กลอนหัวเดียว ส่วนทำนองร้องภายหลังได้พัฒนามาเป็นเพลงร้องสำหรับการแสดงละครมีการประดิษฐ์ทำนองดนตรีสำหรับสอดและรับแทนลูกคู่ นอกจากนี้ยังมีเพลงพระทองและเพลงนางนาครที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมและศิลปกรรมเขมรเพลงสองเพลงนี้แต่งขึ้นและตั้งชื่อเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่บุคคลในประวัติศาสตร์ ที่สำคัญยังมีการบรรเลงขับไม้ปรากฏในพระราชพิธีของหลวง เช่น เพลงกล่อมช้างหรือกล่อมพระยาช้างเผือก กล่อมพระเศวตฉัตรและใช้บรรเลงขณะทรงเครื่องพระใหญ่ลงพระอยู่ กล่อมพระบรรทมและปลุกพระบรรทม เป็นต้นฉะนั้นหลักฐานด้านประวัติศาสตร์จึงบ่งบอกถึงศิลปะแห่งการใช้เสียงในสมัยกรุงสุโขทัย 2 ประเภท คือ การขับ ไม้บัณเฑาะว์และการร้อง ไม้บัณเฑาะว์ได้แก่เพลงนางนาคร เทพทองและพระทอง

2. สมัยกรุงศรีอยุธยา มีความเจริญรุ่งเรืองทางศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการดนตรีเนื่องจากได้รับอิทธิพลอาณาจักรต่างๆ โดยเฉพาะขอม อีกทั้งยังเกิดการละเล่นประเภทต่างๆ คือ โขน ละคร หนังใหญ่รวมถึงการเล่นดอกสร้อยสัควา ซึ่งทั้งหมดนี้มีการร้องเข้ามาเกี่ยวข้อง หลักฐานที่ปรากฏได้แก่ หนังสือจินตามณีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชและบทร้องเพลง 137 เพลงดังที่ปรากฏในเรื่องยาวตำรามโหรี จากหลักฐานพบว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยามีศิลปะการใช้เสียง 2 รูปแบบ คือ การขับ ไม้บัณเฑาะว์ การขับลำนำทำนองในวงขับไม้และการขับเสภา และการร้อง ไม้บัณเฑาะว์ได้แก่ การร้องเพลงสองชั้น สามชั้นและดอกสร้อยสัควา

3. สมัยกรุงธนบุรีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีวิวัฒนาการทางดนตรีมากที่สุดเกิดวงปี่พาทย์เสภาขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ปีพาทย์ดึกดำบรรพ์ในสมัย

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงเกิดทางร้องแบบดึกดำบรรพ์ขึ้น มีการบรรจเพลงดับมาก ขึ้น เกิดเพลงเถาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดนตรีซบเซาลงเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจโลกตกต่ำ อันเป็นผลกระทบมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1 แต่พระองค์ก็ยังคงทรงหัดดนตรีไทยและทรงพระราชนิพนธ์เพลงไทย ได้แก่ เพลงใหม่โรงคลื่นกระทบฝั่ง 3 ชั้น ราตรีประดับดาว เถาและเพลงเขมรลออองค์ เถาและปัจจุบันศิลปินวัฒนธรรมกำลังจะสูญหายไปเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและอิทธิพลจากสื่อต่างๆ ของสังคมเมืองการขับร้องเพลงไทยจึงค่อนข้างอ่อนแอลง

ท้วม ประสิทธิกุล (ม.ป.ป.: 130 - 240) ได้กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะการขับร้องเพลงไทยว่า ศิลปะเป็นสิ่งที่มนุษย์คิดเพื่อฝันไปตามอารมณ์และความสามารถของแต่ละบุคคล ศิลปินมีอำนาจจิตใช้จินตนาการสร้างงานศิลปะ การเปล่งเสียงร้องที่เป็นศิลปะที่ไม่เหมือนกันกับการเปล่งเสียงชนิดอื่น เพราะการเปล่งเสียงร้องเป็นเพลง เป็นการเปล่งเสียงที่มีเจตนาประดิษฐ์ให้มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ฉะนั้นจึงสามารถประดิษฐ์ท่วงทำนองได้ไพเราะและวิจิตรพิศดารกว่าการเปล่งเสียงปกติทั่วไป

การขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ดังนี้

1. **เกิดจากธรรมชาติ** ผู้ขับร้องมีเสียงไพเราะ เสียงแจ่มใส มีกระแสเพราะ สำเนียงนุ่มนวล อ่อนหวาน มีพลัง
2. **เกิดจากหลักการขับร้องเพลงไทย** ต้องได้รับการฝึกและการเรียนเป็นอย่างดี รู้จักและเข้าใจความหนักเบา ยาวสั้น จังหวะ เรียบ ไม่หลบเสียงขึ้นหรือลง วูบวาบ หายใจให้ถูกที่ วางถ้อยคำ เรียบร้อยชัดเจน จำเสียงได้ตรงตามมาตรฐาน
3. **เกิดจากวิธีการ** ผู้ขับร้องต้องมีประสบการณ์ ปฏิภาณ ไหวพริบ รู้จักใช้เทคนิคได้ถูกต้องพอเหมาะ กลวิธีเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ผู้ขับร้องต้องนำกลวิธีเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์

คณพล จันทรหอม (2539: 39) กล่าวถึงฐานของเสียงที่ใช้ในการขับร้อง ได้แก่

1. **คอ** เป็นตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องเมื่อใช้เสียงต่ำและใช้พยัญชนะที่ประกอบด้วย ก ข ค ฆ ง
2. **เพดาน** เป็นตำแหน่งที่ใช้ในการออกเสียงพยัญชนะ จ ฉ ช ฌ ญ
3. **ปาก** ตำแหน่งที่ใช้ในการขับร้องมากที่สุด เนื่องจากเป็นตัวช่วยให้เปล่งเสียงออกมาได้อย่างชัดเจนทั้งการออกเสียงพยัญชนะและสระ
4. **ไรฟัน** เป็นตำแหน่งที่ใช้ออกเสียงพยัญชนะตัว ต ถ ท ธ น

5. นาสิก คือเสียงที่ออกมาจากทางจมูกูใช้สำหรับการเอื้อนเสียง ฮือ

ลักษณะของการขับร้อง 2 ประเภท ดังนี้

1. **ร้องเดี่ยว** ผู้ขับร้องจะต้องร้องคนเดียวจำเป็นต้องมีเทคนิคและความสามารถอย่าง ความประณีต มีการส่งความรู้สึกและต่อผู้ฟัง ผู้ขับร้องต้องใช้ความสามารถโดยวิธีการต่างๆ เช่น กลเม็ดมีการพลิกแพลงหรือมีวิธีการโน้มน้าวให้ผู้ฟังเกิดความเคลิบเคลิ้มด้วยวิธีการต่างๆ สอดแทรก ให้เหมาะสมกลมกลืนให้เกิดความไพเราะ เช่น บริบ โหยหวล ไพรย อีกทั้งยังมีความกล้าหาญ มีความ แม่นยำเป็นหลักสำคัญจึงจะเป็นผู้ร้องเดี่ยวหรือต้นบทได้ดี

2. **ร้องหมู่** หมายถึง การขับร้องหลายคน ไม่จำเป็นต้องใช้เทคนิคเม็ดทรายมากมาย เนื่องจากต้องการความพร้อมเพรียง และความชัดเจน ฉะนั้นการขับร้องหมู่จะขับร้องตรงๆ ต้องควบคุมเสียงให้มีความสม่ำเสมอ ผู้ที่เป็นต้นบทจะขึ้นต้นการขับร้องในวรรคแรก เช่นเดียวกับ การร้องเพลงละคร

ต้นบท คือ ผู้ที่ร้องต้นบท ต้องมีความกล้าหาญ แม่นยำ ร้องดี มีสมาธิที่มั่นคง แม่นจังหวะ แม่นเพลง แม่นเสียง มีความฉลาดและมีไหวพริบ

ลูกคู่ หมายถึง ผู้ที่คอยช่วยเหลือในการเตรียมตัวสำหรับร้องบทใหม่ ลูกคู่จะต้องขับ ร้องต่อจนหมดวรรคที่สองต้นบทก็จะร้องในวรรคหนึ่งอีกครั้งทำดังนี้ทุกบท และต้องระมัดระวังไม่ให้ เสียงเหลื่อมกัน

กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540: 17 - 28) ประเภทของการขับร้องเพลงไทยสามารถจำแนก ได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. **การขับร้องเดี่ยว** คือการขับร้องเพลงที่มีความอิสระ เนื่องจากผู้ขับร้องมีเพียงคนเดียว บางแห่งอาจเรียกว่า “การขับร้องแบบอิสระ”

2. **การขับร้องประกอบดนตรี** เป็นการขับร้องที่จะต้องยึดดนตรีเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ เสียงร้องต้องมีความกลมกลืนกับเสียงดนตรี เมื่อเครื่องดนตรีบรรเลงสอดประสานเข้ามาจะต้องมีความสอดคล้องกันไม่เพี้ยน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 **การร้องส่ง** หมายถึง เมื่อการขับร้องจบจะมีดนตรีบรรเลงรับในแต่ละท่อน เช่น เพลงเถา เพลงลา เพลงเกร็ด เพลงสามชั้น เป็นต้น

2.2 การร้องคลอดนตรี หมายถึง การขับร้องไปพร้อมกับดนตรี ทางร้องและทางดนตรีจะต้องผสมผสานไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างลงตัว เสียงลูกตกในการร้องจะเหมือนกับในทางดนตรี

2.3 การร้องเคล้า หมายถึง ทางขับร้องและทางเครื่องมีความแตกต่างกันไปคนละทิศทางแต่เมื่อบรรเลงและขับร้องร่วมกันยังมีความสอดคล้องกันอยู่ เช่น เพลงเห่เชิดฉิ่ง เป็นต้น

3. การขับร้องประกอบการฟ้อนรำ การขับร้องประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงลีลา จังหวะ ทำนองและการออกเสียงคำร้องให้ถูกต้องตามอักขระและบทขับร้องเพื่อความสอดคล้องในการฟ้อนรำ

4. การขับร้องประกอบการแสดงโขน - ละคร การขับร้องประเภทนี้จะต้องคำนึงถึงเนื้อเรื่องและอารมณ์ของตัวละครเป็นสำคัญ การขับร้องจะต้องมีความกระชับให้ตรงกับท่าทางของตัวละคร

อภิญา ชีวะกานนท์ (2532: 9) กล่าวถึงอัตราจังหวะว่าเพลงไทยมี 3 ระดับ คือ ซ้ำ กลาง เร็ว ลดหลั่นกัน ได้แก่

1. อัตราจังหวะ 3 ชั้น มีความยาว 4 จังหวะเมื่อเทียบกับอัตราจังหวะ 2/4 ของโน้ตสากล
2. อัตราจังหวะ 2 ชั้น มีความยาว 2 จังหวะเมื่อเทียบกับอัตราจังหวะ 2/4 ของโน้ตสากล
3. อัตราจังหวะ ชั้นเดียว มีความยาว 1 จังหวะเมื่อเทียบกับอัตราจังหวะ 2/4 ของโน้ต

สากล

เจริญใจ สุนทรวาทีน (ม.ป.ป.: 163 - 164) กล่าวถึงวิธีปฏิบัติตนก่อนการร้องเพลงในวาระสำคัญ ดังนี้

1. หากจะต้องออกงานร้องเพลงในตอนกลางคืนควรนอนพักก่อนในเวลากลางวันเสมอ เพื่อถนอมแรงและหากจะขับร้องในเวลากลางวันคืนก่อนควรนอนแต่หัวค่ำ

2. เมื่อใกล้เวลาขับร้องและในระหว่างการขับร้องไม่ควรดื่มน้ำมะนาวเพราะมีรสจัด หากร้องด้วยแรงมากจะทำให้เสมหะออกมาด้วย ทำให้เกิดปัญหาในการขับร้อง ผู้ขับร้องควรดื่มน้ำอุ่นเสมอ เนื่องจากช่วยกำจัดเสมหะและช่วยให้คอมีความชุ่มชื้น อีกทั้งยังช่วยให้เสียงของผู้ขับร้องมีกำลังมากขึ้น

3. ไม่ควรอยู่ในที่มีแดดร้อนจัดเพราะจะทำให้คอแห้ง

4. ไม่ควรรับประทานอาหารที่มีรสมันและจัด เนื่องจากน้ำมันจะไปจับที่สายเสียง ส่งผลให้ร้องไม่คล่องคอและทำให้เสียงแห้ง

5. วันรุ่งขึ้นหลังจากการขับร้องเสร็จควรพักผ่อนและเสียงเป็นเวลา 1 วันและไม่ควรรับประทานอาหารรสจัดเพราะจะทำให้แสบคอ

การรักษาสุขภาพคอและสายเสียงของผู้ขับร้อง ดังนี้

1. อย่าให้เป็นหวัดเนื่องจากการเป็นโรคหวัดจะส่งผลกระทบต่อ การขับร้องโดยตรงทำให้คอแห้ง ฉะนั้นจึงควรหยุดร้องระยะหนึ่งเพื่อรักษาอาการโรคหวัดให้หายเสียก่อน
2. ควรมีผ้าพันคอติดตัวไว้เสมอ เนื่องจากอากาศประเทศไทยมีความร้อนและมีความชื้นจากฝน
3. หลังจากขับร้องเพลงนานและมาก ๆ ควรอมยาฆ่าเชื้อโรคอ่อน ๆ และควรพักผ่อนให้เสียงในวันรุ่งขึ้นหากไม่พักเสียงจะทำให้เสียงแห้งและเจ็บป่วยได้
4. ห้ามสูบบุหรี่ เนื่องจากจะทำให้คอแห้งเสียง ไม่น่าฟังและสุขภาพคอไม่ดี
5. ห้ามดื่มเหล้า เนื่องจากเหล้าทำลายกล่องเสียงอวัยวะภายใน
6. ต้องรู้จักระดับเสียงของตนเองว่ามีระดับสูงแค่ไหนและควรฝึกในช่วงเช้าโดยค่อยๆ เพิ่มเสียงให้สูงขึ้นวันละน้อย ไม่ควรเร่งรีบเพราะจะเป็นอันตรายต่อคอและสายเสียง

1.2 ด้านละครใน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และพระยาอนุমানราชธนะ (ยง เสฐียรโกเศศ) (2552: 53) อธิบายว่าละครแบบเก่ามีสองชนิด คือ ละครใน หมายถึงละครหลวงในพระราชฐาน มีระบำปะปนมาก ร้องและรำซ้ำแต่ฟังไพเราะ อีกทั้งยังมีต้นเสียงและลูกคู่ร้องแทนตัวละคร แต่ละครนอก หมายถึงละครของคนนอกเขตพระราชฐานร้องรวบรัดมุ่งดำเนินเรื่องเร็ว ไม่เน้นการร้องและรำไม่ประณีตมีการผสมความตลก ตัวละครร้องเอง ละครในเล่นสำหรับถวายพระเจ้าแผ่นดิน เจ้านายและข้าราชการ (ในวัง) จัดว่าเป็นละครชั้นสูงส่วนละครนอกนั้นสำหรับเล่นให้ราษฎรดู (ที่นอกวัง) จัดว่าเป็นละครชั้นต่ำด้วยหยาบคาบ ต้องมีความตลก เจือด้วยความหยาบ ละครในมักเล่นเรื่อง อุณรุท อิเหนา เป็นต้น ละครนอกมักเล่นสุวรรณหงส์ (เทศสุริยง) ปิ่นทอง (แก้วหน้าม้า) เป็นต้น

สุมนมาลย์ นิมนติพันธ์ (2537: 129 - 130) ละครในมาจากคำว่าละครนางใน ตามที่ได้สันนิษฐานไว้ จุดประสงค์ของการแสดงมุ่งดูความงามที่ประณีตของท่ารำและเพลงที่ไพเราะ การดำเนินเรื่องข้ามศิลปะชั้นสูง นิยมแสดงเรื่อง อุณรุท รามเกียรติ์และอิเหนาถึงแม้ว่าผู้ชายจะแสดงก็ยังเรียก ละครใน

สมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีความรุ่งเรืองเพียงสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เนื่องจากการเสียกรุงแก่พม่าละครในจึงจัดกระจาย

สมัยกรุงธนบุรีทรงรวบรวมตัวละครที่จัดกระจายหนีภัยสงครามและตัวละครผู้หญิงของเจ้านครฯ เข้ามาเป็นครุหัดละครผู้หญิงของหลวงใหม่ บทละครใช้ของเดิมไม่ค่อยสมบูรณ์

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงฟื้นฟูการละครครั้งใหญ่ทรงพระราชนิพนธ์ละครในเพื่อเป็นต้นฉบับสำหรับพระนคร แต่การฟอนรำไม่เคร่งครัด และประณีตในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจนกล่าวขานว่าเป็นยุคทองของละครใน

สมัยรัชกาลที่ 5 มีละครดึกดำบรรพ์ขึ้น คนจึงให้ความสนใจมากกว่าละครใน ต่อมาจึงเกิดละครประเภทต่างๆ เช่น ละครร้อง ละครพันทางและละครพูด หลังจากนั้นละครในมีความเสื่อม หลังรัชกาลที่ 6 ไม่มีละครในของหลวงจนถึงปัจจุบันมีแสดงเพียงบางโอกาส แต่แบบแผนการแสดงเปลี่ยนแปลงจากเดิมมาก

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2546: 231) อธิบายเกี่ยวกับมูลเหตุและลักษณะของละครในและละครนอกว่า หลักฐานที่บอกว่าละครในเกิดจากโขงกับละครนอกมาปรับปรุงผสมกัน สิ่งที่เป็นตัวสังเกตคือเรื่องที่ใช้แสดงเป็นเรื่องราว วิถีร้องและรำได้แบบจากระบำ เห็นได้จากการมีต้นเสียงร้องต่างหาก ตัวละครไม่ได้ร้องเองเหมือนละครนอก และกระบวนรำช้ากว่าละครนอกและละครในไม่นิยมเล่นกระบวนตลก แต่ละครนอกมักเล่นสนุกสนาน

1.3 ด้านโขง

สุมิตร เทพวงศ์ (2548: 25 - 33) อธิบายถึงโขงว่าเป็นการแสดงประเภทนาฏกรรมอย่างหนึ่งของไทยที่มีมาแต่โบราณคล้ายละครแต่ต่างกันว่าสวมหัวจำลองต่างๆ เรียกว่า “หัวโขง” ตัวละครได้แก่ยักษ์ ลิง มนุษย์และเทวดา มีการพากย์และเจรจาเป็นส่วนสำคัญ และเพิ่มการขับร้องอย่างการแสดงละครในการแสดงโขงมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นเครื่องราชูปโภคอย่างหนึ่งของพระมหากษัตริย์, เสริมพระบารมีพระมหากษัตริย์และเพื่อเผยแพร่ศาสนา เนื่องจากโขงในระยะแรก เป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งของพราหมณ์ มีการแสดงเรื่องนารายณ์อวตารเป็นเรื่องศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาฮินดูอีกทั้งเป็นเครื่องบันเทิงใจ

หลักฐานทางพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาที่กล่าวถึงโขง 3 ครั้ง คือ สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2, สมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททองมีการจัดพระราชพิธีอินทราภิเษก การเล่นเกี่ยวข้องกับชัคนาคตึกดำบรรพ์ที่เชื่อกันว่าเป็นการแสดงโขงใน

ใหญ่แต่ไม่ได้จัดขึ้นทุกรัชกาล คำว่า “โขน” ปรากฏครั้งแรก ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช สันนิษฐานว่าในอดีตแสดงกลางสนามเรียกว่า “โขนกลางแปลง” และได้รับความนิยมเรื่อยมาอาจเป็นลักษณะโขนหลวงของพระราชสำนัก บุคคลภายนอกไม่สามารถฝึกหัดได้ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีผู้แสดงโขนขึ้น 2 พวก คือ โขนสมัครเล่นและโขนกรมมหรสพ พระองค์ทรงอุปถัมภ์และส่งเสริมการแสดงโขนแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. สมัยเป็นพระบรมโอรสาธิราช ทรงโปรดให้มหาดเล็กในพระองค์ฝึกหัดโขนสมัครเล่น

2. สมัยเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว ทรงส่งเสริมการแสดงโขนโดยการจัดตั้งกรมมหรสพอุปถัมภ์ เหล่าศิลปินโขนรับราชการตามควรแก่คุณวุฒิและจัดตั้งโรงเรียนพรานหลวง เดิมเรียกว่า “โรงเรียนทหารกระบี่หลวง” เป็นโรงเรียนทางสามัญและศิลปวิทยาการเพื่อปลูกฝังศิลปินให้มั่นคง เมื่อปี พ.ศ. 2668 หลังจากที่พระองค์เสด็จสวรรคตลง โรงเรียนพรานหลวงและกรมมหรสพ ต้องปิดทำการส่งผลให้การแสดงโขนและละครไม่ได้รับความนิยม สิ่งของต่างๆ สูญหายไปเป็นจำนวนมาก เหลือเพียงบางส่วนที่นำมาเก็บรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดรับปีพาทย์หลวงและวงดนตรีสากล ไว้ในพระราชสำนักกรมมหาดเล็กและกรมมหรสพ โดยสังกัดกระทรวงวัง แต่งตั้งพระยานุฎีกานุรักษ์เข้ารับราชการเป็นผู้กำกับกรมปีพาทย์และโขนหลวง ฝึกหัดการแสดงโขนละครแก่กุลบุตรกุลธิดา พ.ศ. 2478 รัฐบาลได้โอนงานช่างกองวังนอกและกรมมหรสพเข้าสังกัดกรมศิลปากร

ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร เป็นสถาบันฝึกหัดโขนแสดงให้ประชาชนชมและแสดงเนื่องในโอกาสต้อนรับอาคันตุกะ หรือในงานพระราชพิธีต่างๆ ประเภทโขนแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ โขนกลางแปลง, โขนโรงนอกหรือโขนนั่งราว, โขนหน้าจอ, โขนโรงในและโขนฉาก

โขนโรงในเป็นการแสดงโขนที่มีวิวัฒนาการมาจากการแสดงละครใน ไผ่จุกุ้ย เข้มแข็ง (2548: 32) เริ่มมีการแสดงปรากฏเป็นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เอาเพลงร้องและลีลาในการรำแบบละครในมาประกอบ การแสดงโขนโรงในจึงมีการขับร้อง การพากย์ การเจรจา และมีดนตรีบรรเลงประกอบการขับร้องและบรรเลงเพลงหน้าพาทย์ประกอบในการแสดง เรื่องที่แสดง คือรามเกียรติ์

ธนิต อยู่โพธิ์ (2508: 69) กล่าวถึงโขนว่า โขนเกิดขึ้นครั้งแรกว่าจะเล่นในสนามเหมือนกับชกนาคศึกดำบรรพ์ และเรียกภายหลังว่า โขนโรงนอกหรือโขนนั่งราว มีการพากย์และเจรจาไม่มีการ

ร้อง ต่อมาเมื่อผู้คิดประดิษฐ์ให้มีลักษณะต่างจากเดิม เช่น ละครและระบำ เมื่อสมัยพระนารายณ์มหาราชเกิดการเล่นโขนบนเวที เช่นเดียวกับละครและระบำ และเกิดโขนประเภทต่างๆ คือ โขนกลางแปลง คือการเล่นโขนบนพื้นดิน คงจะมีแต่การยกทัพและรบกันบนพื้นเช่นเดียวกับโขนนั่งราว, โขนโรงนอกหรือโขนนั่งราว แสดงบนโรงไม่มีเตียงสำหรับตัวนายโรง, โขนหน้าจอ คือ โขนที่เล่นตรงหน้าจอ แต่เดิมใช้สำหรับเล่นหนังใหญ่, โขนโรงใน คือ โขนที่เล่นในโรง มีการเอาโขนกับละครผสมกัน มีทั้งทำรำเต้น พากย์เจรจา ขับร้องอย่างละครในและเพลงประกอบกิริยาอาการอย่างละครในและมีระบำรำฟ้อนและโขนฉาก เกิดสมัยรัชกาลที่ 5 มีการสร้างฉากประกอบการแสดงโขนคล้ายละครดึกดำบรรพ์

สุมนมาลย์ นิมนติพันธ์ (2537: 135 - 136) อธิบายลักษณะโขน 5 ประเภท ดังนี้

1. โขนกลางแปลง คือโขนที่แสดงบนพื้นสนาม ไม่มีเวที เหมาะแสดงในบริเวณกว้างใช้ธรรมชาติเป็นฉาก ไม่มีการขับร้อง มีการพากย์และเจรจา มีวงปี่พาทย์เครื่องห้าบรรเลง นิยมแสดงเรื่องราวเกียรติยศรอบทัพจับศึก
2. โขนนั่งราวหรือโขนโรงนอก คือการยกโขนกลางแปลงมาไว้ในเวทีที่มีอาณาเขตจำกัด มีฉาก ยกพื้น ใช้การพากย์และเจรจา ใช้วงปี่พาทย์ 2 วง
3. โขนโรงใน มีการนำละครในเข้ามาผสม มีบทพากย์และเจรจาอย่างโขน มีต้นเสียงและลูกคู่ร้องอย่างละครใน มีวงปี่พาทย์เครื่องใหญ่บรรเลง
4. โขนหน้าจอ คือการแสดงโขนที่เปลี่ยนลักษณะโรงแสดงโขนไปเป็นโรงแสดงหนังใหญ่และลดวงปี่พาทย์เหลือวงเดียวตั้งทางด้านหน้าตรง
5. โขนฉาก คือการแสดงโขนที่สร้างฉากประกอบเรื่อง มีในสมัยรัชกาลที่ 5 คล้ายละครดึกดำบรรพ์ การแสดงเหมือนโขนโรงใน มีบทร้อง กระบวนรำ ทำเต้น มีปี่พาทย์บรรเลงเพลงหน้าพาทย์เหมือนละครใน

1.4 ด้านระบำรำฟ้อน

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์และพระยาอนุমানราชชน (ยง เสฐียรโกเศศ) (2552: 51) กล่าวว่า การฟ้อนรำมาจากการโลดเต้นด้วยความดีใจ ต่อมาดัดแปลงให้มีความงามมากขึ้น ระยะเวลาที่ไม่มีเรื่องก่อนแล้วภายหลังจึงคิดรำประกอบเป็นเรื่องขึ้น

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2540: 115) กล่าวว่า ระบำ หมายถึง การฟ้อนร่วมกันเป็นหมู่ ไม่มีเรื่องราว คล้ายการรำฟ้อน จึงมักเรียกว่า ฟ้อนระบำ, รำ หมายถึง การละเล่นเดี่ยวหรือคู่ มักเกี่ยวกับอาวุธและการต่อสู้ เช่น รำดาบ กระบี่กระบอง เขนง พัดชา มักใช้คู่กับคำว่าเต้น จึงเกิดคำว่า รำเต้นปราณี

สำราญวงศ์ (2525: 4) ได้อธิบายถึง “ระบำ” ว่าการฟ้อนรำของไทยมีวิวัฒนาการมาจากกิริยาท่าทางที่แสดงออกด้วยความรื่นเริงและปรับปรุงท่าทางการเดินและรำให้มีความสวยงามประณีตเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแสดงเบื้องต้นจะเคลื่อนไหวด้วยอวัยวะต่างๆ เช่น มือ แขน ขา ใบหน้าและลำตัวให้อยู่ในท่าที่อ่อนช้อย เรียกว่า “รำ” มี 3 ประเภท คือรำเดี่ยว รำคู่ และรำหมู่ ต่อมามีการบัญญัติคำเรียกการรำหมู่ว่า “ระบำ”

ระบำมี 2 ประเภท คือ ระบำมาตรฐานและระบำเบ็ดเตล็ด ระบำมาตรฐานคือการแสดงที่แต่งกายขึ้นเครื่องพระ - นาง (แต่เดิมตัวพระสวมเสื้อแขนยาว ปัจจุบันตัวพระละคร นิยมใช้เสื้อแขนสั้น) มีท่ารำ เพลงร้องและดนตรีที่มีแบบแผน เช่น ระบำสี่บท ต่อมาได้มีผู้ประดิษฐ์ระบำที่มีแนวคิดจากรำสี่บทขึ้น ได้แก่ ระบำย่องหงิด ระบำดาวดึงส์ ระบำกฤดาภินิหาร และรำบำเทพบันเทิง ฯลฯ และระบำเบ็ดเตล็ดหมายถึงการรำที่แต่งกายตามรูปแบบลักษณะการแสดงนั้นๆ หรือเป็นการแสดงเฉพาะท้องถิ่น เช่น รำพัด รำโคม รำกระถาง สีนวล ฟ้อนเล็บ เป็นต้น

ในทางเดียวกันเอกสารวิชาการ เรื่อง “ระบำ รำ ฟ้อน” ฝ่ายโสตทัศนวัสดุ หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร (2532: 73) จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสวันอนุรักษ์มรดกไทยวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2532 ได้อธิบายความหมาย “ระบำมาตรฐาน” ว่า ระบำมาตรฐานหมายถึงการแสดงที่มีการแต่งกายขึ้นเครื่องพระ-นาง มีท่ารำ บทร้อง และเพลงหน้าพาทย์ตามแบบแผนนาฏศิลป์ไทยโดยมีครูบาอาจารย์ทางนาฏศิลป์เป็นผู้ประดิษฐ์ มีลักษณะเฉพาะและเป็นที่ยอมรับมาตั้งแต่โบราณ เช่น ระบำสี่บท ต่อมาได้มีผู้ประดิษฐ์ระบำซึ่งเลียนแบบระบำสี่บท ขึ้นอีกหลายชุด ได้แก่ กฤษดาภินิหาร เขียดจิ้ง ดาวดึงส์ เทพบันเทิง พรหมาสตร์ เพลงช้า เพลงเร็ว แม่บทย่องหงิด เป็นต้น

1.5 ประวัติและความสำคัญของเพลงระบำสี่บท

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าดิศวรกุมาร กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2542 :15 - 16) กล่าวถึงประวัติเพลงระบำสี่บท ว่าคนทั่วไปคือการรำของเทวดานางฟ้าเพื่อความรื่นเริง อวยพรและแสดงความยินดีต่อกิจต่างๆ ระบำสี่บทถือเป็นระบำโบราณ นักวิชาการสันนิษฐานว่ามีในสมัยสุโขทัย แต่ยังไม่ปรากฏหลักฐานใดๆ มาสนับสนุนข้อสันนิษฐานนี้ มีแต่เพียงหลักฐานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพที่พระองค์ทรงกล่าวถึงระบำสี่บทในหนังสือตำนานอิเหนาว่า พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดพระองค์หนึ่งครองกรุงศรีอยุธยา

(อาจก่อนรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) ทรงพระราชดำริให้นำรำเล่นระบำร่วมกับไสยศาสตร์

มนตรี ตราโมท (2526: 95) ศิลปินแห่งชาติ ได้อธิบายถึงเพลงระบำสี่บาทในหนังสือคุณานุสรณ์ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ ว่าการแสดงละครส่วนใหญ่จะมีจักระบำ ในสมัยโบราณมักจะเป็นระบำเทวดานางฟ้า ซึ่งมักจะร้องเพลงระบำสี่บาท เหตุที่เรียกระบำสี่บาทเพราะมีบทร้อง 4 บทและร้อง 4 เพลง

จุลสารเห่อเขมร (ม.ป.ท.: 19) ได้เขียนถึงเพลงระบำสี่บาทว่า นาฏศิลป์เขมรมีเพลงพระทอง ซึ่งพระทองของเขมรร้องเป็นภาษาเขมรทั้งเพลง ยกเว้นเจ้าเอ๋ย...หนาน้องเอ๋ย...ร้องเป็นภาษาไทย

สุจิตร์งาน “MAD Workshop เสวนาปฏิบัติการ ดนตรี ศิลปะและเต้นรำ” (2557: 4) ได้กล่าวถึงประวัติและความสำคัญของเพลงระบำสี่บาท ว่าเดิมเรียก “ระบำใหญ่” มีหลักฐานปรากฏมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะชื่อเพลงพระทอง เบ้าหลุด สระบุหรง บลิ้มเป็นเพลงที่เกิดขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาและเมื่อใช้บรรจุกับบทละครสำหรับจักระบำนิยมเรียกกันว่า “ระบำสี่บาท” เป็นการแสดงระบำตามขนบดั้งเดิมในนาฏศิลป์ไทย สันนิษฐานว่ามีรูปแบบเก่าแก่ถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏแทรกอยู่ในบทละครเรื่องรามเกียรติ์หรืออุณรุฑ เมื่อกล่าวถึงเทวดานางฟ้ามาจักระบำรำฟ้อน และมักใช้เป็นระบำเพื่อเริ่มเรื่องต่างๆ เช่น ในบทจักระบำเรื่องเมขลา - รามสูร ก็อีกทั้งยังปรากฏอิทธิพลในระบำมาตรฐานอื่นๆ ในยุคต่อมา เช่น ระบำย่องหงิดในเรื่องอุณรุฑ ระบำเทพบันเทิงในเรื่องอิเหนา ระบำกฤดาภินิหารในเรื่องเกียรติศักดิ์ไทย เป็นต้น และกระทรวงวัฒนธรรมได้ประกาศขึ้นทะเบียน “ระบำสี่บาท” เป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ จึงถือเป็นโอกาสอันดีที่จะได้เผยแพร่ผลงานชิ้นนี้ให้ปรากฏแก่สาธารณชน

1.6 บทจักระบำพระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ 1, 2, 4, 5 และ 6

ศุคติ หลิมสกุล (2538: 18 - 43) ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ ซึ่งเป็นบทที่เก่าแก่ที่สุดที่ปรากฏหลักฐาน มีทั้งหมด 6 ฉบับอันปรากฏ 6 ตอน ได้แก่ ตอนท้าวทศรถฆ่ายักษ์ปทูตทันตตอน พระนารายณ์อวตาร ตอนนางสีดาลุยไฟ ตอนราชาพิเภกพระรามตอนพระอินทร์เข้าเฝ้าพระอิศวรและตอนรามสูรเมขลา ตอนที่ได้รับความนิยมโดยมีการนำมาแสดงมากที่สุดคือตอน

รามสูรเมขลา มี 2 บทและใช้เพลงร้อง 2 เพลง คือ เพลงสระบุนหรงจำนวน 6 คำและเพลงพระทองจำนวน 6 คำ รวม 12 คำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องรามเกียรติ์ 1 ฉบับ ตอนอภิเษกพระรากับนางสีดาและทรงพระราชนิพนธ์ระบำสี่บทในตอนรามสูรเมขลาอีก 1 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย 4 บทคำกลอน และใช้เพลงร้อง 4 เพลง คือ เพลงพระทอง 12 คำ, เพลงเข้าหูลุด 10 คำ, เพลงสระบุนหรง 10 คำและเพลงบลีม 10 คำ ฉบับของรัชกาลที่ 2 นี้เป็นบทที่มีความยาวที่สุดคือมีคำร้องถึง 42 คำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) พระองค์ทรงดัดแปลงและตัดทอนบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ซึ่งเป็นฉบับที่พระองค์ทรงแยกจากเรื่องรามเกียรติ์ทั้ง 4 บทให้มีความยาวสั้นลง ใช้เพลงร้อง 4 เพลง คือ เพลงพระทอง 6 คำ เพลงเข้าหูลุด 6 คำ เพลงสระบุนหรง 4 คำและเพลงบลีม 4 คำ รวมคำร้องทั้งหมด 20 คำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระปิยะมหาราช (รัชกาลที่ 5) พระองค์ทรงแก้ไขบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ซึ่งปรากฏหลักฐานเพียง 2 บท ใช้เพลงร้อง 2 เพลง คือ เพลงสระบุนหรง 4 คำและเพลงบลีม 4 คำ รวมมีคำร้องทั้งหมด 8 คำ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (รัชกาลที่ 6) พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์บทละครเรื่อง “รามสูรชิงแก้ว” นอกจากนี้พระองค์ยังทรงยกบทจับระบำพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) ตอนรามสูรเมขลา ประกอบด้วย 2 บทคำกลอน แต่ทรงเปลี่ยนแปลงเพลงจากเดิมที่ใช้เพลงสระบุนหรงก็เปลี่ยนเป็นเพลงพระทองและจากเพลงพระทองก็เปลี่ยนเป็นเพลงเข้าหูลุด นอกจากนี้ยังมีบทจับระบำอีก 1 บทที่ไม่ปรากฏชื่อต้นฉบับเขียนไว้หลังสมุดว่าพระสมุद्रระบำทรงแทรก ข้างในสมุดเขียนว่า ระบำใหญ่ ลายมือเป็นหนังสือเก่าขนาดรัชกาลที่ 1 มีผู้สันนิษฐานว่าอาจจะเป็นบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 ทรงขึ้นต่างหากจากเรื่องรามเกียรติ์

บทจับระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 เรื่อง รามเกียรติ์ 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอน รามสูรเมขลา ใช้ 2 เพลงคือ เพลงสระบุนหรง 6 คำและเพลงพระทอง 6 คำ

สระบุหรง

จึงจับระบำรำรำวาย
รำยเรียงเคียงชิดเข้ามา
แล้วกลับรำรำทำทำที่
ยี่เย้าเกล้าคลอกันนาง
ฉวยฉูดฉูดนางเบื่องช้า
รื่นเริงบันเทิงทุกเทวา

ทอดกรกรีดกรายทั้งซ้ายขวา
เลียมลอดสอดศอศอว่าทุกนาง
แทรกเปลี่ยนเสียดสีมิให้ห่าง
พลงแนมแกมกลปนมา
ย้ายเป็นหยอกนางข้างขวา
ด้วยผูนางฟ้าวิลาวัลย์ฯ

พระทอง

เมื่อนั้น
รำรอล่อไว้ไม่ติดพัน
ครั้งเทวัญเข้าชิดก็บิดหนี
หลีกเลี้ยวตีวงเวียนไป
ครั้นเทพบุตรชูดคร่า
แสนสนุกสุขเกษมเปรมปรีดิ์

นางเทพธิดาสาวสวรรค์
เกษมสันต์ชำเลื่องแลไป
รำรำทำทำที่มีให้ใกล้
นัยน์เนตรชมม้อยคอยที่
นางฟ้าป้องปัดสลัดหนี
ทุกเทพนารีเทวา ฯ

ตอนท้าวทศรถฆ่ายักษ์ปทูตทันต ใช้ 2 เพลงคือ เพลงพระทอง 8 คำและเพลง
เบ้าหลุด 8 คำ

พระทอง

เมื่อนั้น
รับสั่งท้าวสุชาบดี
จึงจับระบำรำรำวาย
รำรอลดลงเคียงเคียงลาด
นางฟ้าตลบหนีไป
นางสวรรค์เวียนซ้ายรำยเรียงมา
นางสวรรค์รำช้านางนอน
คลอเกล้าเป็นกระบวนให้ยวนใจ

เทวานางฟ้าทูกราศี
มีใจชื่นชมโฉมหน้า
นวยนาดวาดชายกรายหัตถ์
กรกระหวัดยิ้มพรายชายตา
เทพบุตรเลี้ยวไล่สกัดหน้า
เทวัญเวียนขวาเปลี่ยนไป
ทอดกรเยื้อกรายสายไหล
เทพไทยินดีปรีดา ฯ

เบ้าหลุด

เมื่อนั้น
 กรายกรฟ้อนรำช้าเลื่องตา
 ครั้นเทวัญเข้าใกล้ก็ย้ายหนี
 เทพบุตรรำเค้ลาเข้าชิด
 นางฟ้าสลัดบัดกร
 เทวัญรำท่ามาลี
 นางสวรรค์รำหงส์ลีลา
 ชั้บร้องอำนวยอวยชัย

โฉมนางอัปสรเส่นหา
 คอยที่เทवासูราฤทธิ
 ทำที่ร้ายเรียงเบี่ยงบิด
 ทอดสนิทควาไหวในที
 ชมัยชายค้อนแล้วถอยหนี
 แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนไป
 ชายหนีเทวามีให้ใกล้
 สุขเกษมเปรมใจทั้งเมืองฟ้า ฯ

ตอน พระนารายณ์อวตาร ใช้ 4 เพลงคือ เพลงสระบุนหรง 14 คำ, เพลงบลีม 8 คำ
 (ปหลีม) 10 คำ, เพลงพระทอง 10 คำและเพลงเบ้าหลุด 10 คำ

สระบุนหรง

เมื่อนั้น
 เห็นพระนารายณ์ฤทธิ
 ทั้งคทาจักรสังข์บัลลังก์นาค
 ไปเป็นมนุษย์วุฒิไกร
 ต่างพระองค์ไปรยทิพย์มาลาศ
 เป่าสังข์ดังสนั่นลั่นฟ้า
 ยักย้ายถ่ายเทเล่ห์กล
 ต่างลดเลี้ยวเกี่ยวพัน
 ฉวยจุดยุตชายสไบทรง
 สาวสวรรค์หันหลักเลี้ยวไป
 นางเทพอัปสรเวียนซ้าย
 สาวสวรรค์หันล่อเทวา
 นางเทพอัปสรศรี
 สะบัดบัดกรสุราฤทธิ

เทพไทนางฟ้าทูกราศี
 กับพระลักษมีร่วมใจ
 อวตารจากเกษียรสมุทรใหญ่
 พวกภยจะม้วยด้วยฤทธา
 อภิวาทย์อวยพรถ้วนหน้า
 เทวาก็จับระบำบรรพ์
 แยกขยับขึ้นเชิงบิดผัน
 เทวัญกั้นกางนางไว้
 แทรกเปลี่ยนเวียงวงขวักไขว่
 เทวัญกระชั้นไล่ตามมา
 เทเวศน์เรียงร้ายเวียนขวา
 ทำท่ามิให้ใกล้ชิด
 แต่ชมัยคอยที่จะเบี่ยงบิด
 แสนสำราญิตทุกเวลา ฯ

บลี้ม (ปลี้ม)

เมื่อนั้น

รำล่อคลอเคียงเข้ามา
ครั้นเทวัญกระชั้นเข้าชิด
รำร่ายกรายท่าม้าตีคดี
เปลี่ยนกรร่ายจำเียงไหล่
เปลี่ยนกรร่ายจำเียงไหล่
เยื้องยักผลักมือเทวัญ
เทวเวศร์ก็รำย้ายท่า
นางรำเรียงหมอนกรกราย
เทพบุตรรำท่าเสียบถ้ำ
เทวารำเคล้ำเข้ายั่วใจ

เมื่อนั้น

รำล่อสุราลัยในที่
ครั้นเทพบุตรเลี้ยวได้
เทวาแทรกเปลี่ยนพัลวัน
กรายกรร่อนร้องโอดครวญ
ทำที่เลี้ยวล่อเทวา
เห็นเทเวศร์เวียนขวาเข้ามาทัน
นางสวรรคต์เวียนซ้ายชายไป
อันเทวานางฟ้าก็ขึ้นบาน
ถวายพระศุลีมีฤทธิ์

ฝูงนางอัปสรเส่นหา
นัยนาชม้อยคอยที่
นางฟ้าทำจรีตบิดหนี
มารศรีล่อเลี้ยวให้ติดพัน
เทพบุตรเข้าใกล้ก็บิดผัน
เทพบุตรเข้าใกล้ก็บิดผัน
หันวงเวียนไปข้างซ้าย
มยุราฟ่อนทางเฉิดฉาย
ชม้ายมายเมียงเคียงไป
นางรำผลาเพียงไหล่
นางในสุขเกษมเปรมปรีดี ฯ

เข้าหลุด

ฝูงเทพธิดามารศรี
ชายหนีโดยกระบวนระบำบรรพ์
นางฟ้าค้อนให้แล้วผินผัน
นางสวรรคต์หลีกล่อรอมมา
โหยหวนงอนจรีตประดิษฐ์ท่า
ด้วยมารยาแบายลกลใน
ทอดสนิทติดพันคว่าไขว่
มิให้สุราลัยเข้าชิด
ด้วยนารายณ์อวดตารสำราญจิต
อันประสิทธิ์ประเสริฐเลิศชาติ ฯ

ตอน นางสีดาลุยไฟ ใช้ 2 เพลงคือ เพลงพระทอง 8 คำและเพลงเข้าหลุด 8 คำ

พระทอง

ตั้งจับระบำรำถวาย	วาดกรเอื้องกรายท่าท่า
เวียนวงเป็นหงส์ลีลา	คลอเคียงนางฟ้าติดพัน
แล้วซัดสองกรอ่อนระทวย	นาคนวยเข้าชิดสาวสวรรค์
เมียงม่ายไขว่คว้าพัลวัน	หันเวียนเปลี่ยนไปในที่
กลอเคล้าก้าวสกดกั้นกาง	ฉวยฉูดยุดนางอัปสรศรี
ย้ายท่าเป็นม้าตีคลี	ทำที่ร้ายเรียงเปียงไป
สายเนตรให้สบเนตรนาง	แล้วเอื้องยางลัดเลียงเข้าเคียงไหล่
สัพยอกหยอกเข้าอนงค์ใน	สำราญใจทุกทเพเทวัญ ฯ

เข้าหลุด

เมื่อนั้น	นวลนางอัปสรสาวสวรรค์
เห็นทวารระชิดติดพัน	กั้นกางขวางหน้าสะกดไว้
ดำเนินเดินร้ายชายหนี	ทำที่มิให้เข้าใกล้
แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนไป	นัยน์เนตรชมม่ายมายเมียง
รำร้ายกรายหัตถ์ให้ยียวน	ทำกระบวนใส่จริตบิดเปียง
ล่อเลี้ยวเกี่ยวกรเป็นคู่เคียง	หลีกเลียงหันไปด้วยมายา
ครั้นเทพบุตรมาข้างซ้าย	นางสวรรค์เอื้องย้ายไปขวา
แทรกเปลี่ยนเวียนวงไปมา	เทวัญนางฟ้าก็ยินดี ฯ

ตอน ราชาภิเษกพระราม ใช้เพลงพระทอง 6 คำและเพลงที่สองไม่ปรากฏชื่อเพลง แต่สันนิษฐานว่าเป็นเพลงพระทองซึ่งมี 8 คำเช่นกัน

พระทอง

ชวนกันจับระบำรำถวาย	เอื้องกรายร้ายรำท่าท่า
เป็นกระบวนหงส์บินลินลา	มาชวาทวนทบทลบไป

แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนหัตถ์
 เคียงข้างนางฟ้าสุราลัย
 นางสวรรค์สลัดบัคกร
 เทเวศน์สกัดกั้น

ผลัดเป็นผาลาเพียงไหล่
 คว่าไขว่เข้าชิดติดพัน
 คมค้อนงอนจรีตบัดผัน
 แล้วหันห่างร้างเรียงเคียงมา

พระทอง

เมื่อนั้น
 จำล่อคลอเคล้าเทวา
 เห็นเทเวศน์เวียนขวาเข้ามาชิด
 แล้วกรายทำเป็นม้าตีคลี
 ครั้นเทพบุตรเข้ายดหัตถ์
 ทำจรีตมารยาพิราโน
 อันหมู่เทเวศร์แลอัปสร
 ถวายพระองค์ทรงสุบรรณ

นางเทพอัปสรเสนาหา
 ข้าเลื่องนัยนาเป็นที่
 ก็เบี่ยงบิดเวียนซ้ายชายหาหนี
 ทำที่มายเมียงเคียงไป
 ก็สลัดบัคกรมิให้ใกล้
 ยั่วเข้าเทพไทเทวัญ
 ชับฟ้อนด้วยเกษมสันต์
 เป็นมหันตมโหอิพาร์ ฯ

ตอน พระอินทร์เข้าเฝ้าพระอิศวร ใช้ 3 เพลงคือ เพลงพระทอง 12 คำ, ไม่ปรากฏชื่อ
 เพลง 10 คำ, เพลงเข้าหูลูด 10 คำและเพลงบลี้ม 12 คำ

พระทอง

เมื่อนั้น
 รับสั่งโกษิตผู้ฤทธิ
 จึงจับระบำจำถวายเป็น
 จำเบียดเสียดเข้าไปให้ชิด
 แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย
 เลียมลอดสอดเคล้าเข้ามา
 ยักย้ายมายเมียงเบี่ยงผัน
 เหน็บแนมแกมกลปนไป
 เลี้ยวลัดสกัดกั้นกาง

เทวัญนางฟ้าทุกราศี
 ต่างองค์ยินดีเป็นสุดคิด
 ย้ายเทเล่ห์กลอกนิษฐ์
 ทอดสนิทติดพันกัลยา
 ร่ายตีวงเวียนเปลี่ยนขวา
 กั้นกางขวางหน้านางไว้
 แทรกเปลี่ยนพัลวันขวักไขว่
 ในนางสวรรค์กัลยาณี
 คว่าไขว่ไถ่นางสาวศรี

จำเกล้าเข้าหยอกไปในที่
 ฉวยฉูดฉูดนางข้างซ้าย
 แล้วกลับผืนผืนหน้ามา

เคียงข้างมิให้ห่างไกลยา
 ยิ้มพรายชายเนตรชำเลื่องหา
 ยุคนางข้างขวาสำราญใจ ฯ

เพลง (ไม่ปรากฏชื่อเพลง)

เมื่อนั้น
 ระวังที่เทवासูราลัย
 ผูกนางสุวรรณค์แต่ผืนผืน
 หลีกหลบลดเลี้ยวเกี่ยวพัน
 ครั้นเห็นเทพบุตรเวียนซ้าย
 เทวัญกั้นหน้าเข้ามา
 แล้วทำกระบวนให้ยวนใจ
 ครั้นเทวาคว่าไขว้เป็นที่
 แล้วรำตลบถอยหลัง
 เทเวศร์เปลี่ยนท่านางนอน

นางเทพธิดาน้อยใหญ่
 จำเปลี่ยนเวียนไวได้กัน
 เทวินทร์เข้าขวางกั้น
 ให้ที่เทวัญด้วยมารยา
 นางสุวรรณค์ผืนย้ายเปลี่ยนขวา
 นางฟ้าหยุดยั้งทุกนารี
 ใส่จริตค้อนให้แล้วชายหนี
 มารศรีสลัดปิดกร
 งามดั่งกินรีรำอ่อน
 เคียงคู่อัปสรด้วยปรีดา ฯ

เบ้าหลุด

เมื่อนั้น
 จำเคียงเลียงลอดสอดคว้า
 แล้วชักเวียนวงเป็นหงส์ร้อน
 ทอดกรอ่อนระทวยกริดกราย
 เทเวศร์รำกระชั้นเข้าชิด
 เป็นที่ลวงล่อเทวัญ
 ผูกนางสุวรรณค์ก็ผืนหนี
 นางฟ้าถอยล่อเวียนไว
 เทพบุตรรำเคียงเรียงมา
 อันหมู่เทवासูราฤทธิ์

ผูกเทพเทวัญถ้วนหน้า
 เลี้ยวไล่นางฟ้าเป็นแยบคาย
 งามงอนพริ้งเพริศเฉิดฉาย
 ยักย้ายร้ายเรียงเคียงกัน
 นางฟ้าเบี่ยงบิดหลบผืน
 ฉวยฉูดฉูดพัลวันไป
 เทวัญทำที่ตลบไล้
 มิให้คลอเกล้าเข้าชิด
 นางฟ้าเลี้ยวเลียงเบี่ยงบิด
 บันเทิงจิตด้วยผูนารี ฯ

บลีม (ปะวะหลีม)

เมื่อนั้น	นางเทพธิดาโฉมศรี
รำล่อเทวัญเป็นที่	ชายหนีหลีกเลี้ยวไปมา
เยื้องย่างกรายกรฟ้อนขับ	ตีวงกลอกกลับซ้ายขวา
แล้วถอยหลังรำล่อเทวา	ทำขม้ายชายตาเป็นกล
ครั้นเทวาเข้าใกล้ก็กรายกร	เป็นหงส์ร่อนฟ้างพื้นโพยมहन
งามดั่งเมฆลาดนฤมล	ด้วยแยบยลมารยาพิราใน
ฝ้ายฝู่งเทวัญอันดีดสี	เคลิ้มประหวัดยินดีไม่ทนได้
ลุกขึ้นกั้นกางขวางหน้าไว้	เยื้องกรายเข้าไปให้ชิด
ฉวยจุกยุคนางสาวสวรรค์	เวียนหันสัพยอกตามติด
โทนทับตกแตกมิได้คิด	ทอดสนิทยั่วเย้าเยวมาลย์
มีความเพลิดเพลินจำเวิญใจ	สุราลัยเป็นสุขเกษมศานต์
งวยงงด้วยองค์นงคราญ	ล้ำราญทั้งไกรลาสบรรพตา ฯ

จากบทพระราชนิพนธ์จับระบำในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ในข้างต้น ที่ทรงพระราชนิพนธ์ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งบทจับระบำปรากฏในเรื่องรามเกียรติ์ ทั้ง 6 ตอน ได้แก่ รามสูรเมขลา ทำวทศรทฆายักษ์ปทุทนต์ พระนารายณ์วตารนางสีดาลุยไฟ ราชากิเชกพระราม พระอินทร์เข้าเฝ้าพระอิศวรและบทจับระบำในเรื่องฉกรรจ์ แสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถทางวรรณศิลป์ของพระองค์ รวมถึงความเฟื่องฟูของการนำบทจับระบำไปใช้ในการละคร ซึ่งแต่ละตอนต่างก็มีความสั้นยาวและการใช้ภาษาวรรณศิลป์ที่ไพเราะแตกต่างกันไป แต่เนื้อหาทั้งหมดนี้เป็นการกล่าวถึงเหตุการณ์การเกี่ยวพาราสีของเหล่าเทวดานางฟ้า ในโอกาสที่ร่วมแสดงความยินดีปรีดาในเหตุการณ์ต่างๆ อันเป็นมงคล

ในบทประพันธ์ยังมีการนำชื่อแม่ท่าของนาฏศิลป์ไทยมารวมกับบทประพันธ์อีกด้วย เช่น ม้าดี คดี สอดสร้อยมาลา เหวาเล่นสายกระแสดินธุ์ (เหวาเล่นน้ำ) ภูมารีเคล้ำ (ภมรเคล้ำ) กวางเดินดง มยุเรศฟ้อนหาง พิสมัยเรียงหมอน ฯลฯ ซึ่งสันนิษฐานว่าพระองค์ท่านทรงตั้งพระทัยให้มีการปรากฏชื่อ

แม่ท่าเหล่านี้ในบทประพันธ์ด้วยนอกเหนือจากการร่ายรำเชิงเกี่ยวพาราตี (มุสดี หลิมสกุล, 2537: 31 - 32)

บทจักรับรำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2
เรื่อง รามเกียรติ์ ซึ่งเป็นตอนสั้นๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อนำบทประพันธ์ไปใช้ในการแสดงละครใน (มุสดี หลิมสกุล, 2537: 32)

ตอน อภิเษกพระรากับนางสีดา ใช้ 4 เพลงคือ เพลงพระทอง 12 คำและ เพลงเข้าหูลุด 10 คำ เพลงสระนุหรง 10 คำและเพลงบลีม 10 คำ

พระทอง

เมื่อนั้น	ฝ่ายฝูงเทพไทถ้วนหน้า
ทั้งนางอัปสรสวรรค์กัลยา	ยินดีปรีดาเป็นสุดคิด
จึงชวนกันจักรับรำรำถวาย	เยื้องกรายงามอนอ่อนจริต
รำเรียงเคียงเข้าไปใกล้ชิด	ทอดสนิทติดพันกัลยา
แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย	ร่ายตีวงเวียนเปลี่ยนขวา
เลี่ยมลอดสอดเกล้าเข้ามา	กั้นกางขวางหน้านางไว้
หลีกเลี้ยวเกี่ยวพันหันเหียน	แทรกเปลี่ยนไปมาคว่าไขว่
เหน็บแนมกลปนไป	เลี้ยวไล่สัพยอกหยอกนาง
ซ้อนจังหวะประจำเกล้าคล่อง	เลี้ยวลอดสอดคล้องไปตามหว่าง
วงเวียนเหียนหันกั้นกาง	ทำทีมิให้ห่างกัลยา
ฉวยฉูดยูดนางข้างซ้าย	แล้วย้ายยูดนางข้างขวา
ตลบหลังลดเลี้ยวมา	เทวัญกัลยาสำราญใจ

เข้าหูลุด

เมื่อนั้น	นางเทพอัปสรศรีใส
รำล่อเทवासราลัย	ท่วงทีหนีไล่พอได้กัน
เทพบุตรฉูดฉวยชายสไบ	นางผลักรศ่อนให้แล้วผินผัน
หลีกหลบลดเลี้ยวเกี่ยวพัน	เกียดกันด้วยกลมมารยา
ครั้นเทเวศร์วงเวียนเปลี่ยนซ้าย	สาวสวรรค์ผินผายเปลี่ยนขวา

ยี่มพรายชายชำเลื่องดูเทวา
แล้วทวนทบทลบลีกลีเียง
หันเหียนเปลี่ยนแทรกมาข้างซ้าย
ครั้นเทพเทวีญกระชั้นได้
เวียนระวันหันวงอยู่ตรงกลาง

ครั้นสบตาม้อยเมียงเอียงอาย
เคล้าคลออรเรียงเมียงม่าย
แล้วย้ายมาขวาทำท่าทาง
นางชม้อยถอยไปเสียให้ห่าง
ฝูงนางนารีก็ปรีดา

สระบุหรง

เมื่อนั้น
จำเรียงเคียงคั่นกัลยา
เทพบุตรหยุดยืนจับระบำ
ทอดกรอ่อนระทวยกรีดกราย
ฉวยฉูดยุดกรอปลสรสวรรค์
เหินบแนมแกมกลแนบเนียน
เลี้ยวตลบทบทำเป็นถ่องแถว
ร่ายเรียงเคียงคมประสมตา
สัพยอกหยอกเข้าแย้มสรวล
ถอยหลังรั้งรอล้อไป

ฝ่ายฝูงเทพไทถ้วนหน้า
เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นแยบคาย
นางฟ้าฟ้อนรำทำถวายเป็น
แล้วตีวงเยื้องย้ายเป็นโคมเวียน
นางสะบัดผินผ่นหันเหียน
หลีกถัดผลัดเปลี่ยนไปมา
ครั้นแล้วรำเคล้าเข้าหา
กั้นกางขวางหน้านางไว้
นางผลักพลิกหยิกข่วนค้อนให้
เทพไทสุขเกษมเปรมปรีดี

ปลิม

เมื่อนั้น
กรายกรอ่อนระทวยทั้งอินทรีย์
แล้วตีวงลดเลี้ยวเกี่ยวกล
เลี้ยวถัดกระหวัดเวียนมา
เทวีญกระชั้นชิดฉูดกร
หลีกถัดบดป้องว่องไว
ทำทอดกรอนงามกิริยา
หันตลบเลี้ยวล่ออร้ง

นางฟ้าเทพธิดามารศรี
ตั้งกินรีรำฟ้อนร่อนรา
ประสานแทรกสับสนซ้ายขวา
เกษมสุขทุกหน้าสุราลัย
นางอายเอียงเมียงค้อนแล้วผลักไส
ชักสไปเบี่ยงบิดปิดบัง
เทวาประดิพัทธ์ประหวัดหวัง
เมียงชม้อยอยระวังท่วงที

ครั้นเทพเทวีกัณเฑาะว์
สัพยอกหยอกหยิกขิกขี้

ฝูงนางสาวสวรรค์ก็ผันหนี
ถ้อยที่รื่นเรงบันเทิงใจ

ตอน รามสูรเมขลา ซึ่งพระองค์ทรงดัดแปลงจากบทพระราชนิพนธ์ใน
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) ใช้ 4 เพลงคือ เพลงพระทอง 12
คำและเพลงเบ้าหลุด 10 คำ เพลงสระนุหรง 10 คำและเพลงบลีม 10 คำ

พระทอง

เมื่อนั้น
ทั้งเทพธิดานารี
เทพบุตรจ้บระบำท่าท่า
รำเรียงเคียงเข้าไปใกล้ชิด
แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย
เลี่ยนลอดสอดเกล้าเข้ามา
หลีกเลี้ยวเกี่ยวพันหันเหียน
เหน็บแนมกลปนไป
ซ้อนจ้งหระประเท้าเคล่วคล่อง
วงเวียนเหียนหันกัณเฑาะว์
ฉวยฉูดฉูดนางข้างซ้าย
ตลบหลังลดเลี้ยวลงมา

ฝ่ายฝูงเทวาทุกราศี
สุขเกษมเปรมปรีดีเป็นสุดคิด
นางฟ้ารำฟ้อนงอนจريت
ทอดสนิทติดพันกัลยา
รำยตีวงเวียนเปลี่ยนขวา
กัณเฑาะว์ขวางหน้านางไว้
แทรกเปลี่ยนไปมาคว่าไขว่
เลี้ยวไล่สัพยอกหยอกนาง
เลี้ยวลอดสอดคล่องไปตามหว่าง
ทำทีมิให้ห่างกัลยา
แล้วย้ายยุคนางข้างขวา
เทวีกัลยาสำราญใจ

เบ้าหลุด

เมื่อนั้น
รำล่อเทवासุราลัย
เทพบุตรฉูดฉวยชายสไป
หลีกหลบเลี้ยวเกี่ยวพัน
ครั้นเทเวศร์วงเวียนเปลี่ยนซ้าย
ยืมพรายชายชำเรื่องดูเทวา
แล้วทวนทบทลบหลีกเลียง

นางเทพอัปสรศรีใส
ท่วงทีหนีไล่พอได้กัน
นางผลักรศ่อนให้แล้วผินผัน
กีดกันด้วยกลมารยา
สาวสวรรค์ผันย้ายเปลี่ยนขวา
ครั้นสบตาม่อยเมียงเอียงอาย
เกล้าคลอรองเรียงเมียงม่าย

หันเหียนเปลี่ยนแทรกมาข้างซ้าย
 ครั้นเทพเทวัญกระชั้นไล่
 เวียนระว่างห้วงอยู่ตรงกลาง

แล้วย้ายมาขวาทำท่าทาง
 นาชม้อยถอยไปเสียให้ห่าง
 ผุ่งนางนารีก็บริดา

สระบุหรง

เมื่อนั้น
 จำเรียงเคียงคั่นกัลยา
 เทพบุตรหุดย่นจับระบำ
 ทอดกรอ่อนระทวยกริดกราย
 ฉวยชูดยุตกรอัสรวรรค์
 เหน็บแนมแกมกลแนบเนียน
 เลี้ยวตลบทบทำเป็นถ้องแถว
 ไล่เรียงเคียงคบประสบตา
 สัพยอกหยอกเข้าแย้มสรวล
 ถอยหลังรั้งรอล่อไว้

ฝ่ายผุ่งเทพไทถ้วนหน้า
 เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นแยบคาย
 นางฟ้าฟอนรำนางววย
 แล้วตีวงเยื้องย้ายเป็นโคมเวียน
 นางสับัดบิตผันหันเหียน
 หลีกถัดผลัดเปลี่ยนไปมา
 ครั้นแล้วรำเค็ล้าเข้าหา
 กั้นกางขวางหน้านางไว้
 นางผลักพลิกหยิกข่วนค้อนให้
 เทพไทเกษมเปรมปรีดี

ปลื้ม

เมื่อนั้น
 กรายกรอ่อนระทวยทั้งอินทรีย์
 แล้วตีวงลดเลี้ยวเกี่ยวกล
 เลี้ยวถัดกระหวัดเวียนมา
 เทวัญกระชั้นชิดชิดกร
 หลีกถัดบัตป้องว่องไว
 ทำทอดกรงามอนกิริยา
 หันตลบเลี้ยวล่ออร้ง
 ครั้นเทพเทวัญเข้ากั้นกาง
 สัพยอกหยอกหยิกขิกชี้

นางเทพธิดามารศรี
 ดังกินรีรำฟ้อนร่อนรา
 ประसारแทรกสับสนซ้ายขวา
 เกามสุขทุกหน้าสุราลัย
 นางอายเอียงเมียงค้อนแล้วผลักไธ
 ชักสะไบเบี่ยงบิดปิดบัง
 เทวาประติพัทธ์ประหวัดหวัง
 เมียงชม้อยคอยระว่างท่วงที่
 ผุ่งนางสาวสรวรค์ผันหนี
 ถ้อยที่รินเรียงบันเทิงใจ

จากบทพระราชนิพนธ์จ้บระบำในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ในข้างต้น ที่ที่พระองค์ทรงดัดแปลงจากฉบับพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 มีการสอดแทรกแม่ท่าทาง นาฏยศิลป์น้อยลง ซึ่งส่งผลต่ออารมณ์เพลงคือมีการขับร้อง บรรเลงและรำจำด้วยอารมณ์ เรื่องราวที่ต่อเนื่องในเรื่องของบทเกี่ยวพาราสี นอกจากนี้บทพระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ 2 นี้ ยังนำมาเป็น ต้นแบบของระบำสี่บทในการขับร้องและรำจำจนถึงปัจจุบัน

บทจ้บระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4
พระองค์ทรงนำบทพระราชนิพนธ์ บทจ้บระบำตอนรามสูรเมขลาในรัชกาลที่ 2 มาดัดทอนให้มีความ ยาวสั้นลง

ตอนรามสูรเมขลา ใช้ 4 เพลงคือ เพลงพระทอง 6 คำ เพลงเบ้าหลุด 6 คำ เพลงสระนุหรง 4 คำและเพลงบลีม 4 คำ ซึ่งบทจ้บระบำฉบับนี้เป็นบทที่นำมาฝึกหัดนาฏศิลป์ไทยใน ปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

พระทอง

เมื่อนั้น
ทั้งเทพธิดานารี
เทพบุตรจ้บระบำท่าท่า
รำเรียงเคียงเข้าไปใกล้ชิด
แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย
ตลบหลังลดเลี้ยวลงมา

ฝ่ายฝูงเทวาทูกราศี
สุขเกษมเปรมปรีดีเป็นสุดคิด
นางฟ้ารำฟ่อนงอนจริต
ทอดสนิทติดพันกัลยา
รำยตีวงเวียนเปลี่ยนขวา
เทวีญกัลยาสำราญใจ

เบ้าหลุด

เมื่อนั้น
รำล่อเทवासูราลัย
เทพบุตรอุคฉวยชายสไบ
หลีกหลบลดเลี้ยวเกี่ยวพัน
ครั้นเทพเทวีญกระชั้นได้

นางเทพอัปสรศรีใส
ท่วงทีหนีไล่พอได้กัน
นางผลักรศ่อนให้แล้วผินผัน
เหียนหันมาขวาท่าท่าทาง
นาชม้อยถอยไปเสียให้ห่าง

เวียนระวังหันงออยู่ตรงกลาง

ฝูงนางนารีก็ปรีดา

สระบุหรง

เมื่อนั้น
จำเรียงเคียงคั่นกัลยา
เทพบุตรหยุดยืนจับระบำ
ทอดกรออ่อนระทวยกริดกราย

ฝ่ายฝูงเทพไทถ้วนหน้า
เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นแบบคาย
นางฟ้าฟ้อนรำทำดูยฉาย
เทพไททั้งหลายก็เปรมปรีดี

บลิม (ปลิม)

เมื่อนั้น
กรายกรออ่อนระทวยทั้งอินทรีย์
แล้วตีวงลดเลี้ยวเกี่ยวกล
ทอดกรงอนงามกิริยา

นางเทพธิดามารศรี
ตั้งกินรีรำฟ้อนร่อนรา
ประสานแทรกสับสนซ้ายขวา
เทวาปฏิพัทธ์เปรมปรีดี

**บทจับระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมหาราช
รัชกาลที่ 5** มีการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาหลักฐาน แต่พบหลักฐานบทจับระบำในสมัยพระองค์ตอน
รวมสุรเมขลาเพียง 2 บท คือ บทที่มีการบรรจุเพลงสระบุหรง 4 เพลงบลิม 4 คำ ในส่วนหลักฐานสอง
บทแรกต้นฉบับได้ชำรุดสูญหาย แต่มีผู้สันนิษฐานว่าพระองค์คงจะใช้บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
ซึ่งไม่มีหลักฐานมายืนยัน

ตอน รวมสุรเมขลา ใช้ 2 เพลงคือ เพลงสระบุหรง 4 คำและเพลงบลิม 4 คำ ดังต่อไปนี้

สระบุหรง

เมื่อนั้น
จำเรียงเคียงคั่นกัลยา
เทเวศน์ตีวงเวียนขวา
นางสลบลดเลี้ยวมาข้างซ้าย

ฝ่ายฝูงเทพไทถ้วนหน้า
เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นแบบคาย
ยุคกรนางฟ้าเรียงรำย
เทพไททั้งหลายก็เปรมปรีดี

บลี้ม (ปลี้ม)

เมื่อนั้น
 กรายกรอ่นระทวยทั้งอินทรียั
 แล้วตีวงลดเลี้ยวเกี่ยวกล
 เลี้ยวลัดกระหวัดเวียนมา

นางเทพธิดามารศรี
 ดั่งกินรีรำฟ้อนร่อนรา
 ประสานแทรกสลับสนทั้งซ้ายขวา
 นางฟ้าสมถวิลยินดี

บทจั้บระบำ พระราชานิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6
 พระองค์พระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรอง “รามสูรชิงแก้ว” ซึ่งมีข้อความอ้างถึงเกี่ยวกับบทละครตอน
 ดังกล่าวในมีความว่า “บทร้องคัดจากพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ เล่ม 3 สมุดไทย เลือกใช้เฉพาะที่
 ต้องการเพราะฉะนั้นบางแห่งกลอนท้ายกับต้นในบทต่อจึงเชื่อมสนธิทอยู่บ้าง แต่เห็นว่าดีกว่าแก้
 ของเดิม” (ผู้สดี หลิมสกุล, 2537: 42) ซึ่งพระราชบัณฑิตกข้างต้นนี้ถูกค้นคว้าและเรียบเรียงโดย
 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จากหนังสือหนังสือ งานละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดิน
 สยามมีความว่า “คัดจากพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ (รัชกาลที่ 1)” หากนำบทพระราชนิพนธ์บทละคร
 เบ็กรองชุด “รามสูรชิงแก้ว” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 และบทพระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรองชุด
 “รามสูรเมขลา” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 มาทำการเปรียบเทียบจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีความ
 เหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งจะสามารถอธิบายได้ดังนี้ สิ่งที่เหมือนกันคือ บทพระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรอง
 ชุด “รามสูรชิงแก้ว” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 และบทพระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรองชุด “รามสูร
 เมขลา” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 มีบทหรือคำประพันธ์ที่เหมือนกันทุกประการ คือ มีบทประพันธ์ 2
 บท แต่ละบทมี 6 คำร้องและสิ่งที่แตกต่างกันคือการบรรจเพลง คือ บทพระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรอง
 ชุด “รามสูรเมขลา” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 บรรจเพลงในบทประพันธ์แรกด้วยเพลงสระบุหรงและ
 เพลงที่สองถูกบรรจด้วยเพลงพระทอง ในทางกลับกันบทพระราชนิพนธ์บทละครเบ็กรองชุด “รามสูร
 ชิงแก้ว” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 บรรจเพลงในบทประพันธ์แรกด้วยเพลงพระทองและเพลงที่
 สองถูกบรรจด้วยเพลงเข้าหลุด

ตอน รามสูรเมขลา ใช้ 2 เพลงคือ เพลงพระทอง 6 คำและเพลงเข้าหลุด 6 คำ
 ดังต่อไปนี้

พระทอง

จั้งจั้บระบำรำวาย

ทอดกรกรี้ดกรายทั้งซ้ายขวา

ร้ายเรียงเคียงชิดเข้ามา
แล้วกลับร้ายรำทำที่
ยั่วเย้าเคล้าคลอกันทาง
จวบจุกยุดนางเบื่องช้า
รินเรียงบันเทิงทุกทเวา

เลียมลอดสอดคว่ำทุกนาง
แทรกเปลี่ยนเสียดสีมิให้ห่าง
พลงแนมแกมกลปนมา
ย้ายเป็นหยอกนางข้างขวา
ด้วยฝูงนางฟ้าวิลาวรรณฯ

เบ้าหลุด

เมื่อนั้น
รำรอล่อไว้ไม่ติดพัน
ครั้งเทวัญเข้าชิดก็บิดหนี
หลีกเลี้ยวตวงเวียนไป
ครั้นเทพบุตรจุกคว่ำ
แสนสนุกสุขเกษมเปรมปรีดิ์

นางเทพธิดาสาวสวรรค์
เกษมสันต์ข้าเลื่องแลไป
ร้ายรำทำที่มีให้ใกล้
นัยน์เนตรชมม้อยคอยที่
นางฟ้าป้องปิดสลัดหนี
ทุกเทพนารีทเวา ฯ

1.7 ประวัติอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะไทย ประจำปีพุทธศักราช บุตรีของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) เกิดเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2458 บุตรีพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) กับคุณหญิงเสนาะดุริยางค์ (เรือน) เกิด ณ บ้านย่านคลองบางไส้ไก่ ฝั่งธนบุรี กรุงเทพมหานคร บิดาเป็นนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงและเป็นเจ้ากรมพิณพาทย์หลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพี่น้องร่วมมารดาทั้งหมด 4 คน คือ เลียบ เลื่อน เชื้อและเจริญ (นามเดิม) และมีพี่น้องต่างมารดาจำนวน 2 คน คือ ช้าและเชื่อง ในจำนวนพี่น้องทั้ง 6 คนนั้น มีพี่สาวคือ เลื่อน สุนทรวาทีน (ผลาสินธุ์) เป็นนักร้องเพลงไทยที่มีชื่อเสียง เมื่อแรกเกิดได้ไม่นาน บิดาได้นำทองคำบริสุทธิ์ฝนให้กินวันละหยดเป็นเวลา 3 วันและได้ตั้งชื่อว่า “เจริญ” ต่อมาได้เปลี่ยนมาเป็น “เจริญใจ”

ศึกษาวิชาสามัญ ณ โรงเรียนศึกษานารีถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังจากนั้นศึกษาต่อที่โรงเรียนราชินีจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาพระยาเสนาะดุริยางค์เห็นว่ามีความสามารถในด้านดนตรี จึงขอให้ออกจากการศึกษาวิชาสามัญมาอุทิศเวลาให้กับการเรียนดนตรีอย่างเดียว โดยบิดาได้สอนดนตรีและสอนการขับร้องเพลงไทยให้ เมื่อถวายเป็นตัวเข้ารับราชการในกรม

มหรสพได้ศึกษาทักษะและทฤษฎีดนตรีไทยกับครูผู้ใหญ่หลายท่าน เช่น พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) พระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิต) หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) และมนตรี ตราโมท ภายหลังได้ศึกษาการสีซอสามสายจากพระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ้น ดุริยชีวิน) และครูทเวาประสิทธิ์ พาทยโกศล

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน เริ่มเข้าสู่วงการเพลงไทยครั้งแรกเมื่ออายุ 8 ขวบ เมื่อพ.ศ. 2466 ได้รับรางวัลที่ 3 ในการขับร้องประชันวงปีพาทย์ในงาน "สี่มะเส็ง" ณ วังบางขุนพรหม ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2492 ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในการประกวดขับร้องเพลงไทยทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมโฆษณาการ

ชีวิตการทำงานเริ่มต้นจากการรับราชการถวายตัวเป็นข้าหลวงเรือนนอก รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทำหน้าที่ขับร้อง ต่อมาได้ถวายตัวเป็นข้าหลวงในสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี และทำหน้าที่ขับร้องและบรรเลงประจำวงมโหรีหลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่อมาจึงได้โอนไปสังกัดกรมพระราชวังและกรมศิลปากร ตามลำดับ และได้ย้ายไปสอนประจำการที่โรงเรียนการเรือนพระนครและโรงเรียนอนุบาลลอออุทิศจนเกิดสงครามโลกครั้งที่สองจึงลาออกจากราชการ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีผลงานการบันทึกแผ่นเสียงนับตั้งแต่ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รวบรวม 50 เพลง พ.ศ. 2518 ได้รับเชิญจากกรมศิลปากรให้ร่วมขับร้องและบรรเลงเพลงเดี่ยวซอสามสายไว้เป็นแบบฉบับ และยังได้ร่วมบันทึกเสียงขับร้องในเพลงประเภทต่าง ๆ กับวงดนตรีหลายคณะ เช่น "คงคะศิลป์" "วัชรบรรเลง" "กรมศิลปากร" ฯลฯ ตลอดจนการบันทึกเสียงขับร้องเพลงประกอบการแสดงละคร ดึกดำบรรพ์ และเพลงร้องต่าง ๆ ภายใต้โครงการพัฒนาดนตรีไทยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังได้รับเชิญร่วมบันทึกเสียงเพลงกล่อมลูกภาคกลางร่วม 30 เพลง กับสถาบันภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษาในด้านการขับร้องและการบรรเลงดนตรีไทยให้กับโครงการแสดงดนตรีของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับเชิญจากวงดนตรีฟองน้ำให้ไปเผยแพร่วัฒนธรรมดนตรีไทยราชสำนัก ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร และได้ตั้งวงดนตรีไทยขึ้น 2 วง คือ คณะ "เสนาะดุริยางค์" และ "ฟังเพลินเจริญใจ"

นอกจากนี้แล้วยังได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ให้ขับร้องถวายในบทเพลงพระราชนิพนธ์ส่วนพระองค์ เช่น "เต่าเห่" "แขกปัตตานี" "สมิงทอง - จำปานารี" "แขกลพบุรี" "อกทะเล" ฯลฯ ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาในด้านการบรรเลงและขับร้องเพลงไทยในโครงการพระราชดำริต่าง ๆ เช่น มูลนิธิสายใจไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และครั้งหนึ่ง

ได้เคยเข้าเฝ้าฯ หน้าพระที่นั่งเพื่อบรรเลงขอสามสายไปพร้อมกับการขับร้องถวายในโอกาสรับเสด็จ สมเด็จพระราชินีนาถมาร์เกรเธอที่ 2 แห่งเดนมาร์ก เมื่อครั้งยังทรงพระยศเป็นมกุฎราชกุมารีเมื่อคราวเสด็จฯ เยือนประเทศไทยเป็นการส่วนพระองค์

ในด้านสื่อสารมวลชน เคยเป็นผู้ดำเนินรายการร่วมกับ พูนพิศ อมาตยกุล ในรายการ “ฟังเพลินเจริญใจ” เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ได้รับเชิญให้เป็นกรรมการการตัดสินวงดนตรีไทยและการขับร้องเพลงไทยในหลายวาระ เป็นกรรมการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าศึกษาในคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับเชิญจากทบวงมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย และได้รับเกียรติเข้าเป็นภาคีสมาชิก ประเภทจิตรศิลป์สำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน มีผลงานการประพันธ์ทางขับร้องเพลงไทยในแนวอนุรักษ์ จำนวน 3 เพลง คือ “สาวสุดสวย เกา” “จินตะหราวาตี เกา” และ “พญาสีเส้า เกา” นอกจากนี้ยังได้ประพันธ์ทางขับร้องเพลงไทยที่เป็นแนวทางร่วมสมัย ได้แก่ “ลบรอยแผลรัก เกา” และบรรจุกเพลงสำหรับการขับร้องอีกจำนวนหนึ่ง คือ “ฉลองพระนคร” “ลาวพวน” และ “จู้บแจง” เมื่อพ.ศ. 2526 ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ทำทางร้องและบรรจุกเพลงประกอบบทพระราชนิพนธ์ “ฉันทดุขฎิสังเวย พระพุทธมหายานฉัตตนิพนิต” ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ 200 ปี และในช่วงถัดมา ได้ร่วมมือกับองค์การยูนิเซฟ และธนาคารกสิกรไทย จัดทำหนังสือและแถบบันทึกเสียง ชุด “เพลงสยามสำหรับเด็ก” และ “เพลงเทศกาลสยาม” ประกอบด้วยโน้ตเพลงและการขับร้องประกอบวงดนตรีไทยและสากลตีพิมพ์เผยแพร่ไปทั่วโลก โดยมีเพลงที่สำคัญเพลงหนึ่ง คือ “เพลงวันเกิด” ซึ่งเป็นเพลงอวยพรวันเกิดที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทยเมื่อพ.ศ. 2540 ได้รับเชิญจากสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมดำเนินการควบคุมการบันทึกเสียงและขับร้องบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “เงาะป่า” ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรูปของออดิโอซีดีจำนวน 26 ชุด สิ้นสุดการบันทึกเสียงเมื่อ พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นการบันทึกเสียงเพลงไทยที่ใช้บทร้องจากบทละครตลอดทั้งเรื่อง โดยใช้คณะนักร้องและทางขับร้องในสายสกุลพระยาเสนาะดุริยางค์ทั้งสิ้น

อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ได้รับการยกย่องเป็นสตรีดีเด่น ผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยในฐานะศิลปินคนแรก เนื่องในปีสตรีสากล พ.ศ. 2518 ได้รับปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

สาขาศรีวิทยาการศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง(คีตศิลป์) จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นเกียรติยศที่ได้รับในปีเดียวกันทั้งสิ้นเมื่อ พ.ศ. 2530

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- พ.ศ. ไม่ปรากฏ เหรียญพระราชทาน เสด็จมาทองคำ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พ.ศ. ไม่ปรากฏ เหรียญพระราชทาน รพ. ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
- พ.ศ. ไม่ปรากฏ เหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ 3
- พ.ศ. 2535 เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ชั้น 3 ตริตาภรณ์มงกุฎไทย (ต.ม.)
- พ.ศ. 2549 เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา (ฝ่ายพลเรือน) [ร.ด.ม. (ศ)]

ช่วงบั้นปลายชีวิตของท่านป่วยด้วยอาการของโรคพาร์กินสันในระยะเริ่มต้นและโรคชรา ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2554 ด้วยเส้นโลหิตในสมองแตก ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ อายุรวม 94 ปี 6 เดือน 25 วัน ได้มีพิธีพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2554 ตั้งบำเพ็ญกุศลศพ ณ วัดเทพศิรินทราวาส ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุวัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2555(เจริญใจ สุนทรวาทีน, 2555: 57 - 60)

2. แนวคิด - ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทยอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

ทฤษฎีหลักและวิธีการขับร้องเพลงไทยของอาจารย์เจริญใจมีหลักสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ เสียง, คำร้อง, การเอื้อน, จังหวะ, การหายใจและการสร้างอารมณ์และความประณีต

2.1.1 เสียง

2.1.1.1 คุณภาพเสียง ทุกคนมีธรรมชาติเสียงที่แตกต่างกันบางคนเสียงแหลมเล็กหรือบางคนมีเสียงใหญ่ทุ้ม ซึ่งลักษณะเสียงของแต่ละบุคคลนี้มีผลต่อความไพเราะของบทเพลง ฉะนั้นควรรู้จักธรรมชาติเสียงของตน เพื่อการใช้เสียงของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และรู้จักการหลบเสียงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะเสียงของตนเพื่อสร้างอารมณ์ในบทเพลงนั้นๆ

2.1.1.2 **กำลังเสียง** ควรเปล่งเสียงให้เต็มที่เต็มกำลัง ต้องมีกล้ามเนื้อหรืออวัยวะที่ใช้ในการขับร้องที่มีคุณภาพประกอบกับการฝึกฝนที่ดีจนเกิดความชำนาญ

2.1.1.3 **หลักและวิธีการเปล่งเสียง** จะต้องใช้เสียงอย่างเต็มกำลังและควบคุมเสียงให้ได้ลักษณะไปในทิศทางต่างๆ เช่น เสียงหนัก เสียงเบา บั่นเสียง ผ่อนเสียงและรู้จักคิดพิจารณาถึงความเหมาะสมในการใช้เสียงจริงหรือเสียงอาศัย วิธีการสำคัญในหลักและวิธีการเปล่งเสียงอีก 2 ประการ คือ

1. **การบังคับเสียง** ผู้ขับร้องต้องสามารถบังคับเสียงให้ผ่านออกมาทางอวัยวะส่วนต่างๆ ที่ใช้ในการขับร้องได้อย่างถูกต้อง เช่น

- การเปล่งเสียง “เออ” เสียงผ่านลำคอแล้วพุ่งตรงมาทางปาก
- การเปล่งเสียง “อือ” เสียงผ่านออกมาถึงปากถึงจมูก
- การเปล่งเสียง “เอ๋ย” เสียงผ่านออกมาทางจมูก

2. **การฝึกกล้ามเนื้อในลำคอ** เพื่อประสิทธิภาพในการทำเทคนิคพิเศษ ได้แก่ การครั้นเสียง ที่กล้ามเนื้อบริเวณลำคอจะต้องตึงหรือสั้นไหว การครั้นเสียงนี้ผู้ขับร้องจำเป็นต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและการเอื้อน 3 เสียงที่มีทั้งลักษณะการเอื้อนเสียงเรียงระดับและการเอื้อนเสียงแบบข้ามระดับการเอื้อน 3 เสียงนี้เสียงใดเสียงหนึ่งจะขาดหายไปไม่ได้เพราะจะทำให้ขาดความไพเราะและเสียงไม่กลม ไม่ชวนแก่การฟัง

2.1.1.4 **การบังคับกล้ามเนื้อ** ทำได้โดยการเขม่วกล้ามเนื้อท้องเข้าหาตัวแล้วผลัดลมหรือเสียงขึ้นด้านบนหรือพุ่งไปข้างหน้าจะทำให้เสียงกลม ต่างจากการแผดเสียงให้สูงให้กระจายออกและทำให้ผู้ขับร้องมีลมและกำลังในการขับร้องเพิ่มขึ้นสามารถลากเสียงยาวต่อไปได้

2.1.2 คำร้อง

2.1.2.1 **วิธีการขับร้องที่ทำให้เสียงคำร้องให้ได้ความชัดเจน** คือการตกแต่งคำร้องให้ไพเราะแต่มีความหมายคงเดิม

2.1.2.2 **ให้ถูกความหมายของบทร้อง** คือการแบ่งคำร้องโดยยึดความหมายของคำหรือประโยคให้ถูกต้อง

2.1.2.3 **ต้องบรรจงกล่าวคำให้ไพเราะน่าฟัง ได้อารมณ์** ใช้น้ำหนักในคำร้องให้เหมาะสม เช่น เสียงหนัก รวมถึงความยาวของการเปล่งเสียง มีความพอดีพอเหมาะ เพื่อให้การขับร้องมีอารมณ์ในบทเพลง

2.1.3 การเอื้อน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการขับร้องเพลงไทย เนื่องจากการเอื้อนจะเป็นส่วนที่ ผู้ขับร้องสามารถแสดงศักยภาพในการขับร้องได้เป็นอย่างดี

2.1.3.1 เสียงที่ใช้ในการเอื้อน “เออ เฮอ อือ ฮือ เงอ เงย เออะ เอิง” รวมถึงการกระทบเสียง การครั่นเสียง เป็นต้น ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในการตกแต่งเอื้อน ต้องมีความหนักเบาหรือใช้กำลังที่เหมาะสม และเมื่อจบวรรคการเอื้อนจะต้องลงท้ายด้วย “เอย เงย”

2.1.3.2 การแบ่งสัดส่วน ความสั้น ยาว หนักและเบาของการเอื้อนแต่ละคำ เมื่อเปล่งคำร้องและเอื้อนที่เหมาะสมก็จะสร้างอารมณ์สุนทรีย์แก่บทเพลง

2.1.4 จังหวะ ต้องขับร้องถูกต้องตามจังหวะ แต่ทั้งนี้ก็ควรมีการลักหรือย่อจังหวะบ้าง เพื่อให้คำร้องไม่ยึด ไม่ขาดอารมณ์เพลง

2.1.5 การหายใจ ต้องหายใจให้ถูกตำแหน่งและหายใจให้เบา ให้เกิดความแนบเนียนที่สุด เพื่อรักษาความต่อเนื่องและอารมณ์ของบทเพลง และการหายใจจะต้องไม่ทำให้คำร้องผิดความหมาย

2.1.6 การสร้างอารมณ์เพลง ต้องใส่อารมณ์ผสมผสานเข้ากับบทเพลง โดยอาศัยหลักและวิธีการในการขับร้องที่ได้กล่าวในข้างต้น เช่น การลักจังหวะ การใช้เสียงอาศัย การใช้เสียงจริง การผ่อนเสียง เป็นต้น

2.1.7 ความประณีต การเอื้อน การเปล่งเสียงคำร้องในแต่ละวรรคต้องกระทำด้วยความประณีตบรรจง

2.2 ทฤษฎีการขับร้องเพลงไทยอาจารย์ณัฐวิภา มูลธรรมเกณฑ์

อภิญา มูลธรรมเกณฑ์ (2532: 14 - 30) อธิบายถึงภาษาที่มีผลต่อการขับร้องไทย ว่าคำในภาษาไทยแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

1. คำเป็น คือ คำที่มีเสียงอ่อน ผันตามเสียงวรรณยุกต์ได้ง่าย ดังนี้
 - 1.1 พยัญชนะผสมกับสระเสียงยาวในแม่ ก กา เช่น ที่ ใ้ ว่า
 - 1.2 คำที่มีตัวสะกดในแม่ กง กน กม เกอຍ เกอว เช่น พงศ์ นรินทร์ แว
 - 1.3 คำที่ประสมกับสระเกิน อ่า ไอ โอ เออา เช่น ทำ ไป โย เจ้า
2. คำตาย คือ คำที่มีเสียงแข็ง ผันตามเสียงวรรณยุกต์ได้ยาก ดังนี้
 - 2.1 คำที่ผสมกับพยัญชนะเสียงสั้นในแม่ ก กา ยกเว้นสระเกิน อ่า ไอ โอ เออา เช่น จะ พระ
 - 2.2 คำที่มีตัวสะกดในแม่ กก กด กบ เช่น ออก สลด พบ

บทร้องที่มีค่าเป็นมักไม่มีปัญหา เพราะสามารถผันตามเสียงวรรณยุกต์และทำนองเพลงได้ แต่คำตายเป็นคำที่มีเสียงแข็ง บางครั้งอาจเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ทำให้ฟังดูไม่นุ่มนวล วิธีแก้คือ ให้กล่าวคำร้องก่อนแล้วจึงเชื่อมต่อกำยให้เสียงอ่อนลงลูกตกทำนองหลัก แต่บางกรณีคำตายมีเสียงสอดคล้องกับตัวโน้ต เช่น รุกขชาติ เจียบเหงา ก็ไม่ต้องเชื่อมต่อกำย

คำตายจะต้องกล่าวคำนั้นให้จบก่อนแล้วใช้หางเสียงอ่อนตกแต่งในตอนท้ายให้มีความนุ่มนวล เมื่อการกล่าวคำร้องไม่ชัดเจนจะส่งผลต่อการสื่อความหมาย

วรรณยุกต์ เสียงในภาษาไทยแบ่งเป็น 5 ระดับเสียง คือ เสียงสามัญ เสียงเอก เสียงโท เสียงตรี และเสียงจัตวา

การตกแต่งคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างๆ จะมีความแตกต่างกัน คือ

1. เสียงสามัญสามารถร้องได้ทุกระดับเสียงดนตรี
2. เสียงเอก จะต้องกล่าวคำนั้นด้วยเสียงเอกก่อนแล้วจึงค่อยใช้การเชื่อมมาตกแต่งในตอนท้ายให้เสียงไปตกตามตัวโน้ตที่ต้องการ
3. เสียงโท สามารถประดิษฐ์เสียงได้สะดวกกว่าวรรณยุกต์อื่น เพราะต้นเสียงเริ่มจากระดับที่สูงกว่าเสียงสามัญแล้วลดต่ำลงเท่ากับเสียงวรรณยุกต์เอก สามารถประดิษฐ์เสียงโดยเริ่มร้องจากเสียงดนตรีแล้วจึงเชื่อมเป็นเสียงโทในตอนท้าย
4. เสียงตรี สามารถประดิษฐ์เสียงให้สอดคล้องกับทำนองเพลงได้ง่ายเพราะมักเริ่มร้องด้วยเสียงสามัญแล้วโยงเสียงร้องขึ้นไปเป็นเสียงตรี
5. เสียงจัตวา เป็นเสียงที่มีความกลมกลืนกับทำนองเพลงในระดับเสียงต่างๆ ค่อนข้างมาก มักจะกล่าวคำคำนั้นก่อนแล้วเชื่อมแต่งในตอนท้ายให้เสียงเอื่อนนั้นไปลงที่ลูกตก

ประโยคของเพลงยังเป็นจุดกำหนดตำแหน่งคร่าวๆ ในการวางคำร้องและที่หายใจอีกด้วย เพื่อแบ่งวรรคตอนในการขับร้องให้มีสัดส่วนที่สวยงาม หากแบ่งวรรคตอนผิดการสื่อสารจะไม่ชัดเจน และการขับร้องที่มีการแบ่งวรรคตอนอย่างถูกต้องจะมีความต่อเนื่องและรื่นหู เกิดความไพเราะ

อารมณ์เพลงไทยมีหลายอารมณ์ เช่น รัก เศร้า โกรธ ความงามของธรรมชาติ ความงามสตรี การสั่งสอนระหว่างพ่อแม่ลูก หรือบทสังวาส

สัดส่วนในการกล่าวคำแต่ละคำซึ่งประกอบด้วยโน้ตหลายตัว ย่อมมีสัดส่วนที่แตกต่างกัน ออกไปตามชนิดของคำและแนวโน้ตของทำนองหลัก กล่าวคือ

1. **คำโดด** จะมีพยางค์เดียวเช่น รัก ใจ เจ้า พ่อ ในการกล่าวคำร้องมักประกอบด้วย 3 เสียง คือ เสียงโด ซอลและมี

2. **คำประสม** เช่น คำว่า “ผีเสื้อ” ก็ควรร้องติดกัน เช่นในเพลงแขกสาหร่ายท่อนที่ 3 ที่ว่า “ไอ้ผีเสื้อ” ไม่ควรแยกเป็น ไอ้ผี - เสือ

กลวิธีในการขับร้องเป็นส่วนสำคัญในการขับร้องเพลงไทย เนื่องจากเป็นสิ่งแสดงให้เห็นความสามารถของผู้ทำทางร้องว่าสามารถเลือกใช้เม็ดพยางค์ที่เหมาะสมในการสื่ออารมณ์เพลงหรือไม่ ความแตกต่างระหว่างชนิดและปริมาณของเม็ดพยางค์ที่ใช้ในการขับร้องจะฉายความงามทางอารมณ์ออกมาไม่เท่ากัน เม็ดพยางค์ใช้เพื่อตกแต่งทางร้องให้งดงามมีหลักการใช้ขึ้นอยู่กับความพอดีและความเหมาะสมกับอารมณ์เพลง ชนิดของเพลงและโอกาส เม็ดพยางค์ ได้แก่

1. **ครั้น** คือ การบังคับเสียงเอื้อนให้สะท้อนออกมาจากลำคอ ใช้เพื่อเชื่อมการเอื้อนแต่ละเสียงให้กลมกลืนต่อเนื่องกัน เชื่อมการเอื้อนให้ต่อเนื่องกับการกล่าวคำร้อง นอกจากนี้ใช้เพื่อเปลี่ยนระดับเสียงในการเอื้อน แต่ก็ไม่ควรใช้ครั้นในปริมาณมาก เพราะจะทำให้รอกหูไม่นุ่มนวล

2. **กระทบ** การกล่าวคำร้องหรือการเอื้อนที่มีการผ่านเสียงจากสูงไปต่ำ หรือเสียงต่ำไปสูง สามารถใช้เสียงเอื้อนอีกหนึ่งเข้าเชื่อมการตกแต่งการกล่าวคำร้องหรือการเอื้อนนั้นๆ เพื่อเพิ่มความนุ่มนวล

3. **หลบ** หมายถึง การร้องหรือบรรเลงดนตรีที่ดำเนินทำนองหักเสียงพลิกกลับจากเสียงสูงลงมาเป็นเสียงต่ำ หรือจากเสียงต่ำขึ้นไปเป็นเสียงสูง เป็นการหลบจากเสียงที่เกินความสามารถ

4. **การโหนเสียง** คือ การเอื้อนด้วยลีลาที่ต่อเนื่องกันอย่างนุ่มนวลในท่วงทำนองอิสระ ซึ่งมีการผ่านเสียงไหลไปมาจากสูงไปต่ำหรือจากต่ำไปสูง

5. **เสียงอาศัย** คือ การเปล่งเสียงผ่านปากกึ่งจมูก เป็นเสียงที่เบาบางกว่าเสียงที่เปล่งออกจากลำคอใช้ในกรณีที่ผู้ร้องจำต้องเปล่งเสียงในระดับสูงกว่าขีดความสามารถของตนเป็นการแก้ไขจุดบกพร่องและถือเป็นเม็ดพยางค์ใช้ตกแต่งการเอื้อนและคำร้องให้นุ่มนวล

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชิโนรส ทรงดาวเรือง (2546: 119 - 120) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการขับร้องเพลงไทย ประเภทเพลงทยอย ทางครูสุตจิตต์ ดุริยประณีต ได้ผลสรุปว่าการออกเสียงคำร้องมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ มีเพียงบางคำที่เสียงคำร้องและเสียงวรรณยุกต์ไม่สัมพันธ์กันเนื่องมาจากผู้ขับร้องมีความประสงค์ให้การออกเสียงคำร้องนั้นมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น จึงมีการผันเสียงและส่งผลให้

ความหมายของคำร้องเปลี่ยนไป เทคนิคการออกเสียงคำร้องมีการออกเสียงคำร้องโดยใช้เทคนิค การผันเสียง การกระทบคำคู่ 2 การกระทบคำคู่ 3 และพบเทคนิคการเอื้อน ได้แก่ การกระทบเสียง การ บริบเสียง การโหนเสียง

ดุษฎี สว่างวิบูลย์พงษ์ (2530: 25) ได้ทำการวิจัยเรื่องการขับร้องเพลงทยอยของอาจารย์เจริญ ใจ สุนทรวาทีน ได้กล่าวว่าผู้ขับร้องจะต้องรู้จักผ่อนเสียง หนัก เบาให้ถูกตำแหน่ง จึงจะเกิดความ สงดงามขึ้น เพราะการขับร้องโดยใช้เสียงที่สม่ำเสมอจนกระทั่งจบเพลงทำให้ขาดชีวิตชีวา โดยเฉพาะในเพลงทยอยซึ่งมีลักษณะเหมือนคนเดือยร้องให้ ตามธรรมชาติของคนเมื่อเศร้าโศกจะมี การครวญคร่ำด้วยน้ำเสียงระดับสูงต่ำไม่สม่ำเสมอ ฉะนั้นเสียงที่ทำการผ่อนหนัก ผ่อนเบา จึงควรใช้ เอื้อนคำว่า เฮอ ฮือ ฮี เสียงที่ผ่อนเบามักเป็นเสียงที่ผ่านมาจากเสียงสูงแล้วลงมาสู่เสียงต่ำ

รจนา ผาดไพบุลย์ (2550: 134) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเทคนิคการขับร้อง ประกอบการแสดงละครใน ของครุภัณฑ์นา อยู่ยั้งยืน กรณีศึกษา : เรื่องอิเหนา ตอนบุษบาชมศาล - ตัดดอกไม้ - ฉายกริช ได้ผลสรุปว่า เทคนิคที่ใช้ในการขับร้อง ได้แก่ การครุ่น การกระทบ หางเสียง การ ซ้อนเสียง การหวนเสียง การกดเสียงต่ำ การกระทบสองชั้นและการกดคำ

ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ (2558: 483 - 497) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการขับร้องเพลง ประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่องรามเกียรติ์ ตอนศึกพรหมมาศ ได้ผลสรุปว่า ความหมาย ของคำร้องแสดงออกทางด้านอารมณ์ 7 รูปแบบ ได้แก่ อารมณ์ปกติ อารมณ์โกรธ อารมณ์ฮึกเหิม อารมณ์กระหึ่มใจ อารมณ์ชื่นชมยินดี อารมณ์ปลื้มปิติใจ อารมณ์ลุ่มหลงตกอยู่ในภวังค์ การแบ่ง วรรคตอนมี 3 ลักษณะ คือ กลอนสุภาพ กลอนบทละคร กาพย์ยานี 11 การเอื้อนมี 2 ประเภท คือ การเอื้อนดำเนินทำนองและการเอื้อนตกแต่งคำร้อง การหายใจมี 3 รูปแบบ คือ การหายใจตามปกติ การหายใจเพื่อจุดประสงค์พิเศษ การหายใจที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระบบโน้ตเพลงไทย เทคนิคการขับ ร้องพบว่า มีทั้งเทคนิคในคำร้องและเทคนิคในการเอื้อน เทคนิคในคำร้อง ได้แก่ กระทบ เอื้อนสามเสียง เสียงนาสิก กระทบตีดเสียงนาสิก เสียงนาสิกตีดกระทบ กระทบตีดเอื้อนสามเสียง เทคนิคในการเอื้อน ได้แก่ ครุ่น กระทบ เอื้อนสามเสียง เสียงนาสิก สะบัดเสียง ครุ่นตีดเสียงนาสิก กระทบตีดเอื้อนสาม เสียง กระทบตีดเสียงนาสิก เอื้อนสามเสียงตีดกระทบและเสียงนาสิกตีดกระทบ

พันธ์ศักดิ์ วรรณดี (2543: 207) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาทางร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น ได้กล่าวว่า ลักษณะของบทประพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญในการแบ่งสัดส่วนของทำนองและคำร้องเป็น สำคัญในการตกแต่งแนวทำนอง โดยเฉพาะลักษณะของคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ที่เป็นผลทำ ให้รูปแบบของทำนองทางร้องมีความผันแปรเมื่อมีการเปลี่ยนคำร้อง

วิรัช สงเคราะห์ (2555 :103 - 105) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ ได้กล่าวว่า การกล่าวคำร้องจะต้องชัดเจนถูกต้องตามทำนองเสียงที่ใช้ในการพูดหรือให้ใกล้เคียงกับเสียงพูดปกติอย่างที่สุด นอกจากนี้ควรกระทำให้ออกเสียงตามพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ การแบ่งวรรคตอนหากแบ่งวรรคผิดก็จะทำให้คำผิดความหมาย การแบ่งวรรคตอนได้อย่างถูกต้องนี้จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราว และความหมายได้อย่างถูกต้อง

การแบ่งสัดส่วนของคำร้องและเอื้อนจะต้องได้สัดส่วนที่ถูกต้องเพื่อให้ความหมายถูกต้อง เกิดอารมณ์ความรู้สึกและความไพเราะ

วิรัช สงเคราะห์ (2555: 101) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ ได้กล่าวว่า การหายใจที่กำหนดตำแหน่งตายตัวนี้ ต้องขอการหายใจในรอยต่อต่างๆ ให้สนิท ไม่หายใจดังเฮือกๆ ออกมา โดยผู้ฟังนั้นจะต้องไม่ได้ยินเสียงหายใจเลย การหายใจถูกที่นั้น จะทำให้ไม่เหนื่อยมาก และเป็นผลให้เกิดความต่อเนื่องไม่รู้สึกรัดแค้นเป็นห่วงๆ คนฟังก็รู้สึกสบายไม่อึดอัด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าและวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนและวิธีการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล
2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม
3. ขั้นศึกษาข้อมูล
4. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นสรุปข้อมูล

1. ขั้นค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

- 1.1 ข้อมูลจากตำราวิชาการ
- 1.2 ข้อมูลจากงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์
- 1.3 ข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์
- 1.4 ข้อมูลจากการบันทึกเสียงการขับร้อง ของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน
- 1.5 ดำเนินการต่อเพลงระบำสี่บททางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนจากอาจารย์วิรัช สงเคราะห์

2. ขั้นเก็บข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ดังนี้

2.1 อาจารย์วิรัช สงเคราะห์ อาจารย์ประจำ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงระบำสี่บทด้านดุริยางคศิลป์และคีตศิลป์

2.2 รองศาสตราจารย์ฉันทนา เอี่ยมสกุล อดีตอาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงระบำสี่บทด้านนาฏศิลป์

2.3 อาจารย์ธรรมจักร พรหมพวย อาจารย์ประจำ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพลงระบำสี่บทด้านนาฏศิลป์

2.4 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

2.4.1 เครื่องมือ

2.4.1.1 แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

2.4.2 อุปกรณ์

2.4.2.1 โทรศัพท์เคลื่อนที่

3. ชั้นศึกษาข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจัดหมวดหมู่หรือประเด็นต่างๆและเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูลนั้นๆ

3.2 จัดบันทึกทางขั้บร่องจากไฟล์เสียงอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนและการต่อเพลงจากอาจารย์วิรัช สงเคราะห์

3.3 นำไฟล์เสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดความเพื่อเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่หรือประเด็นต่างๆ ของข้อมูล

4. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะดำเนินการโดยนำข้อมูลเกี่ยวกับการขั้บร่องเพลงระบำสี่บททางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนและข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยตรง นำมาศึกษาเพื่อใช้สำหรับการอ้างอิงสนับสนุนหัวข้อที่ต้องการวิจัยดังต่อไปนี้

4.1 เพลงพระทอง

4.1.1 วิธีการขั้บร่อง

4.1.1.1 ความหมายบทขั้บร่อง

4.1.1.2 ลักษณะบทขั้บร่อง

4.1.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขั้บร่อง

4.1.1.4 อารมณ์ในบทขั้บร่อง

4.1.1.5 การหายใจ

4.1.1.6 จังหวะ

4.1.1.6.1 อัตราจังหวะ

4.1.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

4.1.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

4.1.2 เทคนิคลีลา

4.1.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเข้ยน

4.1.2.2 เทคนิคลีลาในการเข้ยน

4.2 เพลงเบ้าหลุด

4.2.1 วิธีการขั้บร่อง

4.2.1.1 ความหมายบทขับร้อง

4.2.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

4.2.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

4.2.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

4.2.1.5 การหายใจ

4.2.1.6 จังหวะ

4.2.1.6.1 อัตราจังหวะ

4.2.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

4.2.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

4.2.2 เทคนิคลีลา

4.2.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

4.2.2.2 เทคนิคลีลาในการเคลื่อนไหว

4.3 เพลงสรรเสริญ

4.3.1 วิธีการขับร้อง

4.3.1.1 ความหมายบทขับร้อง

4.3.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

4.3.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

4.3.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

4.3.1.5 การหายใจ

4.3.1.6 จังหวะ

4.3.1.6.1 อัตราจังหวะ

4.3.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

4.3.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

4.3.2 เทคนิคลีลา

4.3.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเคลื่อนไหว

4.3.2.2 เทคนิคลีลาในการเคลื่อนไหว

4.4 เพลงปลื้ม

4.4.1 วิธีการขับร้อง

4.4.1.1 ความหมายบทซ์บร้ง

4.4.1.2 ลักษณะบทซ์บร้ง

4.4.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทซ์บร้ง

4.4.1.4 อารมณ์ในบทซ์บร้ง

4.4.1.5 การหายใจ

4.4.1.6 จังหวะ

4.1.1.6.1 อัตราจังหวะ

4.1.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

4.1.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

4.4.2 เทคนิคลีลา

4.4.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเอื้อน

4.4.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

5. ชั้นสรุปข้อมูล

5.1 เรียบเรียงสาระสำคัญ ทำการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

5.2 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิธีการขั้บร่องเพลงระบำ สืบท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ การวิจัย ดังนี้

1. เพลงพระทอง

1.1 วิธีการขั้บร่อง

- 1.1.1 ความหมายบทขั้บร่อง
- 1.1.2 ลักษณะบทขั้บร่อง
- 1.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขั้บร่อง
- 1.1.4 อารมณ์ในบทขั้บร่อง
- 1.1.5 การหายใจ
- 1.1.6 จังหวะ
 - 1.1.6.1 อัตราจังหวะ
 - 1.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง
 - 1.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

1.2 เทคนิคลีลา

- 1.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเอื้อน
- 1.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

2. เพลงเป้าหลุด

2.1 วิธีการขั้บร่อง

- 2.1.1 ความหมายบทขั้บร่อง
- 2.1.2 ลักษณะบทขั้บร่อง
- 2.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขั้บร่อง
- 2.1.4 อารมณ์ในบทขั้บร่อง
- 2.1.5 การหายใจ
- 2.1.6 จังหวะ
 - 2.1.6.1 อัตราจังหวะ
 - 2.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

2.6.1.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

2.2 เทคนิคลีลา

2.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเอื้อน

2.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

3. เพลงสระบุหรง

3.1 วิธีการขับร้อง

3.1.1 ความหมายบทขับร้อง

3.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

3.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

3.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

3.1.5 การหายใจ

3.1.6 จังหวะ

3.1.6.1 อัตราจังหวะ

3.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

3.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

3.2 เทคนิคลีลา

3.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

3.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

4. เพลงปลื้ม

4.1 วิธีการขับร้อง

4.1.1 ความหมายบทขับร้อง

4.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

4.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

4.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

4.1.5 การหายใจ

4.1.6 จังหวะ

4.1.6.1 อัตราจังหวะ

4.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

4.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

4.2 เทคนิคลีลา

4.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

4.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

1. เพลงพระทอง

บทขับร้องในเพลงระบำสี่บทก็มีที่มาจากบท จักรระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงนำบทพระราชนิพนธ์ บทจักรระบำตอนรามสูร เมขลาในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 มาตัดทอนให้มีความยาวสั้นลง

เมื่อนั้น	ฝ่ายฝูงเทวาทุกราศี
ทั้งเทพธิดานารี	สุขเกษมเปรมปรีดีเป็นสุดคิด
เทพบุตรจักระบำทำท่า	นางฟ้ารำฟ้อนงอนจรัส
รำเรียงเคียงเข้าให้ชิด	ทอดสนิทติดพันกัลยา
แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย	รำยตีวงเวียนเปลี่ยนขวา
ตกลงหลังลดเลี้ยวลงมา	เทวัญกัลยาสำราญใจ

๙ 6 ๙ คำ ๙

1.1 วิธีการขับร้อง

วิธีการขับร้องถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเป็นผู้มีทักษะทางคีตศิลป์ที่ดี หากขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้การขับร้องไม่ได้คุณภาพ จึงไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงและไม่สามารถก่อให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ในเบื้องต้น ผู้ขับร้องจะต้องเข้าใจถึงความหมาย ลักษณะคำ ประพันธ์ การแบ่งวรรคตอน รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง อารมณ์ในคำร้องและการหายใจ

1.1.1 ความหมายบทขับร้อง

เหล่านางฟ้าต่างรำรำด้วยท่าทางต่างๆ อันแสดงออกถึงความสุข เหล่าเทวดาก็ค่อยๆ รำรำไปใกล้เหล่านางฟ้าด้วยความสนทนา ขบวนการรำรำมีการแปรแถวไปทางซ้ายและทางขวา สร้างความงดงามให้แก่กระบวนการรำรำ

1.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

บทร้องเพลงพระทองจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 1 บท ซึ่งในวรรคสลับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัว

ละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ ซึ่งในบทขับร้องนี้ผู้ที่มีความสำคัญคือ เหล่าเทวดานางฟ้า

1.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

เมื่อนั้น	ฝ่ายฝูง / เทวา / ทูกราตี
ทั้งเทพ / ธิดา / นารี	สุขเกษม / เปรมปรีดี / เป็นสุดคิด
เทพบุตร / จักระบำ / ทำท่า	นางฟ้า / ราฟ่อน / งอนจริต
รำเรียง / เคียงเข้า / ให้ชิด	ทอดสนิท / ติดพัน / กัลยา
แล้วตี / วงเวียน / เปลี่ยนซ้าย	รำยตี / วงเวียน / เปลี่ยนขวา
ตลบหลัง / ลดเลี้ยว / ลงมา	เทวัญ / กัลยา / สำราญใจ

1.1.4 อารมณ์ในคำร้อง

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทประพันธ์ พบว่าคำร้องเพลงพระทอง แสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร่วมกันรำยรำที่สวยสดงดงาม ฉะนั้นการขับร้องจึงต้องอาศัยการเปล่งเสียงร้องที่ชัดเจน แต่ไม่ดุดันและมีความนุ่มนวลเคล้าอยู่ในบางคำร้องที่มีความหมายในเชิงอารมณ์นุ่มนวล

1.1.5 การหายใจ

ในการขับร้องผู้ขับร้องมีความจำเป็นที่จะต้องหายใจให้ถูกตำแหน่ง เพื่อรักษาความต่อเนื่องและอารมณ์ของบทเพลง และการหายใจจะต้องไม่ทำให้คำร้องผิดความหมาย การหายใจนี้ผู้ขับร้องจะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ขับร้องจะต้องเก็บลมเข้าสู่ช่องท้องโดยการใช้น้ปาก กระทำโดยการเผยปากขึ้นเล็กน้อยและสูดลมเข้าระหว่างจบวรรค และค่อยๆ ปล่อยลมในขณะที่ขับร้อง ในการเก็บลมหายใจนี้จะต้องระวังไม่ให้เกิดเสียง เพราะเสียงดังกล่าวกจะทำให้ลายอรรถรสและความต่อเนื่อง ซึ่งหลักปฏิบัติพิเศษของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน คือ การเกร็งหรือการเขม่วท้อง เพื่อให้เสียงที่เปล่งออกมามีมวลที่แน่นและช่วยให้สามารถมีลมหายใจสำหรับการขับร้องเพลงที่ยาวขึ้น ทั้งนี้เพลงระบำสี่บทมีการเอื้อนที่ยาวและต่อเนื่องกับปลายประโยค ผู้ขับร้องต้องมีความแข็งแรงและสุขภาพดี ฉะนั้นจำเป็นจะต้องนำหลักปฏิบัตินี้มาใช้เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีในการขับร้อง

เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน
2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว

3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเอื้อน จึงต้องแบ่งลมหายใจให้มีความถี่มากขึ้น

ตารางแสดงเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
คำร้องที่ 1

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	เอื้อน
2	คำร้อง+เอื้อน
3	เอื้อน
4	คำร้อง+เอื้อน
5	เอื้อน
6	คำร้อง+เอื้อน
7	เอื้อน
8	คำร้อง+เอื้อน
9	คำร้อง+เอื้อน
10	คำร้อง+เอื้อน
11	ระหว่างคำร้อง
12	ระหว่างคำร้อง
13	วรรคเอื้อน
14	เอื้อน
15	ระหว่างคำร้อง

คำร้องที่ 2

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เอื้อน
2	คำร้อง+เอื้อน
3	เอื้อน
4	คำร้อง+เอื้อน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	ระหว่างคำร้อง
12	ระหว่างคำร้อง
13	เคียน
14	เคียน
15	ระหว่างคำร้อง
16	ระหว่างคำร้อง

คำร้องที่ 3

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	ระหว่างคำร้อง
12	ระหว่างคำร้อง
13	เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
14	เคียน
15	ระหว่างคำร้อง
16	ระหว่างคำร้อง

คำร้องที่ 4

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	ระหว่างคำร้อง
12	ระหว่างคำร้อง
13	เคียน
14	เคียน
15	ระหว่างคำร้อง
16	ระหว่างคำร้อง

คำร้องที่ 5

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	เคียน
12	ระหว่างคำร้อง
13	เคียน
14	เคียน
15	เคียน
16	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 6

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
12	ระหว่างคำร้อง
13	เอื้อน
14	เอื้อน
15	เอื้อน
16	คำร้อง+เอื้อน

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1 พบ 4 ครั้ง และคำร้องที่ 2 - 6 พบคำร้องละ 3 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 2 และ 3 เป็นส่วนมากเพื่อชวนลมหายใจให้คำร้องและเอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น และพบว่าในตารางบันทึกโน้ต 4 ห้อง มีการปรากฏช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ภายในบรรทัดเดียวกัน คือห้องที่ 1 และ 3

1.1.6 จังหวะ

จังหวะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการขับร้อง เนื่องจากจังหวะเป็นสิ่งที่ควบคุมการขับร้องหรือทำนองเพลงให้อยู่ในกรอบที่เหมาะสมตามกระบวนของเพลงนั้นๆ หากผู้ขับร้องขับร้องผิดจังหวะ จะส่งผลต่อการขับร้องในวรรค ประโยคหรือท่อนอื่นๆ จนทำให้เกิดความเสียหายต่อบทเพลง

1.1.6.1 อัตราจังหวะ

สองชั้น

1.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้องเสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมาของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 1

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ
------------	---	---	---	------	---	---	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	-----

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 2

จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
------------	------------	-----------	------------	-----------

1.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

หน้าทับพระทอง

หน้าทับประโยคที่ 1

หน้าทับ	- ทัง - ตึง	- โจ๊ะ - จ๊ะ	- โจ๊ะ - จ๊ะ	- โจ๊ะ - จ๊ะ
---------	-------------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 2

หน้าทับ	- ตึง - ทัง	- โจ๊ะ - จ๊ะ	- ตึง - ตึง	- โจ๊ะ - จ๊ะ
---------	-------------	--------------	-------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 3

หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทัง	- ตึง - ทัง
---------	-------------	-------------	-----------	-------------

หน้าทับประโยคที่ 4

หน้าทับ	- ตึง - ทัง	- ตึง - ตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง
---------	-------------	-------------	-------------	-------------

1.2 เทคนิคลีลา

1.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

คำร้องที่ 1

เมื่อนั้น

ฝ่ายฝูงเทวาทุกราศี

ตารางเทคนิคในคำร้อง

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เมื่อ	โท	◡ ชม

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
	นั่น	ตรี	ลท
2	ฝ่าย ผู้	เอก จัตวา	ช ลท ร
3	เท วา	สามัญ สามัญ	ล ล
4	ทุก รา ศรี	ตรี สามัญ จัตวา	ลท ล ลท ร

1. เมื่อนั้น ประกอบด้วยคำว่า “เมื่อ” และ “นั่น” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เมื่อ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ช และ ม เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เมื่อ” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “เมื่อ” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ม ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ช 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เมื่อ” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอื่อ” ให้ต่อเนื่องกันเพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “นั่น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “นั่น” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “นา” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อัน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาว

เท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง ผิดเพี้ยนไป

2. ฝ่ายผู้ ประกอบด้วยคำว่า “ฝ่าย” และ “ผู้” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ฝ่าย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ๒ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “ผู้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ผู้” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ผู้” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “งู” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ต่อด้วยหางเสียง ร “อี” การเติมหางเสียงจำช่วยให้ได้ความหมายที่ถูกต้องและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

3. เทวา ประกอบด้วยคำว่า “เท” และ “วา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เท” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “วา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

4. ทูกราตรี ประกอบด้วยคำว่า “ทุก”, “รา” และ “ตรี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ทุก” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ทุก” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทุ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮุก” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “รา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “ตรี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ตรี” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและผิดความหมาย จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ตรี” ต่อมา

ผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ร 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮึ” และเพิ่มหางเสียง ด้วยเสียง ร ซึ่ง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “ฮึ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงจะต้องมีความยาวที่เท่ากันเพื่อความถูกต้องของสัดส่วนจังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง

คำร้องที่ 2

หึ่งเทพธิดานารี

สุขเกษมเปรมปรีดีเป็นสุดคิด

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	หึ่ง เทพ	ตรี โท	ลท ลช
2	ธิดา	ตรี สามัญ	ล ช
3	นา รี	สามัญ สามัญ	ท ทล
4	สุข เกษม	เอก เอก จัตวา	ช ล ลท ร
5	เปรม ปรีดี	สามัญ สามัญ	ล ล
6	เป็น สุด คิด	สามัญ เอก ตรี	ล ล ลท

1. **ทั้งเทพ** ประกอบด้วยคำว่า “ทั้ง” และ “เทพ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ทั้ง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ทั้ง” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อั้ง” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เหบ” ด้วยเสียง ซ ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. **ธิดา** ประกอบด้วยคำว่า “ธิด” และ “ดา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ธิด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “ดา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

3. **นารี** ประกอบด้วยคำว่า “นา” และ “รี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “รี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “รี” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “รี่” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อี” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. **สุขเกษม** ประกอบด้วยคำว่า “สุข” และ “เกษม” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “สุข” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**เกษม**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา คำว่า “**เกษม**” มีการออกเสียง กะ ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก เปล่งด้วยเสียงสั้นและไม่ลงน้ำหนัก แต่ในคำว่า **เกษม** มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “**เกษม**” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “**เซ**” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “**เหม**” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะและเพิ่มหางเสียง ร “**ฮึ**” ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. **เป็นสुकิด** ประกอบด้วยคำว่า “**เป็น**”, “**สุด**” และ “**คิต**” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เป็น**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ

คำว่า “**สุด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “**คิต**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “**คิต**” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “**คึ**” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “**ฮิต**” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 3

เทพบุตรจันระบำท่าท่า

นางฟ้ารำฟ้อนงอนจريت

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เทพ	โท	ลช
	บุตร	เอก	ลช

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
2	จับ	เอก	ม
	ระ	เอก	ซ
	บ่า	สามัญ	ซ
3	ท่า	สามัญ	ท
	ท่า	โท	ลซ
4	นาง	สามัญ	ล
	ฟ้า	จัตวา	ลท
5	รำ	สามัญ	ล
	ฟ้อน	ตรี	ลท
6	งอน	สามัญ	ล
	จริต	เอก เอก	ล ลซ

1. เทพบุตร ประกอบด้วยคำว่า เทพ และ บุตร มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าแปลงเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป และมีการออกเสียง “พะ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ แปลงเสียงเล็กน้อยไม่ใช้เสียงหนักและดัง

คำว่า “บุตร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “บุตร” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “บุ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ุด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. จับริบ่า ประกอบด้วยคำว่า “จับ”, “ระ” และ “บ่า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “จับ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ม โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “ระ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “บ่า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

3. ทำท่า ประกอบด้วยคำว่า “ทำ” และ “ท่า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ทำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “ท่า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ท่า” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ถ่า” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทา” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่า” ด้วย ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

4. นางฟ้า ประกอบด้วยคำว่า “นาง” และ “ฟ้า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “ฟ้า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ฟ้า” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ฟา” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูง

กว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 1 ว่า “ฟา” และเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 2 ว่า “ฮ้า” ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

5. **รำฟ้อน** ประกอบด้วยคำว่า “รำ” และ “ฟ้อน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “รำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “ฟ้อน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 1 ว่า “ฟอ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 2 ว่า “ฮ้อน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. **งอนจريت** ประกอบด้วยคำว่า “งอน” และ “จريت” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “งอน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “จريت” ประกอบด้วยคำว่า “จะ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก ใช้วิธีการออกเสียงตรงๆ แต่ไม่เน้นให้มีเสียงดังหรือหนักเกินไป และคำว่า ริด ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ริด” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 1 ว่า “รี” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยัญชนะที่ 2 ว่า “ฮิด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 4

รำเรียงเคียงเข้าให้ชิด

ทอดสนิทติดพันกัลยา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	จำ	สามัญ	ล
	เรียง	สามัญ	ล
2	เคียง	สามัญ	ช
	เข้า	โท	ชฟ
3	ให้	โท	รช
	ขีด	ตรี	ลท
4	ทอด	โท	ลช
	สนิท	เอก เอก	ลช
5	ติด	เอก	ช
	พัน	สามัญ	ล
6	กัล	สามัญ ตรี	ล ท
	ยา	สามัญ	ล

1. จำเรียง ประกอบด้วยคำว่า “จำ” และ “เรียง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “จำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “เรียง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

2. เคียงเข้า ประกอบด้วยคำว่า “เคียง” และ “เข้า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เคียง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “เข้า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ช และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เข้า” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียง กลายเป็นคำว่า “เข้า” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ช ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “คา” และเปล่งเสียงพยางค์ ที่ 2 ว่า “เอา” ด้วย ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

3. ให้ชิต ประกอบด้วยคำว่า “ให้” และ “ชิต” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ให้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ร และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ให้” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียง กลายเป็นคำว่า “ให้” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ร ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 4 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ห้า” และเปล่งเสียงพยางค์ ที่ 2 ว่า “ไอ” ด้วย ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “ชิต” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ชิต” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมี ความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ชี” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮิต” ด้วย ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

4. ทอดสนิท ประกอบด้วยคำว่า “ทอด” และ “สนิท” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ทอด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และการออกเสียงจะกลายเป็นคำว่า “ทอด” จึงต้องมีการผัน เสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทอ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมาย และอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “สนิท” ประกอบด้วยคำว่า สะ ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ การออกเสียงจะไม่ เปล่งเสียงดังและหนักเกินไป คำว่า “นิท” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำ

มีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “นี่” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ติด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง ผิดเพี้ยนไป

5. **ติดพัน** ประกอบด้วยคำว่า “ติด” และ “พัน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ติด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

คำว่า “**พัน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

6. **กัลยา** ประกอบด้วยคำว่า “กัล” และ “ยา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**กัล**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและออกเสียงคำว่า “ละ” มีการใช้เสียง ท ต่อท้ายโดยใช้เสียงไม่หนัก

คำว่า “**ยา**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำร้องที่ 5

แล้วตีวงเวียนเปลี่ยนซ้าย

ร้ายตีวงเวียนเปลี่ยนขวา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	แล้ว	ตรี	ล
	ตี	สามัญ	ล
2	วง	สามัญ	ซ
	เวียน	สามัญ	ซ

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
3	เปลี่ยน ซ้าย	สามัญ ตรี	ล ลท
4	ร้าย ตี	โท สามัญ	ลช ล
5	วง เวียน	สามัญ สามัญ	ล ล
6	เปลี่ยน ขวา	สามัญ จัตวา	ล ลท ร

1. **แล้วตี** ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว” และ “ตี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “แล้ว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “แล้ว” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “แล” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “แล้ว” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ตี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

2. **วงเวียน** ประกอบด้วยคำว่า “วง” และ “เวียน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “วง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ ในวรรคแรกมีการใช้เสียง ช และวรรคหลังมีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เวียน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ ในวรรคแรกมีการใช้เสียง ๗ และวรรคหลังมีการใช้เสียง ๑ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและร้องให้สุดคำ

3. เปลี่ยนซ้าย ประกอบด้วยคำว่า “เปลี่ยน” และ “ซ้าย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เปลี่ยน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ๑ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ซ้าย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๑ และ ๓ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ซ้าย” เป็นเสียง ๓ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๑ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ๓ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ซา” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ซ้าย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. ร่ายติ ประกอบด้วยคำว่า “ร่าย” และ “ติ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ร่าย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๑ และ ๓ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ๓ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๑ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ๓ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “รา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่าย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. เปลี่ยนขวา ประกอบด้วยคำว่า “เปลี่ยน” และ “ขวา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เปลี่ยน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ๑ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ขวา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา ใช้เทคนิคการผันเสียง โดยมีการใช้เสียง ๑ และ ๓ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ขวา” เป็นเสียง ๓ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ควา” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ๑ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ๓ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ควา” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อา” และเพิ่มหางเสียง ร “ฮัะ”

คำร้องที่ 6

ตลบหลังลดเลี้ยวลงมา

เทวีญักัลยาสำราญใจ

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	ตลบ หลัง	เอก เอก จัตวา	ลช ลท ร
2	ลด เลี้ยว	สามัญ ตรี	ล ชล
3	ลง มา	สามัญ สามัญ	ท ทล
4	เท วิญ	สามัญ สามัญ	ล ล
5	กัล ยา	สามัญ สามัญ	ล ล
6	สำ ราญ ใจ	จัตวา สามัญ สามัญ	ท ร ท ล

1. **ตลบหลัง** ประกอบด้วยคำว่า “ตลบ” และ “หลัง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

ประกอบด้วยคำว่า “ตตะ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก การออกเสียงจะไม่เปล่งเสียงดังและหนักเกินไปคำว่า “หลบ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก ใช้เทคนิคการกระทบเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “หลบ” เป็นเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ตตะ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “หลบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “หลัง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “หลัง” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ลา” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮัง” ในความยาวที่มากกว่า และต่อด้วยหางเสียง “ฮี่” ด้วยเสียง ร หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. **ลดเสียง** ประกอบด้วยคำว่า “ลด” และ “เสียง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ลด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เสียง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เสียง” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการกระทบเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “ลี” อย่างสั้น และเปล่งเสียงคำว่า “เสียง” ด้วยเสียง ล ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

3. **ลงมา** ประกอบด้วยคำว่า “ลง” และ “มา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ลง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “มา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “มา” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความ แข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียง ที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ม๊า” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ ที่ 2 ว่า “อา” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือ ไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. เทวัญ ประกอบด้วยคำว่า “เท” และ “วัญ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เท” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “วัญ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. กัลยา ประกอบด้วยคำว่า กัล และ ยา มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “กัล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและออกเสียงคำว่า “ละ” ใช้เสียง ล ต่อท้ายโดยใช้เสียงไม่หนัก

คำว่า “ยา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

6. สาราณใจ ประกอบด้วยคำว่า “สำ”, “ราณ” และ “ใจ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “สำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงแล้วเพิ่มหางเสียง ร

คำว่า “ราณ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ใจ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

1.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

			ป		ป	ค3
คำร้องและเอื้อน	- - - - -	, -	เอื้อ	- - -	เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอื้อ - เงอ
ทำนองร้อง	- - - - -	- , -		- - - ท	ล	ท ล - ล

ในการขึ้นต้นเพลงจะค่อยๆ แปลงเสียงในน้ำหนัที่ไม่ดังหรือกระแทก เพื่อเป็นการสร้างอารมณ์ให้แก่ผู้ฟัง ซึ่งการเริ่มต้นเพลงพระทอง คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2 อยู่ในห้องที่ 2 ต่อจากนั้นมีการใช้เสียง “เอื้อ” โดยใช้เทคนิคการเบาเสียง ทั้งนี้การออกเสียงเอื้อนที่มี “ฮ” เป็นพยัญชนะต้น อาจารย์เจริญใจ จะค่อยๆ แผ่วเสียงเพื่อสร้างความกลมกลืน ความอ่อนนุ่มในการขับร้อง ซึ่งอยู่ในห้อง 3 และต่อด้วยการครั้น 3 เสียง ซึ่งลักษณะของครั้นคือการออกเสียงเอื้อนทั้งหมด 3 เสียง เสียงที่ 1 และ 3 จะมีเสียงอยู่ในระดับเดียวกัน และเสียงที่ 2 จะสูงกว่าเสียงที่ 1 และ 2 อยู่ 1 เสียง ความยาวของครั้นทั้ง 3 เสียงจะเท่ากัน หลังจากนั้นแปลงเสียง “เงอ” เพื่อเป็นการยื่นหรือคองทำนองการร้องสำหรับประโยคถัดไป

		น,	ป	ร	ล	ค2
คำร้องและเอื้อน	เอื้อ เอื้อเอื้อ - เอื้อ เอื้อ	-	ฮ	งัเอื้อ	เอื้อเอื้อ - ,	- - -
ทำนองร้อง	ท ล ฮ - ล ท	-	•	•	ท ล - , ฮ ม	- - -

ประโยคที่ 2 เริ่มจากการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเอื้อน 3 เสียงนี้จะมีลักษณะเรียงระดับเสียงกัน จากสูงมาหาต่ำ เสียงของเสียงที่ 1 จะยาวที่สุด และต่อเนืองด้วยเสียงที่ 2 และ 3 ซึ่งมีความยาวเท่ากันเปรียบเสมือนการกระชั้นชิด และต่อด้วยการกระทบเสียง คือการแปลงเสียงเอื้อน 2 เสียง

โดยเสียงที่ 1 เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อให้กระทบไปยังเสียงที่ 2 อันมีระดับเสียงสูงกว่าเสียงที่ 1 เพื่อเพิ่มเทคนิคลีลาในการทำงานร้องให้นำสนใจมากขึ้น ต่อจากนั้นออกเสียงคำว่า “ฮึ” ด้วยการใช้นาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เง้อ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน และใช้การครั่นเสียง 2 เสียงในลำดับสุดท้าย ซึ่งครั้งนี้ก็ใช้เทคนิคการลักจังหวะ แล้วจึงต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

		๓	โ	น, บ	ว	ค3	ก,ต
คำร้องและเอื้อน	- ฮึอ - ฮึอ	- ฮึอ ฮึอ	เออ	- ฮึอ - เง้อ เออ	เออ	เฮอ - เออ	เออเฮอ
ทำนองร้อง	- ๗ - ๘	- ๗ ม , ม	- ๗ - ๗ ม	ว	ม	ว - ม ๗	

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการออกเสียง “ฮึอ” เพื่อดำเนินทำนองแล้วจึงต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง หลังจากนั้นใช้เทคนิคการโหนเสียง คือการทำให้เสียงโหยหวนค่อนไปทางสูงครึ่งเสียงในทางสากล ซึ่งถือเป็นเทคนิคที่ผู้ขับร้องต้องฝึกให้ชำนาญจึงจะเกิดความสมบูรณ์และคงเอกลักษณ์ของทำนองร้องไว้ ลำดับต่อไปคือการจากการออกเสียงคำว่า “ฮึ” ด้วยการใช้นาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เง้อ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั่น 3 เสียงเพื่อดำเนินทำนองของเพลงไว้ สุดท้ายกระทบเสียง คือการเปล่งเสียงเอื้อน 2 เสียง โดยเสียงที่ 1 เป็นเพียงเสียงผ่านเพื่อให้กระทบไปยังเสียงที่ 2 อันมีระดับเสียงสูงกว่าเสียงที่ 1 และตรึงเสียงสุดท้ายไปตามจังหวะ เพื่อขึ้นต้นวรรคการหายใจใหม่

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

			ก	ค2
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เมื่อ	- ฮึอ ฮึอ - เออ	ฮึอ ฮึอ ฮึอ - นั้น
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ๗ ๗	- ๘ ท - ท	๗ ๗ ๘ - ท

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการร้องคำร้องว่า เมื่อ และกระทบเสียงต่อเนื่องกันกับคำร้อง เพื่อเพิ่มลีลาในการขับร้องแต่ยังคงยึดทำนองหลัก เอื้อน ครั้น 2 เสียงและเอื้อน แล้วจึงจบด้วยคำว่า “โน้”

ร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- อื้อ , อื้อ	- อื้อ อื้อ - เออ	- - - - - เอื้อ	ค3 เอออ เอออ เอออ เอ็ง - เออ
ทำนองร้อง	- ล , ช	- ท ล - ล	- - - - - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการร้องเอื้อนต่อจากประโยคที่ผ่านมาและต่อด้วยการครั้นไล่ระดับจากเสียงสูงมาหาเสียงต่ำ ต่อจากนั้นเอื้อนดำเนินทำนองแล้วจึงครั้น 3 เสียงก่อนยื่นเสียงในตอนท้ายของประโยค

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	ค1 เอื้อ เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอ็ง , ค2 อื้อ - เอื้อ เอื้อ - - - - เอื้อเออ , เอื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	ท ล ช - ล ท , ค1 ร - ร ล - - - - ท ล , ค2 ช ม - ช

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง หลังจากนั้นใช้กระทบเสียง จากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง ต่อไปคือการจากการออกเสียงคำว่า “อื้อ” ด้วยการใช้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เอื้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั้นเสียงเพื่อดำเนินทำนองของเพลงไว้ สุดท้ายคือการครั้น 2 เสียงเพื่อจบการเอื้อนของประโยค แล้วจึงต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	, <u>เอื้อ</u> <u>เอื้อ</u> - <u>เอื้อ</u> <u>เอื้อ</u>	ก.ต	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	, <u>ล</u> <u>ซ</u> - <u>ล</u> <u>ท</u>		- - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มต้นด้วยการร้องเอื้อและต่อด้วยการกระทบเสียงแล้วตริงเสียง โดยลากความยาวไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	ยื้อ <u>ฮ</u> <u>ห</u> , <u>ห</u> <u>นา</u>	- - - <u>น</u> <u>ง</u>	- <u>อ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	- <u>ฮ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	ค2 <u>อ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	ต
ทำนองร้อง	ท <u>ริ</u> , <u>ล</u> <u>ริ</u>	- - - <u>ล</u> <u>ท</u>	- <u>ล</u> - <u>ซ</u>	- <u>ท</u> <u>ล</u> - <u>ล</u>		

ประโยคที่ 8 เริ่มต้นด้วยการร้องหางเสียงในลักษณะที่ขึ้นจมูกหรือเรียกว่าเสียงนาสิก ต่อด้วยคำร้องและมีการครั้น 2 เสียงก่อนตริงเสียงที่คำว่า “เอื้อ”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - <u>ฝ</u> <u>ย</u>	- <u>อ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	- <u>ฮ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	ค2 <u>อ</u> <u>อ</u> - <u>อ</u> <u>อ</u>	ฝ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - <u>ซ</u>	- <u>ล</u> - <u>ซ</u>	- <u>ท</u> <u>ล</u> - <u>ล</u> <u>ท</u>		

ประโยคที่ 9 เริ่มต้นด้วยการร้องคำต่อด้วยเอื้อและมีการครั้น 2 เสียงก่อนหมดประโยคที่คำว่า “ฝ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	น,ป ฮือ เอื้อ	, เอื้อ เฮื้อ เอื้อ	ก เท	หา	- - - - -	วา
ทำนองร้อง	- - - - -	ริ ล	, ล ท ริ ล			- - - - -	ล

ประโยคที่ 10 เริ่มต้นด้วยการใช้เสียง นาสิก ในคำว่า “ฮือ” และ “เอื้อ” มีการแผ่เสียงให้เบาลง ต่อด้วยการกระทบเสียงและเชื่อมด้วยหางเสียงก่อนหมดประโยคที่คำว่า “เทวา”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	, - - - - -	เอื้อ	- - - - -	เอื้อ	ค3 เอื้อ เฮื้อ เอื้อ	-	ทุก
ทำนองร้อง	- - - - -	- , - - - - -	ล	- - - - -	ท	ล	ท	ล - ล ท

ประโยคที่ 11 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนและต่อด้วยการครั้นเสียงก่อนหมดประโยคที่คำว่า “ทุก”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	- ฮือ -	ฮือ ฮือ ฮือ	, - - - - -	วา	- - - - -	ฮือ	-	ค2 ฮือ ฮือ - คี
ทำนองร้อง	- ล - ท	ล ฮี	, - - - - -	ล	- - - - -	ฮี	-	ท ล - ล ท

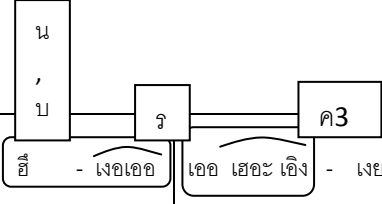
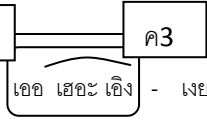

ประโยคที่ 12 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง แล้วจึงมีการออกเสียงคำร้องแล้ว ใช้การครั้น 2 เสียงก่อนร้องคำว่า “คี”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- ฮือ	หา	, เอื้อ	- - - - -	เอื้อ	ค2 เฮื้อ เอื้อ	น ฮือ	บ	ว	ค3 เอื้อ เอื้อ เอื้อ	-	เงอ
ทำนองร้อง	- ริ	, ฮี	- - - - -	ล	-	ท ล -	ริ ริ	ล	ท	ล ฮี	-	ฮี

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยหางเสียงซึ่งเป็นผลมาจากการออกเสียงคำว่า “คี” ในวรรคที่ผ่านมา ต่อจากนั้นเป็นการครั้น 2 เสียง ต่อด้วยเอื้อนต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง แล้วจึงมีการออกเสียงคำร้อง แล้วใช้การครั้น 2 เสียง แล้วจึงออกเสียงคำว่า “ฮี้” ด้วยการให้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เงอ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน และการเอื้อน 3 เสียงโดยเสียง “เฮ้อ” จะมีการเปล่งเสียงที่เบาเพื่อสร้างอารมณ์อ่อนหวานให้แก่การเอื้อนแล้วเย็นเสียงอยู่ที่เอื้อนคำว่า “เงอ”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

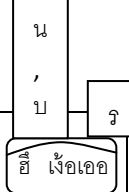
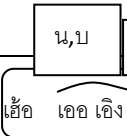
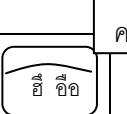

คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เอ้อ - เออ	- ฮี้ - เงอเออ	- เออ เอ้อ เอ็ง - เงย
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- ร - ร ท	- ล ท ล - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการเอื้อนแล้วจึงออกเสียงคำว่า “ฮี้” ด้วยการให้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เงอ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน และการครั้น 3 เสียงก่อนเย็นเสียงอยู่ที่เอื้อนคำว่า “เงย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- - , เออ	- - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ฮี	- - - - ล

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เอ็ง	- ฮี้ เงอเออ	- เฮ้อ เออ เอ็ง - เงย	- - - ฮี้ ฮือ	- เจ้า - เออ
ทำนองร้อง	- ท - ร ล	- ล ฮ - ฮ	- - - ล ฮ	- ฮ ม - ฮ	

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อนแล้วจึงออกเสียงคำว่า “ฮี้” ด้วยการไ้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เงือ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน และการเอื้อน 3 เสียง ลำดับสุดท้ายคือการครั้น 2 เสียงก่อนจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	ทั้ง	- ฮือ - ฮือ	- ฮือ ฮือ - เทพ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ลท	- ล - ซ	- ท ล - ล ซ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1 ขึ้นต้นด้วยคำร้อง เอื้อนและการครั้น 2 เสียงในห้องที่ 4 ก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - -	เออ ฮึง	ก	ฮือ	น, บ	ร	เฮอะ เอย	ล	ก	- ฮือ - ดา
ทำนองร้อง	- - -	ล ท		•	•	ล	ท ล	,	ล	- ซ - ซ

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการกระทบเสียงจากระดับเสียงต่ำไปสู่เสียงสูงแล้วจึงนำไปสู่การรวบ โดยเริ่มจากเสียง “ฮือ” ด้วยการไ้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เงือ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั้นเสียง ซึ่งครั้นนี้ใช้เทคนิคการลักจังหวะ แล้วจึงต่อด้วยคำร้อง และต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- - -	ฮือ	ฮือ ฮือ	,	เิง	-	ฮือ	น, บ	ร	เงือ ฮือ	เออ เฮอะเออ	ค3	เออเฮย	ก,ต
ทำนองร้อง	- - -	ล	ซ ม	,	ม	-	ซ	-	ซ ม	ร ม	ร - ม	ซ	ซ	

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง โดยที่เสียงแรกใช้คำว่า “ฮือ” มีการแผ่วเสียงให้เบาลงเพื่อสร้างอารมณ์ให้เพลงมีความอ่อนหวานผสมกับคำว่า “ธิดา” ในประโยคที่ 2 แล้วจึงทำการโหนเสียงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในทำนองซบร้อง ซึ่งมีลักษณะค่อยไปสูงครึ่งเสียง ต่อเนื่องด้วยการรวบเอื้อน เริ่มเสียงแรกด้วย “ฮือ” และ “เง้อ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน เสียง “ฮือ” มีลักษณะขึ้นนาสิกและเบาเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และกระทบซึ่งมีการตรึงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - , นา	- - -	เออ เฮอ	ฮือ ฮือ	-	ริ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - , ท	- - -	ล ท	ริ ท	-	ท ล

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง “นารี” มีการกระทบเสียงต่อจากคำว่า “นา” เพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 เสียงเพื่อดำเนินทำนองร้องแล้วเชื่อมไปสู่คำว่า “ริ”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- - -	ฮือ	-	ฮือ ฮือ	-	เออ	-	,	-	เฮ้อ	-	เออ	เฮอะเอ็ง	-	เงอ
ทำนองร้อง	- - -	ฮ	-	ท ล	-	ล	-	,	-	ท	-	ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียงต่อจากคำว่า “ริ” ในประโยคที่ผ่านมา และต่อด้วยการร้อง เอื้อนดำเนินทำนอง และครั้น 3 แล้วจึงยื่นเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ” ในห้องสุดท้าย

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	เฮ้อ	เออเอ้อ	-	เออเอ็ง	-	ฮือ	-	เง้อเออ	เฮอะ	เอย	-	-	-	,	เจ้า	-	เอย
ทำนองร้อง	ท	ล ฮ	-	ล ท	-	ริ	-	ริ ล	ท ล	-	-	-	-	,	ฮ ม	-	ฮ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียงโดยเสียง “เฮ้อ” มีการลดความดังให้เบา เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างอารมณ์ทำนองร้องให้นุ่มนวลขึ้น และต่อด้วยการกระทบ ต่อด้วยการร้อง “เฮ้อ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 เสียงซึ่งมีการลักจังหวะและนำไปสู่คำร้อง “เจ้าเอ๋ย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - -	(.) เฮ้อ เอ้อ -	ก,ต เอ้อเอ๋ย	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ล ๗ -	ล ๗	- - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน และต่อด้วยการกระทบแล้วตรึงเสียงให้ยาวออกไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	ยอ	ห่า	, หนา	- - - -	น้อง	-	อ้อ	-	อ้อ	-	ค2	ต	เอ๋ย		
ทำนองร้อง	ท	ริ	,	ล	ริ	-	-	-	ล	๗	-	ท	ล	-	ล

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อนเชื่อมเสียงแล้วจบด้วยหางเสียง ก่อนจะนำไปสู่คำร้องและเอื้อน ก่อนการครั้น 2 เสียง ก่อนตรึงเสียงที่คำว่า “เอ๋ย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , -	สุข	-	อ้อ	-	อ้อ	-	ค2	อ้อ	-	เกษม	
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	๗	-	ล	-	๗	-	ท	ล	-	ล	๗

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยคำร้องและการเอื้อนก่อนนำไปสู่การครั้น 2 เสียงและจบด้วยคำร้อง “เกษม”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	น.บ ย็ออ	- -	ก.ต ก หา	, เออ เฮย เอีย เปรม	- - -	ปรีดี
ทำนองร้อง	- - - -	ริล	- -	, ล ท ริล		- - -	ล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการใช้เสียงนาสิกในคำว่า “ฮึ” และเบาเสียงในคำว่า “เออ” ต่อด้วยการกระทบและมีการจบทางเสียงด้วยคำว่า “เอีย” เพื่อให้เชื่อมกับเงื่อนไขที่มีตัวสะกดเป็น ย ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - เออ	- - - -	เอ็อ	ค3 เออ เออ เอีย - เป็น
ทำนองร้อง	- - - -	- , ล	- - -	ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเชื่อมต่อการกระทบ 3 เสียงและนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	- อ็อ -	ฮึอ	- อ็อ อ็อ	, สูด	- อ็อ -	เอออเฮย	ก บ	ฮึอ อ็อ อ็อ - คิด
ทำนองร้อง	- ล - ท	-	ล ฮึ	, ล	- ท -	ล ท	ว	ท ล - ล ท

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเชื่อมต่อการเชื่อม 3 เสียง การกระทบและมีการเบาเสียงในคำว่า “ฮึ” ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- , - เอื้อน	- - - เอื้อน	ค2 เฮอะ เอื้อน	น , บ วี ฮี้ - เอื้อนเอื้อน	ค3 เอื้อน เอื้อน เอื้อน - เอื้อน
ทำนองร้อง	- - , ฮี	- - - - ล	ท ล	• • วี - วี ล	ท ล ฮี - ฮี

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อนและเชื่อมด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี้” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะเอื้อน 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เอื้อน”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- , - เอื้อน	- เอื้อน - เอื้อน	, ฮี้ - เอื้อนเอื้อน	น , บ วี เอื้อน เอื้อน เอื้อน	ค3 เอื้อน เอื้อน เอื้อน	ต เอื้อน
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	, • • วี - วี ท	ล	ท ล	- ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี้” ซึ่งมีการเบาเสียงเสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะครั้น 3 เสียงและตริงเสียงเอื้อนที่ “เอื้อน”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เอื้อน	- - - - เอื้อน
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ฮี	- - - - ล

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เอื้อน	น,บ วี ฮี้ เอื้อน เอื้อน	น,บ ค3 เอื้อน เอื้อน เอื้อน - เอื้อน	ค2 ฮี้ ฮี้	- เจ้า - เอื้อน
ทำนองร้อง	- ท	• • วี • • วี ล	ท ล ฮี - ฮี	- - - - ล ฮี	- ฮี ม - ฮี

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ติดต่อกัน 2 ครั้งเพื่อดำเนินทำนองร้อง และต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และจบด้วยคำว่า “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - เทพ	- - - - ฮึ ฮึ	- ฮึ ฮึ - (พะ)บุตร	ค3
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ล ฑ	- - - - ฑ	- ฑ ล - ล ฑ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1 ขึ้นต้นด้วยคำร้องซึ่งกล่าวถึงเทพบุตร จึงต้องร้องให้ห้องอาจ และต่อด้วยการครั้น 3 เสียงก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - -	ก	น, ป	ริ	ก	- - - -	ระ บำ
ทำนองร้อง	- - - -	ล ฑ	• วิ • วิ	ล	ฑ ล , ม	- - - -	ฑ ฑ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2 ขึ้นต้นด้วยการกระทบไล่ระดับจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง จึงต้องร้องให้ห้องอาจ และต่อด้วยการกระทบก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้องการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และการกระทบอีก 1 ครั้งเพื่อปิดท้ายการเอื้อน ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- - - -	ฝ	๓	โห	น, ป	ริ	ค3	ก,ต
ทำนองร้อง	- - - -	ล	ฑ ม , ม	ฑ	ฑ - ฑ ม	วิ ม วิ - ม ฑ		

ประโยคที่ 3 เริ่มต้นด้วยการเอื้อน 3 เสียง โดยที่เสียงแรกใช้คำว่า “ฮือ” มีการแผ่วเสียงให้เบา ลงเพื่อสร้างอารมณ์ให้เพลงมีความอ่อนหวานผสมกับคำว่า “ธิดา” ในประโยคที่ 2 แล้วจึงทำการ โหนเสียงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในทำนองซบร้อง ซึ่งมีลักษณะค่อยไปสูงครึ่งเสียง ต่อเนื่องด้วยการ รวบเอื้อนเริ่มเสียงแรกด้วย “ฮือ” และ “เง้อ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน เสียง “ฮือ” มี ลักษณะขึ้นนาสิกและเบาเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการครั้น 2 เสียง กระทบและตรึงเสียง สุดท้ายไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - , ทำ	- - -	เออ เฮย	ค2, บ	ฮือ ฮือ ฮือ	-	ทำ
ทำนองร้อง	- - - -	- - , ท	- - -	ล ท		ร ท ล	-	ล ซ

ประโยคที่ 4 เริ่มต้นด้วยคำร้อง ทำ มีการกระทบเสียงต่อจากคำ เพื่อสร้างลีลาในการร้องและ ครั้น 2 เสียงเพื่อดำเนินทำนองร้องแล้วเชื่อมไปสู่คำว่า “ท่า”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- - - ฮือ	- ฮือ ฮือ	, เออ	- , -	เฮ้อ	ค2	เออ	เฮอะ เอิง	-	เงอ
ทำนองร้อง	- - - ฮู	- ท ล	, ล	- , -	ท		ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 5 เริ่มต้นด้วยการครั้น 3 เสียงต่อจากคำว่า “ท่า” ในประโยคที่ผ่านมา และครั้น 3 แล้วจึงขึ้นเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ” ในห้องสุดท้าย

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	ค3	ก	น	บ	ร	ค2	เฮอะ เอย	,	เจ้า	-	เอย
คำร้องและเอื้อน	เฮ้อ	เออเออ	-	เออเอิง	-	ฮือ	-	เง้อเออ	- - -	เฮอะ	เอย
ทำนองร้อง	ท	ล ซ	-	ล ท	-	ร	-	ร ล	- - -	ท ล	, ซ ม - ซ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง และต่อด้วยการกระทบ ต่อด้วยการร้อง “เอื้อ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 และนำไปสู่คำร้อง “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - -	(,) เอื้อ เอื้อ -	ก,ต เอื้อเอย	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(,) ล ช -	ล ท	- - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน และต่อด้วยการกระทบเสียงแล้วตริงเสียง โดยลากความยาวไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	ยอ	หยา	, หนา	- - -	น้อง	-	อื้อ	-	อื้อ	-	ค2 อื้อ อื้อ	-	ต เอย
ทำนองร้อง	ท	ริ	,	ล	ริ	-	-	-	ล	ท	-	ล	ท

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อนเชื่อมเสียงแล้วจบด้วยหางเสียง ก่อนจะนำไปสู่คำร้องและเอื้อน ก่อนการครั้น 2 เสียง และลากเสียง “เอย”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , -	นาง	-	อื้อ	-	อื้อ	-	ค2 อื้อ อื้อ	-	ฟ้า		
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	ช	-	ล	-	ช	-	ท	ล	-	ล	ท

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยคำร้องและการเอื้อนก่อนนำไปสู่การครั้น 2 เสียงและจบด้วยคำร้อง “ฟ้า”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- อี๋ - -	ก ห , เอย เอย เอย รำ	- - - ฟ้อน
ทำนองร้อง	- - - -	• รี ล - -	ล ท รี ล	- - - ล ท

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการเอื้อนที่ต่อจากคำร้องในประโยคที่ผ่านมา ต่อด้วยการกระทบ และมีการจบทางเสียงด้วยคำว่า “เอ๋ย” เพื่อให้เชื่อมกับเอื้อนที่มีตัวสะกดเป็น ย ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- อี๋ , เอย	- - - เอื้อ	ค3 เอย เอยะ เอย - งอน
ทำนองร้อง	- - - -	- ล , ล	- - - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อนต่อด้วยการกระทบ 3 เสียงและนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	- อี๋ -	ฮึ๋ ฮึ๋ ฮึ๋	ก จ(ะ) - อี๋ - เอย	ก บ ฮึ๋ ฮึ๋ ฮึ๋ - ริด
ทำนองร้อง	- ล - ท	ล ฮึ๋ , ล	- ท - ล ท	• รี ท ล - ฮ

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อนต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง การกระทบและมีการเบาเสียงใน คำว่า “ฮึ๋” ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- , - เอื้อ	- - - เอย	ค2 เอยะ เอย	น บ ร ฮึ๋ - เอยเอย	ค3 เอื้อ เอย เยิง - เงอ
ทำนองร้อง	- - , ฮ	- - - ล	ท ล • รี - รี ล	ท ล ฮ - ฮ	

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อนและเชื่อมด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะเอื้อน 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงอ”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เออ - เออ	- ฮึ - เงอ เออ	เออ เออ เออ - เงย
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- ˙ - ˙ ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะครั้น 3 เสียงและตริงเสียงที่ “เงย”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , ฮึ	- - - ล

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เออ	ฮึ เงอ เออ	เออ เออ เออ - เงย	- - - ฮึ ฮึ	- เจ้า - เออ
ทำนองร้อง	- ท	˙ ˙ ล	ท ล ฮึ - ฮึ	- - - ล ฮึ	- ฮึ ม - ฮึ

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ติดต่อกัน 2 ครั้งเพื่อดำเนินทำนองร้องและต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และจบด้วยคำว่า “เจ้าเออ”

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	ร่า	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - เรียง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ท	- ล - ฑ	- ท ล - ล

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1 ขึ้นต้นด้วยคำร้อง เอื้อนและการครั้น 2 เสียงในท้องที่ 4 ก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - -	เอื้อ เอื้อ	-	อื้อ เงื้อ เอื้อ	-	เฮื้อะ เอื้อ , เคียง	- - -	เข้า				
ทำนองร้อง	- - -	ล ท	-	• ร	• ร	ล	-	ฑ , ฑ	-	ฑ	-	ฑม

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการกระทบเสียงจากระดับเสียงต่ำไปสู่เสียงสูงแล้วจึงนำไปสู่การรวบ โดยเริ่มจากเสียง “อื้อ” ด้วยการทำให้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เงื้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั้นเสียง และต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- อื้อ	- อื้อ	- อื้อ อื้อ	, เคียง	-	อื้อ - เงื้อเอื้อ	เอื้อ เฮื้อะเอื้อ - เอื้อเฮย											
ทำนองร้อง	- ฑ	-	ล	-	ฑ ม	, ม	-	ฑ	-	ฑ ม	-	ฑ	ร	ม	ร	-	ม	ฑ

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง โดยที่เสียงแรกใช้คำว่า อื้อ มีการแผ่วเสียงให้เบาลง เพื่อสร้างอารมณ์ให้เพลงมีความอ่อนหวานผสมกับคำว่า “เคียงเข้า” ในประโยคที่ 2 แล้วจึงทำการโนเสียงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในทำนองขับร้อง ซึ่งมีลักษณะค่อยไปสูงครึ่งเสียง ต่อเนื่องด้วย

การรวบเคียน เริ่มเสียงแรกด้วย “ฮึ” และ “เง้อ เออ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน เสียง “ฮึ” มีลักษณะขึ้นนาสิกและเบาเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และกระทบ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

คำร้องและเคียน	- - -	- - , ให้	- - -	เออ เฮย	ฮึ ฮึ ฮึ - ฮิด
	-	-	-		
ทำนองร้อง	- - -	- - , ะ ฮึ	- - -	ล ท	ร ท ล - ล ท
	-	-	-		

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง ให้ มีการกระทบเสียงต่อจากคำว่า “ให้” เพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 เสียงเพื่อดำเนินทำนองร้องแล้วเชื่อมไปสู่คำว่า “ฮิด”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

คำร้องและเคียน	- ฮึ - ฮึ -	ฮึ ฮึ , เออ	- , -	เฮ้อ	เออ เฮอะเอ็ง - เงอ
	-	-	-	-	-
ทำนองร้อง	- ล - - ฮึ	- ท ล , ล	- , -	ท	ล ท ล - ล
	-	-	-	-	-

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเคียนและนำไปสู่การครั้น 3 เสียง และต่อด้วยการร้อง “เฮ้อ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 3 แล้วจึงยืนเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ” ในห้องสุดท้าย

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

คำร้องและเคียน	เฮ้อ เออเออ - เออเอ็ง	- ฮึ - เง้อ เออ	- - -	เฮอะเอย	, เจ้า - เอย
	-	-	-	-	-
ทำนองร้อง	ท ล ฮึ - ล ท	- ะ - ะ ล	- - -	ท ล	, ฮึ ม - ฮึ
	-	-	-	-	-

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการเคียน 3 เสียงโดยเสียง “เฮ้อ” มีการลดความดังให้เบา เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างอารมณ์ทำนองร้องให้นุ่มนวลขึ้น และต่อด้วยการกระทบ ต่อด้วยการ

ร้อง “เฮ้อ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 และนำไปสู่คำร้อง “เจ้าเอ๋ย”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - -	(.) เฮ้อ เอ้อ - เอ้อเอ๋ย - - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ล ๗ - ล ท - - - -	- - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มต้นด้วยการเอื้อน และต่อดังด้วยการกระทบและลากเสียง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	ยื้อ ฮึ หา , หนา - - - นิ่ง - อื้อ - อื้อ - ฮึ อื้อ - เอ๋ย	- - -	- - -	- - -
ทำนองร้อง	ท ริ , ล ริ - - - ล ท - ล - ๗ - ท ล - ล	- - -	- - -	- - -

ประโยคที่ 8 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนเชื่อมเสียงแล้วจบด้วยหางเสียง ก่อนจะนำไปสู่คำร้องและเอื้อน ก่อนการครั้น 2 เสียง และตรึงเสียงที่คำว่า “เอ๋ย”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - ทอด - อื้อ - ฮึ อื้อ - สนิท	- - -
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล ๗ - ล - ๗ - ท ล - ล ๗	- - -

ประโยคที่ 9 เริ่มต้นด้วยคำร้องและการเอื้อนก่อนนำไปสู่การครั้น 2 เสียงและจบด้วยคำร้อง “สนิท”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- อือ อือ อือ - - - - -	ค3	(,) เออ เอย เอัย ติต - - - - -	พัน
ทำนองร้อง	- ล ท ล - - - - -		(,) ล ท • ริ ฐ - - - - -	ล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการครุ่น 3 เสียง ต่อด้วยการกระทบและมีการจบทางเสียงด้วยคำว่า “เอัย” เพื่อให้เชื่อมกับเงื่อนไขที่มีตัวสะกดเป็น ย ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- , - - - - -	- - - - -	เออ	- - - - -	เอื้อ	เออ เออะ เอย - กัด
ทำนองร้อง	- - - - -	- , - - - - -	ล		- - - - -	ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเชื่อมต่อดังการกระทบ 3 เสียงและนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	- อือ - อือ - อือ อือ , (ละ)	- อือ - เออเอย	อือ อือ - ยา
ทำนองร้อง	- ล - ท - ล ฐ , ล	- ท - ล ท	• ริ ท - ท ล

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเชื่อม เอื้อน 3 เสียง คำร้อง กระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- , - - - - -	- - - - -	เออ	- - - - -	เออ	เออะ เออ อือ - เอื้อเออ เอื้อ เออ เอิง - งอ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	ล	ท ล • ริ - ริ ล	ท ล ฐ - ฐ	

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อนและเชื่อมด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะเอื้อน 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงอ”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เออ - เออ	- ฮึ - เงอ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงย
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- • - • ท	ล ~ ท ล - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงย”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- - - , ฮึ	- - - ล

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เอ็ง	ฮึ เงอ	ฮึ เออ เอ็ง - เงย	- - - ฮึ ฮึ	- เจ้า - เออ
ทำนองร้อง	- ท	• • ล	ท ~ ล ฮึ - ฮึ	- - - ~ ล ฮึ	- ฮึ ม - ฮึ

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ติดต่อกัน 2 ครั้งเพื่อดำเนินทำนองร้องและต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และจบด้วยคำว่า “เจ้าเออ”

คำร้องที่ 5

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	แล้ว	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - ตี
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ท	- ล - ฑ	- ท ล - ล

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 1 ขึ้นต้นด้วยคำร้อง เอื้อนและการครั้น 2 เสียงในห้องที่ 4 ก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - -	เอื้อ เอื้อ	-	อื้อ เง้อ เอื้อ	-	เฮ้อะ เอื้อย , วง	- - -	เขียน
ทำนองร้อง	- - -	ล ท	-	• วิ • วิ ล	-	ท ล , ฑ	- - -	ฑ

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการกระทบเสียงจากระดับเสียงต่ำไปสู่เสียงสูงแล้วจึงนำไปสู่การรวบ โดยเริ่มจากเสียง “อื้อ” ด้วยการใช้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เง้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั้นเสียง และต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- - -	อื้อ	-	อื้อ อื้อ ,	เอื้อ	-	อื้อ - เง้อ เอื้อ	เอื้อ เฮ้อะ เอื้อ - เอื้อ เอื้อย
ทำนองร้อง	- - -	ล	-	ฑ ม , ม	-	ฑ - ฑ ม	วิ ม วิ - ม ฑ	

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง แล้วจึงทำการโหนเสียงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในทำนองขบร้อง ซึ่งมีลักษณะค่อยไปสูงครึ่งเสียง ต่อเนื่องด้วยการรวบเอื้อน เริ่มเสียงแรกด้วย “อื้อ” และ “เง้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน เสียง “อื้อ” มีลักษณะขึ้นนาสิกและเบาเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการครั้น 2 เสียง กระทบและตรึงเสียงสุดท้ายไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 4

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - ,เปลี่ยน	- อือ - เออ เฮย	ก, ป ค2 ฮือ ฮือ ฮือ ซ้าย
ทำนองร้อง	- - - -	- - , ล	- ท - ล ท	• ร ท ล ท

ประโยคที่ 4 เริ่มต้นด้วยคำร้อง เปลี่ยนซ้าย มีการกระทบเสียงต่อจากคำว่า “เปลี่ยน” เพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 เสียงเพื่อดำเนินทำนองร้องแล้วเชื่อมไปสู่คำว่า “ซ้าย”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 5

คำร้องและเงื่อนไข	- - - ฮือ	ฮือ ฮือ - เออ - , - ฮือ	ค ค3 เออ เออเอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ฮุ	- ท ล - ล - , - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 5 เริ่มต้นด้วยการครั้น 2 เสียงต่อจากคำว่า “ซ้าย” ในประโยคที่ผ่านมา และต่อด้วยการร้อง “ฮือ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 3 แล้วจึงยื่นเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ” ในห้องสุดท้าย

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 6

คำร้องและเงื่อนไข	ฮือ เออเออ - เออเอ็ง	- ฮือ - เงอ เออ	- - - เฮอะเอย	ค2 , เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	ท ล ฮุ - ล ท	- ริ - ริ ล	- - - ท ล	, - ฮ ม - ฮุ

ประโยคที่ 6 เริ่มต้นด้วยการเอื้อน 3 เสียงต่อด้วยการกระทบ ต่อด้วยการร้อง “ฮือ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 และนำไปสู่คำร้อง “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	(.) เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอื้อ - - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ล ช - ล ท - - - -	- - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มต้นด้วยการเอื้อน และต่อด้วยการกระทบเสียงแล้วตริงเสียง โดยลากความยาวไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	ยื้อ ฮึ หา , หนา - - - นื่อง - อื้อ - - - ฮึ อื้อ - ต อัย
ทำนองร้อง	ท ริ , ล ริ - - - ล ท - ล - ช - ท ล - ล

ประโยคที่ 8 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนเชื่อมเสียงแล้วจบด้วยหางเสียง ก่อนจะนำไปสู่คำร้องและเอื้อน ก่อนการครั้น 2 เสียง ก่อนตริงเสียงที่คำว่า “เอื้อน”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - ร่าย - อื้อ - อื้อ - ฮึ อื้อ - ค2 ตี
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล ช - ล - ช - ท ล - ล ท

ประโยคที่ 9 เริ่มต้นด้วยคำร้องและการเอื้อนก่อนนำไปสู่การครั้น 2 เสียงและจบด้วยคำร้อง “ตี”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ก ห เออ เฮย เอ๋ย วก	- - - -	เวียน
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ท ริ ล	- - - -	ล

ประโยคที่ 10 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนที่ต่อจากคำร้องในประโยคที่ผ่านมา ต่อด้วยการกระทบ และมีการจบทางเสียงด้วยคำว่า “เอ๋ย” เพื่อให้เชื่อมกับเอื้อนที่มีตัวสะกดเป็น ย ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ค3 เออ เอื้อ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนต่อด้วยการกระทบ 3 เสียงและนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	๓ เออ เออ เปลี่ยน	อื่อ - - - -	เออ	เอื้อ เออ - ขวา
ทำนองร้อง	- ล - ท	ล ชี , ล	ท - - - ท	ท ล - ล ท ริ	

ประโยคที่ 12 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียงโดยใช้การออกเสียงด้วย สระ เออ การกระทบและมีการเบาเสียงในคำว่า “อื่อ” ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- , - -	- - - -	ค2 เออ เออ	น บ ริ เอื้อ เออ เอ็ง - เงอ	๓ เออ เออ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - , ชี	- - - -	ล	ท ล ริ - ริ ล	ท ล ชี - ชี

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อนและเชื่อมด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “อี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะเอื้อน 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงย”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เอ้อ - เออ	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">น</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">บ</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ว</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค3</div> </div> </div>		
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">อี</div></div></div>	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เงอ</div>

เออ
 เอะ | เอ็ง | - | เงย |

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “อี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงย”

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- , - เอ้อ	- - - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- - , ชู	- - - - - ล

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เอ็ง	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">น,บ</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ว</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">น,บ</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">๓</div> </div> </div>	- - -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค2</div>											
ทำนองร้อง	- ท	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">อี</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เงอ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เอ้อ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เอ็ง</div>	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เงย</div>	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">อี</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">อี</div>	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เจ้า</div>	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เอย</div>

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “อี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ติดต่อกัน 2 ครั้งเพื่อดำเนินทำนองร้องและต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และจบด้วยคำว่า “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 6

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - ตลป	- อี้อ - อี้อ	- อี้อ อี้อ - หลัง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ล ๗	- ล - ๗	- ๗ ล - ล ๗

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 1 ขึ้นต้นด้วยคำร้อง เอื้อนและการครั้น 2 เสียงในห้องที่ 4 ก่อนที่จะเชื่อมไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	อี้อ อี้อ อี้อ	เอื้อ เอื้อ	-	อี้อ เง้อ เอื้อ	-	เฮื้อะ เอื้อะ , ลต	- อี้อ - เลี้ยว
ทำนองร้อง	ร ล ๗	ล ๗	-	ร ร ล	-	๗ ล , ล	- ๗ - ๗

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการกระทบเสียงจากระดับเสียงต่ำไปสู่เสียงสูงแล้วจึงนำไปสู่การรวบ โดยเริ่มจากเสียง “อี” ด้วยการทำให้เสียงนาสิกหรือการเปล่งเสียงให้เสียงไปออกที่จมูกและรวบเอื้อน “เง้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน ต่อด้วยการครั้นเสียง และต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- อี้อ -	อี้อ - อี้อ อี้อ ,	เอื้อ	-	อี้อ - เง้อ เอื้อ	เอื้อ เฮื้อะเอื้อ -	เอื้อ เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - ล	- ๗ ม , ม	-	- ๗ - ๗ ม	ร ม ร - ม ๗		

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง โดยที่เสียงแรกใช้คำว่า “อี้อ” มีการแผ่วเสียงให้เบา ลงเพื่อสร้างอารมณ์ให้เพลงมีความอ่อนหวานผสมผสานกับคำว่า “ลตเลี้ยว” ในประโยคที่ 2 แล้วจึงทำการโหนเสียงเพื่อสร้างเอกลักษณ์ในทำนองขับร้อง ซึ่งมีลักษณะค่อยไปสูงครึ่งเสียง ต่อเนื่องด้วยการรวบเอื้อน เริ่มเสียงแรกด้วย “อี” และ “เง้อ เอื้อ” ซึ่งทั้ง 3 เสียงนี้มีความยาวเท่ากัน เสียง “อี” มีลักษณะขึ้นนาสิกและเบาเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และกระทบพร้อมกับตริงเสียงที่คำสุดท้าย

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - -	- - , ลง	- - -	เอื้อ เอื้อ	-	เอื้อ เอื้อ	-	มา
ทำนองร้อง	- - -	- - , ท	- - -	ล ท	-	ล ท	-	ท ล

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง ลงมา มีการกระทบเสียงต่อจากคำว่า “ลง” เพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 เสียงเพื่อดำเนินทำนองร้องแล้วเชื่อมไปสู่คำว่า “มา”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- - -	เอื้อ	-	เอื้อ เอื้อ	, เอื้อ	-	, -	เอื้อ	เอื้อ เอื้อเอื้อ	-	เอื้อ	
ทำนองร้อง	- - -	ซ	-	ท ล	, ล	-	, -	ท	ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียงต่อจากคำว่า “มา” ในประโยคที่ผ่านมา และครั้น 3 แล้วจึงยื่นเสียงอยู่ที่คำว่า “เอื้อ” ในห้องสุดท้าย

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	เอื้อ เอื้อเอื้อ	-	เอื้อเอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อเอื้อ	-	-	-	เอื้อเอื้อ	,	เจ้า	-	เอื้อ
ทำนองร้อง	ท	ล ซ	-	ล ท	-	ล	-	ล	-	-	ท ล	,	ซ ม	-	ซ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียงต่อด้วยการกระทบ ต่อด้วยการร้อง “เอื้อ” ซึ่งใช้ลักษณะการเบาเสียงเพื่อสร้างลีลาในการร้องและครั้น 2 และนำไปสู่คำร้อง “เจ้าเอื้อ”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - -	(.) เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอื้อ - - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ล ช - ล ท - - - -	- - - -

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน และต่อด้วยการกระทบเสียงแล้วตริงเสียง โดยลากความยาวไปตามจังหวะ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	ยื้อ ฮึ , หนา	- - - -	น้อง	-	อื้อ	-	อื้อ	-	ฮึ อื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	ท ริ , ล ริ	- - - -	ล ท	-	ล	-	ช	-	ท ล - ล

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อนเชื่อมเสียงแล้วจบด้วยหางเสียง ก่อนจะนำไปสู่คำร้องและเอื้อน ก่อนการครั้น 2 เสียง และลากเสียง “เอื้อ”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เท	-	อื้อ	-	อื้อ	-	ฮึ อื้อ - วิญ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ช	-	ล	-	ช	-	ท ล - ล

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยคำร้องและการเอื้อนก่อนนำไปสู่การครั้น 2 เสียงและจบด้วยคำร้อง “วิญ”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ก</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">หา</div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เฮย</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เอ๋ย</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">กัล</div> </div>	- - - (ละ)ยา
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ริ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div> </div>	- - - ลล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการเอื้อนที่ต่อจากคำร้องในประโยคที่ผ่านมา ต่อด้วยการกระทบ และมีการจบทางเสียงด้วยคำว่า “เอ๋ย” เพื่อให้เชื่อมกับเอื้อนที่มีตัวสะกดเป็น ย ก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , -	เออ	- - -	เอื้อ	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค3</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เออะ เอิง</div>	- เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- ,	ล	- - -	ท	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div>	- ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อนต่อด้วยการกระทบ 3 เสียงและนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	-	เอื้อ	- -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">๓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เอย</div>	ล้ำ -	ราญ	- - -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ก</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เฮย</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">บ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ฮือ ฮือ ฮือ</div>	-	ใจ							
ทำนองร้อง	-	ล	-	ท	-	ล	ซึ	,	ล	-	ท	-	ล	ท	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ริ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div>	-	ล	ท

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- , -	เอื้อ	- - -	เออ	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค2</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออะ เออ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">น</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ฮือ -</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ง้อ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ริ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เอิง</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">๓</div>	-	งอ
ทำนองร้อง	- - ,	ซึ	- - -	ล	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ริ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ริ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ท</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ล</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ซึ</div>	-	ซึ

ประโยคที่ 13 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนและเชื่อมด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะเอื้อน 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงอ”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- , - เอย	- เอ้อ - เอย	- ฮึ - เงอ เอย	เอ้อ เอย เอย - เงย
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- ˙ - ˙ ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และรวบเสียงเอื้อนท้ายในสัดส่วนความยาวที่เท่ากัน ก่อนจะครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงเอื้อนที่ “เงย”

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เอ้อ	- - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ฮึ	- - - ล

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- เอย	ฮึ เงอ เอย	เอ้อ เอย เอย - เงย	- - - ฮึ ฮึ	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท	˙ ˙	ท ล ฮึ - ฮึ	- - - ล ฮึ	- ฮึ ม - ฮึ

ประโยคที่ 16 เริ่มต้นด้วยการเอื้อนก่อนนำไปสู่การรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ติดต่อกัน 2 ครั้งเพื่อดำเนินทำนองร้องและต่อด้วยการครั้น 2 เสียง และจบด้วยคำว่า “เจ้าเอย”

2. เพลงเป้าหลุด

คำร้องในเพลงระบำสี่บทที่มีที่มาจากบท จัประบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงนำบทพระราชนิพนธ์ บทจัประบำตอนรามสูร เมขลาในรัชกาลที่ 2 มาตัดทอนให้สั้นลง

เมื่อนั้น	นางเทพอัปสรศรีไล
รำล่อเทवासูราลัย	ท่วงทีหนีไล่พอได้กัน
เทพบุตรดูดยชายสะไบ	นางผลักรค้อนให้แล้วผินผัน
หลีกลดเลี้ยวเกี่ยวพัน	กีดกันด้วยกลมารยา
ครั้นเทพเทวัญกระชั้นไล่	นางขม้อยถอยไปเสียให้ห่าง
เวียนระว่างหันวงอยู่ตรงกลาง	ฝูงนางนารีก็ปรีดา

๗ 6 ๗ คำ ๗

2.1 วิธีการขับร้อง

วิธีการขับร้องถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเป็นผู้มีทักษะทางคีตศิลป์ที่ดี หากขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้การขับร้องไม่ได้คุณภาพ จึงไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงและไม่สามารถก่อให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ในเบื้องต้น ผู้ขับร้องจะต้องเข้าใจถึงความหมาย ลักษณะคำประพันธ์ การแบ่งวรรคตอน รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง อารมณ์ในคำร้องและการหายใจ

2.2.1 ความหมายบทขับร้อง

เหล่านางฟ้าต่างพากันรำยรำล่อเหล่าเทวดา ทันใดนั้นเทวดาก็ดูดยชายสะไบของนางฟ้า นางจึงใช้มือผลักรค้อนหลีกหนี พร้อมกับกีดกันด้วยมารยา

2.2.2 ลักษณะบทขับร้อง

บทร้องเพลงเป้าหลุดจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 1 บท ซึ่งในวรรคระดับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

2.2.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

เมื่อนั้น	นางเทพ / อัปสร / ศรีไล
รำล่อ / เทวา / สูราลัย	ท่วงที / หนีไล่ / พอได้กัน
เทพบุตร / ดูดย / ชายสะไบ	นางผลักร / ค้อนให้ / แล้วผินผัน

หลัก / ลดเลี้ยว / เกี้ยวพัน
 ครั้นเทพ / เทวัญ / กระชั้นไฉ่
 เวียนระว่าง / หันวง / อยู่ตรงกลาง

กีดกัน / ด้วยกล / มารยา
 นางขม้อย / ถอยไป / เสียให้ห่าง
 ผุ้ นาง / นาวิ / ก็ปรีดา

2.2.4 ลักษณะอารมณ์บทขับร้อง

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทประพันธ์ พบว่า คำร้องเพลงเบาหลุดแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร่วมกันรำรำที่สวยสดงดงาม ฉะนั้นการขับร้องจึงต้องอาศัยการเปล่งเสียงร้องที่ชัดเจน แต่ในบางคำร้อง อาทิ คำร้องที่ 3 และ 4 กล่าวถึงกิริยาของนางฟ้าที่ต่อต้าน หลักหนีเทวดา ซึ่งต้องขับร้องอย่างกระชับ

2.2.5 การหายใจ

ในการขับร้องผู้ขับร้องมีความจำเป็นที่จะต้องหายใจให้ถูกตำแหน่ง เพื่อรักษาความต่อเนื่องและอารมณ์ของบทเพลง และการหายใจจะต้องไม่ทำให้คำร้องผิดความหมาย เพลงเบาหลุด มีตำแหน่งการหายใจส่วนใหญ่อยู่ที่ห้องที่ 3 รองลงมาคือห้องที่ 2 และ 1 เป็นลำดับ การหายใจนี้ผู้ขับร้องจะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ขับร้องจะต้องเก็บลมเข้าสู่ช่องท้องโดยการใช้ปาก กระทำโดยการเหยอปากขึ้นเล็กน้อยและสูดลมเข้าระหว่างจวรรค และค่อยๆ ปล่อยลมในขณะที่ขับร้อง ในการเก็บลมหายใจนี้จะต้องระวังไม่เกิดเสียง เพราะเสียงดังกล่าวจะทำลายอรรถรสและความต่อเนื่อง ซึ่งหลักปฏิบัติพิเศษของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนคือ การเกร็งหรือการเขม่วท้อง เพื่อให้เสียงที่เปล่งออกมามีมวลที่แน่นและช่วยให้สามารถมีลมหายใจสำหรับการขับร้องเพลงที่ยาวขึ้น ทั้งนี้เพลงระบำสี่บทมีการเอื้อนที่ยาวและต่อเนื่องกับปลายประโยค ผู้ขับร้องต้องมีความแข็งแรงและสุขภาพดี ฉะนั้นจำเป็นจะต้องนำหลักปฏิบัตินี้มาใช้เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีในการขับร้อง และจากการศึกษาการหายใจในการขับร้องเพลงระบำสี่บทพบว่าทุกเพลงจะมีตำแหน่งการหายใจอยู่หน้าและหลังคำร้องเสมอ หายใจหน้าคำร้องเป็นการเก็บลมหายใจก่อนที่จะใช้ลมหายใจในสำหรับการเปล่งเสียงร้องหรือเอื้อน และหายใจหลังเป็นการเก็บลมหายใจชุดใหม่เพื่อใช้สำหรับการขับร้องต่อในช่วงถัดไป

รูปแบบการหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การหายใจรูปแบบที่ 1 (การหายใจโดยแบ่งตามคำร้อง) คือ การหายใจโดยคำนึงถึงคำร้อง ซึ่งประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน
2. การหายใจรูปแบบที่ 2 (การหายใจโดยแบ่งตามวรรคเอื้อน) คือ การหายใจโดยคำนึงถึงความต่อเนื่องของเอื้อน ซึ่งประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว

3. การหายใจรูปแบบที่ 3 (การหายใจระหว่างคำร้อง) คือ การหายใจระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเคียน จึงต้องแบ่งลมการหายใจให้มีความถี่มากขึ้น

ตารางแสดงเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
คำร้องที่ 1

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	เคียน
3	คำร้อง+เคียน
4	เคียน
5	เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	เคียน
9	เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	เคียน
12	เคียน
13	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 2

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
6	เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	เคียน
10	เคียน
11	คำร้อง+เคียน
12	เคียน
13	เคียน
14	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 3

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	คำร้อง+เคียน
6	เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	เคียน
10	ระหว่างคำร้อง
11	ระหว่างคำร้อง
12	เคียน
13	เคียน
14	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 4

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	เคียน
10	เคียน
11	คำร้อง+เคียน
12	เคียน
13	เคียน
14	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 5

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	เคียน
6	เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
10	คำร้อง+เอื้อน
11	คำร้อง+เอื้อน
12	เอื้อน
13	เอื้อน
14	คำร้อง+เอื้อน

คำร้องที่ 6

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เอื้อน
2	คำร้อง+เอื้อน
3	เอื้อน
4	คำร้อง+เอื้อน
5	เอื้อน
6	เอื้อน
7	คำร้อง+เอื้อน
8	คำร้อง+เอื้อน
9	เอื้อน
10	เอื้อน
11	เอื้อน
12	เอื้อน
13	เอื้อน
14	คำร้อง+เอื้อน

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ ทุกคำร้อง

พบเพียง 1 ครั้ง แต่ปรากฏอยู่ในห้องที่ 3 เป็นส่วนมากและรองมาคือห้องที่ 2 เพื่อช้อนลมหายใจให้คำร้องและเอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น

2.1.6 จังหวะ

2.1.6.1 อัตราจังหวะ

สองชั้น

2.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมายของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉิ่ง” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

หน้าทับประโยคที่ 1

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ
------------	---	---	---	------	---	---	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 2

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ
------------	---	---	---	------	---	---	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	-----

2.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

หน้าทับนางให้

หน้าทับประโยคที่ 1

หน้าทับ	-	-	-	(ตึง)	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	ตึง	-	ทัง	-	ตึง	-	ทัง
---------	---	---	---	-------	---	------	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 2

หน้าทับ	-	-	-	ตึง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	-	-	ตึง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	---	---	-----	---	------	---	-----	---	---	---	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 3

หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง	- - - ดิง	- ใจ๊ะ - จ๊ะ
---------	--------------	--------------	-----------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 4

หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - จ๊ะ	- ใจ๊ะ - จ๊ะ	- ใจ๊ะ - จ๊ะ
---------	---------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 5

หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - จ๊ะ	- - - -	- ใจ๊ะ - จ๊ะ
---------	---------	--------------	---------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 6

หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - จ๊ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
---------	---------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 7

หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - จ๊ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
---------	---------	--------------	--------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 8

หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ใจ๊ะ - จ๊ะ
---------	-------------	-----------------	----------------	--------------

2.2 เทคนิคลีลา

2.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

คำร้องที่ 1

เมื่อนั้น

นางเทพอัปสรศรีไล

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เมื่อ	โท	ซฟ
	นั้น	ตรี	ซล

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
2	นาง เทพ	สามัญ โท	ซ ซฟ
3	อัป สร	เอก จัตวา	ฟ ซล ด
4	ศรี ไส	จัตวา จัตวา	ล ลด

1. **เมื่อนั้น** ประกอบด้วยคำว่า “เมื่อ” และ “นั้น” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เมื่อ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าแปลงเสียงคำว่า “เมื่อ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เมื่อ” อย่างสั้นและแปลงเสียงคำว่า “เอื่อ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “นั้น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ล เนื่องจากถ้าแปลงเสียงคำว่า “นั้น” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการกระทบผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงคำว่า “นา” อย่างสั้น และแปลงเสียงคำว่า “ัน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. **นางเทพ** ประกอบด้วยคำว่า “นาง” และ “เทพ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าแปลงเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

3. อัปสร ประกอบด้วยคำว่า “อัป” และ “สร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “อัป” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “สร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ล เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการกระทบเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ซอ” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ซอน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ และเพิ่มหางเสียง ด “ฮึ” ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. ศรีไส ประกอบด้วยคำว่า “ศรี” และ “ไส” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ศรี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ล โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ไส” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา ไม่มีการผันเสียงแต่คำว่า ไส ถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และมีการออกเสียงคำว่า “ไส” จึงต้องมีการเพิ่มหางเสียงในตอนท้าย “ฮึ” ด้วยเสียง ด

คำร้องที่ 2

รำล่อเทवासुरาลัย

ท่วงทีหนีไลพอได้กัน

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	รำ ล่อ	สามัญ โท	ล ซฟ
2	เท วา	สามัญ สามัญ	ล ล
3	สุ รา ลย์	สามัญ สามัญ สามัญ	ซ ซ ซ
4	ท่วง ที	โท สามัญ	ซฟ ซ
5	หนึ ไฉ่	จัตวา โท	ซลค ซฟ
6	ไฉ่ กัน	โท สามัญ	ซฟ ล

1. รำล่อ ประกอบด้วยคำว่า “รำ” และ “ล่อ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “รำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ล่อ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ล่อ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ลอ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ล่อ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. **เทวา** ประกอบด้วยคำว่า “เท” และ “วา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เท” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “วา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. **สุราลัย** ประกอบด้วยคำว่า “สุ”, “รา” และ “ลัย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “สุ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “รา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ลัย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. **ท่วงที** ประกอบด้วยคำว่า “ท่วง” และ “ที” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ท่วง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ท่วง” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทู” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่วง” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ที” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. **หนีไล่** ประกอบด้วยคำว่า “หนี” และ “ไล่” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “หนี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 3 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ, ล และ ติ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็ง

กระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและเปล่งเสียงเป็นคำว่า “ล” จะกลายเป็น “นี” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ล และผันเสียงที่ 3 ด้วย ค กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “นี” อย่างสั้น เปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮิ” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 3 ว่า “ฮิ” ความยาวของทั้ง 3 พยางค์นี้จะเท่ากัน

คำว่า “ไล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ลา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ไอ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. ได้กัน ประกอบด้วยคำว่า “ได้” และ “กัน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ได้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท ใช้เทคนิคการกระทบ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและออกเสียงว่า “ด้าย” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “ดา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงคำว่า “อ้าย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “กัน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำร้องที่ 3

เทพบุตรชูดชวยชายสะไบ

นางผลักรค้อนให้แล้วผินผัน

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เทพ บุตร	โท เอก	ซฟ ซฟ
2	จุด จวบ	เอก จัตวา	ฟ ล ด
3	ชาย สไบ	สามัญ เอก สามัญ	ซ ซ ซ
4	นาง ผลัก กร	สามัญ เอก สามัญ	ซ ฟ ซ
5	ค้อน ให้	ตรี โท	ล ด ซฟ
6	แล้ว ผืน ผืน	ตรี จัตวา จัตวา	ซล ล ด ล ด

1. **เทพบุตร** ประกอบด้วยคำว่า “เทพ” และ “บุตร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าแปลงเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความ

แข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ช ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “เท” อย่างสั้นและเปล่งเสียงคำว่า “เอบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “บุตร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 พยางค์ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ช และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “บุตร” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “บุ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ุด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. จุดฉวย ประกอบด้วยคำว่า “จำ” และ “ล่อ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “จุด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ฉวย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา โดยมีการใช้เสียง ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ฉวย” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและเปล่งเสียงว่า “ช่วย” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการเพิ่มหางเสียง “อี” ด้วยเสียง ด ความยาวของเสียงที่ 1 ยาวกว่าหางเสียงหากไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

3. ชายสไบ ประกอบด้วยคำว่า “ชาย” และ “สไบ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ชาย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “สไบ” ประกอบด้วยคำว่า “สะ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก โดยมีการใช้เสียง ช ซึ่งเปล่งเสียงไม่หนักและต่อด้วยคำว่า “ไบ” ตรงกับวรรณยุกต์ สามัญ โดยมีการใช้เสียง ช

4. นางผลักร ประกอบด้วยคำว่า “นาง”, “ผลัก” และ “กร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ผลัก” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “กร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๒ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. **ค่อนให้** ประกอบด้วยคำว่า “ค่อน” และ “ให้” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ค่อน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียงโดยมีการใช้เสียง ๑ และ ๑ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ค่อน” เป็นเสียง ๑ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “คอน” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ๑ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ๑ 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “คอ” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮ่อน” ด้วยเสียง ๑ ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “ให้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๒ และ ๒ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียง ๒ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ แล้วเปล่งเสียงเป็นคำว่า “ให้” จึงต้องมีผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๒ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ๒ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ฮา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ไฮ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากัน หรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. **แล้วผินผัน** ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว”, “ผิน” และ “ผัน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “แล้ว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๒ และ ๑ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ๑ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๒ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ๑ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “แล” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “แฮ้ว” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้ สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ผิน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ๑ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง จึงต้องมีการเพิ่มหางเสียง “ฮึ” ด้วยเสียง ๑ ความยาวของเสียงที่ 1 ยาวกว่าหางเสียงหากไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ผัน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา โดยมีการใช้เสียง ๑ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ผัน” เป็นเสียง ๑ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล

ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและเปล่งเสียงว่า “พัน” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการเพิ่มหางเสียง “ฮึ” ด้วยเสียง ด ความยาวของเสียงที่ 1 ยาวกว่าหางเสียงหากไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 4

หลักหลบลดเสียงเกี่ยวพัน

กีดกันด้วยกลมารยา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	หลัก	เอก	ฟ
	หลบ	เอก	ซฟ
2	ลด	ตรี	ล [•]
	เสียง	ตรี	ล [•]
3	เกี่ยว	เอก	ฟ
	พัน	สามัญ	ซ
4	กีด	เอก	ฟ
	กัน	สามัญ	ซ
5	ด้วย	โท	ซฟ
	กล	สามัญ	ซ
6	มาร	สามัญ	ซ
	ยา	สามัญ	ล

1. **หลีกหลบ** ประกอบด้วยคำว่า “หลีก” และ “หลบ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**หลีก**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**หลบ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “หลบ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และมีการเปล่งเสียงเป็น “ลิบ” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “โล” อย่างสั้นและเปล่งเสียงคำว่า “อบ” ด้วยเสียง ฟ ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. **ลดเลี้ยว** ประกอบด้วยคำว่า “ลด” และ “เลี้ยว” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ลด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ด เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ลด” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ริด” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ด ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “โล” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮิด” ด้วยเสียง ด ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “**เลี้ยว**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ด เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เลี้ยว” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “เลียว” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ด ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “ลี” และเปล่งเสียงคำว่า “เฮี้ยว” ด้วยเสียง ด ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

3. **เกี่ยวพัน** ประกอบด้วยคำว่า “เกี่ยว” และ “พัน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เกี่ยว**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**พัน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. **กิดกัน** ประกอบด้วยคำว่า กิด และ กัน มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**กิด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “กัน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๒ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. ด้วยกล ประกอบด้วยคำว่า “ด้วย” และ “กล” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ด้วย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๒ และ ๗ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ด้วย” เป็นเสียง ๗ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ด้วย” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๒ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ๗ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ดู” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อวย” ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “กล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๒ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

6. มารยา ประกอบด้วยคำว่า “มาร” และ “ยา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “มาร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๒ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ยา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๑ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำร้องที่ 5

ครั้นเทพเทวีญกระชั้นไฉ่

นางชม้อยถอยไปเสียให้ห่าง

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	ครั้น เทพ	เอก โท	
2	เท วิญ	สามัญ สามัญ	ล ล
3	กระ	เอก	ฟ

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
	ขึ้น	ตรี	ซล
	ไล่	โท	ซฟ
4	นาง นม้อย	สามัญ สามัญ ตรี	ซ ซ ซล
5	ถอย ไป	ตรี สามัญ	ซล ซ
6	เสีย ให้ ห่าง	จัตวา โท เอก	ซ ด ซฟ ลซ

1. **ครั้นเทพ** ประกอบด้วยคำว่า “ครั้น” และ “เทพ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ครั้น**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ด เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ครั้น” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ครัน” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ด ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 2 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ครา” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮัน” ด้วยเสียง ด ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “**เทพ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และมีการเปล่งเสียงเป็น “เท” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1

และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมาย และอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. เทวัญ ประกอบด้วยคำว่า “เท” และ “วัญ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เท” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “วัญ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. กระชั้นไล่ ประกอบด้วยคำว่า “กระ”, “ชั้น” และ “ไล่” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “กระ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ชั้น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ช และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ช ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ชา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮัน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้ สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. นางช้อย ประกอบด้วยคำว่า “นาง” และ “ช้อย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ช้อย” ประกอบด้วยคำว่า “ชะ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ เสียง ช โดยมีการออกเสียงที่เบาไม่ลงน้ำหนักและต่อดังด้วยคำว่า ้อย ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ช และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ม้อย” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียว จะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ช ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “มอ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงคำว่า “ฮ้อย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. ถอยไป ประกอบด้วยคำว่า “ถอย” และ “ไป” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ถอย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ถอย” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทอ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ้อย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ไป” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

6. เสียให้ห่าง ประกอบด้วยคำว่า “เสีย”, “ให้” และ “ห่าง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เสีย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและเพิ่มหางเสียง ๓

คำว่า “ให้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ให้” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ไฮ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อี่” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ห่าง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ห่าง” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ฮา” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่าง” ด้วยเสียง ฟ ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 6

เขียนระว่างหั่นงอยู่ตรงกลาง

ฝูงนางนารีก็ปรีดา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เขียน	สามัญ	ล
	ระ	ตรี	ซ
	ว่าง	สามัญ	ซ
2	หั่น	สามัญ	ล
	วง	สามัญ	ล
3	อยู่	เอก	ฟ
	ตรง	สามัญ	ซ
	กลาง	สามัญ	ซ
4	ฝูง	จัตวา	ซ
	นาง	สามัญ	ซ
5	นา	สามัญ	ซ
	รี	สามัญ	ซ
6	ก็	โท	ซฟ
	ปรี	สามัญ	ล
	ดา	สามัญ	ล

1. **เวียนระวัง** ประกอบด้วยคำว่า “เวียน”, “ระ” และ “วัง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เวียน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ระ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**วัง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **หันวง** ประกอบด้วยคำว่า หัน และ วง มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**หัน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**วง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. **อญูตรงกลาง** ประกอบด้วยคำว่า “อญู”, “ตรง” และ “กลาง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**อญู**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ฟ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ตรง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**กลาง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. **ผูนาง** ประกอบด้วยคำว่า “ผู่ง” และ “นาง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ผู่ง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**นาง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. **นารี** ประกอบด้วยคำว่า “นา” และ “รี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๗ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “รี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๗ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

6. **กีปริดา** ประกอบด้วยคำว่า “กี”, “ปริ” และ “ดา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “กี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ๗ และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “กี” เป็นเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ๗ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “กอ” อย่างสั้นและเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่อ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ปริ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๗ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “รี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ๗ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เมื่	- อ้อ - ไซ	- - ออ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ไซ ฟ	- ไซ - ล	- ไซ ฟ ไซ ล ล

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2 เพื่อขึ้นต้นเพลงเบาหยุด เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน และการกระทบเสียง 2 ครั้งเพื่อนำไปสู่การร้องในประโยคถัดไป

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

	น,ป	ว	บ	ช,ป	น	, ๓	น,ป	ว
คำร้องและเอื้อน	ช - เอื้อเอื้อ	เอื้อ - เอื้อ	เฮื้อ -	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อ	ช เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ
ทำนองร้อง	, ติ - ติ ล	ช - ล ติ	- - ล ติ	ริ ติ ล ติ ติ ช				

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง ชี ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการเอื้อน การเบาเสียงในคำเอื้อนว่า “เฮื้อ” และขยับเสียงในคำว่า “เอื้อเอื้อ” ตามด้วยการเอื้อน 3 เสียงก่อนจะจบด้วยการรวบเสียง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

		ค2	หา			ค3
คำร้องและเอื้อน	- - - -	ชชี	ชชี	เมื้อ	- เอื้อ - เอื้อ	เอื้อ เอื้อเอื้อเอื้อ - นั้น
ทำนองร้อง	- - - -	ล ชี ติ , ชี ฟ	- ชี - ล	ล ชีลชี - ชี ล		

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียงและเชื่อมไปสู่ทางเสียง “ชี” เพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ต่อด้วยการเอื้อน ครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

			๓		โหน ,ป		๓	ก,ต
คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ -	เอื้อ เอื้อ เอื้อ	, เอื้อ	- - -	เฮื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อ	- เอื้อ เอื้อ	
ทำนองร้อง	- ชี - ล	ชชี ฟ , ฟ	- - - ชี	ล ชี ฟ - ชี ล				

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า นั้น ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เฮื้อ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในท้องสุดท้ายและตรึงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	น ไป - ร	ค1
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	• ดิ - ดิ ล	เชอ - เชอเอ็ง - เงอ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเงื่อนไขโดยเริ่มจากเสียง ฮี ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	-	เ๊ยอ - - - - -	เชอ - เชอเอย , นาง	-	อือ - ฮือ	ค3	
ทำนองร้อง	-	ล - - - - -	-	ช พ , ช	-	ช - ล	ช ล ช - ช พ

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ตามด้วยคำร้อง ต่อจากนั้นเป็นการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง แล้วจึงครั้น 3 เสียงและจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	- , - อป - - - - -
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - ฟ - ช ล - - - - -

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	-	หา	ค3	หา	-	-	-	อ
ทำนองร้อง	-	• ดิ - ช	ล ช	• ดิ - ฟ	-	-	-	ฟ - - - - - ช

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง แล้วจึงมีการใส่หางเสียงเพื่อความถูกต้องชัดเจน
ในคำว่า “ศรี” และต่อด้วยการกระทบเสียงเพื่อเชื่อมไปยังคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - -	ห ฮ	-	(,)	ฮ ฮ	เอ เอ	เอ เอ	- - -	เอ	
ทำนองร้อง	- - - -	- - -	•	-	(,)	ด	ล	ซ	ฟ	- - -	ซ

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการร้องหางเสียงเพื่อความถูกต้องชัดเจนในคำว่า “ใส” ต่อด้วยการ
รวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล
และจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	ก ฮ	-	(,)	ฮ ฮ	เอ เอ	-	เอ เอ	เอ		
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล	ซ	(,)	ด	ด	ล	-	ซ	ซ	ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮ” ซึ่งมี
การเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	เอ เอ	, -	เอ เอ	ฮ ฮ	เอ	-	, -	เอ	- - -	เอ		
ทำนองร้อง	ซ	ฟ	, -	ฟ	ม	ร	ม	ร	-	ร	- - -	ฟ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” เอื้อน การครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - -	เอื้อ	เอื้อ	เอื้อ	- - - -	-	เจ้า	-	เอย
ทำนองร้อง	- - -	ฟ	ฟ	ม	-	ร	-	ร	ร

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเบาเสียงในเสียง เอื้อ ตามด้วยเอื้อนและคำร้อง

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - -	ร่า	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ	เอื้อ	เอื้อ	ล่อ	
ทำนองร้อง	- - - -	- - -	ล	-	ด	-	ล	-	ซ	ล	ซ	ซ	ฟ

ประโยคที่ 1 คำร้องที่ 2 เริ่มด้วยคำร้องและมีการเบาเสียงในคำเอื้อน “เอื้อ” เพื่อสร้างความนุ่มนวลให้แก่ทำนองร้อง ต่อจากนั้นเป็นการครั้น 3 เสียง ก่อนจะร้องคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - -	-	,	-	เท	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ	เอื้อ	-	วา
ทำนองร้อง	- - - -	-	,	-	ด	ล	-	ซ	-	ฟ	-	ซ	ล	ล

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน และการกระทบเสียงก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

	น,ป	ร	ค3	บ	บ	น	น
คำร้องและเอื้อน	, <u>ฮือ</u> - <u>เง้อเออ</u>	<u>เออ</u> <u>เฮอะเออ</u> <u>เออ</u> <u>เฮย</u>	- -	<u>เออะ</u> <u>เออ</u>	<u>ฮือ</u> <u>เออ</u> <u>เอ็ง</u>	<u>ฮือ</u> <u>เง้อ</u> <u>เอย</u>	
ทำนองร้อง	, <u>ด</u> - <u>ด</u> <u>ล</u>	<u>ซ</u> <u>ล</u> <u>ซ</u> <u>ล</u> <u>ด</u>	- -	<u>ล</u> <u>ด</u>	<u>ร</u> <u>ด</u> <u>ล</u> <u>ด</u>	<u>ด</u> <u>ซ</u>	

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง ฮือ ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการเอื้อน การเบาเสียงในคำเอื้อนว่า “เฮอ” และขยับเสียงในคำว่า “เออะ เออ” ตามด้วยการเอื้อน 3 เสียงก่อนจะจบด้วยการรวบเสียง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

	ค3	หา	ก
คำร้องและเอื้อน	- - - <u>ฮือฮือฮือ</u>	<u>ฮือ</u> (,) <u>สุ</u> - <u>รา</u>	- <u>ฮือ</u> - <u>ฮือ</u> <u>ฮือ</u>
ทำนองร้อง	- - - <u>ซลซ</u>	<u>ด</u> (,) <u>ซ</u> - <u>ซ</u>	- <u>ฟ</u> - <u>ซ</u> <u>ล</u>

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียงและเชื่อมไปสู่ทางเสียง “ฮือ” เพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ต่อด้วยการเอื้อน ครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

	๓	บ. โหน	บ	๓	ก, ด
คำร้องและเอื้อน	- <u>ฮือ</u> - <u>ฮือ</u> - <u>ฮือ</u> <u>ฮือ</u> , <u>เออ</u>	- - - <u>เฮอ</u>	<u>ฮือ</u> <u>เออ</u> <u>เออ</u> - <u>เออ</u> <u>เออ</u>		
ทำนองร้อง	- <u>ซ</u> - <u>ล</u> - <u>ซ</u> <u>ฟ</u> , <u>ฟ</u>	- - - <u>ซ</u>	<u>ล</u> <u>ซ</u> <u>ฟ</u> - <u>ซ</u> <u>ล</u>		

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า “นั่น” ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เฮอ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในห้องสุดท้ายและตริงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	, น บ ร ค3 ฮือ - เงื่อ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอื้อ - เงื่อ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	, • ด - • ด ล	ฮือ • ล ฮือ - ฮือ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮือ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ - - - เอื้อ เอื้อ , ท่วง	- - - - เอื้อ - ฮือ ฮือ - ที่
ทำนองร้อง	- • ล - - - • ฮ ฟ , • ฮ ฟ	- - - - ฟ - • ล ฮือ - ฮือ

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ต่อจากนั้นเป็นการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง แล้วจึงครั้น 3 เสียงและจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	, - หนึ - - - ไถ่
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	, • ล ด - - - • ด ฮือ ฟ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - ฮือ ฮือ ฮือ - - เอื้อ - - - เอื้อ - - - เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - • ฮ • ล ฮือ - - ฟ - - - ฟ - - - ฮือ

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง ก่อนจะดำเนินการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	, น,ป ร ค3
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	, ซึ - เงอ เออ เออ เฮอะ เอิง เงอ เฮ้อ

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการรวบเงื่อนไขโดยเริ่มจากเสียง “ซึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- เออ เฮ้อ - เฮ้อ เออ เฮอะ เออ - เฮ้อ	, น,ป ร ค3
ทำนองร้อง	- ซุ ฟ - ฟ ม ร ม ร - ล	, ดิ - ดิ ล ซุ ล ซุ - ซุ

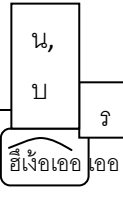

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเงื่อนไข 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 10 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 11 ต่อด้วยการเปล่งเสียง ซึ ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยเงื่อนไขและเงื่อนไขรวบเงื่อนไขเสียง แล้วจึงครั้น 2 เสียง รวบเงื่อนไข ครั้นอีก 1 ครั้งก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	- ซึ - ซึ ซึ ซึ - ได้ - ซึ - ซึ ซึ ซึ - กัน
ทำนองร้อง	- ซุ - ล - ซุ ฟ - ซุ ฟ - ซุ - ฟ ซุ ล - ล

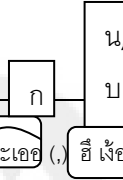

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเงื่อนไขและเงื่อนไข 3 เสียง ตามด้วยคำร้อง เงื่อนไขและกระทบเสียง ก่อนร้องคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	, เออ - เอ้อ	- - - - -	เออ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	, ด ล ชู - ฟ	- - - - -	ชู

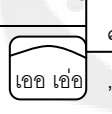
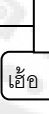
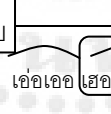
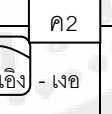
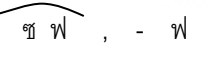
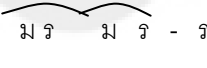
ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี้” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	 เฮอะเออ (,) ฮี้เง้อเออ	-	เอ็ง	เงอ	
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	 ล ชู (,) ด ด ล	-	ชู	ชู	ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี้” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	 เออ เอื้อ , -	 เอื้อ	 เอื้อเออ	 เฮอะเออ	-	เงอ	-	-	-	เออ
ทำนองร้อง	 ชู ฟ , - ฟ	 ม ร ม ร - ร	-	-	-	ร	-	-	-	ฟ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” เอื้อนการครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

	น,บ	ว		บ		ข,บ	น, บ	๓	น, บ	ว
คำร้องและเอื้อน	, <u>เอื้อ</u> - <u>เอื้อเอื้อ</u>		เอื้อ - เอื้อ	<u>เอื้อ</u> - - - <u>เอื้อ</u> - เอื้อ	<u>เอื้อ</u> - เอื้อ		<u>เอื้อ</u> เอื้อ เอื้อ	<u>เอื้อ</u> เอื้อ เอื้อ	<u>เอื้อ</u> เอื้อ เอื้อ	
ทำนองร้อง	, <u>ดิ</u> - <u>ดิ</u> <u>ลิ</u>		<u>ซุ</u> - <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>	- - - <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>	<u>ริ</u> <u>ดิ</u> <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>		<u>ริ</u> <u>ดิ</u> <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>	<u>ริ</u> <u>ดิ</u> <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>	<u>ริ</u> <u>ดิ</u> <u>ลิ</u> <u>ดิ</u>	<u>ซุ</u>

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “เอื้อ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการเอื้อน การเบาเสียงในคำเอื้อนว่า “เอื้อ” และขยับเสียงในคำว่า “เอื้อเอื้อ” ตามด้วยการเอื้อน 3 เสียงก่อนจะจบด้วยการรวบเสียง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

					ก										
คำร้องและเอื้อน	-	-	-	-	, - - -	ชาย	-	อื้อ	-	<u>อื้อ</u> <u>อื้อ</u>	อื้อ	อื้อ	-	สไป	
ทำนองร้อง	-	-	-	-	,	- - -	ซุ	-	ฟ	-	<u>ซุ</u> <u>ลิ</u>	<u>ลิ</u>	<u>ซุ</u>	-	<u>ซุ</u> <u>ซุ</u>

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง การเอื้อน กระทบเสียง เอื้อนแล้วจึงนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

				๓		โหน,บ	บ	๓	ก,ต	
คำร้องและเอื้อน	-	อื้อ	-	<u>อื้อ</u> - <u>อื้อ</u> <u>อื้อ</u>	, เอื้อ	- - -	<u>เอื้อ</u>	<u>เอื้อ</u> เอื้อ เอื้อ	-	<u>เอื้อ</u> <u>เอื้อ</u>
ทำนองร้อง	-	ซุ	-	<u>ซุ</u> <u>ฟ</u>	, <u>ฟ</u>	- - -	ซุ	<u>ลิ</u> <u>ซุ</u> <u>ฟ</u>	-	<u>ซุ</u> <u>ลิ</u>

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า นั้น ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เอื้อ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในห้องสุดท้ายและตรึงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	, น บ ริ ค3 ชื๋อ - เงื่อ เอออ	เอออ เฮื่อะ เอิ่ง - เงออ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	, • ด - • ด ล	ชื๋ • ล ชื๋ - ชื๋

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเงื่อนไขโดยเริ่มจากเสียง “ชื๋” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	- เอื่อ - เอออ เออย นางผลัก - - - - ชื้อ - ชื้อ ชื้อ - กร
ทำนองร้อง	- • ล - - - - • ช ฟ , • ช ฟ - - - - • ฟ - • ล • ช - • ช

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ต่อจากนั้นเป็นการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง แล้วจึงครั้น 3 เสียงและจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	- , - ค้อน - - - - ให้
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , • ล • ด - - - - • ช ฟ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - ชื้อ ชื้อ ชื้อ - เอื่อ - - - - เอื่อ - - - - เอื่อ
ทำนองร้อง	- - - • ล • ช • ด - • ฟ - - - - • ฟ - - - - • ช

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - -	ห า	(,)	น, บ ร	เออ - เออ	- - - - -	เออ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - -	•	(,)	ด	ด ด ล	ซ - ฟ	- - - - -

ประโยคที่ 13 เริ่มจากเสียง ฮี ซึ่งทำหน้าที่เป็นหางเสียง ตามด้วยการรวบเสียง ในคำว่า “ฮี” มีการใช้เสียงนาสิกแล้วเบาเสียง ตามด้วยการเอื้อน 2 เสียง ซึ่งรวบให้ทั้ง 3 เสียงนี้มีสัดส่วนที่เท่ากันและจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	ก บ ร	เออเออ (,) ฮี เอื้อ เอื้อ	-	เอ็ง เงอ	เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -		ล ซ (,) • •	ด ด ล	-	ซ ซ ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

คำร้องและเงื่อนไข	เออ เอื้อ	, -	เอื้อ	เอื้อเอื้อ	เอื้อเอื้อ	- เงอ	- , -	เอื้อ	- - - - -	เออ
ทำนองร้อง	ซ ฟ	, - ฟ		ม ร	ม ร	- ร	- , -	ร	- - - - -	ฟ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” เอื้อนการครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮือ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะ ขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล เอื้อน เบาคำว่า “เฮอ” และขยักเสียงในคำว่า “เออะ เอ้อ” ตามด้วยการเอื้อน 3 เสียงก่อนจะจบด้วยการรวบเสียง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - - - , - - - -	เกี่ยว	ฮือ ฮือ - ฮือ ฮือ	ฮือ ฮือ - พัน
ทำนองร้อง	- - - - , - - - -	ฟ	ซ ฟ - ซ ล	ล ซ - ซ

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน การกระทบ เอื้อนและคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- ฮือ - ฮือ ฮือ ฮือ	เอ้อ - - - -	เฮอ	เฮ้อ เฮ้อ เฮ้อ - เฮ้อเฮ้อ
ทำนองร้อง	- ซ - ล - ซ ฟ , ฟ - - - -	ซ	ล ซ ฟ - ซ ล	

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า “นั่น” ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เฮอ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในห้องสุดท้ายและตริงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - - - - - - - -	ฮือ - - - - - - - - - -	ใจ เออ	เออ เออะ เอ็ง - งอ
ทำนองร้อง	- - - - - - - - - -	ด - - - - - - - - - -	ด ล	ซ ล ซ - ซ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮือ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะ ขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	-	เฮื้อ - -	- ^๓ เออ เอย	กิด	- - -	อ้อ	- ^{๓๒} ฮือ ฮือ	-	กัน
ทำนองร้อง	-	ล - -	- ^๓ ซุ ฟ , ฟ		- - -	ฟ	- ^๓ ล ซุ -	ซุ	

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเขีน 3 เสียง ต่อจากนั้นเป็นการเขีนเพื่อดำเนินทำนอง แล้วจึงครั้น 3 เสียงและจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- - - -	- , -	ด้วย	- - -	กล	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- , -	^๓ ซุฟ	- - -	ซุ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- -	^{๓๓} ฮือ	^{๓๓} ฮือ ฮือ	^{๓๓} ฮือ	-	เออ	- - -	เออ	- - -	เออ	^{๓๓} ฮือ
ทำนองร้อง	- -	-	ซุ	^{๓๓} ล ซุ	^{๓๓} ด	-	ฟ	- - -	ฟ	- - -	ซุ

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียงและหางเสียงในตอนท้ายก่อนจะดำเนินการเขีนเพื่อดำเนินทำนองและตรึงเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	^{๓๓} ฮือ	-	^{๓๓} เง้อเออ	^{๓๓} เออ	^{๓๓} เฮอะเอ็ง	^{๓๓} เงอ	^{๓๓} ฮือ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	-	^{๓๓} ด	-	^{๓๓} ด	ล	^{๓๓} ซุ	^{๓๓} ล ซุ ซุ

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

	๓	ป	ค2	ร	ค3
คำร้องและเอื้อน	- เออ เออ -	เอื้อ	เอื้อ เออ เอื้อเออ - เอื้อ	ฮึ - เงอ เออ	เออ เอื้อเออ - เงอ
ทำนองร้อง	- ซุ ฟ - ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ	

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 10 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 11 แล้วจึงเบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” เอื้อน ครั้น 2 เสียง รวบเอื้อน ครั้นอีก 1 ครั้งก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

	๓	๓	ก
คำร้องและเอื้อน	เอื้อ - -	- เออ เออ - มาร	ฮึ เอื้อ เอื้อ ฮึ ฮึ - ยา
ทำนองร้อง	- ล - -	- ซุ ฟ - ซุ	- - - ล ซุ ฟ ซุ ล - ล

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ตามด้วยคำร้อง เอื้อน 3 เสียงและกระทบเสียงก่อนร้องคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

	น.ป	ร
คำร้องและเอื้อน	- - - -	(.) ฮึ เงอเออ เออ เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ด - ด ล ซุ ฟ - - - ซุ

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เฮอะเฮอะ (.)</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ฮี้ เจ้า เอะ</div> </div>	-	เอ็ง เงอ	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">แฮ้อ</div>
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">—</div> <div style="text-align: center;">• •</div> </div>	-	ฮุ ฮุ	ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี้” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออ เอ้อ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">แฮ้อ</div> </div>	-	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เออเออ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">เฮอะเอ็ง - เงอ</div> </div>	-	,	-	เอ้อ	- - -	เออ
ทำนองร้อง	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">—</div> <div style="text-align: center;">—</div> </div>	-	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">—</div> <div style="text-align: center;">—</div> </div>	-	,	-	ว	- - -	ฟ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า “แฮ้อ” เอื้อนการครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">แฮ้อ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">แฮ้อ</div> </div>	เอ็ง - เงย	- - - -	-	เจ้า	-	เอย
ทำนองร้อง	- - -	ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	-	<div style="text-align: center;">—</div>	ว	ร

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเบาเสียงในเสียง “แฮ้อ” ตามด้วยเอื้อนและคำร้อง

คำร้องที่ 5

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - ครั้น	- อ้อ - ฮี้อ อ้อ	- ฮี้อ ฮี้อ ฮี้อ	ค3 ทพ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - ลติ	- ล - ดิ	- ซุ ล ซุ ซุ ฟ	

ประโยคที่ 1 คำร้องที่ 5 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน “ฮี” ต่อจากนั้นเป็นการครั้น 3 เสียง ก่อนจะร้องคำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เท	- อ้อ อ้อ - อ้อ	- ฮี้อ ฮี้อ	ค3 วิญ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล	- ซุ ฟ - ซุ	- ดิ ล - ล	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน และการครั้น 3 เสียงก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	น.ป ฮี - ใจ เออ	เออ - เออ เเฮอ	ป	ช.ป เอะ เออ	น , ป	ต	น , ป	ริ
ทำนองร้อง	, ดิ - ดิ ล	ซุ - ล ด	- - -	ล ด	ริ	ดิ ล	ดิ	ดิ ซุ

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยการเอื้อน การเบาเสียงในคำเอื้อนว่า “เฮอ” และขยับเสียงในคำว่า “เออะ เออ” ตามด้วยการเอื้อน 3 เสียงก่อนจะจบด้วยการรวบเสียง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - - -	, กระ - ้น	- อ้อ - อ้อ อ้อ	อ้อ อ้อ - ไล
ทำนองร้อง	- - - -	, ช - ชล	- ฟ - ช ล	ล ช - ชฟ

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียงและเชื่อมไปสู่หางเสียง “อ้อ” เพื่อให้ตรงกับเสียงของทำนองหลัก ต่อด้วยการเอื้อน ครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- อ้อ - อ้อ อ้อ อ้อ	, เอ้อ - - - เฮ้อ	เฮ้อ เฮ้อ เฮ้อ - เอ้อ เฮ้อ
ทำนองร้อง	- ช - ล	ช ฟ , ฟ - - - ช	ล ช ฟ - ช ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า นั้น ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เฮ้อ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในท้องสุดท้ายและตริงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - -	, อ้อ - อ้อ เอ้อ	เอ้อ เอ้อ เอ้อ - เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	, ด - ด ล	ช ล ช - ช

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “อ้อ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	-	เ้าอ - -	-	เออ เอย	, นาง	-	-	-	อือ	-	อือ อือ	-	ชม้อย
ทำนองร้อง	-	ล - -	-	ซ ฟ	, ซ	-	-	-	ฟ	-	ล ซ	-	ซซล

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ต่อจากนั้นเป็นการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง แล้วจึง ครั้น 3 เสียงและจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	-	-	-	-	-	อือ	-	-	-	,	-	ถอย	-	อือ	-	ไป
ทำนองร้อง	-	-	-	-	-	ซ	-	-	-	,	-	ซล	-	•	-	ซ

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อนคำว่า “อือ” เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้แก่การร้องคำว่า “ชม้อย” แล้วตามด้วยคำร้อง และเพิ่มหางเสียงเพื่อให้การออกเสียงคำว่า “ถอย” มีความสมบูรณ์ แล้วจึงใส่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	-	-	-	อือ	อือ อือ	อือ	-	เอ้อ	-	-	-	เอ้อ	-	-	-	เอ้อ
ทำนองร้อง	-	-	-	ฟ	ล ซ	•	-	ฟ	-	-	-	ฟ	-	-	-	ซ

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง หางเสียงก่อนจะดำเนินการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง และตรึงเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	-	-	-	-	-	-	-	-	น,	ป	-	งอเออ	เออ	เออเออ	งอ	เอ้อ
ทำนองร้อง	-	-	-	-	-	-	-	-	•	•	ล	ซ	ล ซ	ซ	ล	ซ

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั่น 3 เสียง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 11

คำร้องและเอื้อน	เออ เออ - เอื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ - เออ	, ฮึ - เง้อ เออ	เออ เอื้อเอื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ - ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 10 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 11 ต่อด้วยการเปล่งเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ต่อด้วยเอื้อนและเอื้อนรวบเอื้อนเสียง แล้วจึงครั่น 2 เสียง รวบเอื้อน ครั่นอีก 1 ครั้งก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	ฮึ ฮึ - ฮึ	ฮึ - ฮึ ฮึ - ให้	ฮึ - ฮึ	ฮึ ฮึ - ห่าง
ทำนองร้อง	ด ซุ - ล	- ซุ ฟ - ซุ ฟ	- ซุ - ฟ	ซุ ล - ลซุ

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อนและเอื้อน 3 เสียง ตามด้วยคำร้อง เอื้อนและกระทบเสียง ก่อนร้องคำร้อง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- ฮึ - -	(.) ฮึ เง้อ เออ เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- ล - -	(.) ด - ด ล ซุ ฟ - - - ซุ

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อน รวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮึ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	เฮอะเฮอะ (,) ฮี ใจ เอะ	-	เอ็ง เงอ	เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ฑ (,) ด ค ล	-	ฑ ฑ	ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮี” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	เออ เอื้อ	, -	เอื้อ	เอ้อเออ	เฮอะเอ็ง - เงอ	- , -	เอื้อ	- - -	เออ
ทำนองร้อง	ฑ พ	, - พ	ม ร	ม ร	- ร	- , -	ร	- - -	พ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า เอื้อ เอื้อน การครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - -	เอื้อ	เอื้อ	เอ็ง - เงย	- - - -	-	เจ้า	-	เอย
ทำนองร้อง	- - -	พ	พ	ม - ร	- - - -	-	ร ด	-	ร

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเบาเสียงในเสียง “เอื้อ” ตามด้วยเอื้อนและคำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	- - - -	, อยู่ - ตรง -	ข้อ - อือ อือ	ก อือ อือ - กลาง
ทำนองร้อง	- - - -	, ฟ - ชู	- ฟ - ช ล	ล ชู - ชู

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน การกระทบเสียง เอื้อนก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- อือ - อือ	- อือ อือ , เดอ	- - - เฮอ	อือ อือ อือ อือ	อือ อือ อือ อือ
ทำนองร้อง	- ชู - ล	- ช ฟ , ฟ	- - - - ชู	ล ช ฟ - ช ล	

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการเอื้อนซึ่งเป็นการสร้างความสมบูรณ์ให้กับคำว่า “นั่น” ในประโยคที่ผ่านมา ตามด้วยเอื้อน การโหนเสียงและเบาเสียงที่เสียง “เฮอ” การเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงจบด้วยการกระทบในห้องสุดท้ายและตริงเสียงในเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	, อือ - อือ อือ	อือ อือ อือ อือ	อือ อือ อือ อือ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ช ล ช - ช	

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “อือ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- อือ - - -	- อือ อือ , อือ	- อือ - อือ - อือ อือ - นาง
ทำนองร้อง	- ล - - -	- ช ฟ , ชู	- ด - ฟ - ล ช - ช

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ต่อจากนั้นเป็นคำร้อง ทางเสียง จึงครั้น 3 เสียง และจบด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- , - นา	- - - - -	รี
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - ุ	- - - - -	ุ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 9

			ค3	หา						
คำร้องและเอื้อน	- - -	อื้อ	ฮือ ฮือ	ฮือ	-	เอื้อ	- - -	เอื้อ	- - -	ติ
ทำนองร้อง	- - -	ุ	ล ุ	ติ	-	ฟ	- - -	ฟ	- - -	ุ

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง ทางเสียง ก่อนจะดำเนินการเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง และตริงเสียงสุดท้าย

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 10

				น, บ		ว		ค3	
คำร้องและเอื้อน	- - -	- - -	- - -	ฮือ - เงือเอื้อ	เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	เงือ	เอื้อ	
ทำนองร้อง	- - -	- - -	- - -	, ติ - ติ	ล	ุ	ล ุ	ุ	ล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮือ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล ก่อนจะจบด้วยการครั้น 3 เสียง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 11

	ค3	บ	ค2		ว	ค2				
คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ เอื้อ	- เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	- เอื้อ	ฮือ - เงือเอื้อ	เอื้อ เอื้อเอื้อเอื้อ	- เงือ		
ทำนองร้อง	- ุ ฟ	- ฟ	ม ว	ม ว	- ล	, ติ - ติ	ล	ุ	ล ุ	- ุ

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 10 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 11 แล้วจึงเบาเสียงในคำว่า “เอื้อน” เอื้อน ครั้น 2 เสียง รวบเอื้อน ครั้นอีก 1 ครั้งก่อนนำไปสู่คำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	- อื้อ -	ป ฮื้อ	๓ ฮื้อ ฮื้อ	, ปรี	- อื้อ -	ฮื้อ	ก ฮื้อ ฮื้อ	- ดา
ทำนองร้อง	- ซุ -	ล	- ซุ ฟ	, ล	- ซุ -	ฟ	ซุ	ล - ล

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อนและเอื้อน 3 เสียง ตามด้วยคำร้อง เอื้อนและกระทบเสียงก่อนร้องคำร้อง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	น.ป ฮื้อ	ว เงอเออ	เออ เออ	- - -	เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(.)	ด	ด ล	ซุ ฟ	- - - ซุ

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮื้อ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล และจบประโยคด้วยการเอื้อน

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	ก เฮอะเฮอะ	(.)	น, ป ฮื้อ	ว เงอ	-	เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล	ซุ	(.)	ด	ด ล	- ซุ ซุ ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการกระทบ 2 เสียง ต่อด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ฮื้อ” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวลและเอื้อน

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	เอื้อ เอื้อ , - เอื้อ	เอื้อเอื้อ เอื้อเอื้อ - เงอ	- , - เอื้อ	- - - เอื้อ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - ฟ

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตตัวที่ 4 ของประโยคที่ 14 และเสียงที่ 2 และ 3 อยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 15 ต่อด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” เอื้อน การครั้น 2 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - เอื้อ เอื้อ เิง - เงย	- - - -	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- - - ฟ ฟ ม - ร	- - - -	- ร ด - ร

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเบาเสียงในเสียง “เอื้อ” ตามด้วยเอื้อนและคำร้อง

3. เพลงสระบุหรง

คำร้องในเพลงระบำสี่บทก็มีที่มาจากบท จักระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงนำบทพระราชนิพนธ์ บทจักระบำตอนรามสูร เมขลาในรัชกาลที่ 2 มาตัดทอนให้สั้นลง

เมื่อนั้น

จำเรียงเคียงคันกัลยา

เทพบุตรหยุดยืนจักระบำ

ทอดกร่อนระทวยกรีดกราย

เวียน

ฝ่ายฝูงเทพให้ถ้วนหน้า

เลี้ยวไล่ไขว่คว่ำเป็นแถบคาย

นางฟ้าพ่อนำนำถวาย

แล้วตีวงเยื้องย้ายเป็นโคม

3.1 วิธีการขับร้อง

วิธีการขับร้องถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเป็นผู้มีทักษะทางคีตศิลป์ที่ดี หากขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้การขับร้องไม่ได้คุณภาพ จึงไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงและไม่สามารถก่อให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ในเบื้องต้น ผู้ขับร้องจะต้องเข้าใจถึงความหมาย ลักษณะคำประพันธ์ การแบ่งวรรคตอน รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง อารมณ์ในคำร้องและการหายใจ

3.3.1 ความหมายบทขับร้อง

เหล่านางฟ้าต่างพากันรำรำฉวัดเฉวียนไปมาเพื่อคั่นนางฟ้าแต่ละองค์ เทวดาพากันหยุดยืนเพื่อทำท่าระบำต่างๆ นางฟ้าก็พากันฟ้อนรำถวายเป็นวงกลม

3.3.2 ลักษณะบทขับร้อง

บทร้องเพลงสระบุหรงจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 1 บท ซึ่งในวรรคสดับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

3.3.3 การแบ่งวรรคตอน

เมื่อนั้น	ฝ่ายผู้ / เทพให้ / ถ้วนหน้า
รำเรียง / เคียงคั่น / กัลยา	เดี่ยวโล / ไหวคว่า / เป็นแบบคาย
เทพบุตร / หยุดยืน / จักระบำ	นางฟ้า / ฟ้อนรำ / นำถวาย
ทอดกร / อ่อนระทวย / กริดกราย	แล้วตวง / เยื้องย้าย / เป็นโคมเวียน

3.3.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทประพันธ์ พบว่า คำร้องเพลงสระบุหรงแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่รำรำแปรแถวเป็นวงกลมอย่างสวยงามงดงามเพื่อถวายแก่เทวดา ฉะนั้นการขับร้องจึงเป็นไปอย่างอ่อนโยน ประณีต

3.3.5 การหายใจ

ในการขับร้องผู้ขับร้องมีความจำเป็นที่จะต้องหายใจให้ถูกตำแหน่ง เพื่อรักษาความต่อเนื่องและอารมณ์ของบทเพลง และการหายใจจะต้องไม่ทำให้คำร้องผิดความหมาย เพลงสระบุหรงมีตำแหน่งการหายใจส่วนใหญ่อยู่ที่ห้องที่ 3 ห้องที่ 2 ห้องที่ 1 และห้องที่ 4 เป็นลำดับ การหายใจนี้ผู้ขับร้องจะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ขับร้องจะต้องเก็บ

ลมเข้าสู่ช่องท้องโดยการใช้อากาศ กระทำโดยการเหยียดปากขึ้นเล็กน้อยและสอดลมเข้าระหว่างจบ
 วรรค และค่อยๆ ปลดลมในขณะที่ขับร้อง ในการเก็บลมหายใจนี้จะต้องระวังไม่เกิดเสียง เพราะ
 เสียงดังกล่าวจะทำให้ลายอรรถรสและความต่อเนื่อง ซึ่งหลักปฏิบัติพิเศษของอาจารย์เจริญใจ สุนทร
 วาทินคือ การเกร็งหรือการเขม่วท้อง เพื่อให้เสียงที่เปล่งออกมามีมวลที่แน่นและช่วยให้สามารถมี
 ลมหายใจสำหรับการขับร้องเพลงที่ยาวขึ้น ทั้งนี้เพลงระบำสี่บทมีการเอื้อนที่ยาวและต่อเนื่องกับ
 ปลายประโยค ผู้ขับร้องต้องมีความแข็งแรงและสุขภาพดี ฉะนั้นจำเป็นจะต้องนำหลักปฏิบัตินี้มา
 ใช้เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีในการขับร้อง และจากการศึกษาการหายใจในการขับร้องเพลงระบำสี่บท
 พบว่าทุกเพลงจะมีตำแหน่งการหายใจอยู่หน้าและหลังคำร้องเสมอ หายใจหน้าคำร้องเป็นการเก็บ
 ลมหายใจก่อนที่จะใช้ลมหายใจในสำหรับการเปล่งเสียงร้องหรือเอื้อน และหายใจหลังเป็นการเก็บ
 ลมหายใจชุดใหม่เพื่อใช้สำหรับการขับร้องต่อไปในช่วงถัดไป

เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้
 ความหมายถูกต้องครบถ้วน
2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว
3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตาม
 หลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเอื้อน จึงต้องแบ่งลม
 การหายใจให้มีความถี่มากขึ้น

ตารางแสดงเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ คำร้องที่ 1

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เอื้อน
2	เอื้อน
3	เอื้อน
4	เอื้อน
5	คำร้อง+เอื้อน
6	คำร้อง+เอื้อน
7	เอื้อน
8	คำร้อง+เอื้อน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
9	คำร้อง+เขื่อน
10	เขื่อน
11	คำร้อง+เขื่อน
12	คำร้อง+เขื่อน
13	เขื่อน
14	เขื่อน

คำร้องที่ 2

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เขื่อน
2	คำร้อง+เขื่อน
3	เขื่อน
4	เขื่อน
5	คำร้อง+เขื่อน
6	คำร้อง+เขื่อน
7	เขื่อน
8	คำร้อง+เขื่อน
9	คำร้อง+เขื่อน
10	เขื่อน
11	คำร้อง+เขื่อน
12	เขื่อน
13	เขื่อน
14	เขื่อน

คำร้องที่ 3

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	คำร้อง+เคียน
6	เคียน
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	เคียน
12	เคียน
13	เคียน

คำร้องที่ 4

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	เคียน
5	คำร้อง+เคียน
6	คำร้อง+เคียน
7	เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	เคียน

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
11	คำร้อง+เอ็อน
12	เอ็อน
13	เอ็อน
14	เอ็อน

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1, 2 และ 4 พบ 2 ครั้ง คำร้องที่ 3 พบ 1 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 3 เป็นส่วนมากและรองมาคือห้องที่ 2 และน้อยที่สุดคือห้องที่ 4 ปรากฏเพียง 1 ครั้ง เพื่อชอนลมหายใจให้คำร้องและเอ็อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น

3.1.6 จังหวะ

3.3.1 อัตราจังหวะ

สองชั้น

3.3.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้องเสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมาของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 1

จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
------------	------------	-----------	------------	-----------

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 2

จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ
------------	------------	-----------	------------	-----------

3.3.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

หน้าทับดงตรงแถม

หน้าทับประโยคที่ 1

หน้าทับ	-	ทั้	-	ติง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	-----	---	-----	---	------	---	-----	---	------	---	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 2

หน้าทับ	-	-	-	-	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	---	---	---	---	------	---	-----	---	------	---	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 3

หน้าทับ	-	-	-	-	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	-	-	-	-	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	---	---	---	---	------	---	-----	---	---	---	---	---	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 4

หน้าทับ	-	ติง	-	ทั้	-	-	-	ทั้	-	-	-	ติง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	-----	---	-----	---	---	---	-----	---	---	---	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 5

หน้าทับ	-	ติง	-	ติง	-	ทั้	-	ติง	-	ติง	-	ติง	-	ทั้	-	ติง
---------	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 6

หน้าทับ	-	-	-	ทั้	-	ติง	-	ทั้	ติง	ทั้	-	ติง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	---	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 7

หน้าทับ	-	ติง	-	ทั้	-	ติง	-	ติง	-	ทั้	-	ติง	-	ทั้	-	ติง
---------	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 8

หน้าทับ	-	ติง	-	โจ๊ะ	-	ติง	-	ทั้	-	ติง	ทั้	ติง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
---------	---	-----	---	------	---	-----	---	-----	---	-----	-----	-----	---	------	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 9

หน้าทับ	- ดิง - ติ้ง	- ดิง - ดิง	- ติ้ง - ดิง	- ดิง - ติ้ง
---------	--------------	-------------	--------------	--------------

หน้าทับประโยคที่ 10

หน้าทับ	- ดิง - ดิง	ติ้ง ดิง - ติ้ง	ดิง ติ้ง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
---------	-------------	-----------------	----------------	-------------

3.2 เทคนิคลีลา

3.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

คำร้องที่ 1

เมื่อนั้น

ฝ่ายฝูงเทพให้ถ้วนหน้า

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เมื่อ	โท	خم
	นั้น	ตรี	ซล
2	ฝ่าย	เอก	ล
	ฝูง	จัตวา	ล ท ร
3	เทพ	โท	ลซ
	ไท	สามัญ	ล
4	ถ้วน	โท	ลซ
	หน้า	โท	ลซ

1. เมื่อนั้น ประกอบด้วยคำว่า “เมื่อ” และ “นั้น” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เมื่อ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ม เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ม เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและออกเสียงว่า “เมื่อ” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ม 2 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เมื่อ” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอื่อ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “นั้น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ซ และ ล เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยแปลงพยางค์ที่ 1 ว่า “นา” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “นั้น” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. ฝ่ายผู้ ประกอบด้วยคำว่า “ฝ่าย” และ “ผู้” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ฝ่าย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ล โดยแปลงเสียงออกมามาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ผู้” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา โดยมีการใช้เสียง ท เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะออกเสียงคำว่า “ผู้” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วย ล “ฟุ” เสียงที่ 2 “หูง” และเพิ่มหางเสียง “ฮึ” โดยใช้เสียง ร ในความยาวที่สั้น

3. เทพไท ประกอบด้วยคำว่า “เทพ” และ “ไท” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวลและมีการออกเสียงคำว่า “เถบ” ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทำโดยแปลงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มี

ความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

4. ถ้วนหน้า ประกอบด้วยคำว่า “ถ้วน” และ “หน้า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ถ้วน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทู่” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ้วน” ด้วยเสียง ช ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “หน้า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “นา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่า” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 2

จำเรียงเคียงคั่นกัลยา

เลี้ยวโล้ไขว่คว่ำเป็นแบบคาย

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	จำ	สามัญ	ท
	เรียง	สามัญ	ท
2	เคียง	สามัญ	ท
	คั่น	โท	ทลช

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
3	กัล ยา	สามัญ สามัญ	ช ช ช
4	เลี้ยว ไต่	ตรี โท	ร ลช
5	ไขว่ คว่ำ	เอก ตรี	ช ลท
6	เป็น แยบ คาย	สามัญ โท สามัญ	ล ลช ล

1. **รำเรียง** ประกอบด้วยคำว่า “รำ” และ “เรียง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “รำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เรียง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **เคียงคั่น** ประกอบด้วยคำว่า เคียง และ คั่น มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เคียง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “คั่น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท กระทบเสียงที่ 2 ด้วย

เสียง ท และกระทบเสียงที่ 3 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีการเรียงเสียงจากสูงไปหาต่ำช่วงละ 1 เสียง กระทบ โดยเปล่งเสียงคำว่า “คา” อย่างสั้น เปล่งเสียงคำว่า “อา” และเปล่งเสียงคำว่า “อัน” เสียงที่ 1 จะ ยาวกว่าเสียงที่ 2 และ 3

3. **กัลยา** ประกอบด้วยคำว่า “กัล” และ “ยา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “กัล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระทบเสียงและมีการออกเสียง “ละ” ในช่วงท้ายด้วยน้ำหนัที่เบาไม่ดัง

คำว่า “ยา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระทบเสียง

4. **เลี้ยวโล** ประกอบด้วยคำว่า “เลี้ยว” และ “โล” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เลี้ยว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ร โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระทบเสียง

คำว่า “โล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และเปล่งเสียงว่า “ไหล” ทำให้ผิดความหมาย จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทบโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ลา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “โล” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. **ไขว่คว่า** ประกอบด้วยคำว่า “ไขว่” และ “คว่า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ไขว่” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระทบเสียง

คำว่า “คว่า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 1 เสียง กระทบโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ควา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮ่า” ด้วยเสียง ซ ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากัน

หรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง ผิดเพี้ยนไป

6. เป็น**แบายคาย** ประกอบด้วยคำว่า “เป็น”, “แบาย” และ “คาย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เป็น**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**แบาย**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “แบาย” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “บาย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “**คาย**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำร้องที่ 3

เทพบุตรหยุดยืนจับระบำ

นางฟ้าพ่อนำนำถวาย

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เทพ บุตร	โท เอก	 รช ทล
2	หยุด ยืน	เอก สามัญ	ล ท

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
3	จับ	เอก	ม
	ระ	ตรี	ซ
	บ่า	สามัญ	ซ
4	นาง	สามัญ	ล
	ฟ้า	ตรี	ลท
5	ฟ้อน	ตรี	ลท
	รำ	สามัญ	ล
6	นำ	สามัญ	ล
	ถวายเป็น	ตรี จัตวา	ล ลท

6. **เทพบุตร** ประกอบด้วยคำว่า “เทพ” และ “บุตร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เทพ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท ใช้เทคนิคการผันเสียง โดยมีการใช้เสียง ร และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เทพ” เป็นเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “เอบ” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ร ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ซ 4 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “เท” ด้วยเสียง ร และเปล่งเสียงคำว่า “เอบ” ด้วยเสียง ซ ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้องและต่อด้วยการออกเสียง “พะ” ใช้เสียง ซ ซึ่งเปล่งเสียงไม่ดังและไม่ลงน้ำหนัก

คำว่า “**บุตร**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “บุ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า

“อุด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

2. หยุดยืน ประกอบด้วยคำว่า “หยุด” และ “ยืน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “หยุด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ยืน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. จัรบระบำ ประกอบด้วยคำว่า “จับ”, “ระ” และ “บ่า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “จับ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ม โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ระ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “บ่า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. นางฟ้า ประกอบด้วยคำว่า “นาง” และ “ฟ้า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ฟ้า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ฟา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮ้า” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. ฟोनรำ ประกอบด้วยคำว่า “ฟอน” และ “รำ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ฟอน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ฟอ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า

“ฮ้อน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ร่า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. นำถวาย ประกอบด้วยคำว่า “นำ” และ “ถวาย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ถวาย” ประกอบด้วยคำว่า ถะ ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ ใช้เสียง ล แต่มีการออกเสียงที่ไม่ดังและไม่หนักหลังจากนั้นออกเสียงคำว่า “หวาย” จัดว่า ใช้เทคนิคการกระทบ 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “วา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงคำว่า “ฮ้าย” ด้วยเสียง ท ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 4

ทอดกรอ่อนระทวยกริดกราย

แล้วตีวงเยื้องย้ายเป็นโคมเวียน

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	ทอด	โท	ร ^ˆ ช
	กร	สามัญ	ท
2	ฮ้อน	เอก	ล
	ระ	ตรี	ท
	ทวาย	สามัญ	ท

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
3	กรีด กราย	เอก สามัญ	ม ช
4	แล้ว ดี วง	ตรี สามัญ สามัญ	• ร ท ล
5	เยื้อง ย้าย	ตรี ตรี	ลท ลท
6	เป็น โคม เวียน	สามัญ สามัญ สามัญ	ล ล ล

1. **ทอดกร** ประกอบด้วยคำว่า “ทอด” และ “กร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ทอด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ร และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ทอด” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “ถอด” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ร ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 4 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ท้อ” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ออด” ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “**กร**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **อ่อนระทวย** ประกอบด้วยคำว่า “อ่อน”, “ระ” และ “ทวย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**อ่อน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ระ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ทวย**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. กรีดกราย ประกอบด้วยคำว่า “กรีด” และ “กราย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**กรีด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ม โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**กราย**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. แล่วตีวง ประกอบด้วยคำว่า “แล่ว”, “ตี” และ “วง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**แล่ว**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ร โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ตี**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**วง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. เยื้องย้าย ประกอบด้วยคำว่า “เยื้อง” และ “ย้าย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เยื้อง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เยื่อ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เยื้อง” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ย้าย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ยา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ย้าย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. เป็นโคมเวียน ประกอบด้วยคำว่า “เป็น”, “โคม” และ “เวียน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เป็น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “โคม” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เวียน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	เมื่อ	- - - -	ชื่อ	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค2</div> </div> <div style="text-align: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ค2</div> </div> </div>	- - - -	เคย	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -		- - - -	ชื่อ			- - - -	เคย

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2 ขึ้นต้นด้วยคำร้อง เอื้อน ตามด้วยการครั้น 2 เสียงทั้งหมด 2 ครั้ง และจบด้วยการยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน				
ทำนองร้อง				

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเอื้อนโดยเริ่มจากเสียง “ชี่” ซึ่งมีการเบาเสียง เสียงมีลักษณะขึ้นนาสิกเพื่อสร้างความนุ่มนวล การครั้น 3 เสียง เอื้อน การรวบเสียงเอื้อนติดต่อกัน 2 ครั้งแล้วจึงเอื้อน

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน			
ทำนองร้อง			

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตส่วนที่ 4 ของห้องที่ 4 ประโยคที่ 3 และอีก 2 เสียงอยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 4 แล้วจึงรวบเอื้อน เอื้อน กระทบและเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน			
ทำนองร้อง			

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน เอื้อน กระทบเสียง เอื้อน กระทบเสียงอีก 1 ครั้งและรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - -	ค3 ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ	หา , - เม้อ	- - -	ฮือ	ค3 ฮือ ฮือ	นั่น
ทำนองร้อง	- - - -	ลทลว	, - ฮ ม	- - -	ม	ล ฮ - ฮ ล	

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการครุ่น 3 เสียงและเพิ่มหางเสียงในตอนท้าย ตามด้วยคำร้อง เอื้อน ครุ่น 3 เสียง และตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - ฮือ	- , - เอ้อ	- - -	ก เออ เอย	-	หา เอย	ฝ้าย
ทำนองร้อง	- - -	ฮ	- , -	ฮ	- - -	ล ท ร	- - -

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน การกระทบเสียงต่อด้วยหางเสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	- - -	ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ	ต ก	ฮือ ฮือ	, ฝูง	-	หา ฮือ	-	ฮือ	ค3 ฮือ ฮือ ฮือ	-	ต เงอ
ทำนองร้อง	- - -	ท	ล ฮ ล ท	, ท	-	ว	-	ท	ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 มีการเบาเสียงเพื่อเพิ่มความนุ่มนวล ตามด้วยการกระทบเสียง คำร้อง หางเสียง เอื้อน การครุ่น 3 เสียงตามการตั้งเสียง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	, เอ้อ	-	บ, โหน เอ้อ	ค3 เออ เออะ เอิง	-	เงอ		
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	,	ฮ	-	ท	ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการเอื้อน การโหนเสียงให้มีลักษณะสูงครึ่งเสียง ต่อด้วยการครั้น 3 เสียงตามด้วยการย่นเสียงที่ “เงอ”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

คำร้องและเอื้อน	ค2 เฮอะ เอ็ง	บ , น ร ชี่ เงอ เอย	- , - เทพ	- - - อ้อ	ค2 ชี่ อ้อ - ไท
ทำนองร้อง	ท ล ˙ ˙ ช	- , - ล ช	- - - ช	- ท ล - ล	

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน คำร้อง เอื้อน การกระทบ 2 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

คำร้องและเอื้อน	- - -	ค3 อ้อ - ชี่ เอ็ง - เงอ	ค เฮ้อ - - -	ค เออ เออ - - -
ทำนองร้อง	- - - ช	- ท ล - ล	ท - - -	ล ช - - -

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง เอื้อน และการเอื้อน 3 เสียง โดยเสียง เอื้อน ใช้เสียง เปา

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	(.) เออ เอ้อ - เออ	บ , น ร ชี่ เงอเออ เออ - เออ	ค2 เฮอะ เอย - - เจ้า	- - - เอย
ทำนองร้อง	(,) ท ล - ท	˙ ˙ ท ล ล ท	ล ช - - ช ร	- - - ม

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “ชี่” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน การครั้น 2 เสียง และคำว่า “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	เอ็ง ชี่ เงอ เออ เอ้อ เออเอ็ง เงอ เอ้อ - , - เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม ฟ ม ร ร ท - , - ร - - - ม

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “ชี่” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

คำร้องและเงื่อนไข	- ชี่ เงอ เออ - เออ เอ้อ เออ เฮย - , - ถ้วน - - - หน้า
ทำนองร้อง	- ช ช ม - ร ท - ร ม - , - ล ช - - - ล ช

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน เอื้อน การกระทบเสียง และคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - ชี่ อ - - - เอ้อ เออเอ็ง เงอ เอ้อ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - - ท ล - - - ท ล ช ช ฟ - - - ช

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การเอื้อน 3 เสียง โดยคำว่า “เอ้อ” มีการใช้เสียงนาสิกและเบาเสียงตามด้วยการโนนเสียงและเอื้อน

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - - เอ็ง ชี่ เงอ เออ เอ้อ เออเอ็ง เงอ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - - - (,) ท ร ร ล ท ล ช ช ล

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำว่า “ฮี้” ใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง และเอื้อน

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 17

		๓	ป	น	ร		ก						
คำร้องและเอื้อน	เอื้อ เอื้อ	ฮี้	เงอ	เอื้อ	-	เอื้อ	เอื้อ	-	,	-	เอื้อ	-	-
ทำนองร้อง	ซ ม	ซ	ซ	ม	-	ร ท	-	ร ม	-	,	-	ซ	-

ประโยคที่ 17 เริ่มด้วยเอื้อน 3 เสียง เสียงที่ 1 อยู่ที่ท้ายประโยคที่ 16 แล้วจึงรวบเสียงเอื้อนเอื้อน กระทบเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 18

		ค2	ป	น	ร	ป	ร		ค2	นา	๓	ค2
คำร้องและเอื้อน	เฮื้อ เอื้อ	ฮี้	เงอ	เอื้อ	เอื้อ	ฮี้	เงอ	-	,	เฮื้อ เอื้อ	เอื้อ เอื้อ	เอื้อเฮย
ทำนองร้อง	ท ล	ร	ร	ท	ล	ร	ร	ซ	-	,	-	,

ประโยคที่ 18 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน การเอื้อน และรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง ตามด้วยการครั้น 2 เสียง ใช้เสียงนาสิกในคำว่า “เฮื้อ” ในเอื้อน 3 เสียง และการครั้น 2 เสียง

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

									ค2	ค2		
คำร้องและเอื้อน	-	-	-	-	-	-	ร่า	-	ฮี้	ฮี้	-	เรียง
ทำนองร้อง	-	-	-	-	-	-	ท	-	ท	-	ซ	ท ล ร ท - ท

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - เคียง	- ชีอ - ชีอ	ค2 ชี่ ชีอ	ค2 ชี่ ชีอ	- คั่น
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ท	- ท - ช	ท ล	ร ท	- ท

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

คำร้องและเงื่อนไข	ชี่ ชีอ	ชี่ ชีอ	ชี่ ชีอ	- เงอ	เฮอะ เออ	ชี่ เงอ เออ	เฮ้อ	เฮอเอ็ง	เงอ	เฮ้อ					
ทำนองร้อง	ล ช	ล ท	•	ท	ล ท	ล - ล	ท ล	•	•	ล	ท	ล	ช	ช	ล

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน การกระทบเสียง เอื้อน การครั้น 3 เสียง เอื้อน ครั้น 2 เสียง การรวบเสียง 2 ครั้ง และเอื้อน

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

คำร้องและเงื่อนไข	เออเออ	ชี่ เงอ เออ	- เออ เออ	เออ เฮอ	- , -	เออ	- - -	เออ
ทำนองร้อง	ช ม	, ช ช ม	- ร ท	- ร ม	- , -	ช	- - -	ล

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตส่วนที่ 4 ของห้องที่ 4 ประโยคที่ 3 และอีก 2 เสียงอยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 4 แล้วจึงรวบเอื้อน เอื้อน กระทบและเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

คำร้องและเงื่อนไข	เฮอะ เออ	ชี่ เงอ เออ	เฮ้อ	เฮอ -	เออ เฮอ	- เออ เออ	-	เออเอ็ง	,	ชี่	เงอ	เออ		
ทำนองร้อง	ท ล	ร ร	ช	ล ช	-	ล ท	-	ล ช	-	ล ท	-	•	•	ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั่น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน เอื้อน กระทบเสียง เอื้อน กระทบเสียงอีก 1 ครั้งและรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

		ค2	หา		ค2				
คำร้องและเอื้อน	- - -			, - กัด -	ช็อ - ช็อ -		- ดยา		
ทำนองร้อง	- - -		•	, - ช -	- ช -	ม -			ล ช - ช ช

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการครั่น 3 เสียงและเพิ่มหางเสียงในตอนท้าย ตามด้วยคำร้อง เอื้อนครั่น 3 เสียง และตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

					ก		
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , -	เอื้อ	- - -		- - -	เลียว
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	ช -	- - -		ล ท	- ร - ร

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน การกระทบเสียงต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

			ค3		ค2	หา		ค3	ต							
คำร้องและเอื้อน	-	ช็อ	-	ช็อ		-	ไล่			-	ช็อ		-	เงอ		
ทำนองร้อง	-	ท	-	ท	ล		ล ช		ล	ท	•	-	ท	ล		ล

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อน การครั่น 3 เสียง คำร้อง ครั่น 2 เสียง หางเสียง เอื้อนครั่น 3 เสียงตามด้วยการตริงเสียงที่คำว่า “เงอ”

ร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	,	เอื้อ -	เอื้อ	เอื้อ	เอื้อเอื้อเอื้อ	-	เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	,	ซุ -	ท	ล	ท ล	-	ล

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการเอื้อน การโหนเสียงให้มีลักษณะสูงครึ่งเสียง ต่อด้วยการครั้น 3 เสียงตามด้วยการยื่นเสียงที่ “เอื้อ”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10	ค2	บ, น, ะ	ค2													
คำร้องและเอื้อน	เอื้อเอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอื้อ	-	,	-	ไ้ว	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อเอื้อ	-	คว่า		
ทำนองร้อง	ท ล	ริ	ริ	ซุ	-	,	-	ซุ	-	ล	-	ซุ	-	ท ล	-	ล ท

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน คำร้อง เอื้อน การกระทบ 2 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

คำร้องและเอื้อน	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อเอื้อ	-	เอื้อ								
ทำนองร้อง	-	ล	-	ซุ	-	ท ล	-	ล	ท	-	-	-	ล ซุ	-	-	-

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง เอื้อน และการเอื้อน 3 เสียง โดยเสียง “เอื้อ” ใช้เสียงเบา

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

		บ , น	ร		ค2	
คำร้องและเงื่อนไข	(.) เออ เอ๋อ - เออ	ฮึ่ เองเออ	เออ - เอ๋อ	เฮอะ เอย - -	เจ้า - - -	เอย
ทำนองร้อง	(.) ท ล - ท	• • ท ล ล ท	ล ฮ - -	ฮ ร - - -	ม	

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “ฮึ่” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน การครุ่น 2 เสียง และคำว่า “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

		น , บ	ร	น , บ	ก	
คำร้องและเงื่อนไข	เอ็ง	ฮึ่	เง้อ เออ	เฮ้อ เออเอ็ง	เงอ เอ๋อ - , -	เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ	ม ร ร ท - , -	ร - - -	ม	

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “ฮึ่” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

		น , บ	ร	ก			
คำร้องและเงื่อนไข	-	ฮึ่	เง้อ เออ	- เออ เอ๋อ -	เออ เฮย (,) -	เป็น - แบบ - - -	กาย
ทำนองร้อง	-	ร ฮ ม	-	ร ท -	ร ม (,) -	ล - ล ฮ - - -	ล

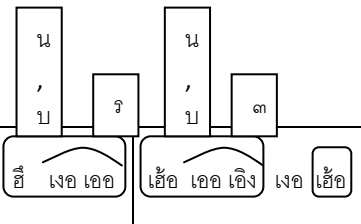
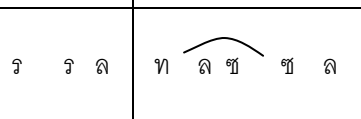
ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน เอื้อน การกระทบเสียง และคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

		น , บ	ก	โหน		
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	เฮ้อ เออ เอ็ง	เงอ	เอ๋อ - - -	เออ	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท	ล ฮ ฮ ฟ - - -	ฮ	

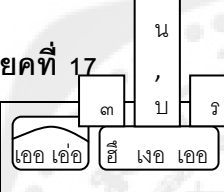
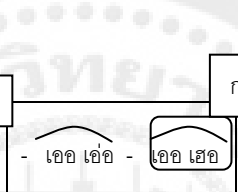
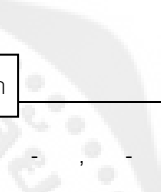
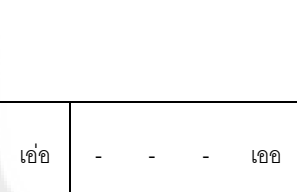
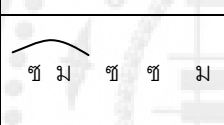
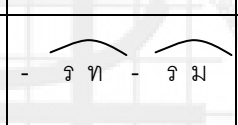
ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง คำว่า “เอื้อ” ใช้การลดเสียงให้เบาและใช้เสียงนาสิก โหนเสียงต่อด้วยเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	(,) เอ็ง
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	(,) ท ร ร ล

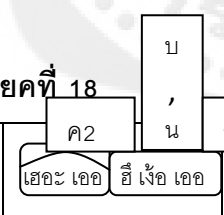
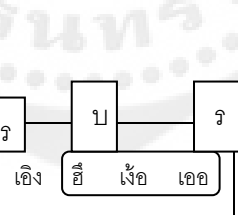
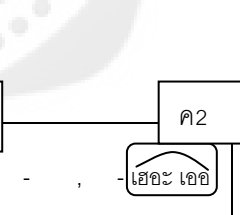
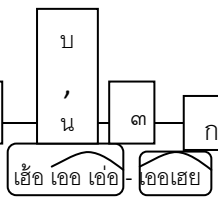
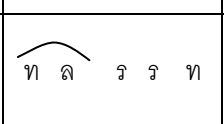
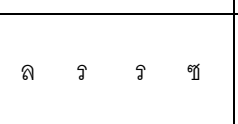
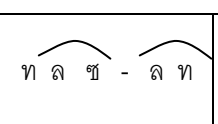
ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำว่า “ฮึ” ใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง และเอื้อน

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 17

คำร้องและเอื้อน			- 	- 	- , - เออ - - - - - เออ
ทำนองร้อง		- 	- , - ฮึ - - - - - ล		

ประโยคที่ 17 เริ่มด้วยเอื้อน 3 เสียง เสียงที่ 1 อยู่ที่ท้ายประโยคที่ 16 แล้วจึงรวบเสียงเอื้อน เอื้อน กระทบเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 18

คำร้องและเอื้อน		เอ็ง 	- , - 	
ทำนองร้อง			- , - ,	

ประโยคที่ 18 เริ่มด้วยการครุ่น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน การเอื้อน และรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง ตามด้วยการครุ่น 2 เสียง เอื้อน 3 เสียง และการครุ่น 2 เสียง

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - เทพ	- - - อ้อ	ค2 อ้อ อ้อ	ค2 อ้อ อ้อ (พะ) บุตร
ทำนองร้อง	- - - -	- - - ุ	- - - ุ	ท ล ุ ท - ทล	

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

คำร้องและเงื่อนไข	- อ้อ - -	- , - หยุด	- อ้อ - อ้อ	ค2 อ้อ อ้อ	ค2 อ้อ อ้อ - ยืน
ทำนองร้อง	- ท - -	- , - ล	- ท - ุ	ท ล ุ ท - ท	

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

คำร้องและเงื่อนไข	น, บ อ้อ - ุ อ้อ	ค3 อ้อ อ้อ เอ็ง - ุ	ค2 อ้อ อ้อ อ้อ ุ อ้อ	น, บ อ้อ อ้อ เอ็ง ุ อ้อ
ทำนองร้อง	ุ - ุ ท	ล ท ล - ล	ท ล ุ ุ	ท ล ุ ุ ล

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน การครั้น 3 เสียง เอื้อน ครั้น 2 เสียง การรวบเสียง 2 ครั้ง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

คำร้องและเงื่อนไข	น, บ อ้อ อ้อ (อ้อ) ุ อ้อ	ก อ้อ อ้อ - อ้อ อ้อ	- , - อ้อ	- - - อ้อ
ทำนองร้อง	ุ ม (,) ุ ุ ม	- ุ ท - ุ ม	- , - ุ	- - - ล

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตส่วนที่ 4 ของห้องที่ 4 ประโยคที่ 3 และอีก 2 เสียงอยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 4 แล้วจึงรวบเอื้อน เอื้อน กระทบและ เอื้อน เพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

	ค2	น , บ	ว	ก	ก	ก	น , บ	ว												
คำร้องและเอื้อน	เฮอะ เออ	ฮี้	เง้อ	เอ้อ	-	เออ เฮอ	-	เออ เอ้อ	-	เออเฮิง	,	ฮี้	เง้อ	เอย						
ทำนองร้อง	ท	ล	ว	ว	ซ	ล	ซ	-	ล	ท	-	ล	ซ	-	ล	ท	-	ว	ว	ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน เอื้อน กระทบเสียง เอื้อน กระทบเสียงอีก 1 ครั้งและรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

					ค3	หา						ค2						
คำร้องและเอื้อน	-	-	-	-	ฮือ ฮี้	ฮือ ฮี้	, -	จับ	-	ฮือ	-	ฮือ	-	ฮี้ ฮือ	-	ระบำ		
ทำนองร้อง	-	-	-	-	ลทลว	.	, -	ม	-	ซ	-	ม	-	ล	ซ	-	ซ	ซ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียงและเพิ่มหางเสียงในตอนท้าย ตามด้วยคำร้อง เอื้อน ครั้น 2 เสียง และตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

								ก									
คำร้องและเอื้อน	-	-	-	-	-	,	-	เอ้อ	-	-	-	เออ เฮย	-	-	-	นาง	
ทำนองร้อง	-	-	-	-	-	,	-	ซ	-	-	-	ล	ท	-	ว	-	ท

ประโยคที่ 7 เริ่มด้วยการเอื้อน การกระทบเสียงต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- อี๋อ - อี๋อ	ค3 อี๋อ อี๋อ อี๋อ - ฟ้า	- อี๋อ - อี๋อ	ต ฮึ เอ็ง - เอง
ทำนองร้อง	- ท - ท	ล ท ล - ลท	- ล - ฮ	ท ล - ล

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อน การครั้น 3 เสียง คำร้องและเอื้อนเพื่อดำเนินทำนองซึ่งตริงเสียงในคำสุดท้าย

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	บ. โหน เอื้อ - อี๋อ	ค3 เอื้อ ฮี้อะ เอ็ง - เอง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ฮ - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการเอื้อน การโหนเสียงให้มีลักษณะสูงครึ่งเสียง ต่อด้วยการครั้น 3 เสียงตามด้วยการย่นเสียงที่ “เอน”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	ค2 ฮี้อะ เอ็ง	น, บ ร อี๋ เอ็ง เอย	- , - ฟ้อน	- อี๋อ - อี๋อ	ค2 อี๋ อี๋อ	- ำ
ทำนองร้อง	ท ล	• • •	ร ร ฮ	- , - ลท	- ล - ฮ	- ท ล - ล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน คำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียง และคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- อี๋อ - อี๋อ	ค2 อี๋ เอ็ง	- เอง	บ เอื้อ - - -	ค เอื้อ เอื้อ	- - -
ทำนองร้อง	- ล - ฮ	- ท ล - ล	ท - - -	ล ฮ	- - -	- - -

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการครั่น 3 เสียง เอื้อน และการเอื้อน 3 เสียง โดยเสียง “เอื้อ” ใช้เสียงเบา

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	(,) เออ เอื้อ - เออ			- - - เออ
ทำนองร้อง	(,) ท ล - ท			- - - ม

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “เอื้อ” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน การครั่น 2 เสียง และคำว่า “เจ้าเออ”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	เอ็ง			- , - เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม			- , - ร - - - ม

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเอื้อน การรวบเสียงเอื้อน โดยคำว่า “เอื้อ” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเอื้อน 3 เสียงแล้วจึงเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	-			- , - นำ - - (ตะ) วาย
ทำนองร้อง	- ร ช ม			- , - ล - - ล ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน เอื้อน การกระทบเสียง และคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	ค2 ฮึ ฮือฮึ	น , บ ๓ แฮ็ฮ ออ เอ็ง เงอ แฮ่อ	- - - -	แฮอ
ทำนองร้อง	- ท - -	ริ ล - - -	ท ล ช ช ฟ	- - -	ช

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง การเอื้อน 3 เสียง คำว่า “แฮ็ฮ” ใช้การลดเสียงให้เบาและใช้เสียงนาสิกต่อด้วยเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	(.) เอ็ง ฮึ เงอ แฮอ	น , บ ๓ แฮ็ฮ ออ เอ็ง เงอ แฮ่อ	น , บ ๓ แฮ็ฮ ออ เอ็ง เงอ แฮ่อ	แฮอ
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ท ริ ริ ล	ท ล ช ช ล		

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำว่า “ฮึ” ใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง และเอื้อน

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 17

คำร้องและเงื่อนไข	๓ บ ริ แฮอ แฮ่อ ฮึ เงอ แฮอ	น , บ ๓ แฮอ แฮ่อ - แฮอ แฮ่อ - แฮอ แฮ่อ	ก - , - แฮ่อ	- - - -	แฮอ
ทำนองร้อง	ช ม ช ช ม	- ริ ท - ริ ม	- , - ช	- - -	ล

ประโยคที่ 17 เริ่มด้วยเอื้อน 3 เสียง เสียงที่ 1 อยู่ที่ทำยประโยคที่ 16 แล้วจึงรวบเสียงเอื้อนเอื้อน กระทบเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 18

คำร้องและเงื่อนไข	ค2 บ น ร เฮอะ เออ ฮี เง้อ เออ	เิ่ง ๑๑ ร	ค2	บ , น ๓ ก เฮ้อ เออ เออ - เออเฮย
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ท	ล ร ร ๗	- , - ,	ท ล ๗ - ล ท

ประโยคที่ 18 เริ่มด้วยการครุ่น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน การเอื้อน และรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง ตามด้วยการครุ่น 2 เสียง เอื้อน 3 เสียง และการครุ่น 2 เสียง

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - - ทอด - - - - ฮื่อ	ค2 ค2 ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ - กร
ทำนองร้อง	- - - - - ๗	ท ล ร ท - ท

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครุ่น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - - - , - - - - - ฮื่อ - - - - - ฮื่อ	ค2 ค2 ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ - ระทวย
ทำนองร้อง	- - - - - , - - - - - ล - ท - ๗	ท ล ร ท - ท ท

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการคำร้อง เอื้อน การครุ่น 2 เสียงติดต่อกันและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

คำร้องและเงื่อนไข	- ฮื่อ - ฮื่อ	ค3 ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ - เงอ	ค2 บ ร เฮอะ เออ ฮื่อ เงอ เออ	น , บ ร เฮ้อ เออเอิ่ง เง้อ
ทำนองร้อง	- ร - ท	ล ท ล - ล	ท ล ร ร ล	ท ล ๗ ๗ ล

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน การครั่น 3 เสียง เอื้อน ครั่น 2 เสียง การรวบเสียง 2 ครั้ง และเอื้อน

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

คำร้องและเอื้อน	เอื้อนเอื้อน , ซี เงอ เอื้อน	- เอื้อน เอื้อน - เอื้อน เอื้อน	- , - เอื้อน	- - - เอื้อน
ทำนองร้อง	ซึ ม , ซึ ซึ ม	- ร ท - ร ม	- , - ซึ	- - - ล

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง ซึ่งเสียงที่ 1 อยู่ในโน้ตส่วนที่ 4 ของห้องที่ 4 ประโยคที่ 3 และอีก 2 เสียงอยู่ในห้องที่ 1 ของประโยคที่ 4 แล้วจึงรวบเอื้อน เอื้อน กระทบและเอื้อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	เสอะ เอื้อน ซี เงอ เอื้อน	เอื้อน เอื้อน - เอื้อน เอื้อน	- เอื้อน เอื้อน - เอื้อนเอื้อน	, ซี เงอ เอื้อน
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ซึ	ล ซึ - ล ท	- ล ซึ - ล ท	- ร ร ล

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยการครั่น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน เอื้อน กระทบเสียง เอื้อน กระทบเสียงอีก 1 ครั้งและรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- - - ซี อื้อ	ฮา , - กรีด	- อื้อ - อื้อ -	ซี อื้อ - กราย
ทำนองร้อง	- - - ทล	ริ , - ม	- ซึ - ม	- ล ซึ - ซึ

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยการครั่น 2 เสียงและเพิ่มหางเสียงในตอนท้าย ตามด้วยคำร้อง เอื้อน ครั่น 2 เสียง และตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- , - เอย	- - - - - แล้ว	- - - - - ตี
ทำนองร้อง	- - - - -	- , - ชู	- - - - - รั	- - - - - ท

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- อี๋ - ฮี๋	ค3 อี๋ ฮี๋ อี๋ - วง	- อี๋ - อี๋	ค2 ฮี๋ อี๋ - เอง	ต
ทำนองร้อง	- ท - ท	ล ท ล - ล	- ล - ชู	- ท ล - ล	

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยการเอื้อน การครั้น 3 เสียง คำร้องเอื้อน การครั้น 2 เสียงและตรึงเสียงที่คำว่า “เอง”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - - ,	บ. โหน	เอื้อ	ค3 เออ เอื้อเอ็ง - เอง
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - - ,	ชู	- ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 9 เริ่มด้วยการเอื้อน การโหนเสียงให้มีลักษณะสูงครึ่งเสียง ต่อด้วยการครั้น 3 เสียงตามด้วยการย่นเสียงที่ “เอง”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	ค2 เอื้อ เอ็ง	บ, น	วี	ฮี๋ เงอ เอย	- , -	เอื้อง	- อี๋ - อี๋	-	ค2 ฮี๋ อี๋	-	ย้าย				
ทำนองร้อง	ท ล	•	•	•	ชู	- , -	ล ท	-	ล	-	ชู	-	ท ล	-	ล ท

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน คำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- ชี้อ - ชี้อ	- ฮี้ เอ็ง - เงอ	ป	ก
ทำนองร้อง	- ล - ช	- ท ล - ล	ท - - -	ล ช - - -

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการครั้น 3 เสียง เขื่อน และการเขื่อน 3 เสียง โดยเสียง “ฮือ” ใช้เสียงเบา

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	(.) เขอ เขอ - เขอ	น , , ป ร ฮี้ เงอเออ เออ - เออ	ค2 เฮอะ เอย - - เจ้า	- - - เอย
ทำนองร้อง	(,) ท ล - ท	ริ ริ ท ล ล ท	ล ช - - ช ร	- - - ม

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการเขื่อน การรวบเสียงเขื่อน โดยคำว่า “ฮือ” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเขื่อน การครั้น 2 เสียง และคำว่า “เจ้าเอย”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	เอ็ง ฮี้ เงอ เออ	ก ฮือ เออเอ็ง เงอ เออ	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ ม ร ร ท	- , - ร	- - - ม

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยการเขื่อน การรวบเสียงเขื่อน โดยคำว่า “ฮือ” ใช้เสียงที่เบาและเป็นเสียงนาสิก ตามด้วยเขื่อน 3 เสียงแล้วจึงเขื่อนเพื่อดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

คำร้องและเงื่อนไข	- ฮี้ เงอ เออ	- เออ เออ - เออ เฮย	ก , เป็น - โคม	- - - เวียน
ทำนองร้อง	- ร ช ม	- ร ท - ร ม	, ล - ล	- - - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน เอื้อน การกระทบเสียง และคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">น , บ</div> <div style="text-align: center;">๓</div> <div style="text-align: center;">โหน</div> </div> เอื้อน เอื้อ เอื้อ เอื้อ เอื้อ - - - - เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ๓ ช ๓ พ - - - ช

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง คำว่า “เอื้อน” ใช้การลดเสียงให้เบาและใช้เสียงนาสิก การโหนเสียงต่อด้วยเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">น , บ</div> <div style="text-align: center;">๓</div> <div style="text-align: center;">โหน</div> </div> (.) เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(.) ท ๓ ๓ ๓ ๓ ๓ ๓

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำว่า “เอื้อน” ใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ต่อด้วยการเอื้อน 3 เสียง และเอื้อน

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 17

คำร้องและเอื้อน	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">น , บ</div> <div style="text-align: center;">๓</div> <div style="text-align: center;">โหน</div> </div> เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน	- เอื้อน เอื้อน - เอื้อน เอื้อน	- , - เอื้อน	- - - - เอื้อน
ทำนองร้อง	๓ ม ๓ ๓ ม	- ๓ ๓ - ๓ ๓	- , - ๓	- - - - ๓

ประโยคที่ 17 เริ่มด้วยเอื้อน 3 เสียง เสียงที่ 1 อยู่ที่ทำยประโยคที่ 16 แล้วจึงรวบเสียงเอื้อนเอื้อน กระทบเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 18

คำร้องและเอื้อน	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">ค2 , บ</div> <div style="text-align: center;">๓</div> <div style="text-align: center;">โหน</div> </div> เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน	เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน	- , - เอื้อน เอื้อน	<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;">ค2 , บ</div> <div style="text-align: center;">๓</div> <div style="text-align: center;">โหน</div> </div> เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน เอื้อน
ทำนองร้อง	ท ๓ ๓ ๓ ๓ ๓	๓ ๓ ๓ ๓ ๓	- , - ,	ท ๓ ๓ - ๓ ๓

ประโยคที่ 18 เริ่มด้วยการครั้น 2 เสียง การรวบเสียงเอื้อน การเอื้อน และรวบเสียงเอื้อนอีก 1 ครั้ง ตามด้วยการครั้น 2 เสียง เอื้อน 3 เสียง และการครั้น 2 เสียง

4. เพลงบลีม

คำร้องในเพลงระบำสี่บทกวีที่มาจากบท จักระบำ พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงนำบทพระราชนิพนธ์ บทจักระบำตอนรามสูร เมขลาในรัชกาลที่ 2 มาตัดทอนให้สั้นลง

เมื่อนั้น	นางเทพธิดามารศรี
กรายกร่อนระทวยทั้งอินทรี	ดั่งกินรีรำฟ้อนร่อนรา
แล้วตีวงลดเลี้ยวเกี้ยวกล	ประสารแทรกสับสนซ้ายขวา
เลี้ยวลัดกระหวัดเวียนมา	เกษมสุขทุกหน้าสุราลัย

๗ 4 ๗ คำ ๗

4.1 วิธีการขับร้อง

วิธีการขับร้องถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการเป็นผู้มีทักษะทางคีตศิลป์ที่ดี หากขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จะทำให้การขับร้องไม่ได้คุณภาพ จึงไม่สามารถพัฒนาไปสู่ทักษะที่สูงและไม่สามารถก่อให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์ในเบื้องต้น ผู้ขับร้องจะต้องเข้าใจถึงความหมาย ลักษณะคำประพันธ์ การแบ่งวรรคตอน รูปแบบการแบ่งวรรคตอนของคำร้อง อารมณ์ในคำร้องและการหายใจ

4.4.1 ความหมายบทขับร้อง

เหล่านางฟ้าต่างพากันกรีดกรายรำยรำด้วยร่างกายที่เอนอ่อน ตีวงสลับซ้ายขวาด้วยความสุข

4.4.2 ลักษณะบทขับร้อง

บทร้องเพลงบลีมจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 1 บท ซึ่งในวรรคสุดท้ายจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

4.4.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

เมื่อนั้น	นางเทพ / ธิดา / มารศรี
กรายกร / อ่อนระทวย / ทั้งอินทรี	ดั่งกินรี / รำฟ้อน / ร่อนรา

แล้วตีวง / ลดเลี้ยว / เกี้ยวกล

ประสารแทรก / สับสน / ซ้ายขวา

เลี้ยวลัด / กระทบัด / เวียนมา

เกษมสุข / ทุกหน้า / สุราลัย

4.4.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

จากการวิเคราะห์ความหมายของบทประพันธ์ พบว่า คำร้องเพลงบลีมี แสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร้ายรำแปรแถวเป็นวงกลมอย่างสวยงามงดงามเพื่อถวายแก่เทวดา และมีการตีวง

4.4.5 การหายใจ

ในการขับร้องผู้ขับร้องมีความจำเป็นที่จะต้องหายใจให้ถูกตำแหน่ง เพื่อรักษาความต่อเนื่องและอารมณ์ของบทเพลง และการหายใจจะต้องไม่ทำให้คำร้องผิดความหมาย เพลงบลีมี มีตำแหน่งการหายใจส่วนใหญ่อยู่ที่ห้องที่ 3 ห้องที่ 2 ห้องที่ 4 เป็นลำดับ และพบว่าประโยคที่ 1 ไม่มีการหายใจ การหายใจนี้ผู้ขับร้องจะต้องอาศัยความเข้าใจในหลักปฏิบัติ กล่าวคือ ผู้ขับร้องจะต้องเก็บลมเข้าสู่ช่องท้องโดยการใช้อปาก กระทำโดยการเหยียดปากขึ้นเล็กน้อยและสูดลมเข้าระหว่างจวรรค และค่อยๆ ปล่อยลมในขณะที่ขับร้อง ในการเก็บลมหายใจนี้จะต้องระวังไม่ให้เกิดเสียง เพราะเสียงดังกล่าวจะทำลายอรรถรสและความต่อเนื่อง ซึ่งหลักปฏิบัติพิเศษของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนคือ การเกร็งหรือการเขม่วท้อง เพื่อให้เสียงที่เปล่งออกมามีมวลที่แน่น และช่วยให้สามารถมีลมหายใจสำหรับการขับร้องเพลงที่ยาวขึ้น ทั้งนี้เพลงระบำสี่บทมีการเอื้อนที่ยาวและต่อเนื่องกับปลายประโยค ผู้ขับร้องต้องมีความแข็งแรงและสุขภาพดี ฉะนั้นจำเป็นจะต้องนำหลักปฏิบัตินี้มาใช้เพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีในการขับร้อง และจากการศึกษาการหายใจในการขับร้องเพลงระบำสี่บทพบว่าทุกเพลงจะมีตำแหน่งการหายใจอยู่หน้าและหลังคำร้องเสมอ หายใจหน้าคำร้องเป็นการเก็บลมหายใจก่อนที่จะใช้ลมหายใจในสำหรับการเปล่งเสียงร้องหรือเอื้อน และหายใจหลังเป็นการเก็บลมหายใจชุดใหม่เพื่อใช้สำหรับการขับร้องต่อในช่วงถัดไป

เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน
2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว
3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเอื้อน จึงต้องแบ่งลมหายใจให้มีความถี่มากขึ้น

ตารางแสดงเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
คำร้องที่ 1

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	คำร้อง+เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	ระหว่างคำร้อง
6	ระหว่างคำร้อง
7	คำร้อง+เคียน
8	คำร้อง+เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	คำร้อง+เคียน
11	คำร้อง+เคียน
12	คำร้อง+เคียน
13	ระหว่างคำร้อง
14	ระหว่างคำร้อง
15	คำร้อง+เคียน
16	คำร้อง+เคียน

คำร้องที่ 2

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	ระหว่างคำร้อง
6	ระหว่างคำร้อง

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
7	คำร้อง+เขื่อน
8	เขื่อน
9	คำร้อง+เขื่อน
10	เขื่อน
11	เขื่อน
12	คำร้อง+เขื่อน
13	ระหว่างคำร้อง
14	ระหว่างคำร้อง
15	เขื่อน
16	เขื่อน

คำร้องที่ 3

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เขื่อน
2	คำร้อง+เขื่อน
3	เขื่อน
4	คำร้อง+เขื่อน
5	คำร้อง+เขื่อน
6	ระหว่างคำร้อง
7	คำร้อง+เขื่อน
8	เขื่อน
9	คำร้อง+เขื่อน
10	เขื่อน
11	เขื่อน
12	คำร้อง+เขื่อน
13	ระหว่างคำร้อง
14	ระหว่างคำร้อง

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
15	เคียน
16	เคียน

คำร้องที่ 4

ช่วงลมหายใจ	เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจ
1	คำร้อง+เคียน
2	คำร้อง+เคียน
3	เคียน
4	คำร้อง+เคียน
5	ระหว่างคำร้อง
6	ระหว่างคำร้อง
7	คำร้อง+เคียน
8	เคียน
9	คำร้อง+เคียน
10	เคียน
11	เคียน
12	คำร้อง+เคียน
13	ระหว่างคำร้อง
14	ระหว่างคำร้อง
15	เคียน
16	เคียน

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1 - 4 พบคำร้องละ 1 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 2 และ 3 เป็นส่วนมากเพื่อช้อนลมหายใจให้คำร้องและ

เอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น และพบว่าในตารางบันทึก
โน้ต 4 ห้อง มีการปรากฏช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ภายในบรรทัดเดียวกัน คือห้องที่ 1 และ 3

4.1.6 จังหวะ

4.1.6.1 อัตราจังหวะ

สองชั้น

4.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำ
ร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือ
จังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมายของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำ
ร้องจะตรงกับเสียง “ฉิ่ง” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 1

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ
------------	---	---	---	------	---	---	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	-----

จังหวะฉิ่งประโยคที่ 2

จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ
------------	---	---	---	------	---	---	---	-----	---	---	---	------	---	---	---	-----

4.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

หน้าทับขึ้นห้า

หน้าทับประโยคที่ 1

หน้าทับ	-	-	ติง	ทัง	ทัง	ติง	โจ๊ะ	จ๊ะ	-	-	โจ๊ะ	จ๊ะ	-	-	โจ๊ะ
---------	---	---	-----	-----	-----	-----	------	-----	---	---	------	-----	---	---	------

หน้าทับประโยคที่ 2

หน้าทับ	-	ติง	-	ติง	-	ติง	-	ติง	-	-	-	ทัง	-	ติง	-	ทัง
---------	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	---	---	-----	---	-----	---	-----

หน้าทับประโยคที่ 3

หน้าทับ	- ทั้่ง - ตึง	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ
---------	---------------	---------------	---------------	---------------

หน้าทับประโยคที่ 4

หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทั้่ง	- ตึง - ทั้่ง
---------	-------------	-------------	-------------	---------------

หน้าทับประโยคที่ 5

หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทั้่ง	- ตึง - ทั้่ง
---------	-------------	-------------	-------------	---------------

หน้าทับประโยคที่ 6

หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ทั้่ง ตึง ทั้่ง	ตึง ทั้่ง - ตึง	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ
---------	-------------	-------------------	-----------------	---------------

หน้าทับประโยคที่ 7

หน้าทับ	- ตึง - ทั้่ง	- ตึง - ตึง	- ทั้่ง - ตึง	- ตึง - ทั้่ง
---------	---------------	-------------	---------------	---------------

หน้าทับประโยคที่ 8

หน้าทับ	- ทั้่ง - ตึง	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ	- ใ้จ๊ะ - จ๊ะ
---------	---------------	---------------	---------------	---------------

4.2 เทคนิคลีลา

4.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

คำร้องที่ 1

เมื่อนั้น

นางเทพธิดามารศรี

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เมื่อ นั้น	โท ตรี	ลข ร

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
2	นาง เทพ	สามัญ สามัญ	ท ลช
3	ธิ ดา	สามัญ สามัญ	ลท ล
4	มาร ศรี	สามัญ สามัญ จัตวา	ล ท ท ร
5	เฝ้า ยาย	ตรี ตรี	ลท ลท
6	เป็น โคม เวียน	สามัญ สามัญ สามัญ	ล ล ล

1. เมื่อนั้น ประกอบด้วยคำว่า “เมื่อ” และ “นั้น” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เมื่อ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เมื่อ” เป็นเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงกลายเป็นคำว่า “เหมื่อ” ส่งผลให้ความหมายของคำไม่ชัดเจน จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เมื่อ” และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เื่อ” ให้ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้อง

คำว่า “นั้น” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ร โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. นางเทพ ประกอบด้วยคำว่า “นาง” และ “เทพ” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “นาง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “เทพ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และเปล่งเสียงว่า “เอบ” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “เท” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอบ” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง ผิดเพี้ยนไป

3. ธิดา ประกอบด้วยคำว่า “ธิ” และ “ดา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ธิ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ธิ” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ธิ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮิ” ด้วยเสียง ฟ ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลง ผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ดา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. มารศรี ประกอบด้วยคำว่า “มาร” และ “ศรี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “มาร” ประกอบด้วยคำว่า มา ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและต่อด้วยคำว่า “ระ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ล ซึ่งเปล่งเสียงเพียงเล็กน้อย

คำว่า “ศรี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง ต่อด้วยหางเสียง “ฮึ” เสียง ฃ ซึ่ง ออกเสียงเพียงเล็กน้อยเพื่อให้ได้คำที่ชัดเจน

คำร้องที่ 2

กรายกรอ่อนระทวยทั้งอินทรีย์

ดั่งกินรีรำฟ่อนร่อนรา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	กราย	สามัญ	ท
	กร	สามัญ	ท
2	อ่อน	สามัญ	ช
	ระ	สามัญ	ล
	ทวย	สามัญ	ล
3	ทั้ง	สามัญ	ลท
	อิน	สามัญ	ท
	ทรีย์	สามัญ	ท
4	ดั่ง	สามัญ	ท
	กิน	สามัญ	ท
	รี	สามัญ	ท

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
5	จำ ฟ็อน	สามัญ ตรี	ล ลท
6	ร่อน ลา	โท สามัญ	ลช ล

1. **กรายกร** ประกอบด้วยคำว่า “กราย” และ “กร” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “กราย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “กร” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **อ่อนระทวย** ประกอบด้วยคำว่า “อ่อน”, “ระ” และ “ทวย” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “อ่อน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ระ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ทวย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. **ทั้งอินทรีย์** ประกอบด้วยคำว่า “ทั้ง”, “อิน” และ “ทรีย์” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ทั้ง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ทั้ง” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่

2 ว่า “ฮั๋ง” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “อิน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ทริย” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. **ดังกินรี** ประกอบด้วยคำว่า “ดั่ง”, “กิน” และ “รี” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ดั่ง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “กิน” ประกอบด้วยคำว่า กิน ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียงและต่อด้วยคำว่า นะ ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ท ซึ่งต่อจากคำว่าว่า กิน ซึ่งจะไม่ออกเสียงหนักจนเกินไป

คำว่า “รี” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. **รำฟอน** ประกอบด้วยคำว่า “รำ” และ “ฟอน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “รำ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ฟอน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ฟอน” เป็นเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ฟอ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮัอน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. **ร่อนลา** ประกอบด้วยคำว่า “ร่อน” และ “ลา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ร่อน” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ซ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ร่อน” เป็นเสียง ซ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่ต่ำกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ร่อ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ฮ่อน” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “ลา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำร้องที่ 3

แล้วตื๋วงลดเลี้ยวเกี้ยวกล

ประสารแทรกสับสนซ่ายชวา

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	แล้ว ตี วง	ตรี สามัญ สามัญ	$\overbrace{\text{รท}}$ ท ล
2	ลด เลี้ยว	ตรี ตรี	$\overbrace{\text{ลท}}$ $\overbrace{\text{ลท}}$
3	เกี้ยว กล	โท สามัญ	$\overbrace{\text{ลซ}}$ ท

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
4	ประ	โท	ท
	สาร	สามัญ	ท
	แทรก	โท	ซ
5	สับ	เอก	ซ
	สน	จัตวา	ล
6	ซ้าย	ตรี	ลท
	ขวา	จัตวา	ท ร

1. **แล้วตื๋ว** ประกอบด้วยคำว่า “แล้ว”, “ตื๋ว” และ “วง” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**แล้ว**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการใช้เสียง ร โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**ตื๋ว**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**วง**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยแปลงเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ แปลงเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **ลดเลี้ยว** ประกอบด้วยคำว่า “ลด” และ “เลี้ยว” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ลด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าแปลงเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยแปลงเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “โล” อย่างสั้น และแปลงเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า

“ฮีด” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “เลี้ยว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “เลี้ยว” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและเปล่งเสียงว่า “เลี้ยว” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 2 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ลิ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอี้ยว” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

3. เกี้ยวกล ประกอบด้วยคำว่า “เกี้ยว” และ “กล” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เกี้ยว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ช เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ช เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะและความหมายไม่ถูกต้อง จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ช 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “กิ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “เอี้ยว” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “กล” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. ประसारแทรก ประกอบด้วยคำว่า “ประ”, “सार” และ “แทรก” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “ประ” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “सार” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “แทรก” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ช และ ฟ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ฟ เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง

ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และเปล่งเสียงว่า “แซก” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ซ ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฟ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงคำว่า “แซ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงคำว่า “แอก” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้ สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

5. **สับสน** ประกอบด้วยคำว่า “สับ” และ “สน” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**สับ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ซ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**สน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

6. **ซ้ายขวา** ประกอบด้วยคำว่า “ซ้าย” และ “ขวา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**ซ้าย**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ซา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “ซ้าย” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้ สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “**ขวา**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา โดยมีการใช้เสียง ท เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ท จะออกเสียงเป็นคำว่า “ควา” จึงต้องมีการเพิ่มหางเสียง “อี” ด้วยเสียง ร ซึ่งมีความยาวน้อยกว่าหากไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำร้องที่ 4

เลี้ยวลัดกระหวัดเวียนมา

เกษมสุขทุกหน้าสุราลัย

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
1	เลี้ยว	ตรี	ร
	ลัด	ตรี	ร

ลำดับ	คำร้อง	เสียงวรรณยุกต์	เสียงคำร้อง
2	กระ	เอก	ล
	หวัด	เอก	ซ
3	เวียน	สามัญ	ล
	มา	สามัญ	ท
4	เกษม	เอก จัตวา	ท ท
5	สุข	เอก	ทล
	ทุก	ตรี	ลท
	หน้า	โท	ลซ
6	สุข	เอก	ล
	รา	สามัญ	ซ
	ลย์	สามัญ	ล

1. **เลี้ยวลัด** ประกอบด้วยคำว่า “เลี้ยว” และ “ลัด” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “เลี้ยว” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ร โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ลัด” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ร โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

2. **กระหวัด** ประกอบด้วยคำว่า “กระ” และ “หวัด” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**กระ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**หวัด**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ช โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

3. เวียนมา ประกอบด้วยคำว่า “เวียน” และ “มา” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**เวียน**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**มา**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4. เกษม ประกอบด้วยคำว่า “กะ” และ “เขม” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**กะ**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “**เขม**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ จัตวา มีการใช้เสียง ท โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

5. สุขทุกหน้า ประกอบด้วยคำว่า “สุข”, “ทุก” และ “หน้า” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “**สุข**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “สุข” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ท 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “สฺ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อุก” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “**ทุก**” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ ตรี มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ท และ ล เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงคำว่า “ทุก” เป็นเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ท ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ล 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “ทฺ” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่

2 ว่า “สูง” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

คำว่า “หน้า” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ โท มีการผันเสียง 2 เสียง โดยมีการใช้เสียง ล และ ฮ เนื่องจากถ้าเปล่งเสียงด้วยเสียง ล เพียงอย่างเดียวจะทำให้การออกเสียงคำมีความแข็งกระด้าง ไม่นุ่มนวล ส่งผลการขับร้องไม่ไพเราะ และเปล่งเสียงว่า “นา” จึงต้องมีการผันเสียงที่ 1 ด้วยเสียง ล ซึ่งมีเสียงที่สูงกว่าเสียง ฮ 1 เสียง กระทำโดยเปล่งเสียงพยางค์ที่ 1 ว่า “นา” อย่างสั้น และเปล่งเสียงพยางค์ที่ 2 ว่า “อ่า” ในความยาวที่มากกว่า หากความยาวของเสียงที่ 1 และ 2 มีความยาวเท่ากันหรือไม่ได้สัดส่วนความยาวตามที่กล่าวไว้ จะส่งผลให้จังหวะ ความหมายและอารมณ์เพลงผิดเพี้ยนไป

6. **สุราลักษณ์** ประกอบด้วยคำว่า “สูง”, “รา” และ “ลย์” มีการใช้เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

คำว่า “สูง” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ เอก มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “รา” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ฮ โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

คำว่า “ลย์” ตรงกับเสียงวรรณยุกต์ สามัญ มีการใช้เสียง ล โดยเปล่งเสียงออกมาตรงๆ แต่ค่อยๆ เปล่งเสียงเพื่อให้เกิดอารมณ์อ่อนโยน ไม่กระแทกเสียง

4.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

						๓			ค2										
คำร้องและเอื้อน	-	-	-	-	-	-	เอื้อ	-	เอื้อ เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ	-	เอื้อ
ทำนองร้อง	-	-	-	-	-	-	ท	-	ล ช	-	ล	-	ร	ท	-	ท			

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การครุ่น 2 เสียงและตามด้วยเอื้อนยืนเสียง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - - -	ยื่อ ^{หา} _{ฮือ} , เมื่อ	- - - - -	เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - -	ท ˙ ˆ ร์ , ล ˆ ฆ	- - - -	ล

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการเอื้อน “ยื่อ” เนื่องจากให้เกิดการเชื่อมโยงกับตัวสะกดในประโยคที่ 1 แล้วจึงต่อด้วยคำร้องและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

คำร้องและเงื่อนไข	- ยื่อ - ฮื่อ - ฮื่อ ฮื่อ , เอย	- - - - -	ฮื่อ	- - - - -	ฮื่อ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ˆ ฆ , ล	- - - - -	ท	ล ˆ ฆ ล - ล

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน การเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

คำร้องและเงื่อนไข	, - ฮื่อ ๓ ๒ ๑ ๒ ๑ , เอย	เอ็ง เอย - ฮื่อ	เอย ๓ ๒ ๑ ๒ ๑ , - เจ้า	- ฮื่อ ฮื่อ - เอย
ทำนองร้อง	, - ˙ ˆ ร์ ˙ ˆ ร์ ท	ล ˆ ฆ - ท	ล ˆ ฆ , - ล ˆ ฆ	- ล ˆ ฆ - ท

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน ซึ่งเสียง “ฮื่อ” มีการใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ตามด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำร้อง กระทบเสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	ยื่อ ^{หา} _{ฮือ} , เอย	- ฮื่อ เอย - เมื่อ
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	ท ˙ ˆ ร์ , ล	- ท ˆ ฆ - ล ˆ ฆ

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน “ยื้อ” เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เอ๋ย” ในท้ายของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยหางเสียงในคำว่า “ยื้อ” ต่อด้วยการครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- ยื้อ - ยื้อ	๓ ยื้อ ยื้อ , เอ๋	ก เออ เอย	- - - นั้น
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ๓ , ๓	- - - ล ท ๓	- - - ๓

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยเอื้อน การเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - ยื้อ	- - - -	- - - -	- , - นาง
ทำนองร้อง	- - - ท	- - - -	- - - -	- , - ท

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	- ยื้อ - ยื้อ	ค3 ยื้อ ยื้อ ยื้อ - เทพ	- - - ยื้อ	ค3 ยื้อ ยื้อ - เงอ
ทำนองร้อง	- ๓ - ท	ล ท ล - ล ๓	- - - ล	- ๓ ท - ท

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยเอื้อน การครั้น 3 เสียง คำร้อง เอื้อน การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เออ	- เอ๋ - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , - ท	- ล - ท

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - -	ป เฮ็อ	- เอิ้ง - เงย	เฮ็อ	ห่า เฮ็อ , ธิ	- ฮื่อ - ดา
ทำนองร้อง	- - -	• วี	- ท - ท	ท	• วี , ลท	- ซ - ล

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เฮ็อ” เคียน หางเสียง ตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - -	ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ	๓	, เออ	- - -	เฮ็อ	ค3 เออ เออ เอิ้ง	- เงอ
ทำนองร้อง	- - -	ท	-	ล ซ	, ล	- - -	ท	ล	ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเคียน 3 เสียง เคียน เบาเสียงในคำว่า “เฮ็อ” การครั้น 3 เสียง และยื่น เสียง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	, ฮื่อ -	น ' , ป ร	งื่อ เออ	- เอิ้ง เงอ	น ' , ป	๓	เฮ็อ -	เออ เอย	, เจ้า	ก ฮื่อ ฮื่อ	- เอย
ทำนองร้อง	, • วี	-	• วี ท	-	ล ล	ท	-	ล ซ	, ล ซ	-	ล ท - ท

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการรวบเสียง เคียน เคียน 3 เสียงโดยคำว่า “เฮ็อ” ซึ่งใช้เสียงนาสิก และมีการเบาเสียง ตามด้วยคำร้อง กระทบเสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เออ”

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ	ห่า เฮ็อ	, ลอ	ค3 เฮออ เอย	-	มา
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท	ร	, ล	-	ท	ล - ล

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน ยื้อ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เอ๋ย”
ในทำนองของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยการครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- - -	ยื้อ	-	ยื้อ ยื้อ	,	เอ๋ย	- - -	เอ๋ยเอ๋ย	-	ร	-	ศรี
ทำนองร้อง	- - -	ท	-	ล ๗	,	๗	- - -	ล ท	ร	ท	-	ร

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	-	ยื้อ	-	ยื้อ	- - -	- - -	, - -	เอ๋ย	- - -	เอ๋ย
ทำนองร้อง	-	ร	-	ล	- - -	- - -	, -	๗	- - -	ล

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยหางเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - -	,	เอ๋ย	-	เอ๋ย	-	เอ๋ย	-	ยื้อ	เอ๋ย เอ๋ย เอ็ง	-	งย
ทำนองร้อง	- - - -	,	๗	-	ล	-	๗	-	ท	ล	ท	ล

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อน การเบาเสียงที่คำว่า “เอ๋ย” การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่
เสียง “งย”

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - - , - กราย	- <u>อือ อือ</u> - อือ	- <u>ฮือ ฮือ</u> - กร
ทำนองร้อง	- - - - - , - ท	- <u>ท ฮ</u> - ล	- <u>ร ท</u> - ท

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน การครุ่น 2 เสียงและตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

คำร้องและเงื่อนไข	- - - - - เอย	- - - - - ยือ	- - - - - ะ - ทวย
ทำนองร้อง	- - - - - ท	- - - - - ท ร	- - - - - ฮ - ล - ล

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการเอื้อนคำว่า “เอย” แล้วจึงใช้คำว่า “ยือ” เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับตัวสะกด ย แล้วจึงเพิ่มหางเสียง และต่อด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

คำร้องและเงื่อนไข	- อือ - <u>ฮือ ฮือ</u> , เอด	- - - - - เอ้อ	- <u>เออ เออะ เอิง</u> - เอง
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ฮ</u> , ล	- - - - - ท <u>ล ท ล</u> - ล

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน การเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การครุ่น 3 เสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

คำร้องและเงื่อนไข	, - <u>ฮือ เง้อ เอด</u>	เอิง เงอ - <u>เฮอ</u> <u>เออ เอย</u> , - เจ้า	- <u>ฮือ ฮือ</u> - เอย
ทำนองร้อง	, - <u>ริ ริ</u> ท	ล ล - ท	<u>ล ฮ</u> , - <u>ล ฮ</u> - <u>ล ท</u> - ท

ประโยคที่ 4 เริ่มด้วยการรวบเสียงเอื้อน ซึ่งเสียง “ฮึ” มีการใช้เสียงนาสิกและเบาเสียง ตามด้วยการรวบเสียงเอื้อน คำร้อง กระทบเสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เออย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	ฮึ ^ห , ^{ค3} เออย - ^ห เออะ เออย - ^ห ทั้ง
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	ท ร , ล - ^ห ท ล - ^ห ลท

ประโยคที่ 5 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน “ฮึ” เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เออย” ในท้ายของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยหางเสียงในคำว่า “ฮึ” ต่อด้วยการครุ่น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

คำร้องและเอื้อน	- ฮึฮ - ^ก ฮึฮ - ^ก ฮึฮ (,) - ^ก เอ้อ - - - เออย เออย - ฮึน - ทรีฮ
ทำนองร้อง	- ล - ท - ^ก ล ฮ (,) - ฮ - - - ล ท ^ก ร - ท - ท

ประโยคที่ 6 เริ่มด้วยเอื้อน การเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- - - - -	, ^ก ดั่ง - ^ก กึน
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- - - - -	, ท - ท

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

คำร้องและเอื้อน	- ^{ค2} ฮึฮ ฮึฮ - ^{ค2} ฮึฮ - ^{ค2} นรี - - - ^{ค2} ฮึฮ - ^{ค2} ฮึฮ ฮึฮ - ^{ค2} เงอ
ทำนองร้อง	- ^{ค2} ท ฮ - ^{ค2} ล - ^{ค2} วิ ท - ^{ค2} ทท - - - ^{ค2} ล - ^{ค2} วิ ท - ^{ค2} ท

ประโยคที่ 8 เริ่มด้วยเงื่อนไข การครัน 3 เสียง คำร้อง เอื้อน การครัน 3 เสียงและยื่นเสียงอยู่
ที่คำว่า “เงอ”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- , - เอย	- เอย - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , - ท	- ล - ท

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - -	เฮื้อ ป - เิง - เงย	ยื่อ ห หา , ร้า	- - - ฟ้อน
ทำนองร้อง	- - -	• ร - ท - ท	ท • ร , ล	- - - ล ท

ประโยคที่ 10 เริ่มด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เฮื้อ” เอื้อน หางเสียง ตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - -	ฮื่อ ๓ - ฮื่อ ฮื่อ , เอย	- - -	เฮื้อ ป ค3 เอย เอย เิง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ท	- ล ๓ , ล	- - - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง เอื้อน เบาเสียงในคำว่า “เฮื้อ” การครัน 3 เสียง
และยื่น เสียง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

คำร้องและเงื่อนไข	, ฮื่อ - เงื่อ เอย	- เิง เงย	เฮื้อ - เอย เอย , เจ้า - ฮื่อ ฮื่อ - เอย
ทำนองร้อง	, • ร - • ร ท	- ล ล ท	- ล ๓ , ล ๓ - ล ท - ท

ประโยคที่ 12 เริ่มต้นด้วยการรวบเสียง เอื้อน เอื้อน 3 เสียงโดยคำว่า “เอื้อ” ซึ่งใช้เสียงนาสิก และมีการเบาเสียง ตามด้วยคำร้อง กระทบเสียงและยืนเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	ยื้อ ^{ห่า} ^{ค3} ^{ฮี้} , ^{เออ} - ^{เอื้อะ} ^{เอย} - ^{ร่อน}
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	ท ร , ล - ^{ท ล} - ^{ล ช}

ประโยคที่ 13 เริ่มต้นด้วยเสียงเอื้อน “ยื้อ” เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เอย” ในทำนองของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยการครั้น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- ^{อื้อ} - ^{ยื้อ} - ^{อื้อ} ^{อื้อ} , ^{เออ} - - - ^{เออ} ^{เอย} - - - ^{ลา}
ทำนองร้อง	- ^ล - ^ท - ^{ล ช} , ^ช - - - ^{ล ท ร} - - - ^ล

ประโยคที่ 14 เริ่มต้นด้วยเสียงเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	- - - - -	- , - ^{เออ} - - - ^{เออ}
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - ^ช - - - ^ล

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	, ^{เออ} - ^{เออ} - ^{เออ} - ^{เอื้อ} ^{เออ} ^{เอื้อะ} ^{เอิง} - ^{งย}
ทำนองร้อง	- - - - -	, ^ช - ^ล - ^ช - ^ท ^ล ^ท ^ล - ^ล

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อน การเบาเสียงที่คำว่า “เอื้อ” การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่เสียง “งอ”

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - แล้วตี	- <u>อื้อ อื้อ</u> - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> - วง	ค2
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - <u>ริ ท</u>	- <u>ท ฑ</u> - ล	- <u>ริ ท</u> - ท	

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน การครั้น 2 เสียงและตามด้วยเอื้อนยื่นเสียง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- - - - เอย	- - - -	อื้อ <u>ฮ</u> , ลด	- อื้อ - เลี้ยว	หา
ทำนองร้อง	- - - - ท	- - - -	ท <u>ริ</u> , <u>ล ท</u>	- ล - <u>ล ท</u>	

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการเอื้อน “อื้อ” เนื่องจากให้เกิดการเชื่อมโยงกับตัวสะกดในประโยคที่ 1 แล้วจึงต่อด้วยคำร้องและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- อื้อ - <u>อื้อ</u> - <u>อื้อ อื้อ</u> , เอย	- - - - อื้อ	- <u>เอื้อ เอื้อ เอื้อ</u> - งอ	ค3	
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ฑ</u> , ล	- - - - ท	ล ท ล - ล	

ประโยคที่ 3 เริ่มด้วยการเอื้อน การเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “งอ”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- ช้ - ช็	- ช็ - แพรก	- - - ช็	- ช็ ช็ - ๓ เงอ
ทำนองร้อง	- ะ - ะ	- ะ - ะ	- - - ะ	- ะ - ะ - ะ

ประโยคที่ 8 เริ่มต้นด้วยเงื่อนไข การครัน 3 เสียง คำร้อง เงื่อนไข การครัน 2 เสียงและยืนเสียงอยู่ที่คำว่า “เงอ”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - เฮอะ เฮอ - ๒ เอ็ง - เงย	ยอ ๒ , สับ - - - - สน
ทำนองร้อง	- - - ๒ ๒ ม ะ - ะ - ะ	ะ ะ , ะ - - - - ะ

ประโยคที่ 10 เริ่มต้นด้วยการเบาเสียงในคำว่า “เฮ้อ” เงื่อนไข หางเสียง ตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

คำร้องและเงื่อนไข	- - - ช็ - ๓ ช็ ช็ , เงอ	- - - ๒ ๒ ๒ ๒ - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ะ - ะ ๒ , ะ	- - - ะ - ะ ๒ ๒ ๒ - ะ

ประโยคที่ 11 เริ่มต้นด้วยการเงื่อนไข 3 เสียง เงื่อนไข เบาเสียงในคำว่า “เฮ้อ” การครัน 3 เสียง และยืน เสียง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	, ยี่ - <u>เง้อ เออ</u> - เิง เงอ	น ' บ	ร	น ' บ	เ้าอ - <u>เออ เอย</u> , เจ้า - <u>อือ อือ</u> - เอย	ก
ทำนองร้อง	, รั - <u>รั ท</u> - ล ล ท				- <u>ล ช</u> , <u>ล ช</u> - <u>ล ท</u> - ท	

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการรวบเสียง เอื้อน เอื้อน 3 เสียงโดยคำว่า “เอ้อ” ซึ่งใช้เสียงนาสิก และมีการเบาเสียง ตามด้วยคำร้อง กระทบเสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เอย”

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	ยื่อ <u>ยื่อ</u> , <u>เออ</u> - <u>เอ้อะ เอย</u> - ช้าย	หา	ค3
ทำนองร้อง	- - - - -	ท รั , ล		- <u>ท ล</u> - <u>ล ท</u>

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน “ยื่อ” เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เอย” ในทำนองของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยการครุ่น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- ชื่อ - <u>อือ</u> - <u>อือ อือ</u> , <u>เออ</u> - - - <u>เออ เอย</u> - - - ขวา	ก	ก
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ช	- - - <u>ล ท</u> - รั - ท

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	ยื่อ - ชื่อ - , - <u>เออ</u> - - - - เออ	หา
ทำนองร้อง	- - - - -	- รั - ล	- , - ช

ประโยคที่ 15 เริ่มด้วยหางเสียงและเอื้อนดำเนินทำนอง

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - - ,	เอื้อ - เอื้อ	- เอื้อ -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ป</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin-left: 10px;">ค3</div> เอื้อ เอื้อเอ เอื้อ - เงย
ทำนองร้อง	- - - - ,	ซ - ล	- ซ - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อน การเบาเสียงที่คำว่า “เอื้อ” การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่เสียง “เงย”

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	เอื้อว	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">๓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin-left: 10px;">เอื้อ - เอื้อ เอื้อ</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin-left: 10px;">ก</div> - เอื้อ เอื้อ - ลัด
ทำนองร้อง	- - - - -	ว	- ท -	ลซ - ล ท - ๓

ประโยคที่ 1 เริ่มด้วยคำร้อง เอื้อน การกระทบ และตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ - เอื้อ	- - - - -	-	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">หา</div> เอื้อ - เอื้อ , กระ - หวัด
ทำนองร้อง	- ท - ท	- - - - -	- ท - ว	, ล - ซ

ประโยคที่ 2 เริ่มด้วยการเอื้อน หางเสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">๓</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block; margin-left: 10px;">เอื้อ - เอื้อ เอื้อ</div>	, เอื้อ	- - - -	<div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;">ค3</div> เอื้อ เอื้อเอ เอื้อ - เงย
ทำนองร้อง	- ล - ท	ล ซ , ล	- - - -	ท	ล ท ล - ล

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- - - -	, (กะ) - เขม
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	, ท - ท

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

คำร้องและเงื่อนไข	- <u>ชือ ชือ</u> - ชือ	- <u>ชือ ชือ</u> - สุข	- - - -	- <u>ชือ</u> - <u>ชือ ชือ</u> - เงอ
ทำนองร้อง	- <u>ล ช</u> - ล	- <u>ริ ท</u> - <u>ทล</u>	- - - -	- <u>ล</u> - <u>ริ ท</u> - ท

ประโยคที่ 8 เริ่มต้นด้วยเงื่อนไข การครั้น 2 เสียง คำร้อง ชือ การครั้น 2 เสียงและยืนเสียงอยู่ที่ คำว่า “เงอ”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- , -	- เออ - เออ - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	- ท - ล - ท

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

คำร้องและเงื่อนไข	- - - <u>เฮอะ เอ</u>	- เิง - เงย	ยือ <u>ยือ</u> , ทุก	- <u>ชือ</u> - หน้า
ทำนองร้อง	- - - <u>ม ริ</u>	- ท - ท	ท <u>ริ</u> , <u>ลท</u>	- <u>ช</u> - <u>ลช</u>

ประโยคที่ 10 เริ่มต้นด้วยการครั้น 2 เสียง ชือน หางเสียง ตามด้วยคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

คำร้องและเอื้อน	- ชีอ - ชีอ - ชีอ ชีอ , เอย	- - - เอื้อ	เออ เฮอะ เอ็ง - เอย
ทำนองร้อง	- ล - ท - ล ช , ล	- - - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 11 เริ่มด้วยการเอื้อน 3 เสียง เอื้อน เบาเสียงในคำว่า “เอื้อ” การครุ่น 3 เสียง และยื่น เสียง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

คำร้องและเอื้อน	, ชี - ง้อ เออ - เอ็ง เออ	เอื้อ - เออ เออ , เจ้า - อื้อ อื้อ - เออ
ทำนองร้อง	, วี - วี ท - ล ล ท	- ล ช , ล ช - ล ท - ท

ประโยคที่ 12 เริ่มด้วยการรวบเสียง เอื้อน เอื้อน 3 เสียงโดยคำว่า “เอื้อ” ซึ่งใช้เสียงนาสิก และมีการเบาเสียง ตามด้วยคำร้อง กระทบเสียงและยื่นเสียงที่คำว่า “เออ”

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

คำร้องและเอื้อน	- - - - -	อื้อ อื้อ , เออ - เฮอะ เออ - สุว
ทำนองร้อง	- - - - -	ท วี , ล - ท ล - ล ช

ประโยคที่ 13 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน “อื้อ” เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและสัมพันธ์กับคำว่า “เออ” ในทำนองของประโยคที่ 4 แล้วตามด้วยการครุ่น 3 เสียงและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

คำร้องและเอื้อน	- ชีอ - อื้อ - อื้อ อื้อ , เอย	- - - เออ เอื้อ	- - - ล ช
ทำนองร้อง	- ล - ท - ล ช , ช	- - - ล ท วี	- - - ล

ประโยคที่ 14 เริ่มด้วยเสียงเอื้อน 3 เสียง เอื้อน การกระทบและคำร้อง

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เอื้อ	- - - เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , - ฑ	- - - ล

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

คำร้องและเอื้อน	- - - -	, เอื้อ - เอื้อ	- เอื้อ - เอื้อ	เอื้อ เอื้อะ เอ็ง - เงย
ทำนองร้อง	- - - -	, ฑ - ล	- ฑ - ท	ล ท ล - ล

ประโยคที่ 16 เริ่มด้วยการเอื้อน การเบาเสียงที่คำว่า “เอื้อ” การครั้น 3 เสียงและยื่นเสียงที่เสียง “งอ”

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวិธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน
2. เพื่อศึกษาเทคนิคลีลาการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้การบันทึกเสียงเพลงระบำสี่บท ของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนเป็นหลักในการศึกษา
2. เพลงระบำสี่บท ในบทพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบไปด้วยเพลงพระทอง เบ้าหลุด สระนุหรงและบลิ้ม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากตำราวิชาการ งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เอกสารสิ่งพิมพ์และข้อมูลจากการบันทึกเสียงการขับร้องของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน และข้อมูลการสัมภาษณ์ศิษย์อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญทางด้านคีตศิลป์ไทย ดุริยางคีศิลป์ไทยและนาฏยศิลป์ไทย เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่างๆ และสรุปผลการดำเนินการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. เพลงพระทอง

1.1 วิถีการขับร้อง

1.1.1 ความหมายบทขับร้อง

จากการศึกษาความหมายของบทขับร้องเพลงพระทองพบว่า ความหมายของบทขับร้องกล่าวถึงเหล่านางฟ้าต่างร้ายรำด้วยท่าทางต่างๆ อันแสดงออกถึงความสุข เหล่าเทวดาก็ค่อยๆ ร่ายรำไปใกล้เหล่านางฟ้าด้วยความสนทนา ขบวนการร่ายรำมีการแปรแถวไปทางซ้ายและทางขวาสร้างความงดงามให้แก่กระบวนการร่ายรำ

1.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

จากการศึกษาลักษณะบทขับร้องของเพลงเบ้าหลุดพบว่า บทร้องเพลงพระทองจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 3 บท ซึ่งในวรรคระดับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ ซึ่งในบทขับร้องนี้ผู้ที่มีความสำคัญคือเหล่าเทวดานางฟ้า

1.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

จากการศึกษาการแบ่งวรรคตอนบทขับร้องของเพลงพระทองพบว่า วรรคที่มี 6 พยางค์และวรรคที่มี 8 พยางค์มีทั้งหมดอย่างละ 4 วรรค วรรคที่มี 7 พยางค์มีทั้งหมด 3 วรรค ยกเว้นคำร้องที่ 1 ในวรรคสลับหรือวรรคแรกของกลอน มีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 2 พยางค์ “เมื่อนั้น” ทั้งนี้การแบ่งวรรคตอนมีการคำนึงถึงจำนวนพยางค์และความหมายของคำเป็นสำคัญ คำที่ผสมกันให้เกิดความหมายจำอยู่ด้วยกันหรือแบ่งวรรคตอนแล้วจะยังคงความหมาย

ตารางแสดงจำนวนพยางค์และการแบ่งวรรคตอน

คำร้อง	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก
1	2	7 (2/2/3)
2	6 (2/2/2)	8 (3/2/3)
3	8 (3/3/2)	7 (2/2/3)
4	6 (2/2/2)	8 (3/2/3)
5	6 (2/2/2)	6 (2/2/2)
6	7 (3/2/2)	8 (2/3/3)

1.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

จากการศึกษาอารมณ์ในบทขับร้องเพลงพระทอง พบว่าคำร้องเพลงพระทองแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร่วมกันรำยรำที่สวยงาม ฉะนั้นการขับร้องจึงต้องอาศัยการเปล่งเสียงร้องที่ชัดเจน แต่ไม่ดูด้นและมีความนุ่มนวลเคล้าอยู่ในบางคำร้องที่มีความหมายในเชิงอารมณ์นุ่มนวล

1.1.5 การหายใจ

จากการศึกษาเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเขื่อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 1 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 8 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 8 ครั้ง รวม 43 ครั้ง

2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเขื่อนเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 2 แจกแจงได้ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 5 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 5 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 5 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 7 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 7 ครั้ง รวม 35 ครั้ง

3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเขื่อน จึงต้องแบ่งลมการหายใจให้มีความถี่มากขึ้น ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 3 แจกแจงได้ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 3 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 4 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 4 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 4 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 1 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 1 ครั้ง รวม 17 ครั้ง

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1 พบ 4 ครั้ง และคำร้องที่ 2 - 6 พบคำร้องละ 3 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 2 และ 3 เป็นส่วนมากเพื่อชอนลมหายใจให้คำร้องและเขื่อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น และพบว่าในตารางบันทึกโน้ต 4 ห้อง มีการปรากฏช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ภายในบรรทัดเดียวกัน คือห้องที่ 1 และ 3

1.1.6 จังหวะ

1.1.6.1 อัตราจังหวะ

จากการศึกษาอัตราจังหวะเพลงพระทองพบว่า มีการใช้อัตราจังหวะสองชั้น

1.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จากการศึกษารูปแบบจังหวะฉิ่งเพลงพระทองพบว่า มีการใช้จังหวะฉิ่ง 2 ชั้น จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมาของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

1.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับ

จากการศึกษารูปแบบจังหวะหน้าทับของเพลงพระทองพบว่า ใช้หน้าทับพระทอง

1.2 เทคนิคลีลา

1.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

เทคนิคลีลาในคำร้องในการขับร้องเพลงพระทอง ตามแนวทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน มีการให้ความสำคัญเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตกแต่งเทคนิคในคำร้อง ดังนี้

เสียงสามัญ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีความสะดวกในการตกแต่งเทคนิคในคำร้องให้มีความไพเราะและกลมกลืนกับทำนองเพลงได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคในคำร้องเพลงพระทองส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงออกมาตรงๆ ไม่มีการผันเสียงหรือตกแต่งเสียง พบเพียง 1 ตำแหน่งเท่านั้นเพื่อความความนุ่มนวลให้แก่คำร้อง เช่น คำร้องที่ 2 “รี” ร้องโดยใช้เสียง ทุล ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ

เสียงเอก เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ค่อยมีการผันเสียงเนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ของคำส่วนใหญ่ที่อยู่ในเพลงพระทองเอื้อต่อการเปล่งเสียงร้องให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอยู่แล้ว พบเสียง 1 ตำแหน่งที่มีการผันเสียงให้นุ่มนวลขึ้น เช่น คำร้องที่ 3 “บุตร” ร้องโดยใช้เสียง ทุช ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ

เสียงโท เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพื่อเพิ่มความนุ่มนวลให้แก่คำร้องและความถูกต้องในการเปล่งเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “ท่า” ร้องโดยใช้เสียง ทุช ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ หากใช้เสียงเสียง ทุ จะกลายเป็นคำว่า “ถ่า”

เสียงตรี เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผันเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “ฟอน” ร้องโดยใช้เสียง ทุท ซึ่งการผัน

เสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ และเปล่งเสียงตรงๆ เช่น คำร้องที่ 5 “แล้ว” ร้องโดยใช้เสียง ท เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์กลมกลืนกับเสียงวรรณยุกต์ของคำร้อง

เสียงจัตวา เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียง เรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวล แก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผันเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “ฟอน” ร้องโดยใช้เสียง ลท หรือในบางกรณีต้องผันเสียง ให้มี 2 เสียงแล้วจึงเพิ่มหางเสียง จึงจะได้ความหมายชัดเจน เช่น คำร้องที่ 1 “ศรี” ร้องโดยใช้เสียง ลท ร

1.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

จากการศึกษาเทคนิคลีลาในการเอื้อนเพลงพระทอง ตามแนวทางอาจารย์ เจริญใจ สุนทรวาทีน พบเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการร้อง ได้แก่ การเบาเสียง, การครั้น 2 เสียง, การครั้น 3 เสียง, การเอื้อน 3 เสียง, การกระทบเสียง, เสียงนาสิก, การรวบเสียงเอื้อน, การลักจังหวะเอื้อน, การ โหนเสียง, การตึ้งเสียงและหางเสียง

2. เพลงเบ้าหลุด

2.1 วิธีการขับร้อง

2.1.1 ความหมายบทขับร้อง

จากการศึกษาความหมายบทขับร้องของเพลงเบ้าหลุดพบว่า ความหมายกล่าวถึงเหล่านางฟ้าต่างพากันรำยรำล่อเหล่าเทวดา ทันใดนั้นเทวดาก็จุดชายสะไบของนางฟ้า นางจึงใช้มือผลักแล้วหลีกหนี พร้อมกับกีดกันด้วยมารยา

2.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

จากการศึกษาลักษณะบทขับร้องของเพลงเบ้าหลุดพบว่า บทร้องเพลงเบ้าหลุดจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 3 บท ซึ่งในวรรคสดับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

2.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

จากการศึกษาการแบ่งวรรคตอนบทขับร้องของเพลงเบ้าหลุดพบว่า วรรคที่มี 6 พยางค์มีทั้งหมด 3 วรรค วรรคที่มี 7 พยางค์และ 8 พยางค์มีทั้งหมดอย่างละ 4 วรรคเท่ากัน

ยกเว้นคำร้องที่ 1 ในวรรคสลับหรือวรรคแรกของกลอน มีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 2 พยางค์ “เมื่อ นั้น” ทั้งนี้การแบ่งวรรคตอนมีการคำนึงถึงจำนวนพยางค์และความหมายของคำเป็นสำคัญ คำที่ผสมกันให้เกิดความหมายจำอยู่ด้วยกันหรือแบ่งวรรคตอนแล้วจะยังคงความหมาย

ตารางแสดงจำนวนพยางค์และการแบ่งวรรคตอน

คำร้อง	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก
1	2	6 (2/2/2)
2	7 (2/2/3)	7 (2/2/3)
3	8 (3/2/3)	8 (3/2/3)
4	6 (2/2/2)	6 (2/2/2)
5	7 (2/2/3)	8 (3/2/3)
6	8 (3/2/3)	7 (2/2/3)

2.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

จากการศึกษาอารมณ์ในบทขับร้องเพลงเข้าหูลุดพบว่า คำร้องเพลงเข้าหูลุดแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร่วมกันรำรำที่สวยสดงดงาม ฉะนั้นการขับร้องจึงต้องอาศัยการเปล่งเสียงร้องที่ชัดเจน แต่ในบางคำร้อง อาทิ คำร้องที่ 3 และ 4 กล่าวถึงกิริยาของนางฟ้าที่ต่อต้าน หลีกหนีเทวดา ซึ่งต้องขับร้องอย่างกระชับ

2.1.5 การหายใจ

จากการศึกษาการหายใจในเพลงเข้าหูลุดพบว่า เนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 2 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 7 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 7 ครั้ง รวม 41 ครั้ง

2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 1 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 7 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 9 ครั้ง รวม 43 ครั้ง

3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเอื้อน จึงต้องแบ่งลมหายใจให้มีความถี่มากขึ้น ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 3 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 0 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 0 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 2 ครั้ง, คำร้องที่ 4 มี 0 ครั้ง, คำร้องที่ 5 มี 2 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 0 ครั้ง รวม 4 ครั้ง

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ ทุกคำร้อง พบเพียง 1 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 3 เป็นส่วนมากและรองมาคือห้องที่ 2 เพื่อชอนลมหายใจให้คำร้องและเอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น

2.1.6 อัตรารัจจะ

จากการศึกษาอัตรารัจจะเพลงเบ้าหลุดพบว่า มีการใช้อัตรารัจจะสอง

ชั้น

2.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จากการศึกษารูปแบบจังหวะฉิ่งเพลงเบ้าหลุดพบว่า มีการใช้จังหวะฉิ่ง 2 ชั้น จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมาของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

2.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับให้

จากการศึกษารูปแบบจังหวะหน้าทับของเพลงเบ้าหลุดพบว่า ใช้หน้าทับนางให้

2.2 เทคนิคลีลา

2.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้อง

เทคนิคลีลาในคำร้องในการขับร้องเพลงเบ้าหลุด ตามแนวทางอาจารย์ เจริญใจ สุนทรวาทีน มีการให้ความสำคัญเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตกแต่ง เทคนิคในคำร้อง ดังนี้

เสียงสามัญ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีความสะดวกในการตกแต่งเทคนิคในคำร้องให้มีความไพเราะและกลมกลืนกับทำนองเพลงได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคในคำร้องเพลงเบ้าหลุดส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงออกมาตรงๆ ไม่มีการผันเสียงหรือตกแต่งเสียง แต่จะใส่ความหนักเบาของเสียงไปตามอารมณ์เพลง เช่น คำร้องที่ 1 “นาง” ร้องโดยใช้เสียง ซ

เสียงเอก เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ค่อยมีการผันเสียงเนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ของคำส่วนใหญ่ที่อยู่ในเพลงเบ้าหลุดเอื้อต่อการเปล่งเสียงร้องให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอยู่แล้ว ผันเสียง เช่น คำร้องที่ 5 “ครั้น” ร้องโดยใช้เสียง ฅ ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงต่ำไปสู่เสียงสูง หรือเสียงตรง เช่น คำร้องที่ 4 “กิด” ร้องโดยใช้เสียง ซ

เสียงโท เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพื่อเพิ่มความนุ่มนวลให้แก่คำร้องและความถูกต้องในการเปล่งเสียง เช่น คำร้องที่ 4 “ด้วย” ร้องโดยใช้เสียง ซฟ

เสียงตรี เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผันเสียง เช่น คำร้องที่ 4 “ลุด” ร้องโดยใช้เสียง ฅ ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ และเปล่งเสียงตรงๆ เช่น คำร้องที่ 6 “ระ” ร้องโดยใช้เสียง ซ เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์กลมกลืนกับเสียงวรรณยุกต์ของคำร้อง

เสียงจัตวา เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียง เรียงต่อกัน เพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผัน 2 เสียง ก่อนเพิ่มหางเสียง เช่น คำร้องที่ 2 “หนี” ร้องโดยใช้เสียง ซล ด หรือในบางกรณีต้องออกเสียงหลักก่อนแล้วจึงเพิ่มหางเสียง จึงจะได้ความหมายชัดเจน เช่น คำร้องที่ 1 “ผิน” ร้องโดยใช้เสียง ฅ

2.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

จากการศึกษาเทคนิคลีลาในการเอื้อนเพลงเบ้าหลุด ตามแนวทางอาจารย์ เจริญใจ สุนทรวาทีน พบเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการร้อง ได้แก่ การเบาเสียง, การครั้น 2 เสียง, การครั้น 3 เสียง, การเอื้อน 3 เสียง, การกระทบเสียง, เสียงนาสิก, การรวบเสียงเอื้อน, การโหนเสียง, หางเสียง และการขยักเสียง

3. เพลงสระบุหรง

3.1 วิธีการขับร้อง

3.1.1 ความหมายบทขับร้อง

จากการศึกษาความหมายบทขับร้องเพลงสระบุหรงพบว่า ความหมายเพลงหมายถึงเหล่านางฟ้าต่างพากันร้ายรำฉวีเดินไปมาเพื่อคั่นนางฟ้าแต่ละองค์ เทวดาพากันหยุดยืนเพื่อทำท่าระบำต่างๆ นางฟ้าก็พากันฟ้อนรำถวายเป็นวงกลม

3.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

จากการศึกษาลักษณะบทขับร้องเพลงสระบุหรงพบว่า จัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 2 บท ซึ่งในวรรคสลับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

3.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

จากการศึกษาการแบ่งวรรคตอนบทขับร้องของเพลงสระบุหรงพบว่า วรรคที่มี 6 พยางค์มีทั้งหมด 1 วรรค วรรคที่มี 7 พยางค์มีทั้งหมด 4 วรรคซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบจำนวนพยางค์ส่วนใหญ่ที่ใช้มากที่สุดในการเล่น และวรรคที่มี 8 พยางค์มีทั้งหมด 2 วรรคเท่านั้น ยกเว้นคำร้องที่ 1 ในวรรคสลับหรือวรรคแรกของกลอน มีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 2 พยางค์ “เมื่อนั้น” ทั้งนี้การแบ่งวรรคตอนมีการคำนึงถึงจำนวนพยางค์และความหมายของคำเป็นสำคัญ คำที่ผสมกันให้เกิดความหมายจำอยู่ด้วยกันหรือแบ่งวรรคตอนแล้วจะยังคงความหมาย

ตารางแสดงจำนวนพยางค์และการแบ่งวรรคตอน

คำร้อง	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก	วรรคสลับ หรือ วรรคแรก
1	2	6 (2/2/2)
2	7 (2/2/3)	7 (2/2/3)
3	8 (3/2/3)	7 (2/2/3)
4	7 (2/3/2)	8 (3/2/3)

3.1.4 อารมณีนีบทซ์บ้อง

จากการศึกษาอารมณีนีบทซ์บ้องของเพลงสระบุหรงพบว่า คำร้องเพลง สระบุหรงแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร้ายรำแปรแถวเป็นวงกลมอย่างสวยงามงดงามเพื่อถวายแก่เทวดา ฉะนั้นการขับร้องจึงเป็นไปอย่างอ่อนโยน ประณีต

3.1.5 การหายใจ

จากการศึกษาเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมาย ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 2 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 7 ครั้งและคำร้องที่ 4 มี 7 ครั้ง รวม 27 ครั้ง

2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 1 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 8 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 5 ครั้งและคำร้องที่ 4 มี 7 ครั้ง รวม 27 ครั้ง

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทินปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1, 2 และ 4 พบ 2 ครั้ง คำร้องที่ 3 พบ 1 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 3 เป็นส่วนมากและรองมาคือห้องที่ 2 และน้อยที่สุดคือห้องที่ 4 ปรากฏเพียง 1 ครั้ง เพื่อชอนลมหายใจให้คำร้องและเอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณีนในการฟังมากขึ้น

3.1.6 อัตราจังหวะ

จากการศึกษาอัตราจังหวะเพลงสระบุหรงพบว่า มีการใช้อัตราจังหวะสองชั้น

3.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จากการศึกษารูปแบบจังหวะฉิ่งเพลงสระบุหรงพบว่า มีการใช้จังหวะฉิ่ง 2 ชั้น จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้

ความหมาของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

3.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับลงสรغام

จากการศึกษารูปแบบจังหวะหน้าทับของเพลงสระบุหรงพบว่า ใช้หน้าทับลงสรغام

3.2 เทคนิคลีลา

3.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเอื้อน

เทคนิคลีลาในคำร้องในการขับร้องเพลงสระบุหรง ตามแนวทางอาจารย์ เจริญใจ สุนทรวาทีน มีการให้ความสำคัญเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตกแต่งเทคนิคในคำร้อง ดังนี้

เสียงสามัญ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีความสะดวกในการตกแต่งเทคนิคในคำร้องให้มีความไพเราะและกลมกลืนกับทำนองเพลงได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคในคำร้องเพลงสระบุหรงจะเปล่งเสียงออกมาตรงๆ ไม่มีการผันเสียงหรือตกแต่งเสียง แต่จะใส่ความหนักเบาของเสียงไปตามอารมณ์เพลง เช่น คำร้องที่ 1 “ไท” ร้องโดยใช้เสียง ล

เสียงเอก เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่มีการผันเสียงเนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ของคำส่วนใหญ่ที่อยู่ในเพลงสระบุหรงเอื้อต่อการเปล่งเสียงร้องให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอยู่แล้ว เช่น คำร้องที่ 2 “ไขว” ร้องโดยใช้เสียง ซ

เสียงโท เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพื่อเพิ่มความนุ่มนวลให้แก่คำร้องและความถูกต้องในการเปล่งเสียง เช่น คำร้องที่ 2 “ไล” ร้องโดยใช้เสียง ลซ และ 3 เสียง เช่น คำร้องที่ 2 “คั่น” ร้องโดยใช้เสียง ทล ซ

เสียงตรี เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผันเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “ฟ่อน” ร้องโดยใช้เสียง ลท ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ และเปล่งเสียงตรงๆ เช่น คำร้องที่ 3 “ระ” ร้องโดยใช้เสียง ซ เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์กลมกลืนกับเสียงวรรณยุกต์ของคำร้อง

เสียงจัตวา เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียง เรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผัน 2 เสียง ก่อนเพิ่มหางเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “หวาย” ร้องโดยใช้เสียง ลท ร

3.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

จากการศึกษาเทคนิคลีลาในการเอื้อนเพลงสระบุหรง ตามแนวทางอาจารย์ เจริญใจ สุนทรวาทีน พบเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการร้อง ได้แก่ การเบาเสียง, การครั้น 2 เสียง, การครั้น 3 เสียง, การเอื้อน 3 เสียง, การกระทบเสียง, เสียงนาสิก, การรวบเสียงเอื้อน, การโน้มนเสียงและหางเสียง

4. เพลงบลี้ม

4.1 วิธีการขับร้อง

4.1.1 ความหมายบทขับร้อง

จากการศึกษาบทขับร้องเพลงบลี้มพบว่า มีความหมายถึงเหล่านางฟ้าต่างพากันกรีดกรายรำรำด้วยร่างกายที่โอนอ่อน ตีวงสลับซ้ายขวาด้วยความสุข

4.1.2 ลักษณะบทขับร้อง

จากการศึกษาลักษณะบทขับร้องพบว่า บทร้องเพลงบลี้มจัดอยู่ในรูปแบบของกลอนบทละคร จำนวน 2 บท ซึ่งในวรรคสดับจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อนั้น” จะใช้สำหรับตัวละครที่เป็นผู้สูงศักดิ์ เช่น กษัตริย์ หรือตัวละครที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้มีความโดดเด่นหรือสำคัญ

4.1.3 การแบ่งวรรคตอนบทขับร้อง

จากการศึกษาการแบ่งวรรคตอนบทขับร้องของเพลงบลี้มพบว่า วรรคที่มี 6 พยางค์มีทั้งหมด 1 วรรค วรรคที่มี 7 พยางค์มีทั้งหมด 4 วรรคซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบจำนวนพยางค์ส่วนใหญ่ที่ใช้มากที่สุดในเพลง และวรรคที่มี 8 พยางค์มีทั้งหมด 2 วรรคเท่ากัน ยกเว้นคำร้องที่ 1 ในวรรคสดับหรือวรรคแรกของกลอน มีจำนวนพยางค์น้อยที่สุดคือ 2 พยางค์ “เมื่อนั้น” ทั้งนี้การแบ่งวรรคตอนมีการคำนึงถึงจำนวนพยางค์และความหมายของคำเป็นสำคัญ คำที่ผสมกันให้เกิดความหมายจำอยู่ด้วยกันหรือแบ่งวรรคตอนแล้วจะยังคงความหมาย

ตารางแสดงจำนวนพยางค์และการแบ่งวรรคตอน

คำร้อง	วรรคสดับ หรือ วรรคแรก	วรรคสดับ หรือ วรรคแรก
1	2	7 (2/2/3)
2	8 (2/3/3)	7 (3/2/2)

คำร้อง	วรรคระดับ หรือ วรรคแรก	วรรคระดับ หรือ วรรคแรก
3	7 (3/2/2)	7 (3/2/2)
4	6 (2/2/2)	8 (3/2/3)

4.1.4 อารมณ์ในบทขับร้อง

จากการศึกษาอารมณ์ในบทขับร้องเพลงบลิมพบว่า คำร้องเพลงบลิมแสดงออกถึงความสง่างามของเหล่าเทวดา นางฟ้าที่ร้ายรำแปรแถวเป็นวงกลมอย่างสวยงามเพื่อถวายแก่เทวดา และมีการตีวง

4.1.5 การหายใจ

จากการศึกษาเนื้อหาที่อยู่ภายในช่วงลมหายใจแบ่งได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยคำร้องและเอื้อน โดยที่คำร้องได้ความหมายถูกต้องครบถ้วน ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 2 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 5 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 6 ครั้งและคำร้องที่ 4 มี 6 ครั้ง รวม 23 ครั้ง

2. รูปแบบที่ 2 คือ ช่วงลมหายใจที่ประกอบด้วยการเอื้อนเพียงอย่างเดียว ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 1 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 7 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 6 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 6 ครั้งและคำร้องที่ 6 มี 6 ครั้ง รวม 25 ครั้ง

3. รูปแบบที่ 3 คือ ช่วงลมหายใจที่อยู่ระหว่างคำร้องโดยที่คำร้องนั้นยังไม่ครบถ้วนตามหลักการแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้เนื่องจากคำร้องนั้นมีพยางค์มากมีความยาวของเอื้อน จึงต้องแบ่งลมหายใจให้มีความถี่มากขึ้น ซึ่งรูปแบบนี้มีการใช้เป็นอันดับที่ 3 แจกแจงได้ ดังนี้ คำร้องที่ 1 มี 4 ครั้ง, คำร้องที่ 2 มี 4 ครั้ง, คำร้องที่ 3 มี 4 ครั้งและคำร้องที่ 4 มี 4 ครั้ง รวม 16 ครั้ง

จากการศึกษารูปแบบการหายใจพบว่า โดยทั่วไปตำแหน่งการหายใจมักจะอยู่ที่ห้องที่ 1 เสมอ ซึ่งโดยทั่วไปทำนองเครื่องและทำนองร้องจะหมดวรรคเพลงทั้งทำนองเครื่องและทำนองร้อง ซึ่งทางร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนปรากฏเพียงเล็กน้อย คือ คำร้องที่ 1 - 4 พบคำร้องละ 1 ครั้ง แต่ปรากฏในห้องที่ 2 และ 3 เป็นส่วนมากเพื่อชอนลมหายใจให้คำร้องและเอื้อนมีความกลมกลืนกัน ไม่ขาดตอนและเพิ่มอารมณ์ในการฟังมากขึ้น และพบว่าในตารางบันทึกห้องที่มีการปรากฏช่วงลมหายใจ 2 ช่วง ภายในบรรทัดเดียวกัน คือห้องที่ 1 และ 3

4.1.6 จังหวะ

4.1.1.6 อัตราจังหวะ

จากการศึกษาอัตราจังหวะเพลงบลูมพบว่า มีการใช้อัตราจังหวะสองชั้น

4.1.6.2 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

จากการศึกษารูปแบบจังหวะฉิ่งเพลงบลูมพบว่า จังหวะฉิ่งยังมีความสัมพันธ์กับการแบ่งคำร้องด้วย คือเมื่อสิ้นสุดคำร้อง เสียงหรือพยางค์ที่ 2 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 4 คือจังหวะหนักหรือจังหวะตก ซึ่งจะได้ความหมายของคำร้องที่สมบูรณ์ แต่ในขณะเดียวกันเสียงหรือพยางค์ที่ 1 ของคำร้องจะตรงกับเสียง “ฉับ” ของฉิ่ง ในห้องที่ 2 ด้วย

4.1.6.3 รูปแบบจังหวะหน้าทับให้

จากการศึกษารูปแบบจังหวะหน้าทับของเพลงบลูมพบว่า ใช้หน้าทับขึ้นม้า

4.2 เทคนิคลีลา

4.2.1 เทคนิคลีลาในคำร้องการเอื้อน

เทคนิคลีลาในคำร้องในการขับร้องเพลงบลูม ตามแนวทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน มีการให้ความสำคัญเรื่องเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการตกแต่งเทคนิคในคำร้อง ดังนี้

เสียงสามัญ เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีความสะดวกในการตกแต่งเทคนิคในคำร้องให้มีความไพเราะและกลมกลืนกับทำนองเพลงได้เป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคในคำร้องเพลงบลูมส่วนใหญ่จะเปล่งเสียงออกมาตรงๆ ไม่มีการผันเสียงหรือตกแต่งเสียง แต่จะใส่ความหนักเบาของเสียงไปตามอารมณ์เพลง เช่น คำร้องที่ 1 “นาง” ท และมีการผันเสียงให้คำมีความนุ่มนวลมากขึ้น เช่น คำร้องที่ 1 “ฉิ” ร้องโดยใช้เสียง $\widehat{ลท}$

เสียงเอก เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ค่อยมีการผันเสียงเนื่องจากเสียงวรรณยุกต์ของคำส่วนใหญ่ที่อยู่ในเพลงบลูมเอื้อต่อการเปล่งเสียงร้องให้กลมกลืนกับทำนองเพลงอยู่แล้ว ผันเสียง เช่น คำร้องที่ 4 “สุข” ร้องโดยใช้เสียง $\widehat{ทล}$ ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ หรือเสียงตรง เช่น คำร้องที่ 3 “ลับ” ร้องโดยใช้เสียง ซ

เสียงโท เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพื่อเพิ่มความนุ่มนวลให้แก่คำร้องและความถูกต้องในการเปล่งเสียง เช่น คำร้องที่ 4 “หน้า” ร้องโดยใช้เสียง $\widehat{ลซ}$ หรือเสียงตรง เช่น คำร้องที่ 3 “ประ” ร้องโดยใช้เสียง ท

เสียงตรี เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน เพิ่มเพิ่มความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่มีการผันเสียง เช่น คำร้องที่ 3 “ซ้าย” ร้องโดยใช้เสียง ˊ ลท ซึ่งการผันเสียงนี้จะเรียงจากเสียงสูงมาสู่เสียงต่ำ และเปล่งเสียงตรงๆ เช่น คำร้องที่ 1 “นั่น” ร้องโดยใช้เสียง ˊ ร เนื่องจากเสียงวรรณยุกต์กลมกลืนกับเสียงวรรณยุกต์ของคำร้อง

เสียงจัตวา เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่มีการผันเสียงให้มี 2 เสียงเรียงต่อกัน แล้วเพิ่มหางเสียง เพื่อสร้างความนุ่มนวลแก่คำให้ไพเราะมากยิ่งขึ้น เช่น คำร้องที่ 2 “สน” ร้องโดยใช้เสียง ˊ ลท ร

4.2.2 เทคนิคลีลาในการเอื้อน

จากการศึกษาเทคนิคลีลาในการเอื้อนเพลงบลูม ตามแนวทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน พบเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการร้อง ได้แก่ การเบาเสียง, การครั้น 2 เสียง, การครั้น 3 เสียง, การเอื้อน 3 เสียง, การกระทบเสียง, เสียงนาสิก, การรวบเสียงเอื้อนและหางเสียง

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน พบว่าเป็นบทเพลงที่มีคำร้องวิจิตรบรรจง โดยใช้บทขับร้องจากบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งความหมายของคำร้องกล่าวถึงเหล่าเทวดาที่เกี่ยวข้องพาราสิเหล่านางฟ้าโดยการรำรำด้วยท่าทางต่างๆ มีการจุดรั้งกันเหล่านางฟ้าก็พากันป้องปิดหลิภณี มีการแปรแถวในรูปแบบต่างๆ สร้างความงดงามให้แก่การแสดงเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการขับร้องเพลงระบำสี่บทนี้ถือเป็นการขับร้องประกอบการฟ้อนรำ จึงต้องมีการคำนึงถึงเนื้อร้องและผู้รำ สอดคล้องกับกาญจนา อินทรสุณานนท์ (2540: 28) ได้กล่าวว่า

การขับร้องประกอบการฟ้อนรำ จะต้องคำนึงถึง ลีลา จังหวะ ทำนองและการออกเสียงคำร้องให้ถูกต้องตามอักขระและบทขับร้องเพื่อความสอดคล้องในการฟ้อนรำ ผนวกกับองค์ประกอบในการขับร้องที่เสริมสร้างสุนทรียให้เพิ่มพูนทวี ได้แก่ ลักษณะบทขับร้อง ประเภทกลอนบทละคร ซึ่งเอกลักษณ์ของกลอนบทละครในเพลงระบำสี่บทจะขึ้นต้นด้วยคำว่า “เมื่อเอ๋ย” ในการร้องจะต้องใส่สร้อยว่า “เมื่อนั้น” เพื่อให้ทำนองร้องพอดีกับทำนองเพลง สอดคล้องกับ ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ (2558: 455) ได้กล่าวว่า กลอนบทละครที่มีจำนวนพยางค์ 2 พยางค์ พบในวรรณคดีคือวรรณคดีแรกของคำกลอน มีการใช้คำว่า “เมื่อเอ๋ย” จะต้องเพิ่มคำว่า “เมื่อนั้น” เพื่อให้คำร้องพอดีกับทำนองเพลง

การแบ่งวรรคตอนบทขับร้องจะมีการแบ่งเช่นเดียวกับกลอนแปดหรือกลอนสุภาพ ซึ่งการแบ่งวรรคตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นหนึ่งเพื่อเป็นการวางแผนการจัดองค์ประกอบในการขับร้อง เพื่อความไพเราะ ความถูกต้อง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเอื้อน เช่น ในวรรคตอนที่ 2 พยางค์ไม่ครบ 3 พยางค์ จะมีการใส่เอื้อนเป็นทำนองร้อง เพื่อให้ได้ทำนองที่ครบถ้วน เพื่อความเข้าใจในเรื่องราว สอดคล้องกับวิรัช สงเคราะห์ (2555: 105) ได้กล่าวว่า การแบ่งวรรคตอนได้อย่างถูกต้องนี้จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจเรื่องราว และความหมายได้อย่างถูกต้อง

อารมณ์ในบทขับร้องของเพลงระบำสี่บทเป็นการบรรยายถึงการเกี่ยวพาราสีของเหล่าเทวดานางฟ้า จึงมีการเหนียวรั้ง จุดกระชากผสมกับความอ่อนโยนของเหล่านางฟ้าในการรำรำ ฉะนั้นจึงมีความสง่างามในคำร้องและการเอื้อน อันส่งผลต่อการส่งต่ออารมณ์ความรู้สึกไปสู่ผู้ฟัง สอดคล้องกับเจริญใจ สุนทรวาทีน (2538: 155) ได้กล่าวว่า จุดสูงสุดของเพลงไทยหรือเพลงคลาสสิกชาติอื่นๆ ก็อยู่ที่ความไพเราะ ความงาม ความเข้าใจถึงอารมณ์ การสร้างอารมณ์จึงเป็นข้อที่สำคัญมาก

ตำแหน่งและการหายใจในการขับร้องเพลงระบำสี่บทของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน จะมีความเป็นเอกลักษณ์ เนื่องจากโดยปกติเพลงจะหมดวรรคในห้องที่ 4 หากบันทึกโน้ตเช่นเดียวกับการบันทึกทำนองร้องเพลงระบำสี่บทในงานวิจัยเล่มนี้ แต่ตำแหน่งการหายใจในเพลงระบำสี่บทนี้ มีการหายใจในห้องที่ 1 ซึ่งห้องที่มีการหายใจมากที่สุด คือ ห้องที่ 2 และ 3 เพื่อเป็นการชอนลมหายใจให้แบบเนียนสัมพันธ์ไปกับทำนองเพลงมากที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดรอยต่อที่ชัดเจนจนเกินไปและหายใจด้วยความเงิบที่สุด สอดคล้องกับ วิรัช สงเคราะห์ (2555: 110) ได้กล่าวว่า การหายใจที่กำหนดตำแหน่งตายตัวนี้ ต้องชอนการหายใจในรอยต่อต่างๆ ให้สนิท ไม่หายใจดังเฮือกๆ ออกมา โดยผู้ฟังนั้นจะต้องไม่ได้ยินเสียงหายใจเลย การหายใจถูกที่นั้น จะทำให้ไม่เหนื่อยมาก และเป็นผลให้เกิดความต่อเนื่องไม่รู้สึกลำบากเป็นห่วงๆ คนฟังก็รู้สึกสบายไม่อึดอัด

จังหวะของการขับร้องจะต้องกระทำให้ถูกต้องตามจังหวะของบทเพลง แต่สามารถเพิ่มลีลาได้ในคำร้องและเอื้อน กล่าวคือสามารถมีการลักจังหวะ ย้อยจังหวะได้ เพื่อเพิ่มสีสัน อารมณ์ให้แก่บทเพลง แต่ต้องกระทบให้เหมาะสม สอดคล้องกับ วิรัช สงเคราะห์ (2555 : 105) ได้กล่าวว่า การแบ่งสัดส่วนของคำร้องและเอื้อนจะต้องได้สัดส่วนที่ถูกต้องเพื่อให้ความหมายถูกต้องเกิดอารมณ์ความรู้สึกและความไพเราะ

เทคนิคลีลาคำร้องจะต้องร้องด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักและวิธีการในการออกเสียง เพื่อไม่ให้ความหมายผิดเพี้ยน อันส่งผลต่ออารมณ์เพลง สอดคล้องกับวิรัช สงเคราะห์ (2555: 103) ได้กล่าวว่า การกล่าวคำร้องจะต้องชัดชัดเจนถูกต้องตามทำนองเสียงที่ใช้ในการพูด หรือให้ใกล้เคียง

กับเสียงพูดปกติอย่างที่สุด นอกจากนี้ควรจะทำให้ถูกต้องตามพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ ซึ่งในคำร้องนั้นมีการใช้เทคนิคการออกเสียงคำที่ต่างกัน คำร้องแต่ละคำร้องมีการใช้เสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน จึงต้องมีการตกแต่งคำร้องให้เหมาะสมกลมกลืนกับทำนอง สอดคล้องกับ พันธุ์ศักดิ์ วรรณดี (2543: 207) ได้กล่าวว่า ลักษณะของบทประพันธ์เป็นปัจจัยสำคัญในการแบ่งสัดส่วนของทำนองและคำร้อง เป็นสำคัญในการตกแต่งแนวทำนอง โดยเฉพาะลักษณะของคำร้องที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน ที่เป็นผลทำให้รูปแบบของทำนองทางร้องมีความผันแปรเมื่อมีการเปลี่ยนคำร้องและสอดคล้องกับซีโนรอสทรงดาวเรือง (2546: 120) ได้กล่าวว่า การออกเสียงคำร้องมีความสัมพันธ์กับเสียงวรรณยุกต์ มีเพียงบางคำที่เสียงคำร้องและเสียงวรรณยุกต์ไม่สัมพันธ์กันเนื่องมาจากผู้ขับร้องมีความประสงค์ให้การออกเสียงคำร้องนั้นมีความไพเราะมากยิ่งขึ้น จึงมีการผันเสียงและส่งผลให้ความหมายของคำร้องเปลี่ยนไป

เทคนิคลีลาในการเอื้อนเพลงระบำสี่บท ประกอบด้วยเทคนิคลีลามากมาย แต่ถูกจัดวางและเลือกสรรได้อย่างเหมาะสม ผู้ศึกษาจะต้องมีการเรียนรู้ จดจำ และเข้าใจความงามในการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้มีอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตาม ที่สำคัญจะต้องกระทำด้วยความพอเหมาะพอดี สอดคล้องกับ ณัฐวิภา มุทธธรรมเกณท์ (2532: 30) ได้กล่าวว่า กลวิธีในการขับร้องเป็นส่วนสำคัญในการขับร้องเพลงไทย เนื่องจากเป็นสิ่งแสดงให้เห็นความสามารถของผู้ทำทางร้องว่าสามารถเลือกใช้เม็ดพรายที่เหมาะสมในการสื่ออารมณ์เพลงหรือไม่ ความแตกต่างระหว่างชนิดและปริมาณของเม็ดพรายที่ใช้ในการขับร้องจะฉายความงามทางอารมณ์ออกมาไม่เท่ากัน เม็ดพรายใช้เพื่อตกแต่งทางร้องให้งดงามมีหลักการใช้ขึ้นอยู่กับความพอดีและความเหมาะสมกับอารมณ์เพลง ชนิดของเพลงและโอกาส เม็ดพราย ซึ่งในการเปล่งเสียงเอื้อนจะมีการใช้เสียงหนัก เสียงเบาเพื่อเพิ่มอรรถรสในบทเพลง สอดคล้องกับดุษฎี สว่างวิบูลย์พงษ์ (2530: 25) ได้กล่าวว่าผู้ขับร้องจะต้องรู้จักผ่อนเสียง หนัก เบาให้ถูกตำแหน่ง จึงจะเกิดความงดงามขึ้น เพราะการขับร้องโดยการใช้เสียงที่สม่ำเสมอจนกระทั่งจบเพลงทำให้ขาดชีวิตชีวา ฉะนั้นเสียงที่ทำการผ่อนหนัก ผ่อนเบา จึงควรใช้เอื้อนคำว่า เฮอ ฮือ ฮี เสียงที่ผ่อนเบา มักเป็นเสียงที่ผ่านมาจากเสียงสูงแล้วลงมาสู่เสียงต่ำ

องค์ประกอบทั้งหมดทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้นล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สร้างความงดงามให้แก่บทเพลงทั้งสิ้น ซึ่งศิลปิน ผู้ขับร้องจะถ่ายทอดอารมณ์เพลงแก่ผู้ฟังได้อย่างสูงสุด สอดคล้องกับเจริญใจ สุนทรวาทีน (2538: 155) ได้กล่าวว่า จุดสูงสุดของเพลงไทยหรือเพลงคลาสสิกชาติอื่นๆ ก็อยู่ที่ความไพเราะ ความงาม ความเข้าถึงอารมณ์ การสร้างอารมณ์จึงเป็นข้อที่สำคัญมาก การใส่อารมณ์ต่างๆ ให้รู้ว่าตรงนี้เศร้า หวาน รัก - โศก ตัดพ้อ ต่อว่า น้อยใจ ดีใจ เสียใจ โดยอาศัย

วิธีการต่างๆ เช่น การเน้นคำ เน้นเอื้อน การเว้น การลักจังหวะ การปล่อยเสียงแท้ เสียงอาศัย การระดับประคองควบคุมเสียง ผ่อนเสียง ฯลฯ ให้เหมาะให้ควร การจะทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ตามที่เรากำลังต้องการได้นั้น จะต้องพิจารณา และฝึกจำให้ได้ว่าในแต่ละที่แต่ละแห่งจะใช้วิธีการอย่างไรบ้าง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลงานวิจัยไปใช้ในการศึกษาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา

1. ผู้ที่มีความสนใจหรือต้องการจะฝึกหัดการขับร้องเพลงระบำสี่บทจำเป็นต้องมีความรู้และความเข้าใจในด้านทฤษฎี เช่น การอ่านโน้ต การเขียนโน้ต ศัพท์สังคีตทางด้านคีตศิลป์ไทย ทำนองหลัก เป็นต้น ด้านปฏิบัติ เช่น การบรรเลงจังหวะฉิ่ง การบรรเลงจังหวะหน้าทับกลอง เป็นต้น เพื่อให้ผู้ศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้นเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
2. นักร้องควรมีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องทำนองหลัก อันเป็นทำนองพื้นฐานของเพลงนั้นๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ศาสตร์ทางด้านคีตศิลป์ไทยในบทเพลงต่างๆ ให้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาไปสู่การเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่นได้เรียนรู้อย่างเข้าใจ สะดวกและใช้เวลาที่สั้นลง
3. ผู้ศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บทหรือเพลงอื่นๆ ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน ควรศึกษาถึงหลักและวิธีการในการขับร้องตามแนวทางของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) ที่อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนได้เขียนไว้ในหนังสือ สายเสนาะและอื่นๆ ให้อย่างถ่องแท้ เพื่อความถูกต้องในการศึกษาและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีที่สุดในการฝึกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

การศึกษาของผู้วิจัยเป็นการศึกษาวิธีการขับร้องเพลงระบำสี่บท ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน เท่านั้น ยังมีบทเพลงอื่นหลายบทเพลงที่อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนได้รับการถ่ายทอดจากพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) รวมไปถึงเพลงที่อาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีนได้ประดิษฐ์ทางขับร้อง ที่ควรจะทำการศึกษาวิจัยต่อไป เช่น

- การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงเขมรป่าแกวทางสักวา ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

- การศึกษาวิธีการขับร้องเพลง ฉันทดุษฎีสังเวยพระพุทธรูปมหารัตนปฏิมากร ทางอาจารย์
เจริญใจ สุนทรวาทีน
- การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงไฉ่ลาว เถา ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน
- การศึกษาวิธีการขับร้องเพลงพญาสี่เส้า เถา ทางอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา ดินทรานนท์. (2540). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย*. งานวิจัย. ม.ป.ท.
- ฉันทนา เขี่ยมสกุล. (2559, 24 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สวรรยา ทับแสง, ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.
ไทย.
- เฉลิม รัตนทัศนีย์. (2531, พฤศจิกายน - ธันวาคม). *ศิลปกรรมปริทรรศน์* ของสำนักศิลปวัฒนธรรม
ราชบัณฑิตยสถาน.
- เฉลิม เสวตนันท์. (2515). *ตำนานการละคร "อารยธรรมไทยตอนดนตรีและนาฏศิลป์"*. พระนคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสถียรโกเศศ. (2531). *ร้องรำทำเพลง*. ม.ป.ท.
- เจริญใจ สุนทรวาทีน. (2538). *สายเสนาะ*. ม.ป.ท.
- เจริญใจ สุนทรวาทีน. (ม.ป.ป.). *ข้าพเจ้าภูมิใจที่เกิดเป็นนักดนตรีไทย*. ม.ป.ท.
- ธนรัฐ อยู่สุขเจริญ. (2558). *การศึกษาการขับร้องเพลงประกอบการแสดงโขนเฉลิมพระเกียรติ เรื่อง
รามเกียรติ์ ตอน ศีกพรหมาศ*. ปริญญาานิพนธ์ . ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมจักร พรหมพ้วย (2559, 25 กันยายน). สัมภาษณ์โดย สวรรยา ทับแสง, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดุษฎี สว่างวิบูลย์พงษ์. (2530). *การขับร้องเพลงทยอยของอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน*.
ปริญญาานิพนธ์. ศป.บ. (ดุริยางคศิลป์). ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- ตำนานอิเหนา. (2507). พระนคร: คลังวิทยา.
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. (ม.ป.ป.). *หลักคีตศิลป์ไทย*. ม.ป.ท.
- ท้วม ประสิทธิ์กุล. (2538). *ท้วม ประสิทธิ์กุล พระราชทานเพลิงศพ 22 มกราคม 2535*. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- บุญนภา เจริญสีบทอง. (2559, 24 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สวรรยา ทับแสง, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล.. (2515). *"การละครไทย สัมมนาเรื่องนาฏศิลป์และดนตรีไทย"*.
ม.ป.ท.
- ปราณี สำราญวงศ์. (2525). *นาฏดุริยางคศิลป์ไทย กรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: กองการสังคีต
กรมศิลปากร.

- พันธ์ศักดิ์ วรรณดี. (2543). *การศึกษาทางร้องเพลงระดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น*. ปริญญาานิพนธ์ . ศศ.ม.
 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ผุศดี หลิมสกุล. (2537). *ระบำสี่บท : แนวคิดในการรื้อฟื้นระบำโบราณ*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม.
 (นาฏยศิลป์). คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พระราชทานเพลิงศพนางลมุล ยมะคุปต์ 29 ธันวาคม 2526. (2526). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.
- มนตรี ตราโมท. (2525). *คุณานุสรณ์ ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ พิมพ์ในนาฏดุริยางคศิลป์ไทย
 กรุงรัตนโกสินทร์ กรมศิลปากร จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200
 ปี*. ม.ป.ท.
- รจนา ผาดไพบูลย์. (2550). *ศึกษาเทคนิคการขับร้องประกอบการแสดงละครในของครูมัณฑนา
 อยู่ยั้งยืน กรณีศึกษา : เรื่องอิเหนา ตอนบุษบาชมศาล - ตัดดอกไม้ - ฉายกริช*.
 ปริญญาานิพนธ์ . ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช สงเคราะห์. (2555). *รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์*. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม.
 (ไทยคดีศึกษา). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- วิรัช สงเคราะห์ (2559, 20 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย สวรรพยา ทับแสง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิวิมล. *เห่อเขมร*. (2547). ม.ป.ท. จุลสาร
- สมเด็จพระยาราชสุทธานุวัตวิวงศ์และพระยาอนุমানราชธน. *เพลงดนตรี*. (2552). กรุงเทพฯ:
 โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุมิตร เทพวงศ์. *นาฏศิลป์ไทยสำหรับครูประถม : นาฏศิลป์สำหรับครูประถมศึกษา - อุดมศึกษา*.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อภิญา ชีระกานนท์. (2532). *การทำทางร้องจากทำนองหลักในเพลงประเภทหน้าทับปรบไ้ 3
 ชั้น*. ปริญญาานิพนธ์. ศป.บ. (ดุริยางคศิลป์). คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เอกสารวิชาการ เรื่อง "ระบำ รำ ฟ้อน". (2532). กรุงเทพฯ: หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ไน้ตการขั้บร้องเพลงระบำสี่บท

ตารางแสดงการขับร้องเพลงพระทอง

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→		
คำร้องและเสียง	- - - -	- , -	เออ	- - -	เอ้อ	เออ เอ้อะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	ล	- - -	ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ		

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 2	→	
คำร้องและเสียง	เอ้อ เอ้อเอ้อ - เออ เอ็ง	- ฮี้ - เงอ	- เอ้อะ เออย , เมื่อ	- - -	เอย
ทำนองร้อง	ท ล ฮ - ล ท	- ร - ล	- ท ล , ฮ ม	- - -	ฮ
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→	→H	ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเสียง	- คี๋ - คี๋	- คี๋ คี๋ , เคอ	- คี๋ - คี๋ เคอ	เคอ เคอ - เคอ เคอ
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- ซ ม , ม	- ซ - ซ ม	ร ม ร - ม ซ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้ง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	→H	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - เมื่อ	- คี๋ คี๋ - เคอ	คี๋ คี๋ คี๋ - นั้น
ทำนองร้อง	- - - -	- , - วั ซ	- ล ท - ท	วั ท ล - ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั้ง	- ดิง - ดิง	- ทั้ง - ดิง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 5			
	→} {→			→
คำร้องและเอื้อน	- อื้อ , อื้อ	- ฮื้อฮื้อ	- เออ	- - - - - เอื้อ
ทำนองร้อง	- ล , ช	- ท ล	- ล	- - - - - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ	- ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 6			
	→} {→			→
คำร้องและเอื้อน	เอื้อ เอื้อ เอื้อ - เอื้อ เอื้อ	, ฮื้อ - เอื้อเอื้อ	- - - - - เอื้อเอื้อ	เจ้า - เอื้อ
ทำนองร้อง	ท ล ช - ล ท	, ร - ร ล	- - - - - ท ล	, ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	} {	→	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	, <u>เอื้อ</u> <u>เอื้อ</u> - <u>เออ</u> <u>เฮย</u>	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	, <u>ล</u> <u>ซ</u> - <u>ล</u> <u>ท</u>	- - - -	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- <u>ดิง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>ดิง</u> - <u>ดิง</u>	- - - <u>ทั้ง</u>	- <u>ดิง</u> - <u>ทั้ง</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→	} {	→	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	- <u>ยื้อ</u> <u>ฮึ</u> , <u>หนา</u>	- - - <u>น้อง</u>	- <u>อื้อ</u> - <u>อื้อ</u>	- <u>ฮึ</u> <u>ฮึ</u> - <u>เอย</u>	
ทำนองร้อง	- <u>ท</u> <u>ริ</u> , <u>ล</u> <u>ริ</u>	- - - <u>ล</u> <u>ท</u>	- <u>ล</u> - <u>ซ</u>	- <u>ท</u> <u>ล</u> - <u>ล</u>	
หน้าทับ	- <u>ดิง</u> - <u>ทั้ง</u>	- <u>ดิง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>ทั้ง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>ดิง</u> - <u>ทั้ง</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ } { ←		ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - ฝ่าย	- อือ - อือ	- อือ อือ - ผู่
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ซ	- ล - ซ	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ทั้ - ติง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ } { ←		ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- อือ อือ - - ,	เออ เอย เอัย เท	- - - วา
ทำนองร้อง	- - - -	- ริ ล - - ,	ล ท ริ ล	- - - ล
หน้าทับ	- ติง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ติง - ติง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 11	
คำร้องและเสียง	-----→	- , - เอย	- - - - -	เอย เเฮะ เอย - ทุกข์
ทำนองร้อง	- - - - -	- , - ล	- - - - - ท	ล ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 12	
คำร้องและเสียง	- อ้อ - ฮ้อ	อ้อ อ้อ , - รา	- - - - - อ้อ	- ฮ้อ อ้อ - คี
ทำนองร้อง	- ล - ท	ล ฮี , - ล	- - - - - ฮี	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ } { ←		ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเงื่อนไข	- ฮี่ , เอ๋อ	- - - - - เออ	- เฮอะ เออ - ฮี่ เอ้อเออ	เฮ้อ เออ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- รั , ฮ	- - - - - ล	- ท ล - รั รั ล	ท ล ฮ - ฮ
หน้าทับ	- ทั่ง - ดิ่ง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } { ←		ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเงื่อนไข	- , - - - - - เออ	- - - - - เอ๋อ - เออ	, ฮี่ - เงอ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- , - - - - - ท	- - - - - ล - ท	- รั - รั ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ดิ่ง - ทั่ง	- ใจะ - ใจะ	- ดิ่ง - ดิ่ง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- - - -	, เอ๋อ	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	, ชู	- - - -
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - -	ทั้ง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเสียง	- เอิง - <u>ฮี้</u> <u>เง้อ</u> เออ	เอ้อ <u>เออ</u> <u>เอิง</u> - เงอ	- - - <u>เฮอะ</u> <u>เอย</u>	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท - <u>•</u> <u>•</u> ล	ท <u>ล</u> <u>ช</u> - <u>ช</u>	- - - <u>ล</u> <u>ช</u>	- <u>ช</u> <u>ม</u> - <u>ช</u>
หน้าทับ	- ตึง - ทั้ง	- ตึง - ตึง	- ทั้ง - ตึง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____ →
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - ทั้	- อือ - อือ	- อือ อือ - เทพ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล ช
หน้าทับ	- ทั้ - ตึง	- ไซ้ - ไซ้	- ไซ้ - ไซ้	- ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____ →		} { _____	ช่วงลมหายใจที่ 2	_____ →
คำร้องและเสียง	- - - เออ เอ็ง	ฮึ - เงอ	- เฮอะ เฮย , ธิ	- อือ - ดา	
ทำนองร้อง	- - - ล ท	• - ล	- ท ล , ล	- ช - ช	
หน้าทับ	- ตึง - ทั้	- ไซ้ - ไซ้	- ตึง - ตึง	- ไซ้ - ไซ้	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเสียง	- - - ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ , เอ็ง	- ฮื่อ - เงื่อ เออ	เออ เฮอะเออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- - - ล	- ฮื่อ ม , ม	- ฮื่อ - ฮื่อ ม	ร ม ร - ม ฮื่อ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→ } →		ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - , นา	- - - เออ เฮย	- ฮื่อ ฮื่อ - รี
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , ท	- - - ล ท	- รั ท - ท ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 5			
คำร้องและเสียง	- - - อ้อ	- <u>ฮือ</u> <u>ฮือ</u> - เออ	- , - เอ้อ	เออ <u>เฮอะ</u> <u>เอ็ง</u> - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ฮึ	- <u>ท ล</u> - ล	- , - ท	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- <u>ทัง</u> - <u>ติง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 6			
คำร้องและเสียง	เอ้อ <u>เออเอ้อ</u> - <u>เออเอ็ง</u>	, ฮือ - <u>เอ้อ</u> เออ	- - - <u>เฮอะ</u> เออ	- <u>เจ้า</u> - เออ
ทำนองร้อง	ท <u>ล ฮึ</u> - <u>ล ท</u>	, <u>ริ</u> - <u>ริ</u> ล	- - - <u>ท ล</u>	- <u>ฮ ม</u> - ฮ
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>ทัง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเลื่อน	- - - -	(,) เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอย	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(,) ล ช - ล ท	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทั่ง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเลื่อน	ยื้อ ยื้อ , หนา	- - - น่อง	- ยื้อ - ยื้อ	- ยื้อ - ยื้อ
ทำนองร้อง	ท วิ , ล วิ	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ทั่ง	- ตึง - ตึง	- ทั่ง - ตึง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - สุข	- อือ - อือ	- ฮือ ฮือ - เกษม
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ช	- ล - ช	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- หนึ่ง - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- ฮือ ฮือ - -	, เอยเฮย เอย เปรม	- - - ปรีดี
ทำนองร้อง	- - - -	- รั ล - -	, ล ท รั ล	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - หนึ่ง	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - เอย	- - - -	เอย เเฮะ เอย - เป็น
ทำนองร้อง	- - - -	- , ล	- - - -	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - -	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเงื่อนไข	- อือ - อือ	- อือ อือ , ลุด	- อือ - เอย เเฮย	ฮือ อือ อือ - คัด
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ฮี , ล	- ท - ล ท	วิท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเสียง	- , - เอ๋	- - - - เอด	เฮอะ เอด ฮี - เง้อเอด	เฮ้อ เอด เิง - เงอ
ทำนองร้อง	- , , ซ	- - - - ล	ท ล รั - รั ล	ท ล ซ - ซ
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 14	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเสียง	- , - เอด	- เอ๋ - เอด	, ฮี - เง้อ เอด	เอด เฮอะ เิง - เงอ	
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	, รั - รั ท	ล ท ล - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 16 →		
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- , - เออ - - - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , - ชู - - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - ทั้ - ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเสียง	- เอ็ง ชี๊ เง้อ เอย	แฮ้อ เออ เิง - เงอ	- - - เฮอะ เอย	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท • ร • ล	ท ล ช - ช	- - - ล ช	- ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เทพ	- อื้อ - อื้อ	- <u>ฮือ อื้อ</u> - (พะ)บุตร
ทำนองร้อง	- - - -	- , - <u>ล ช</u>	- ล - ช	- <u>ท ล</u> - ล ช
หน้าทับ	- <u>ทัง</u> - <u>ตัง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	}	{	→
คำร้องและเอื้อน	- , - <u>เออ เอ็ง</u>	, <u>ฮือ</u> - <u>เงอ</u>	- <u>เฮอะเฮอะ</u> - <u>จับ</u>	- <u>ระ</u> - <u>บ่า</u>
ทำนองร้อง	- , - <u>ล ท</u>	, <u>ว</u> - <u>ล</u>	- <u>ท ล</u> - <u>ม</u>	- <u>ช</u> - <u>ช</u>
ทางร้อง	- - - <u>ฮือ</u>	- <u>ฮือ ฮือ</u> , <u>เอ็ง</u>	- <u>ฮือ</u> - <u>เงอ เออ</u>	<u>เออ</u> <u>เฮอะเออ</u> - <u>เออ</u> <u>เฮย</u>
ทำนองร้อง	- - - <u>ล</u>	- <u>ช ม</u> , <u>ม</u>	- <u>ช</u> - <u>ช ม</u>	<u>ร</u> <u>ม ร</u> - <u>ม</u> <u>ช</u>

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเอื้อน	- - - ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ , เอ็ง	- ฮื่อ - เง้อ เออ	เออ เออะเออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- - - ล	- ช ม , ม	- ช - ช ม	ร ม ร - ม ช
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ติง - ติง	- - - ทั่ง	- ติง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - , ทำ	- - - เออ เฮย	ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ - ทำ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , ท	- - - ล ท	ร ท ล - ล ช
หน้าทับ	- ติง - ทั่ง	- ติง - ติง	- ทั่ง - ติง	- ติง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - อือ	- อือ อือ - เออ	- , - เอ้อ	เออ เออเอ็ง - เงอ	
ทำนองร้อง	- - - ซ	- ท ล - ล	- , - ท	ล ท ล - ล	
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเงื่อนไข	เอ้อ เออเอ้อ - เออเอ็ง	, ฮือ - ใจเออ	- - - เออเอย	- ใจ้า - เอย	
ทำนองร้อง	ท ล ซ - ล ท	, รั - รัล	- - - ท ล	- ซ ม - ซ	
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ไซะ - ไซะ	- ดิง - ดิง	- ไซะ - ไซะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	} {	←	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	(,)	เฮื่อ เฮื่อ - เอยเฮย	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(,)	ล ช - ล ท	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ติง - ติง	-	ติง - ติง	- - - ทั้ง	- ติง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	-	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→	} {	←	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	ยื่อ ชี่ , หนา	-	- - - น้อง	- ชื่อ - ชื่อ	- ชื่อชื่อ - เอย
ทำนองร้อง	ท วิ , ล วิ	-	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ติง - ทั้ง	-	ติง - ติง	- ทั้ง - ติง	- ติง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	-	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→	}}	ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - นาง	- ชื่อ - ชื่อ	- ชื่อ - ชื่อ - ฟา
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ซ	- ล - ซ	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→	}}	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- ชื่อ - -	, เออ เฮย - ำ	- - - ฟ้อน
ทำนองร้อง	- - - -	- รั ล - -	, ล ท - ล	- - - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ไซะ - ไซะ	- ดิง - ดิง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 11	
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- อื้อ , เออ	- - - -	เออ <u>เฮอะ</u> เอย - งอน
ทำนองร้อง	- - - -	- ล , ล	- - - -	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - -	- ตึง - <u>ตั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 12	
คำร้องและเอื้อน	- อื้อ - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> , ๑(๘)	- อื้อ - <u>เออ</u> เอย	<u>อื้อ อื้อ</u> อื้อ - ริด
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ๗</u> , ล	- ท - <u>ล ท</u>	<u>ริ ท</u> ล - <u>ล ๗</u>
หน้าทับ	- ตึง - <u>ตั้ง</u>	- ตึง - ตึง	- <u>ตั้ง</u> - ตึง	- ตึง - <u>ตั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเอื้อน	- , - เอื้อ	- - - - เอด	เฮอะ เอด ฮี - เองเอด	เอื้อ เอด เิง - เงอ
ทำนองร้อง	- - , ซี	- - - - ล	ท ล ี - ี ล	ท ล ซี - ซี
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 14	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเอื้อน	- , - เอด	- เอื้อ - เอด	, ฮี - เองเอด	เอด เฮอะ เิง - เงอ	
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	, ี - ี ท	ล ท ล - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 16 →		
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- , - เอ้อ - - - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ชู - - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - ทั้ - ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเงื่อนไข	- เอ็ง ฮี้ เง้อ เอย	แฮ้อ เออ เอ็ง - เงอ	- - - เฮอะ เอย	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท ร วิ	ท ล ช - ช	- - - ล ช	- ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____>
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - รำ	- อื้อ - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> - เรียง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ล	- ล - ช	- <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- <u>ทัง</u> - ดิง	- <u>โจ๊ะ</u> - จ๊ะ	- <u>โจ๊ะ</u> - จ๊ะ	- <u>โจ๊ะ</u> - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____>	_____>	_____>	_____>
คำร้องและเอื้อน	- , - <u>เออ เอ็ง</u>	, <u>ฮะ</u> - เงอ	- <u>เฮอะ เอย</u> - เคียง	- - - <u>เข้า</u>
ทำนองร้อง	- , - <u>ล ท</u>	, <u>ริ</u> - ล	- <u>ท ล</u> - ช	- - - <u>ช</u>
หน้าทับ	- ดิง - <u>ทัง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - จ๊ะ	- ดิง - ดิง	- <u>โจ๊ะ</u> - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

การหายใจ	}		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเอื้อน	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ , เอ็ง	- ฮือ - เอ้อ เออ	เออ เอ้อเออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	ม ช - ล	- ช ม , ม	- ช - ช ม	ร ม ร - ม ช
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

การหายใจ	}{		ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - , ให้	- - - เออ เฮย	ฮือ อ้อ อ้อ - ชิด
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , วิช	- - - ล ท	ร ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

การหายใจ			→ } { →	
คำร้องและเสียง	- อ้อ - อ้อ	- <u>ฮือ ฮือ</u> - เออ	- , - เอ้อ	เออ <u>เฮอะเอ็ง</u> - เงอ
ทำนองร้อง	- ล - ช	- <u>ท ล</u> - ล	- , - ท	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 6	
คำร้องและเสียง	เอ้อ <u>เออเอ้อ</u> - <u>เออเอ็ง</u>	, ฮือ - <u>ใจ้อ เออ</u>	- - - <u>เฮอะเอย</u>	- ใจ้า - เอย
ทำนองร้อง	ท <u>ล ช</u> - <u>ล ท</u>	, <u>ริ</u> - <u>ริ ล</u>	- - - <u>ท ล</u>	- <u>ช ม</u> - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	(.) เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอื้อ	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(.) ล ช - ล ท	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเอื้อน	ยื้อ ยื้อ , หนา	- - - น่อง	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	ท ริ , ล ริ	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - ทอด	- อื้อ - อื้อ	- <u>ฮึ อื้อ</u> - สนิท
ทำนองร้อง	- - - -	- , - <u>ล</u> ๗	- ล - ๗	- <u>ท ล</u> - <u>ล ๗</u>
หน้าทับ	- <u>ทั้ง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเอื้อน	- <u>อื้อ</u> - -	- - - -	, <u>เออ</u> <u>เฮย</u> - <u>ติด</u>	- - - <u>พัน</u>
ทำนองร้อง	- <u>ล</u> - -	- - - -	, <u>ล</u> <u>ท</u> <u>ริ</u> - ๗	- - - <u>ล</u>
หน้าทับ	- <u>ดิง</u> - <u>ทั้ง</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- <u>ดิง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→	↘ ↗	ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เออ	- - - - เอื้อ	เอื้อ เออะ เออ - กัด
ทำนองร้อง	- - - -	- , ล	- - - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - - ทั่ง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→	↘ ↗	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเอื้อน	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ , (ละ)	- อื้อ - เออ เอีย	อื้อ อื้อ อื้อ - ยา
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ฑ , ท	- ท - ล ท	ร ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ทั่ง	- ตึง - ตึง	- ทั่ง - ตึง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ {		ช่วงลมหายใจที่ 13	→ }
คำร้องและเอื้อน	- , -	เอื้อ	- - - - - เอด	เฮอะ เอด ฮี้ - เง้อเอด เอื้อ เอด เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - ,	ซึ	- - - - - ล	ท ล รั - รั ล ท ล ซึ - ซึ
หน้าทับ	-	ทั้ง - ดิง	- โຈະ - จ๊ะ	- โຈະ - จ๊ะ - โຈະ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - -	ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง - - - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ {	ช่วงลมหายใจที่ 14	→ }	ช่วงลมหายใจที่ 15	→ }
คำร้องและเอื้อน	- , -	เออ	- เอื้อ - เอด	, ฮี้ - เง้อ เอด	เอด เฮอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- , -	ท	- ล - ท	, รั - รั ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	-	ดิง - ทั้ง	- โຈະ - จ๊ะ	- ดิง - ดิง	- โຈະ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - -	ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 16 →		
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , - เอื้อ - - - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ชู - - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - ทั้ - ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเอื้อน	- เอ็ง ชี ึ่งอ เออ	เอื้อ เออ เอ็ง - เงอ	- - - เเฮะ เอย	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท ร ี ล	ท ล ช - ช	- - - ล ช	- ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____>
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - แล้ว	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - ตี
ทำนองร้อง	- - - -	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____>	_____>	} { _____>	_____>
คำร้องและเอื้อน	- , - เอย เอย	- ชี่ - งอ	- เอยะ เอย - วง	- - - เวียน
ทำนองร้อง	- , - ล ท	- ฃ - ล	- ท ล - ช	- - - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ไซะ - ไซะ	- ดิง - ดิง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเอื้อน	- - - ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ , เอ็ง	- ฮื่อ - เงื่อ เออ	เออ เอออะเออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- - - ล	- ฮ ม , ม	- ฮ - ฮ ม	ร ม ร - ม ฮ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - , เปลี่ยน	- ฮื่อ - เออ เฮย	ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ - ซ้าย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , ล	- ท - ล ท	ร ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 5

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 5			
คำร้องและเสียง	- - - อี๋	- อี๋ อี๋ - เอด	- , - เอื้อ	เอด เอดะเอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ซุ	- ท ล - ล	- , - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 6

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 6			
คำร้องและเสียง	เอื้อ เอดเอื้อ - เอดเอ็ง	, อี๋ - ใจ๋ เอด	- - - เอดะเอย	- ใจ้า - เอย
ทำนองร้อง	ท ล ซุ - ล ท	, รั - รั ล	- - - ท ล	- ซุ ม - ซุ
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	(,) เอื้อ เอื้อ - เอื้อเอื้อ	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(,) ล ช - ล ท	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทั้ง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	ยื้อ ยื้อ , หนา	- - - น้อง	- ยื้อ - ยื้อ	- ยื้อ ยื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	ท วิ , ล วิ	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ทั้ง	- ตึง - ตึง	- ทั้ง - ตึง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→	{	ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - ร่าย	- อื้อ - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> - ตี
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ลข	- ล - ข	- <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- <u>ทั้ง</u> - ดิง	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→	{	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	, <u>เออ เฮย</u> - วง	- - - เวียน
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, <u>ล ท ริ</u> - ล	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - <u>ทั้ง</u>	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- ดิง - ดิง	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เออ	- - - - เอื้อ	เอื้อ เออะ เอ็ง - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- , ล	- - - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - - ทั่ง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเอื้อน	- เออ - -	- เออ เออ , เปลี่ยน	- อื้อ - เออ เออ	อื้อ อื้อ อื้อ - ขวา
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ๗ , ล	- ท - ล ท	๗ ท ล - ล ๗
หน้าทับ	- ตึง - ทั่ง	- ตึง - ตึง	- ทั่ง - ตึง	- ตึง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเอื้อน	- , - เอื้อ	- - - เออ	เฮอะ เออ ฮี้ - เง้อเออ	เฮ้อ เออ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - , ฮ	- - - ล	ท ล รั - รั ล	ท ล ฮ - ฮ
หน้าทับ	- ทัง - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 14	} {	ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เอื้อ - เออ	- ฮี้ - เง้อ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ	
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	- รั - รั ท	ล ท ล - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ทัง	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 16 →		
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- , - เอ๋ - - - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ชู - - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - ทัง - ดิง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเสียง	- เอ็ง ชี๊ ^{~~~~} เง้อ เอย	แฮ้อ ^{~~~~} เออ เอ็ง - เงอ	- - - ^{~~~~} เฮอะ เอย	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท ^{••} ร ^{••} ร ^{••} ล	ท ^{~~~~} ล ช - ช	- - - ^{~~~~} ล ช	- ^{~~~~} ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทัง	- ดิง - ดิง	- ทัง - ดิง	- ดิง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 1

การหายใจ		} _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____ →
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - ตลป	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - หลั่ง
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล ช	- ล - ช	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____	_____	_____ → { _____	_____ →
คำร้องและเอื้อน	อื้อ อื้อ อื้อ - เออ เอ็ง	, ช้ - เงอ	- เฮอะ เฮย , ดด	- อื้อ - เดี่ยว
ทำนองร้อง	รล ช้ - ล ท	, วั - ล	- ท ล - ล	- ช้ - ช้ ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ไซะ - ไซะ	- ดิง - ดิง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเอื้อน	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ , เอ็ง	- ฮือ - เง้อ เออ	เออ เออะเออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- ซ ม , ม	- ซ - ซ ม	ร ม ร - ม ซ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→		ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - , ลง	- - - เออ เฮย	- ฮือ อ้อ - มา
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , ท	- - - ล ท	- ริ ท - ท ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 5

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 5			
คำร้องและเสียง	- - - อี๋	- อี๋ อี๋ - เอย	- , - เอื้อ	เอย เอยะเอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ซ	- ท ล - ล	- , - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 6

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 6			
คำร้องและเสียง	เอื้อ เอยเอื้อ - เอยเอ็ง	, อี๋ - ใจ๋ เอย	- - - เอยะเออย	- ใจ้า - เอย
ทำนองร้อง	ท ล ซ - ล ท	, รั - รั ล	- - - ท ล	- ซ ม - ซ
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	{	→	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	(,)	เฮ้อ เอ้อ - เอยเฮย	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	(,)	ล ช - ล ท	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	-	ตึง - ตึง	- - - ทั้ง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	-	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→	{	→	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	ยื้อ ชี้ , หนา	-	- - - น้อง	- ชื้อ - ชื้อ	- ชื้อ ชื้อ - เอย
ทำนองร้อง	ท วิ , ล วิ	-	- - - ล ท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ทั้ง	-	ตึง - ตึง	- ทั้ง - ตึง	- ตึง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	-	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ {		ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - เท	- อ้อ - อ้อ	- <u>อ้อ อ้อ</u> - วัณ
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ล	- ล - ช	- <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ¹ ทั้ง - ดิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ {		ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	, <u>เออ เออ</u> - กัล	- (ละ) - ยา
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, <u>ล ท ริ</u> - ล	- (ล) - ล
หน้าทับ	- ดิง - ¹ ทั้ง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- ดิง - ดิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เอื้อ	- - - เอื้อ	เอื้อ เอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- , ล	- - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ตึง - ตึง	- - - ทัง	- ตึง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→	→	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเอื้อน	- เอื้อ - -	เอื้อเอื้อ(,) สำ - ราวญ	- - - เอื้อเฮย	อี อื้อ อื้อ - ใจ
ทำนองร้อง	- ท - -	ล ษ , ร - ท	- - - ล ท	ร ท ล - ล
หน้าทับ	- ตึง - ทัง	- ตึง - ตึง	- ทัง - ตึง	- ตึง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→	ช่วงลมหายใจที่ 13			→
คำร้องและเอื้อน	- , - เอื้อ	- - - เออ	เฮอะ เออ ฮี้ - เง้อเออ	เฮ้อ เออ เอ็ง - เงอ	
ทำนองร้อง	- - , ฮ	- - - ล	ท ล รั - รั ล	ท ล ฮ - ฮ	
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→	ช่วงลมหายใจที่ 14		→	ช่วงลมหายใจที่ 15		→
คำร้องและเอื้อน	- , - เออ	- เอื้อ - เออ	, ฮี้ - เง้อเออ	เออ	เฮอะ เอ็ง - เงอ		
ทำนองร้อง	- , - ท	- ล - ท	, รั - รั ท	ล	ท ล - ล		
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ดิง	- ใจะ - ใจะ			
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ			

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 16 →		
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- , - เอ๋ - - - - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - , ชู - - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - ทั้ - ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→			
คำร้องและเสียง	- เอ็ง ชี๊ เง้อ เอย	แฮ้อ เออ เอ็ง - เงอ	- - - เฮอะ เอย	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- ท ร วิ ล	ท ล ช - ช	- - - ล ช	- ช ม - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

ตารางแสดงการขับร้องเพลงเข้าหลอด

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

การหายใจ				
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ใจะ - ใจะ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - เมื่อ	- อือ - อือ	- อือ อือ อือ อือ เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ฟู	- ฟู - ล	- ฟู ฟู ล ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- ใจะ - ใจะ	- - - ตึง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

การหายใจ	} {		ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเสียง	, ฮี - ใจ เออ	เออ เออะเออ - เออ เฮย	- เอ๋อ - เออ	เอ๋อ เออ เอ็ง ฮี ใจ เออ
ทำนองร้อง	, ติ - ติ ล	ช ล ช - ล ติ	- ล - ด	ริ ด ล ติ ติ ช
หน้าทับ	- ติง - ทััง	- ติง - ทััง	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเสียง	- - - -	ฮือ ฮือ ฮือ , เมื่อ	- ฮือ - ฮือ	ฮือ ฮือฮือฮือ - นั้น
ทำนองร้อง	- - - -	ล ช ติ , ช ฟ	- ช - ล	ล ชลช - ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเสียง	- อือ - ฮือ	อือ อือ , เอ๋อ	- - - เอ๋อ	เอ๋อ เอ๋อ เอ๋อ - เอ๋อ เอ๋อ
ทำนองร้อง	- ซ - ล	ซ ฟ , ฟ	- - - ซ	ล ซ ฟ - ซ ล
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - ใจะ	- - - -	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮือ - เถ๋อ	เอ๋อ เเฮะเอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ดิ - ดิ ล	ซ ล ซ - ซ
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - ใจะ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเสียง	- เอ้อ - -	- <u>เออ</u> <u>เอย</u> , นาง	- อือ - อือ	อือ <u>อือ</u> <u>อือ</u> - เทพ
ทำนองร้อง	- ล - - -	- <u>ซ</u> <u>ฟ</u> , ซ	- ซ - ล	ซ <u>ล</u> <u>ซ</u> - <u>ซ</u> <u>ฟ</u>
หน้าทับ	- - - -	- <u>ใจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- ดิง - <u>ตั้ง</u>	- ดิง - <u>ตั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→ } { →		ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - - -	- - - - -	- , - <u>อับ</u>	- <u>สว</u> - - -
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - <u>ฟ</u>	- <u>ซ</u> <u>ล</u> - - -
หน้าทับ	- <u>ดิง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>ตั้ง</u> <u>ดิง</u> <u>ตั้ง</u>	<u>ดิง</u> <u>ตั้ง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>ใจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- ฮี่ - ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ ฮื่อ	- เอ๋อ - - - เอ๋อ	- - - เอ๋อ
ทำนองร้อง	- ติ - ฑ	ล ฑ ติ - ฟ	- - - ฟ	- - - ฑ
หน้าทับ	- - - (ติง)	- ใจะ - ใจะ	- ติง - ทััง	- ติง - ทััง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→	} { ช่วงลมหายใจที่ 8 —————→		
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮี่ - เง้อ เอ๋อ	เอ๋อ เเฮะเอ็ง เงอ เฮ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ติ - ติ ล	ฑ ล ฑ ฑ ล
หน้าทับ	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- เอด เอด - ฮี เอง	เอ็ด เอด เฮอะ เอด - เอด	, ฮี - เอง เอด	เอด เฮอะเิง - เอง	
ทำนองร้อง	- ซุ ฟ - ซุ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ	
หน้าทับ	- ดิง - ทัง	- ดิง - ทัง	- - - ดิง	- ไล้ะ - จี้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	—————→
คำร้องและเสียง	- เอ็ด - -	- เอด เอย , ศรี	- ฮี - ฮือ	ฮือ ฮือ ฮือ - ไส	
ทำนองร้อง	- ล - -	- ซุ ฟ , ล	- ด - ซุ	ฟ ซุ ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 11 —————→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - ยี่	(,) ฮี เอง เออ เอ้อ - - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ดิ	(,) ดิ ล ช ฟ - - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- - - - - - โฉ๊ะ - ฉ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 —————→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - - -	เฮอะเออ (,) ฮี ใจ เออ - เอ็ง เอง เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - -	ล ช (,) ดิ ดิ ล - ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- ดิง - ทัง - ดิง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

การหายใจ	_____ → } { _____ →			ช่วงลมหายใจที่ 13
คำร้องและเสียง	เออ เออ , - เอ้อ	เอ้อเออ เอ้อะเอ็ง - เงอ	- , - เอ้อ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - ฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั้ง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- - - เอ้อ	เอ้อ เ็ง - เงย	- - - -	- เจ้า - เอย
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	- ริด - ร
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ง ดิง ทั้ง	ดิง ทั้ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____ →
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - - ร่า	- ฮี้ - ฮี้	- ฮี้ ฮี้ ฮี้ ล้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ล	- ด - ล	- ซ ล ซ ซ ฟ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ไซะ - ไซะ	- ตึง - ทัง	- ตึง - ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____ →	} { _____	ช่วงลมหายใจที่ 2	_____ →
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , - เท	- ฮ้อ - ฮ้อ	- ฮ้อฮ้อ - วา
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ด ล	- ซ - ฟ	- ซ ล - ล
หน้าทับ	- - - - ตึง	- ไซะ - ไซะ	- - - - ตึง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ	- - - - ฉิ่ง	- - - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

การหายใจ	} {		ช่วงลมหายใจที่ 3	
คำร้องและเงื่อนไข	, ฮี - เง้อ เอย	เอย เเฮอะเอย เอย เเฮย	- เอย - เอย	เฮ้อ เอย เอย ฮี เง้อเอย
ทำนองร้อง	, ดิ - ดิ ล	ช ล ช ล ด	- ล - ด	ริ ด ล ด ด ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง	- - - ดิง	- โจ๊ะ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

การหายใจ		} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	
คำร้องและเงื่อนไข	- - - ฮือฮือฮือ	ฮือ (.) ฮู - รา	- ฮือ - ฮือ ฮือ	ฮือ ฮือ - ลัย
ทำนองร้อง	- - - ชลช	ดิ (.) ช - ช	- ฟ - ช ล	ล ช - ช
หน้าทับ	- - - -	- โจ๊ะ - จ๊ะ	- โจ๊ะ - จ๊ะ	- โจ๊ะ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

การหายใจ	_____ } { _____			
คำร้องและเสียง	- เอ้อ - - -	- <u>เออ</u> <u>เออ</u> , ท่วง	- - - - -	- <u>อื</u> <u>อื</u> - - -
ทำนองร้อง	- ล - - -	- <u>ซ</u> <u>ฟ</u> , <u>ซ</u> <u>ฟ</u>	- - - - -	- <u>ล</u> <u>ซ</u> - - -
หน้าทับ	- - - - -	- <u>ใจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>ติง</u> - <u>ตั้ง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ตั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

การหายใจ	_____ } { _____ ช่วงลมหายใจที่ 8 _____			
คำร้องและเสียง	- - - - -	- - - - -	- , - - -	- - - - -
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - <u>ล</u> <u>ด</u>	- - - - - <u>ซ</u> <u>ฟ</u>
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- <u>ตั้ง</u> <u>ติง</u> <u>ตั้ง</u>	<u>ติง</u> <u>ตั้ง</u> - <u>ติง</u>	- <u>ใจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	ฮือ อือ ฮือ	- - - เอ้อ	- - - เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - ฑ	ล ฑ • - ฟ	- - - ฟ	- - - ฑ
หน้าทับ	- - - (ติง)	- ใจะ - ใจะ	- ติง - ทััง	- ติง - ทััง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	ฮือ - ใจ้อออ	เอ้อ เอ้อเอ็ง เงอ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	• ดิ - ดิ ล	ฑ ล ฑ ฑ ล
หน้าทับ	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 10	
คำร้องและเสียง	เออ เออ อี เง้อ เออ	เอ้อเออ เฮอะเออ - เออ	, อี - เง้อ เออ	เออ เฮอะเออ - พอ
ทำนองร้อง	ซ ฟ ซ ซ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซ ล ซ - ซ
หน้าทับ	- ติง - ทั้	- ติง - ทั้	- - - ติง	- ไล้ะ - ไล้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 11	
คำร้องและเสียง	- อือ - อือ	- อือ อือ - ได้	- อือ - อือ	อือ อือ - กัน
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- ซ ฟ - ซ ฟ	- ซ - ฟ	ซ ล - ล
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 12	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	,	ฮึ้งเออ เออ - เออ	- - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	,	ด ล ช - ฟ	- - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 13	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -		เฮอะเออ (.) ฮึ้งเออ	- เอ็ง เงอ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -		ล ช (,) ด ด ล	- ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

การหายใจ	_____ } { _____			ช่วงลมหายใจที่ 14
คำร้องและเสียง	เออ เออ , - เอ้อ	เอ้อเออ เอ้อเออ - เงอ	- , - เอ้อ	- - - - เออ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - - ฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

การหายใจ	_____			_____
คำร้องและเสียง	- - - เอ้อ	เอ้อ เอ็ง - เงย	- - - -	- เจ้า - โดย
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	- ว ด - ร
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

การหายใจ		} { _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____ →
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - เทพ	- - - <u>อ้อ อ้อ</u>	<u>อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ</u> (พะ) บุตร
ทำนองร้อง	- - - -	- - - <u>ซ ฟ</u>	- - - ซ ล	ล <u>ซ ล ซ</u> ซ ฟ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- ตึง - <u>ทัง</u>	- ตึง - <u>ทัง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____ →	} { _____	ช่วงลมหายใจที่ 2	_____ →
คำร้องและเงื่อนไข	- <u>อ้อ</u> - <u>อ้อ</u>	- <u>อ้อ อ้อ</u> (,) - นุด	- <u>อ้อ</u> - <u>อ้อ</u>	<u>อ้อ อ้อ</u> <u>อ้อ อ้อ</u> - นวย
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- <u>ซฟ</u> (,) - ฟ	- ซ - ล	<u>ซฟ</u> <u>ซล</u> - ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- - - ตึง	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

การหายใจ	} {		ช่วงลมหายใจที่ 3	
คำร้องและเสียง	, ฮี - ใจ๋ เออ	เออ เฮอะเออ เออ เฮย	- เอ๋อ - เออ	เฮ้อ เออ เอ็ง ฮี ใจ๋เอย
ทำนองร้อง	, ติ - ติ ล	ช ล ช ล ด	- ล - ด	ริ ด ล ด ด ช
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ทััง	- - - ดิง	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

การหายใจ		} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	
คำร้องและเสียง	- - - -	, - - - ชาย	- ฮื่อ - ฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ - สไป
ทำนองร้อง	- - - -	, - - - ช	- ฟ - ช ล	ล ช - ช ช
หน้าทับ	- - - -	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 5
คำร้องและเงื่อนไข	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ - เออ	- , - เฮอ	เฮ้อ เออ เออ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- ซุ - ล	- ซุ พ - พ	- , - ซุ	ล ซุ พ - ซุ ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 6
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	, ฮือ - ใ้้อ เออ	เออ ฮือะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 7	
คำร้องและเสียง	- เอ้อ - -	- เอย เอย , นางผลึก	- - - อือ	- อือ อือ - กร
ทำนองร้อง	- ล - - -	- ซ ฟ , ซ ฟ	- - - ฟ	- ล ซ - ซ
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 8	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- - - ค้อน	- - - ไห้
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - ลด	- - - ซฟ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	ฮือ ฮือ ฮี - เอ๋อ	- - - เอ๋อ	- - - เอ๋อ
ทำนองร้อง	- - - ฑ	ล ฑ • - ฟ	- - - ฟ	- - - ฑ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ใจะ - ใจะ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 9 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮือ - ใจ้อออ เอ๋อ เเฮอะเอ็ง เงอ เเฮ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, • - • ล ฑ ล ฑ ฑ ล ฑ ฑ ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- ใจะ - ใจะ	- - - ตึง - ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	—————→
คำร้องและเสียง	เออ เออ อี เง้อ เออ	เอ้อเออ เฮอะเออ - เออ	, อี - เง้อ เออ	เออ เฮอะเออ - แล้ว	
ทำนองร้อง	ซ ฟ ซ ซ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซ ล ซ - ซล	
หน้าทับ	- ติง - ทั้	- ติง - ทั้	- - - ติง	- ไล้ะ - ไล้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	—————→
คำร้องและเสียง	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - ผิน	ฮึ อื้อ - อื้อ	อื้อ อื้อ - ผัน	
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- ซ ฟ - ล	ด ซ - ฟ	ซ ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 —————→
คำร้องและเขียน	- - - -	- - - - ^๓ ย	(,) ^๓ ฮี้เง้อเออ เออ - เอ้อ - - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - [•] ด	(,) ^{••} ด ด ล ช - ฟ - - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- ^๓ จ๊ะ - ^๓ จ๊ะ	- - - - - - ^๓ จ๊ะ - ^๓ จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - ^๓ ฉิ่ง	- - - - ^๓ ฉับ	- - - - ^๓ ฉิ่ง - - - - ^๓ ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 13 —————→
คำร้องและเขียน	- - - -	- - - - -	^๓ เฮอะเออ (,) ^๓ ฮี้เง้อเออ - ^๓ เอ็ง ^๓ เงอ ^๓ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - -	^๓ ล ช (,) ^{••} ด ด ล - ^๓ ช ^๓ ช ^๓ ล
หน้าทับ	- - - -	- ^๓ จ๊ะ - ^๓ จ๊ะ	- ^๓ ติง - ^๓ ทัง - ^๓ ติง - ^๓ ทัง
จังหวะฉิ่ง	- - - - ^๓ ฉิ่ง	- - - - ^๓ ฉับ	- - - - ^๓ ฉิ่ง - - - - ^๓ ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

การหายใจ	_____ → } { _____ →			ช่วงลมหายใจที่ 14
คำร้องและเสียง	เออ เออ , - เอ้อ	เอ้อเออ เฮอะเฮิง - เงอ	- , - เอ้อ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - ฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั้ง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- - - เอ้อ	เอ้อ เิง - เงย	- - - -	- ใ้่า - เอย
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	- ริด - ร
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ง ดิง ทั้ง	ดิง ทั้ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	หลัก - อือ - ฮือ - อือ ฮือ ฮือ หลบ	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ฟ - ซ - ล - ซ ล ซ ซ ฟ	
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- - - -	โจ๊ะ - โจ๊ะ - ตึง - ทั๊ง - ตึง - ทั๊ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - -	ฉับ - - - ฉิ่ง - - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ลค - อือ อือ - อือ - อือ อือ - เดี้ยว	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล - ซ ฟ - ซ - ด ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	ตึง	- - - -	ตึง
จังหวะฉิ่ง	- - - -	ฉิ่ง	- - - -	ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเสียง	ชื่อ (,) ฮี - ใจ๋ เอย	เออ เเฮอะเออ เอย เเฮย	- เอย - เอย	เฮ้อ เอย เอ็ง ฮี ใจ๋เออย
ทำนองร้อง	• ล (,) • ด - • ดิ ล	ซ ล ซ ล ด	- ล - ด	• วิ • ด • ล • ด • ดิ ซ
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ทััง	- - - ดิง	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเสียง	- - - -	, - - - เกี่ยว	ชื่อ ชื่อ - ชื่อ ชื่อ	ชื่อ ชื่อ - พัน
ทำนองร้อง	- - - -	, - - ฟ	ซ ฟ - ซ ล	ล ซ - ซ
หน้าทับ	- - - -	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ	- ใจ๋ะ - ใจ๋ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเดือน	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ - เออ	- , - เออ	แฮ้อ เออ เอ้อ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- ซุ - ล	- ซุ พ - พ	- , - ซุ	ล ซุ พ - ซุ ล
หน้าทับ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเดือน	- - - -	- - - -	, ซอ - ้งอ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ
หน้าทับ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ	- ดิง - ึ่ง	- ดิง - ึ่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

การหายใจ	_____ } { _____			ช่วงลมหายใจที่ 7
คำร้องและเสียง	- เอื้อ - - -	- <u>เอื้อ เอื้อ</u> , ท่วง	- - - - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> - ที
ทำนองร้อง	- ล - - -	- <u>ซ ฟ</u> , ซ ฟ	- - - - ฟ	- <u>ล ซ</u> - ซ
หน้าทับ	- - - - -	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- ดิง - <u>ทัง</u>	- ดิง - <u>ทัง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

การหายใจ	_____ } { _____			ช่วงลมหายใจที่ 8
คำร้องและเสียง	- - - - -	- - - - -	- , - <u>ด้วย</u>	- - - - กล
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	- , - <u>ซ ฟ</u>	- - - - ซ
หน้าทับ	- ดิง - <u>ดิง</u>	- <u>ทัง</u> ดิง <u>ทัง</u>	ดิง <u>ทัง</u> - ดิง	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	ฮือ ฮือ ฮือ - เอ๋อ	- - - เอ๋อ	- - - เอ๋อ
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ล ช ด - ฟ	- - - ฟ	- - - ช
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ไซะ - ไซะ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮือ	- เง้อเออ	เออ เเฮะเอ็ง เงอ เฮ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด	- ด ล	ช ล ช ช ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	เออ เออ อี เง้อ เออ	เอ้อเออ เฮอะเออ - เออ	, อี - เง้อ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ	
ทำนองร้อง	ซ ฟ ซ ซ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซ ล ซ - ซ	
หน้าทับ	- ติง - ทั้	- ติง - ทั้	- - - ติง	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

การหายใจ	→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเสียง	- เอ้อ - -	- เออ เออ - มาร	- - - ฮือ	ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ - ยา	
ทำนองร้อง	- ล - -	- ซ ฟ - ซ	- - - ล	ซ ฟ ซ ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	(,) ฮี เองเออ เออ เอ้อ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(,) ค ค ล ช ฟ - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - - - - ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 13 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	เฮอะเออ (,) ฮี ึ่ง เออ - เอ็ง เอง เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ช (,) ค ค ล - ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ตึง - ึ่ง - ตึง - ึ่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - -	ครั้น	- อ้อ - ^{อ้อ} - อ้อ - ^{อ้อ} เทพ
ทำนองร้อง	- - - -	- - -	ล [•]	- ล - ^ล - ด [•] - ล - ช [•] - ล [•] - ช [•] - พ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	-	ไ้ะ - ้ะ	- ตึง - ้ - ตึง - ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - -	ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	}	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , -	เท	- ^{อ้อ} - อ้อ - อ้อ - ^{อ้อ} - ัญ
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	ล	- ช [•] - พ - ช [•] - ^ล - ด [•] - ล - ล
หน้าทับ	- - - ตึง	-	ไ้ะ - ้ะ	- - - ตึง - ไ้ะ - ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - -	ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 3

การหายใจ	} {		ช่วงลมหายใจที่ 3	
คำร้องและเสียง	, ฮี - ใจ๋ เออ	เออ เเฮอะเออ เออ เฮย	- เอ๋อ - เออ	เฮ้อ เออ เอ็ง ฮี ใจ๋เออ
ทำนองร้อง	, ดิ - ดิ ล	ช ล ช ล ด	- ล - ด	ริ ด ล ด ด ช
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ทััง	- - - ดิง	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 4

การหายใจ		} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	
คำร้องและเสียง	- - - -	, กระ - ชั่น	- ฮื่อ - ฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ - ไล
ทำนองร้อง	- - - -	, ช - ชล	- ฟ - ช ล	ล ช - ชฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเดือน	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ - เออ	- , - เออ	เอ้อ เออ เอ้อ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- ซุ - ล	- ซุ พ - พ	- , - ซุ	ล ซุ พ - ซุ ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเดือน	- - - -	- - - -	, ฮือ - ใ้้อ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 7

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 7			
คำร้องและเสียง	- เอื้อ - - -	- <u>เอื้อ เอื้อ</u> , นาง	- - - - อื้อ	- <u>อื้อ อื้อ</u> - ชม้อย
ทำนองร้อง	- ล - - -	- <u>ซ ฟ</u> , ซ	- - - - ฟ	- <u>ล ซ</u> - <u>ซซล</u>
หน้าทับ	- - - - -	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- ดิง - <u>ทั้ง</u>	- ดิง - <u>ทั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 8

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 8			
คำร้องและเสียง	- - - - -	- <u>อื้อ</u> - - - -	- - - - - , - - - - -	- <u>อื้อ</u> - - - - - ไป
ทำนองร้อง	- - - - -	- <u>ซ</u> - - - - -	- - - - - , - <u>ซล</u>	- <u>ด</u> - - - - - ซ
หน้าทับ	- ดิง - <u>ดิง</u>	- <u>ทั้ง</u> ดิง <u>ทั้ง</u>	ดิง <u>ทั้ง</u> - <u>ดิง</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	ฮือ ฮือ ฮือ	- - - เอ้อ	- - - เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ล ช ด	- - - ฟ	- - - ช
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ไซะ - ไซะ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮือ - เง้อเออ	เออ เเฮอะเอ็ง เงอ เเฮ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ช ล ช ช ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	—————→
คำร้องและเสียง	- เอด เอด - ฮี เงอ	เอ้อเออ เฮอะเออ - เอด	, ฮี - เง้อ เอด	เอด เฮอะเออ - เสีย	
ทำนองร้อง	ซ ฟ - ซ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซ ล ซ - ซ	
หน้าทับ	- ติง - ทัง	- ติง - ทัง	- - - ติง	- ไละ - ไละ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 12

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	—————→
คำร้องและเสียง	ฮี้ ฮือ - ฮือ	- ฮือ ฮือ - ให้	- ฮือ - ฮือ	ฮือ ฮือ - ห่าง	
ทำนองร้อง	• ซ - ล	- ซ ฟ - ซ ฟ	- ซ - ฟ	ซ ล - ลซ	
หน้าทับ	- - - -	- ไละ - ไละ	- ไละ - ไละ	- ไละ - ไละ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 13

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- อี๋ - - -	(,) ฮี๋ เองเออ เออ เอ้อ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- ล - - -	(,) ค ค ล ช ฟ - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - - - ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 14

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 13 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	เฮอะเออ (,) ฮี๋ ใจเออ - เอ็ง เงอ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ช (,) ค ค ล - ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั้ - - - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 15

การหายใจ	_____ → } { _____ →			ช่วงลมหายใจที่ 14
คำร้องและเสียง	เออ เออ , - เอ้อ	เอ้อเออ เฮอะเฮิง - เงอ	- , - เอ้อ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ซุ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - ฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 5 ประโยคที่ 16

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- - - เอ้อ	เอ้อ เิง - เงย	- - - -	- เจ้า - โดย
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	- วด - ร
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 1	_____>
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - เวียน	- ฮึ - ฮึ	- ฮึ ฮึ ฮึ ระวัง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - - ล	- ด - ล	- ฮ ล ฮ ฮ ฮ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ใจะ - ใจะ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 2

การหายใจ	_____>	_____> }	{ _____	ช่วงลมหายใจที่ 2	_____>
คำร้องและเอื้อน	- ฮึ - ฮึ	- ฮึ ฮึ - หัน	- ฮึ ฮึ - ฮึ	- ฮึ ฮึ - วน	
ทำนองร้อง	- ฮ - ล	- ฮ ฟ - ล	- ฮ ฟ - ฮ	- ด ล - ล	
หน้าทับ	- - - ตึง	- ใจะ - ใจะ	- - - ตึง	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 3

การหายใจ	} {		ช่วงลมหายใจที่ 3	
คำร้องและเสียง	, ฮี - ใจ๋ เออ	เออ เฮอะเออ เออ เฮย	- เอ๋อ - เออ	เฮ้อ เออ เอ็ง ฮี ใจ๋เอย
ทำนองร้อง	, ติ - ติ ล	ช ล ช ล ด	- ล - ด	ริ ด ล ด ด ช
หน้าทับ	- ติง - ทััง	- ติง - ทััง	- - - ติง	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 4

การหายใจ		} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	
คำร้องและเสียง	- - - -	, อยู่ - ตรง	- ฮื่อ - ฮื่อ ฮื่อ	ฮื่อ ฮื่อ - กลาง
ทำนองร้อง	- - - -	, ฟ - ฟู	- ฟ - ฟู ล	ล ฟู - ฟู
หน้าทับ	- - - -	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเดือน	- อ้อ - ฮือ	- อ้อ อ้อ - เออ	- , - เออ	แฮ้อ เออ เอ้อ - เออ เฮย
ทำนองร้อง	- ซุ - ล	- ซุ พ - พ	- , - ซุ	ล ซุ พ - ซุ ล
หน้าทับ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเดือน	- - - -	- - - -	, ซอ - ้งอ เออ	เออ เฮอะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ด - ด ล	ซุ ล ซุ - ซุ
หน้าทับ	- - - -	- โ้ะ - ้ะ	- ดิง - ึ่ง	- ดิง - ึ่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 7

การหายใจ			} {	ช่วงลมหายใจที่ 7													
คำร้องและเขียน	-	แฮ็	- - -	-	เคอ	เอย ,	ฝู่ง	-	ฮึ	-	ฮึ	-	นาง				
ทำนองร้อง	-	ล	- - -	-	ซุ	ฟ	,	ซุ	-	ด	-	ฟ	-	ล	ซุ	-	ซุ
หน้าทับ	-	-	- - -	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ	-	ดิง	-	ทัง	-	ดิง	-	ทัง		
จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 8

การหายใจ			} {	ช่วงลมหายใจที่ 8												
คำร้องและเขียน	-	-	- - -	-	-	-	นา	-	-	-	ร					
ทำนองร้อง	-	-	- - -	-	-	-	ซุ	-	-	-	ซุ					
หน้าทับ	-	ดิง	-	ดิง	-	ทัง	ดิง	ทัง	ดิง	ทัง	-	ดิง	-	โจ๊ะ	-	จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ	-	-	-	ฉิ่ง	-	-	-	ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	ฮือ ฮือ ฮือ - เอ้อ	- - - เอ้อ	- - - เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - ฑ	ล ฑ • - ฟ	- - - ฟ	- - - ฑ
หน้าทับ	- - - (ตึง)	- ไซะ - ไซะ	- ตึง - ทัั้ง	- ตึง - ทัั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, ฮือ - ใจเออ	เออ เเฮอะเอ็ง เงอ เเฮ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, • - • ล	ฑ ล ฑ ฑ ล
หน้าทับ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ	- - - ตึง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 10	—————→
คำร้องและเสียง	เออ เออ อี เงืง เออ	เอื้อเอื้อ เฮอะเออ - เออ	, อี - เงืง เออ	เออ เฮอะเออ - ก็	
ทำนองร้อง	ซ ฟ ซ ซ ฟ	ม ร ม ร - ล	, ด - ด ล	ซ ล ซ - ซฟ	
หน้าทับ	- ติง - ทััง	- ติง - ทััง	- - - ติง	- ไล้ะ - ไล้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 12

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	—————→
คำร้องและเสียง	- อื้อ - อื้อ	- อื้อ อื้อ - ปรี	- อื้อ - อื้อ	อื้อ อื้อ - ดา	
ทำนองร้อง	- ซ - ล	- ซ ฟ - ล	- ซ - ฟ	ซ ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 →
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	(,) ฮี เองเออ เออ เอ้อ - - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(,) ด ค ล ช ฟ - - - ช
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- - - - - ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→		} { ช่วงลมหายใจที่ 13 →
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	เฮอะเออ (,) ฮี ใจเออ - เอ็ง เงอ เอ้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ล ช (,) ด ค ล - ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง - ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 15

การหายใจ	_____ → } { _____			ช่วงลมหายใจที่ 14
คำร้องและเสียง	เออ เออ , - เอ้อ	เออเอ้อ เฮอะเอ็ง -งอ	- , - เอ้อ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ซ ฟ , - ฟ	ม ร ม ร - ร	- , - ร	- - - ฟ
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 6 ประโยคที่ 16

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- - - เอ้อ	เอ้อ เอ็ง - เงย	- - - -	- เจ้า - โดย
ทำนองร้อง	- - - ฟ	ฟ ม - ร	- - - -	- วด - ร
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

ตารางแสดงการขับร้องเพลงสระบุหร่ง
คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

การหายใจ				
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	- - - -
หน้าทับ	- ทั่่ง - ตึง	- ใจะ - จ๊ะ	- ใจะ - จ๊ะ	- ใจะ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - เมื่อ	- - - อ้อ	ฮือ ฮือ ฮือ ฮือ - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - ริ ฐ	- - - ฐ	ท ล ริ ท - ท
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - จ๊ะ	- ใจะ - จ๊ะ	- ใจะ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 2		
คำร้องและเอื้อน	, ฮี - เง้อ เออ	เออ เฮอะเอ็ง - เงอ	เฮอะ เออ ฮี เงอ เออ
ทำนองร้อง	, รั - รั ท	ล ท ล - ล	ท ล รั รั ล
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- - - -
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 3		
คำร้องและเอื้อน	เออ เอ้อ (,) ฮี เงอ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เฮอ	- , - เอ้อ
ทำนองร้อง	ช ม (,) ช ช ม	- ร ท - ร ม	- , - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- - - ทั่ง	- - - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

การหายใจ	—————→			} { —————→
คำร้องและเสียง	เฮอะ เอะ ฮี เง้อ เอ้อ	เฮ้อ เอะ - เอ้อ เฮ้อ	- เอะ เอ้อ - เอ้อเฮ้อ	, ฮี เง้อ เอย
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ช	ล ช - ล ท	- ล ช - ล ท	• • - ร ร ล
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ทั้ - ตึง	- ตึง - ตึง	- ทั้ - ตึง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

การหายใจ	—————→	—————→	ช่วงลมหายใจที่ 5	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	อ้อ ฮี อ้อ ฮี , - เม้อ	- - - อ้อ	- ฮี อ้อ - นั้น
ทำนองร้อง	- - - -	ลทลร , - ช ม	- - - ม	- ล ช - ช ล
หน้าทับ	- - - ทั้	- ตึง - ทั้	ตึง ทั้ - ตึง	- ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→ {		ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเสียง	- - - อือ	- , - เออ	- - - <u>เออ</u> เฮย	- - - ฝ้าย
ทำนองร้อง	- - - ฮ	- , - ฮ	- - - <u>ล ท รี</u>	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→			
คำร้องและเสียง	- - - อือ	<u>อือ อือ</u> <u>อือ อือ</u> - ฝูง	- อือ - อือ	อือ <u>อือ อือ</u> - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ท	<u>ล ฮ</u> <u>ล ท</u> - ท	- <u>รี</u> - ท	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ดิง - ใจะ	- ดิง - ทั้	- ดิง ทั้ ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→		{	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	,	เอ๋อ - เอ๋อ	เดอ ^{เดอ} เดอ - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	,	ซึ - ฑ	ล ^ล ล - ล
หน้าทับ	- ^{ทัง} - ดิง	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}
จังหวะฉิ่ง	- - - ^{ฉิ่ง}	- - - ^{ฉับ}	- - - ^{ฉิ่ง}	- - - ^{ฉับ}	- - - ^{ฉับ}

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→		{	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	^{เดอ} เดอ ^{เอ๋อ} เอ๋อ	- , - เทพ	- - - ^{เอ๋อ}	- ^{เอ๋อ} เอ๋อ - ไท	
ทำนองร้อง	ล ^ล ^ว ^ว ซึ	- , - ล ซึ	- - - ซึ	- ^ล ล - ล	
หน้าทับ	- - - -	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	- ^{โจ๊ะ} - ^{จ๊ะ}	
จังหวะฉิ่ง	- - - ^{ฉิ่ง}	- - - ^{ฉับ}	- - - ^{ฉิ่ง}	- - - ^{ฉับ}	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเงื่อนไข	- , - อ้อ	- <u>ฮี้</u> เอ็ง - เงอ	แฮ่อ - - -	<u>เออ</u> เอ่อ - - -
ทำนองร้อง	- , - ฮ	- <u>ท</u> ล - ล	ท - - - -	<u>ล</u> ฮ - - - -
หน้าทับ	- - - -	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>	- - - -	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} { _____ →		ช่วงลมหายใจที่ 9	
คำร้องและเงื่อนไข	(,) เออ เอ่อ - เออ	<u>ฮี้</u> เงอเออ เออ - เอ่อ	<u>เฮอ</u> เออ - - <u>เจ้า</u>	- - - เออ
ทำนองร้อง	(,) ท ล - ท	<u>ริ</u> <u>ริ</u> ท ล ล ท	<u>ล</u> ฮ - - <u>ฮ</u> ริ	- - - ม
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>ทัง</u>	- - - <u>ทัง</u>	- - - <u>ติง</u>	- <u>โ๊ะ</u> - <u>โ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 10			
คำร้องและเสียง	เอ็ง ฮี้ เง้อ เออ	เฮ้อ เออเอ็ง เงอ เอ้อ	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ ม รั ร ท	- , - ร	- - - ม
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ัง - ดิง	- ดิง - ดิง	- ทั้ัง - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 11			
คำร้องและเสียง	- ฮี้ เง้อ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เฮย	- , - ถ้วน	- - - หน้า
ทำนองร้อง	- ซ ซ ม	- ร ท - ร ม	- , - ล ซ	- - - ล ซ
หน้าทับ	- - - ทั้ัง	- ดิง - ทั้ัง	ดิง ทั้ัง - ดิง	- ไซ้ะ - ไซ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	ซี้ ซื่อ	(,) เอื้อ เอื้อเอิง เงอ เอื้อ	- - - - เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	ท ล	(,) ท ล ซ ช ฟ	- - - - ซ
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 12	—————→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	(,) เอิง ฮี้ เงอ เอื้อ	เอื้อ	เอื้อ เอื้อ เอิง เงอ เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(,) ท รั รั ล	ท	ท ล ซ ช ล
หน้าทับ	- ดิง - ไซ้	- ดิง - ทั้	- ดิง ทั้ ดิง	- ไซ้	- ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 17

การหายใจ	_____ →		→ { _____ } →	ช่วงลมหายใจที่ 13
คำร้องและเสียง	เออ เออ ฮี เงอ เออ	- เออ เออ - เออ เออ	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ซ ม ซ ซ ม	- ร ท - ร ม	- , - ซ	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ดิง	- ทััง - ดิง	- ดิง - ทััง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 18

การหายใจ	_____ →		→ { _____ } →	
คำร้องและเสียง	เฮอะ เออ ฮี เง้อ เออ	เอ็ง ฮี เง้อ เออ	- - - - - เฮอะ เออ	เฮ้อ เออ เอ้อ - เออเฮย
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ท	ล ร ร ซ	- , - ,	ท ล ซ - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	ทััง ดิง - ทััง	ดิง ทััง - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - ำ	- อือ - อือ	อือ อือ อือ อือ - เรียง
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ท	- ท - ซ	ท ล ร ท - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ติง	- ใ้ะ - ี่ะ	- ใ้ะ - ี่ะ	- ใ้ะ - ี่ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ิ่ง	- - - ับ	- - - ิ่ง	- - - ับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - เคียง	- อือ - อือ	อือ อือ อือ อือ - คั้น
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ท	- ท - ซ	ท ล ร ท - ท
หน้าทับ	- - - -	- ใ้ะ - ี่ะ	- ใ้ะ - ี่ะ	- ใ้ะ - ี่ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ิ่ง	- - - ับ	- - - ิ่ง	- - - ับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	อ้ออ้อ อ้อ อ้อ อ้อ อ้อ	อ้อ อ้อ อ้อ - เอง	เฮอะ เอะ อ้อ เอง เอะ	เฮ้อ เอะเอ็ง เง้อ เฮ้อ
ทำนองร้อง	ล ช ล ท ะ วิ ท	ล ท ล - ล	ท ล ะ วิ วิ ล	ท ล ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- - - -	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

การหายใจ	—————→ {		ช่วงลมหายใจที่ 3	—————→
คำร้องและเสียง	เออเออ , อ้อ เอง เอะ	- เออ เออ - เออ เอะ	- , - เออ	- - - เอะ
ทำนองร้อง	ช ม , ช ช ม	- วิ ท - วิ ม	- , - ช	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทัง	- - - ทัง	- - - ดิง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

การหายใจ	—————→			} { —————→
คำร้องและเอื้อน	เฮอะ เอะ ฮี เง้อ เอะ	เฮ้อ เอะ - เอะ เฮ้อ	- เอะ เอะ - เอะ เฮิง	- ฮี - เง้อ เอย
ทำนองร้อง	ท ล ะ ะ ช	ล ช - ล ท	- ล ช - ล ท	- ะ - ะ ะ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

การหายใจ	—————→	} { —————→	ช่วงลมหายใจที่ 5	—————→
คำร้องและเอื้อน	- - - ฮี ฮือ	ฮี , - กัล	- ฮือ - ฮือ	- ฮี ฮือ - ลยา
ทำนองร้อง	- - - ทล	ะ , - ช	- ช - ม	- ล ช - ช ช
หน้าทับ	- - - ทั้	- ดิง - ทั้	ดิง ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	}}	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , -	- - - <u>เออ เฮย</u>	- - - <u>เดี่ยว</u>
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	- - - <u>ล ท ร</u>	- - - ร
หน้าทับ	- - - -	- <u>โจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>ติง</u> - <u>ทั้ง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ทั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→			→
คำร้องและเสียง	- <u>อ้อ</u> - <u>ฮือ</u>	<u>อ้อ</u> <u>ฮือ</u> <u>อ้อ</u> - <u>ได้</u>	<u>อ้อ</u> <u>ฮือ</u> <u>ฮือ</u> - <u>อ้อ</u>	<u>อ้อ</u> <u>ฮือ</u> <u>อ้อ</u> - <u>แงอ</u>
ทำนองร้อง	- ท - ท	<u>ล</u> <u>ท</u> <u>ล</u> - <u>ทลซ</u>	<u>ล</u> <u>ท</u> <u>ว</u> - <u>ท</u>	<u>ล</u> <u>ท</u> <u>ล</u> - <u>ล</u>
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>โจะ</u>	- <u>ติง</u> - <u>ทั้ง</u>	- <u>ติง</u> <u>ทั้ง</u> <u>ติง</u>	- <u>โจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 7		—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	,	เอ๋อ - เอ๋อ	เอ๋อ เอ๋อ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	,	ซ - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 8		—————→
คำร้องและเสียง	เอ๋อ เอ็ง ชี เงอ เอย	- , - ไชว	- ชือ - ชือ	- ชี ชือ - คว่า	
ทำนองร้อง	ท ล รั รั ซ	- , - ซ	- ล - ซ	- ท ล - ล ท	
หน้าทับ	- - - -	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- อ้อ - อ้อ	- ฮี เิง - เงอ	เฮ้อ - - -	เออ เออ - - -
ทำนองร้อง	- ล - ช	- ทุ ล - ล	ท - - -	ล ช - - -
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- - - -	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} {	—————→	ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	(.) เออ เออ - เออ	ฮี เงอเออ เออ - เออ	เฮอะ เอย - - เจ้า	- - - เอย
ทำนองร้อง	(.) ท ล - ท	วิ วิ ท ล ล ท	ล ช - - ช วิ	- - - ม
หน้าทับ	- ติง - ทััง	- - - ทััง	- - - ติง	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		{	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	เอ็ง ฮี เง้อ เออ	เฮ้อ เออเอ็ง เอง เอ้อ	- , - เออ	- - - เออ	
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ ม ร ร ท	- , - ร	- - - ม	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	- ดิง - ดิง	- ทั่ง - ดิง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→		{	ช่วงลมหายใจที่ 11	→
คำร้องและเสียง	- ฮี เง้อ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เฮย	(,) - เป็น - แบบ	- - - คาย	
ทำนองร้อง	- ร ช ม	- ร ท - ร ม	(,) - ล - ลช	- - - ล	
หน้าทับ	- - - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- ไซ้ - ไซ้	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	แฮ่ก ^{แฮ่ก} เออ เอ็ง เงอ แฮ่ก	- - - -
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ^ล ช ช ฟ	- - - -
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

การหายใจ	—————→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 12	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	(.)	เอ็ง ฮี้ ^{เงอ} เออ	แฮ่ก ^{แฮ่ก} เออ เอ็ง เงอ แฮ่ก
ทำนองร้อง	- - - -	(.)	ท ว ว ล	ท ^ล ช ช ล
หน้าทับ	- ดิง - ไซ้ะ	- ดิง - ทั้	- ดิง ทั้ ดิง	- ไซ้ะ - ไซ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 17

การหายใจ	→ { ช่วงลมหายใจที่ 13		
คำร้องและเงื่อนไข	เออ เออ ฮี เงอ เออ	- เออ เออ - เออ เฮอ	- , - เออ - - - เออ
ทำนองร้อง	ซ ม ซ ซ ม	- ร ท - ร ม	- , - ซ - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ดิง	- ทััง - ดิง - ดิง - ทััง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 18

การหายใจ	→ } { ช่วงลมหายใจที่ 14		
คำร้องและเงื่อนไข	เฮอะ เออ ฮี เง้อ เออ	เอ็ง ฮี เง้อ เออ	- , - เฮอะ เออ
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ท	ล ร ร ซ	- , - , ท ล ซ - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	ทััง ดิง - ทััง	ดิง ทััง - ดิง - ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - เทพ	- - - ชื่อ	ชื่อ ชื่อ (พะ) บุตร
ทำนองร้อง	- - - -	- - - รัช	- - - ช	ท ล ร ท - ทล
หน้าทับ	- ทั่ - ดิง	- ไละ - ๊ะ	- ไละ - ๊ะ	- ไละ - ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	{	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเสียง	- ชื่อ - -	- - - หยุด	- ชื่อ - ชื่อ	ชื่อ ชื่อ - ยืน
ทำนองร้อง	- ท - - -	- - - ล	- ท - - ช	ท ล ร ท - ท
หน้าทับ	- - - -	- ไละ - ๊ะ	- ไละ - ๊ะ	- ไละ - ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเอื้อน	, ฮี - เง้อ เออ	เออ เออเิ่ง - เงอ	เออเอ ฮี เงอ เออ	เอ้อ เออ เิ่ง เง้อ เอ้อ
ทำนองร้อง	, รั - รั ท	ล ท ล - ล	ท ล รั รั ล	ท ล ช ช ล
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- - - -	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 3	—————→
คำร้องและเอื้อน	เออ เอ้อ (,) ฮี เงอ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เออ	- , - เอ้อ	- - - เออ	
ทำนองร้อง	ช ม (,) ช ช ม	- รั ท - รั ม	- , - ช	- - - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ทั่ง	- - - ทั่ง	- - - ดิง	- ไซะ - ไซะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	เฮอะ เอะ ฮี เง้อ เอ้อ	เฮ้อ เอะ - เอ้อ เฮ้อ	- เอะ เอ้อ - เอ้อเฮ้อ	, ฮี เง้อ เอย
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ช	ล ช - ล ท	- ล ช - ล ท	• • - ร ร ล
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ทั่ง - ติง	- ติง - ติง	- ทั่ง - ติง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

การหายใจ	—————→	—————→ { } —————→	ช่วงลมหายใจที่ 4	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	อ้อ ฮ้อ อ้อ ฮ้อ , - ฉับ	- อ้อ - ฮ้อ	- ฮ้อฮ้อ - ระบำ
ทำนองร้อง	- - - -	ลทลร • , - ม	- ช - ม	- ล ช - ช ช
หน้าทับ	- - - ทั่ง	- ติง - ทั่ง	ติง ทั่ง - ติง	- โจ๊ะ - โจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	{ }	ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- , - เอื้อ	- - - <u>เอื้อ เฮย</u>	- - - นาง
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ฮ	- - - <u>ล ท ร</u>	- - - ร
หน้าทับ	- - - -	- ไซ้ - ไซ้	- ดิง - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→			→
คำร้องและเอื้อน	- อื้อ - ฮื้อ	ฮื้อ <u>ฮื้อ</u> ฮื้อ - ฟ้า	- ฮื้อ - ฮื้อ	ฮื้อ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- ท - ท	ล <u>ท ล</u> - <u>ลท</u>	- ล - ฮ	ท ล - ล
หน้าทับ	- ดิง - ไซ้	- ดิง - ทั่ง	- ดิง ทั่ง ดิง	- ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→		}} —————→	ช่วงลมหายใจที่ 6
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, เอ๋อ - เอ้อ	เออ เเฮอะ เอิง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ช - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→		}} —————→	ช่วงลมหายใจที่ 7
คำร้องและเสียง	เฮอะ เอิง ชี เงอ เอย	- , - ฟ้อน	- อ้อ - อ้อ	- ชี้อ้อ - ำ
ทำนองร้อง	ท ล รั รั ชี	- , - ลท	- ล - ช	- ท ล - ล
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเอื้อน	- อื้อ - อื้อ	- ฮี้ เอิง - เงอ	เฮ้อ - - -	เออ เอ้อ - - -
ทำนองร้อง	- ล - ช	- ท ล - ล	ท - - -	ล ช - - -
หน้าทับ	- - - -	- ไซ้ - ไซ้	- - - -	- ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} { _____ →		ช่วงลมหายใจที่ 8	_____ →
คำร้องและเอื้อน	(.) เออ เอ้อ - เออ	ฮี้ เิงเออ เออ - เอ้อ	เฮ้อะ เอย - - เจ้า	- - - เอย
ทำนองร้อง	(.) ท ล - ท	• • ท ล ล ท	ล ช - - ช ร	- - - ม
หน้าทับ	- ตึง - ทั้	- - - ทั้	- - - ตึง	- ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ {			ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเสียง	เอ็ง ฮี เง้อ เออ	เฮ้อ เออเอ็ง เงอ เออ	- , - เออ	- - - เออ	
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ ม ร ร ท	- , - ร	- - - ม	
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ทั่ง - ติง	- ติง - ติง	- ทั่ง - ติง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	- ฮี เง้อ เออ	- เออเอ้อ - เออเฮย	- , - นำ	- - (ละ) วาย	
ทำนองร้อง	- ร ฮ ม	- ร ท - ร ม	- , - ล	- - ล ล	
หน้าทับ	- - - ทั่ง	- ติง - ทั่ง	ติง ทั่ง - ติง	- โจ๊ะ - โจ๊ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - -	ชื้ออื่อ	แฮื่อ เอื่อ เอิ่ง เงอ เอื่อ	- - - เอื่อ
ทำนองร้อง	- ท - - -	วี่ ล	ท ล ช ช ฟ	- - - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทัั้ง	- ดิง - ดิง	- ทัั้ง - ดิง	- ทัั้ง - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 11	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	(.) เอิ่ง ชื้อ เงอ เอื่อ	แฮื่อ เอื่อ เอิ่ง เงอ แฮื่อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	(.) ท วี่ วี่ ล	ท ล ช ช ล
หน้าทับ	- ดิง - ใจ๊ะ	- ดิง - ทัั้ง	- ดิง ทัั้ง ดิง	- ใจ๊ะ - ใจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 17

การหายใจ	→			ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเสียง	เออ เออ ฮี เงอ เออ	- เออ เออ - เออ เฮอ	- , - เออ	- - - เออ	
ทำนองร้อง	ซ ม ซ ซ ม	- ร ท - ร ม	- , - ซ	- - - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ทััง	- ดิง - ดิง	- ทััง - ดิง	- ดิง - ทััง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 18

การหายใจ	→			→	→
คำร้องและเสียง	เฮอะ เออ ฮี เง้อ เออ	เอิง ฮี เง้อ เออ	- , - เฮอะ เออ	เฮ้อ เออ เออ - เออเฮย	
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ท	ล ร ร ซ	- , - ,	ท ล ซ - ล ท	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	ทััง ดิง - ทััง	ดิง ทััง - ดิง	- โจ๊ะ - โจ๊ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	—————→	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - ทอด	- - - ชื่อ	ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ - กร
ทำนองร้อง	- - - -	- - - รัช	- - - ช	ท ล ร ท - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ติง	- ไละ - จ๊ะ	- ไละ - จ๊ะ	- ไละ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

การหายใจ	—————→	} {	—————→	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - , - ชอน	- ชื่อ - ชื่อ	ชื่อ ชื่อ ชื่อ ชื่อ - ระทวย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - , - ท	- ท - ช	ท ล ร ท - ท
หน้าทับ	- - - -	- ไละ - จ๊ะ	- ไละ - จ๊ะ	- ไละ - จ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- ๗ - ๗	อ้อ อ้อ - ๗	๗๗ ๗๗ ๗๗	๗๗ ๗๗ ๗๗
ทำนองร้อง	- ๗ - ๗	๗ ๗ - ๗	๗ ๗ ๗ ๗	๗ ๗ ๗ ๗
หน้าทับ	- - - -	- ๗ - ๗	- - - -	- ๗ - ๗
จังหวะฉิ่ง	- - - ๗	- - - ๗	- - - ๗	- - - ๗

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→ } { _____ → } { _____ →			
คำร้องและเสียง	๗๗๗ (,) ๗๗๗ ๗๗๗	- ๗๗๗ - ๗๗๗	- , - ๗๗๗	- - - ๗๗๗
ทำนองร้อง	๗ ๗ (,) ๗ ๗ ๗	- ๗ ๗ - ๗ ๗	- , - ๗	- - - ๗
หน้าทับ	- ๗ - ๗	- - - ๗	- - - ๗	- ๗ - ๗
จังหวะฉิ่ง	- - - ๗	- - - ๗	- - - ๗	- - - ๗

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	เฮอะ เอะ ฮี เง้อ เอะ	เฮ้อ เอะ - เอะ เฮ้อ	- เอะ เอะ - เอะ เฮ็ง	- ฮี - เง้อ เอะ
ทำนองร้อง	ท ล ะ ะ ช	ล ช - ล ท	- ล ช - ล ท	- ะ - ะ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

การหายใจ	—————→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 5	—————→
คำร้องและเสียง	- - - ฮี ฮือ	ฮี , - กรีด	- ฮือ - ฮือ - กราย
ทำนองร้อง	- - - ทล	ะ , - ม	- ช - ม - ล ช - ช
หน้าทับ	- - - ทั้	- ดิง - ทั้	ดิง ทั้ - ดิง - ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , - เอย	- - - - แล้ว	- - - - ตี
ทำนองร้อง	- - - -	- , - ุ	- - - - ุ	- - - - ท
หน้าทับ	- - - -	- ุ้ะ - ุ้ะ	- ติง - ้ทั้ง	- ติง - ้ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ุ้ฉิ่ง	- - - ุ้บ	- - - ุ้ฉิ่ง	- - - ุ้บ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

การหายใจ	→			→
คำร้องและเสียง	- อือ - ฮือ	ฮือ ฮือ ฮือ - วง	- อือ - ฮือ	- ฮือ ฮือ - งอ
ทำนองร้อง	- ท - ท	ล ท ล - ล	- ล - ุ	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ติง - ุ้ะ	- ติง - ้ทั้ง	- ติง ้ทั้ง ติง	- ุ้ะ - ุ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ุ้ฉิ่ง	- - - ุ้บ	- - - ุ้ฉิ่ง	- - - ุ้บ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 7	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	,	เอ๋อ - เอ๋อ	เดอ เฮอร์ เดิง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	,	ซ - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเสียง	เฮอะ เิง ฮี้ เงอ เอย	- , - เยื้อง	- ฮือ - ฮือ	- ฮือ ฮือ	- ย้าย
ทำนองร้อง	ท ล รั รั ซ	- , - ซ	- ล - ซ	- ท ล - ล ท	
หน้าทับ	- - - -	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ	- ไล้ะ - จีะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- อือ - อือ	- ฮี เิง - เงอ	เฮ้อ - - -	เออ เออ - - -
ทำนองร้อง	- ล - ช	- ท ล - ล	ท - - -	ล ช - - -
หน้าทับ	- - - -	- ไซะ - ไซะ	- - - -	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} {	ช่วงลมหายใจที่ 9			—————→
คำร้องและเสียง	(,) เออ เออ - เออ	ฮี เงอเออ เออ - เออ	เฮอะ เอย - - เจ้า	- - - เอย	
ทำนองร้อง	(,) ท ล - ท	ริ ริ ท ล ล ท	ล ช - - ช ร	- - - ม	
หน้าทับ	- ดิง - ทัง	- - - ทัง	- - - ดิง	- ไซะ - ไซะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		} { ช่วงลมหายใจที่ 10 →	
คำร้องและเสียง	เอ็ง อี้ เง้อ เออ	เอ้อ เออเอ็ง เงอ เอ้อ	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	ฟ ล ล ม	ฟ ม ร ร ท	- , - ร	- - - ม
หน้าทับ	- ตึง - ตึง	- ทั้่ง - ตึง	- ตึง - ตึง	- ทั้่ง - ตึง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→		} { ช่วงลมหายใจที่ 11 →	
คำร้องและเสียง	- อี้ เง้อ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เฮย	(,) เป็น - โคม	- - - เวียน
ทำนองร้อง	- ร ุ ม	- ร ท - ร ม	(,) - ล - ล ุ	- - - ล
หน้าทับ	- - - ทั้่ง	- ตึง - ทั้่ง	ตึง ทั้่ง - ตึง	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	แฮ่ก ^{แฮ่ก} เอ็ง เอง แฮ่ก	- - - - แฮ่ก
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ^ล ช ช ฟ	- - - - ช
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ทั้ - ดิง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

การหายใจ	—————→		} { ช่วงลมหายใจที่ 12 —————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	, เอ็ง ฮี้ ^{เอง} เออ ^{แฮ่ก} เออ เอ็ง เอง แฮ่ก
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	, ท [•] ร [•] ร ล ^ล ท ^ล ช ช ล
หน้าทับ	- ดิง - ไซ้	- ดิง - ทั้	- ดิง ทั้ ดิง - ไซ้ - ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 17

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 13	—————→
คำร้องและเสียง	เออ เอ้อ อี เงอ เออ	- เออ เอ้อ - เออ เฮอ	- , - เอ้อ	- - - เออ	
ทำนองร้อง	ซ ม ซ ซ ม	- ร ท - ร ม	- , - ซ	- - - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ติง	- ดิง - ดิง	- ติง - ดิง	- ดิง - ติง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 18

การหายใจ	—————→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 14	—————→
คำร้องและเสียง	เฮอะ เออ อี เง้อ เออ	เอ็ง อี เง้อ เออ	- , - เฮอะ เออ	เฮ้อ เออ เอ้อ - เออเฮย	
ทำนองร้อง	ท ล ร ร ท	ล ร ร ซ	- , - ,	ท ล ซ - ล ท	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	ติง ดิง - ติง	ดิง ติง - ดิง	- โจ๊ะ - โจ๊ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

ตารางแสดงการขับร้องเพลงบลูม

คำร้องที่ 1

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- , -	เอ้อ - <u>เออ เออ</u> - เออ	- <u>เฮอะ เอ็ง</u> - เงย
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	- <u>ล ช</u> - ล	- <u>ร ท</u> - ท
หน้าทับ	- - ดิง ทั้	ทั้ ดิง ไซะ ไซะ	- - ไซะ ไซะ	- - ไซะ ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	ยอ ไซ , เม้อ	- - - -	เอย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท วั , <u>ลช</u>	- - - -	ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง -	ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - -	ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเอื้อน	- อ้อ - อ้อ	- <u>อ้อ อ้อ</u> , เออ	- - - - - เอ้อ	เอออ <u>เอออ</u> เอ็ง - เออ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ล	- - - - - ท	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทัั้ง - ดิง	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ	- ไล้ะ - ไล้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเอื้อน	, - <u>อ้อ</u> <u>เอออ</u>	เอ็ง เออ - เออ	เอออ เออ , - เอ้า	- <u>อ้อ อ้อ</u> - เออ
ทำนองร้อง	, - <u>ริ</u> <u>ริ</u> ท	ล ล - ท	<u>ล ช</u> , - <u>ล ช</u>	- <u>ล ท</u> - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - - ทัั้ง	- ดิง - ทัั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 5
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ ยื่อ , เออ	- <u>เฮอะ</u> เอย - เมื่อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ร , ล	- <u>ท ล</u> - <u>ลช</u>
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - <u>ตั้ง</u>	- ดิง - <u>ตั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 6

การหายใจ	ช่วงลมหายใจที่ 5	→ } { →	ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเงื่อนไข	- <u>อื่อ</u> - อื่อ	- <u>อื่อ อื่อ</u> , เออ	- - - <u>เออ</u> เอย	- - - <u>นั้น</u>
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ช	- - - <u>ล ท ร</u>	- - - <u>ร</u>
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- <u>ตั้ง</u> ดิง <u>ตั้ง</u>	ดิง <u>ตั้ง</u> - ดิง	- <u>โจ๊ะ</u> - <u>โจ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 7

การหายใจ	_____ →			ช่วงลมหายใจที่ 7 } { _____ →
คำร้องและเสียง	- - - อือ	- - - - -	- - - - -	- , - นาง
ทำนองร้อง	- - - ท	- - - - -	- - - - -	- , - ท
หน้าทับ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ตึง	- ทั้ - ตึง	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 8

การหายใจ	_____ →			_____ →
คำร้องและเสียง	- ฮี้ - ฮือ	ฮือ ฮือ ฮือ - เทพ	- - - ฮือ	- ฮี้ ฮือ - เกอ
ทำนองร้อง	- ร - ท	ล ท ล - ลข	- - - ล	- ร ท - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ตึง	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ	- ไซะ - ไซะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , -	เออ	- เอ่อ - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	ท	- ล - ท
หน้าทับ	- - ดิง ทั้	ทั้ ดิง ไซ้ ไซ้	- -	ไซ้ ไซ้	- - ไซ้ ไซ้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเอื้อน	- - - เอื้อ	- เยิง - เย	ยื้อ ฮี้ ,	ธิ	- ฮือ - ดา
ทำนองร้อง	- - - ร์	- ท - ท	ท ร์ ,	ลท	- ซ - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - -	ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเสียง	- - - ฮือ	- ฮือ ฮือ , เออ	- - - เอ้อ	เออ <u>เฮ้อะ</u> เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- - - ท	- <u>ล ช</u> , ล	- - - ท	<u>ล ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ติง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} { →	ช่วงลมหายใจที่ 11	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเสียง	, ฮือ - <u>เงอ</u> เออ	- เอ็ง เงอ เอ้อ	- <u>เออ</u> เอย , เจ้า	- <u>ฮือ</u> ฮือ - เอย	
ทำนองร้อง	, <u>ริ</u> - <u>ริ ท</u>	- ล ล ท	- <u>ล ช</u> , <u>ล ช</u>	- <u>ล ท</u> - ท	
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ติง - ติง	- - - ทั้	- ติง - ทั้	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	ยื้อ ฮี้ , เออ	- <u>เฮอะ</u> เอย -	มา
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ว , ล	- <u>ท ล</u> -	ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - -	- <u>ตั้ง</u> -	ตั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - -	<u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเอื้อน	- - - ฮือ	- <u>ฮือ ฮือ</u> , เออ	- - - <u>เออเฮ้ย</u>	-	ว - ศรี
ทำนองร้อง	- - - ท	- <u>ล ฮ</u> , ฮ	- - - <u>ล ท</u>	ว	ท - ว
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- <u>ตั้ง</u> ดิง <u>ตั้ง</u>	ดิง <u>ตั้ง</u> - ดิง	- <u>โฉ๊ะ</u> -	<u>โฉ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - -	<u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเงื่อนไข	- ฮี - ฮือ	- - - -	- , -	เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	- ุ - ล	- - - -	- , -	ซ	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ึ่ง	- ดิง - ดิง	- ึ่ง - ดิง	- ดิง - ึ่ง	- ดิง - ึ่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 1 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 16	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	,	เออ - เออ	- เออ - เอ้อ	เออ เอะ เอิง - เอย
ทำนองร้อง	- - - -	,	ซ - ล	- ซ - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ึ่ง - ดิง	-	โ๊ะ - โ๊ะ	- โ๊ะ - โ๊ะ	- โ๊ะ - โ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- , -	กราย	- <u>อือ อือ</u> - อือ - <u>อือ อือ</u> - กร
ทำนองร้อง	- - - -	- , -	ท	- <u>ท ซ</u> - ล - <u>ร ท</u> - ท
หน้าทับ	- - <u>ติง</u> <u>ทัง</u>	<u>ทัง</u> <u>ติง</u> <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>	- - <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>	- - <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - <u>เอย</u>	- - - -	ยือ อือ ,	อ่อน	- <u>ระ</u> - ทวย
ทำนองร้อง	- - - <u>ท</u>	- - - -	ท ร ,	ซ	- <u>ล</u> - <u>ล</u>
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- - - <u>ทัง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ทัง</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเขื่อน	- อือ - อือ	- อือ อือ , เอด	- - - เอื้อ	เอด เอดะ เอดิง - เอด
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ฑ , ล	- - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทัั้ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเขื่อน	, อือ เงอ เอด	- เอด เงอ เอด	- เอด เอย , ใ้	- อือ อือ - เอย
ทำนองร้อง	, รั รั ท	- ล ล ท	- ล ฑ , ลฑ	- ล ท - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทัั้ง	- ดิง - ทัั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 5
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ ฮี้ , เออ	- <u>เฮอะ</u> เอย - <u>ทั้ง</u>
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ร , ล	- <u>ท ล</u> - <u>ลท</u>
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - <u>ทั้ง</u>	- ดิง - <u>ทั้ง</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 6
คำร้องและเงื่อนไข	- ยื่อ - ฮื่อ	- <u>ฮื่อ ฮื่อ</u> (.) - เออ	- - - <u>เออ เฮย</u>	- อิน - <u>ทรีย</u>
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ฮ</u> (.) - ฮ	- - - <u>ล ท ร</u>	- ท - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- <u>ทั้ง</u> ดิง <u>ทั้ง</u>	ดิง <u>ทั้ง</u> - ดิง	- <u>โจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 7

การหายใจ	_____ →			ช่วงลมหายใจที่ 7 } { _____ →
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- - - -	, ดิ่ง - กิ่ง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	, ท - ท
หน้าทับ	- ดิ่ง - ทิ้ง	- ดิ่ง - ดิ่ง	- ทิ้ง - ดิ่ง	- ดิ่ง - ทิ้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 8

การหายใจ	_____ →			
คำร้องและเสียง	- <u>ซื่อ</u> <u>ซื่อ</u> - ซื่อ	- <u>ซื่อ</u> <u>ซื่อ</u> - นรี	- - - <u>ซื่อ</u>	- <u>ซื่อ</u> <u>ซื่อ</u> - งอ
ทำนองร้อง	- <u>ท ซ</u> - ล	- <u>ริ ท</u> - <u>ทท</u>	- - - - ล	- <u>ริ ท</u> - ท
หน้าทับ	- ทิ้ง - ดิ่ง	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ	- ใจะ - ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 8	→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , -	เอื้อ	- เอื้อ - เอื้อ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	ท	- ล - ท
หน้าทับ	- - ดิง ทั้	ทั้ ดิง โ้ะ ี่ะ	- -	โ้ะ ี่ะ	- - โ้ะ ี่ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 9	→
คำร้องและเอื้อน	- - - เอื้อ	- เิง - เย	ยื้อ ฮี้ , ว่า	- - -	พ่อน
ทำนองร้อง	- - - ี	- ท - ท	ท ี , ล	- - -	ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง -	ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 11

การหายใจ	→ } {		ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเขื่อน	- อือ - ฮือ	- อือ อือ , เออ	- - - เอ้อ	เอออ เอออเอ็ง - เออ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ฑ , ล	- - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทัั้ง - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเขื่อน	, อือ เออ เออ	เอออ เอออเอ็ง เออ เออ	- เอออ เออย , เจ้า	- อือ ฮือ - เออย	
ทำนองร้อง	, ฃ ฃ ท	ล ท ล ล ท	- ล ฑ , ล ฑ	- ล ท - ท	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทัั้ง	- ดิง - ทัั้ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ ยื่อ , เอย	- เอยะ เอยะ - ร่อน	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ร , ล	- ท ล - ล ช	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้ง	- ดิง - ทั้ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเงื่อนไข	- อื่อ - อื่อ	- อื่อ อื่อ , เอย	- - - เอย เอย	- - - ลา	
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ช , ช	- - - ล ท ร	- - - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั้ง ดิง ทั้ง	ดิง ทั้ง - ดิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเดือน	- - - -	, เอ๋อ - เอ๋อ	- เอ๋อ - เอ้อ	เอด เอดะ เอ็ง - เงย	
ทำนองร้อง	- - - -	, ซ - ล	- ซ - ท	ล ท ล - ล	
หน้าทับ	- ดิง - ติ่ง	- ดิง - ดิง	- ติ่ง - ดิง	- ดิง - ติ่ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 2 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→ } { →			
คำร้องและเดือน	- - - -	- - - แล้วตี	- อ้อ อ้อ - อ้อ	- ซอ อ้อ - วง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - วิ ท	- ท ซ - ล	- วิ ท - ท
หน้าทับ	- ติ่ง - ดิง	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ	- โฉ๊ะ - ฉ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - แล้วดี	- <u>ชื่อ ชื่อ</u> - ชื่อ	- <u>ชื่อ ชื่อ</u> - วง
ทำนองร้อง	- - - -	- - - <u>ริ</u> ท	- <u>ท ซ</u> - ล	- <u>ริ</u> ท - ท
หน้าทับ	- - <u>ติง</u> <u>ทัง</u>	<u>ทัง</u> <u>ติง</u> <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>	- - <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>	- - <u>โจะ</u> <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 2

การหายใจ	→	→	} {	ช่วงลมหายใจที่ 2	→
คำร้องและเสียง	- - - - <u>เอย</u>	- - - -	<u>ยื่อ</u> <u>ยื่อ</u> , ลด	- <u>ชื่อ</u> - <u>เดี่ยว</u>	
ทำนองร้อง	- - - <u>ท</u>	- - - -	<u>ท</u> <u>ริ</u> , <u>ล</u> <u>ท</u>	- <u>ล</u> - <u>ล</u> <u>ท</u>	
หน้าทับ	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ติง</u>	- - - <u>ทัง</u>	- <u>ติง</u> - <u>ทัง</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเงื่อนไข	- อ้อ - ฮือ	- <u>อ้อ อ้อ</u> , เออ	- - - เอ้อ	<u>เออ เออ</u> เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ล	- - - ท	<u>ล ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- <u>จ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>จ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	- <u>จ๊ะ</u> - <u>จ๊ะ</u>
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเงื่อนไข	, ฮือ เงอ เออ	เออ <u>เออเอ็ง</u> เงอ เออ	- <u>เออ เออ</u> , เจ้า	- <u>ฮือ ฮือ</u> - เออ
ทำนองร้อง	, <u>วิ</u> <u>วิ</u> ท	ล <u>ท ล</u> ล ท	- <u>ล ช</u> , <u>ลช</u>	- <u>ล ท</u> - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 5	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ ฮี้ , เออ	- <u>เฮอะ</u> <u>เอย</u> - <u>เกี้ยว</u>	
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ร , ล	- <u>ท ล</u> - <u>ลช</u>	
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ติง - ติง	- - - ทั้ง	- ติง - ทั้ง	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→ } { ←			ช่วงลมหายใจที่ 6	→
คำร้องและเงื่อนไข	- อื่อ - ฮื่อ	- <u>อื่อ อื่อ</u> (.) - เออ	- - - <u>เออ</u> <u>เฮย</u>	- - - กล	
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> (.) - ช	- - - <u>ล ท ร</u>	- - - ท	
หน้าทับ	- ติง - ติง	- ทั้ง ติง ทั้ง	ติง ทั้ง - ติง	- <u>โจะ</u> - <u>จ๊ะ</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 7

การหายใจ	—————→			ช่วงลมหายใจที่ 7 } { —————→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- - - -	, ประ - สาร
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	, ท - ท
หน้าทับ	- ตึง - ทั้	- ตึง - ตึง	- ทั้ - ตึง	- ตึง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 8

การหายใจ	—————→			
คำร้องและเงื่อนไข	- ฮี่ - ฮื่อ	- ฮื่อ - แทวอก	- - - ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ - งอ
ทำนองร้อง	- ร - ท	- ล - ุ	- - - ล	- ร ท - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ตึง	- ใ้ะ - ุ้ะ	- ใ้ะ - ุ้ะ	- ใ้ะ - ุ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 9

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 8
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- , -	เออ - เออ - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	ท - ล - ท
หน้าทับ	- - ดิง ทั้	ทั้ ดิง ไล้ะ ี่ะ	- - ไล้ะ ี่ะ	- - ไล้ะ ี่ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 10

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 9
คำร้องและเอื้อน	- - - เฮอะ เออ	- เยิง - เงย	ยื่อ ี่ , สับ	- - - สน
ทำนองร้อง	- - - ม ี	- ท - ท	ท ี , ฑ	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 11

การหายใจ		→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 10	→
คำร้องและเอื้อน	๗ อ้อ - ฮ้อ	- อ้อ อ้อ , เออ	- - - เอ้อ	เออ เอ้อะ เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ช , ล	- - - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 12

การหายใจ	} {	ช่วงลมหายใจที่ 11	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 12	→
คำร้องและเอื้อน	- อี้ เงอ เออ	เออ เอ้อะเอ็ง เงอ เฮอ	- เออ เออย , เจ้า	- อ้อ อ้อ - เออย	
ทำนองร้อง	- รั รั ท	ล ท ล ล ท	- ล ช , ล ช	- ล ท - ท	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้	
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		→ } {	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	ยื่อ ๗๓ , เอย	- เเฮ๓๓ เอย - ๓๓ย
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ๓๓ , ล	- ท ล - ล ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ๓๓	- ดิง - ๓๓
จังหวะฉิ่ง	- - - ๓๓	- - - ๓๓	- - - ๓๓	- - - ๓๓

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเงื่อนไข	- อื่อ - ฮื่อ	- อื่อ อื่อ , เอย	- - - เอย เเฮ๓	- - - ๓๓
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ๗๓ , ๗	- - - ล ท	- ๓๓ - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ๓๓ ดิง ๓๓	ดิง ๓๓ - ดิง	- ๓๓๓ - ๓๓๓
จังหวะฉิ่ง	- - - ๓๓	- - - ๓๓	- - - ๓๓	- - - ๓๓

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 15

การหายใจ	→	{	ช่วงลมหายใจที่ 15	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- ช - อ	- , - เออ	- - - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	• ร - ล	- , - ชู	- - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 3 ประโยคที่ 16

การหายใจ	→	{	ช่วงลมหายใจที่ 16	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	, เออ - เออ	- เออ - เอ้อ	เออ <u>เออะ</u> เอิง - เงย
ทำนองร้อง	- - - -	, ช - ล	- ช - ท	ล <u>ท</u> ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 1

การหายใจ		{	ช่วงลมหายใจที่ 1	→	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	เดี่ยว	- อือ - อือ อือ	- อือ อือ - ลัด
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ว	- ท - ลซ	- ล ท - รั
หน้าทับ	- - ดิง ทั้	ทั้ ดิง ใจะ ใจะ		- - ใจะ ใจะ	- - ใจะ ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ		- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 2

การหายใจ				ช่วงลมหายใจที่ 2	
	→	→	→	} { →	
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	เดี่ยว	- อือ - อือ อือ	- อือ อือ - ลัด
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ว	- ท - ลซ	- ล ท - รั
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง		- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ		- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 3

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 3	→
คำร้องและเลื่อน	- อ้อ - ฮือ	- <u>อ้อ อ้อ</u> , เออ	- - - - - ฮือ	<u>เออ เออ</u> เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ล	- - - - - ท	<u>ล ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทัั้ง - ดิง	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 4

การหายใจ	→	→ } {	ช่วงลมหายใจที่ 4	→
คำร้องและเลื่อน	, <u>ซี</u> เงอ เออ	เออ <u>เออเอ็ง</u> เงอ เออ	- <u>เออ เออ</u> , เจ้า	- <u>อ้อ ฮือ</u> - เออ
ทำนองร้อง	, <u>•</u> <u>•</u> ท	ล <u>ท ล ล</u> ท	- <u>ล ช</u> , <u>ลช</u>	- <u>ล ท</u> - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - - - ทัั้ง	- ดิง - ทัั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ	- - - - - ฉิ่ง	- - - - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 5

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 5
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	ยื่อ ฮี้ , เดอ	- เเฮะ เอย - เวียน
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	ท ว , ล	- ท ล - ล
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั่ง	- ดิง - ทั่ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 6

การหายใจ	→ } { →			ช่วงลมหายใจที่ 6
คำร้องและเสียง	- ฮื่อ - ฮื่อ	- ฮื่อ ฮื่อ (,) - เเฮอ	- - - เเฮอ เเฮย	- - - มา
ทำนองร้อง	- ล - ท	- ล ฮี (,) - ฮี	- - - ล ท	- ๐ - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ทั่ง ดิง ทั่ง	ดิง ทั่ง - ดิง	- โจ๊ะ - โจ๊ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 7

การหายใจ	—————→			ช่วงลมหายใจที่ 7 —————→
คำร้องและเอื้อน	- - - -	- - - -	- - - -	, (กะ) - เขม
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- - - -	, ท - ท
หน้าทับ	- ติง - ทั้	- ติง - ติง	- ทั้ - ติง	- ติง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

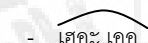

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 8

การหายใจ	—————→			—————→
คำร้องและเอื้อน	- <u>อ้อ อ้อ</u> - อ้อ	- <u>ฮือ ฮือ</u> - สุข	- - - -	- <u>ฮือ ฮือ</u> - เงอ
ทำนองร้อง	- <u>ล ช</u> - ล	- <u>ว ท</u> - <u>ทล</u>	- - - -	- <u>ว ท</u> - ท
หน้าทับ	- ทั้ - ติง	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ	- ไล้ะ - จี้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 9

การหายใจ	—————→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 8	—————→
คำร้องและเสียง	- - - -	- - - -	- , -	เออ	- เอ่อ - เออ
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	ท	- ล - ท
หน้าทับ	- - ดิง ทั้ง	ทั้ง ดิง ใจะ ใจะ	- -	ใจะ ใจะ	- - ใจะ ใจะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 10

การหายใจ	—————→ } {			ช่วงลมหายใจที่ 9	—————→
คำร้องและเสียง	- - - เยอะ เออ	- เยิง - เงย	ยื่อ ยื่อ ,	ทุก	- อื่อ - หน้า
ทำนองร้อง	- - - ม ริ	- ท - ท	ท ริ	, ลท	- ซ - ลซ
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - -	ทั้ง	- ดิง - ทั้ง
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - -	ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 11

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 10	
คำร้องและเอื้อน	- อือ - ฮือ	- <u>อือ อือ</u> , เออ	- - - เอื้อ	<u>เออ เอื้อ</u> เอ็ง - เงอ
ทำนองร้อง	- ล - ท	- <u>ล ช</u> , ล	- - - ท	ล <u>ท ล</u> - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 12

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 11	ช่วงลมหายใจที่ 12
คำร้องและเอื้อน	, ฮือ เงอ เออ	<u>เออ เอื้อเอ็ง</u> เงอ เออ	- <u>เออ เออ</u> , เจ้า	- <u>อือ ฮือ</u> - เออ
ทำนองร้อง	, <u>ริ ริ</u> ท	ล <u>ท ล</u> ล ท	- <u>ล ช</u> , <u>ล ช</u>	- <u>ล ท</u> - ท
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - ทั้	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 13

การหายใจ	→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 13	→
คำร้องและเงื่อนไข	- - - - -	- - - - -	ยื่อ ซี , เออ	- <u>เฮอะ</u> เอย - สุวา	
ทำนองร้อง	- - - - -	- - - - -	ท ร , ล	- <u>ท ล</u> - <u>ล ซ</u>	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- ดิง - ดิง	- - - <u>ตั้ง</u>	- ดิง - <u>ตั้ง</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 14

การหายใจ	→		} {	ช่วงลมหายใจที่ 14	→
คำร้องและเงื่อนไข	- <u>อือ</u> - อือ	- <u>อือ</u> <u>อือ</u> , เออ	- - - <u>เออ</u> <u>เฮย</u>	- - - <u>ลัย</u>	
ทำนองร้อง	- <u>ล</u> - ท	- <u>ล ซ</u> , ซ	- - - <u>ล ท ร</u>	- - - <u>ล</u>	
หน้าทับ	- ดิง - ดิง	- <u>ตั้ง</u> ดิง <u>ตั้ง</u>	ดิง <u>ตั้ง</u> - ดิง	- <u>โจะ</u> - <u>โจะ</u>	
จังหวะฉิ่ง	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	- - - <u>ฉิ่ง</u>	- - - <u>ฉับ</u>	

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 15

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 15	
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	- - - -	- , -	เอ๋อ - - - เอด
ทำนองร้อง	- - - -	- - - -	- , -	ซุ - - - ล
หน้าทับ	- ดิง - ทั้	- ดิง - ดิง	- ทั้ - ดิง	- ดิง - ทั้
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

คำร้องที่ 4 ประโยคที่ 16

การหายใจ			ช่วงลมหายใจที่ 16	
คำร้องและเงื่อนไข	- - - -	, เอด - เอด	- เอด - เอด	เอด เอดะ เิง - เงย
ทำนองร้อง	- - - -	, ซุ - ล	- ซุ - ท	ล ท ล - ล
หน้าทับ	- ทั้ - ดิง	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ	- ใ้ะ - ใ้ะ
จังหวะฉิ่ง	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ	- - - ฉิ่ง	- - - ฉับ

ภาคผนวก ข
ประวัติและภาพประกอบ ของบุคคลข้อมูลที่สัมภาษณ์ ได้แก่ รองศาสตราจารย์
ฉันทนา เอี่ยมสกุล, อาจารย์วิรัช สงเคราะห์และ
อาจารย์ธรรมจักร พรหมพัว

ประวัติ

ชื่อ

รองศาสตราจารย์ฉันทนา เอี่ยมสกุล

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยนาฏศิลป์สมทบสถาบันเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษาทุนรัฐบาลอินโดนีเซีย ศึกษาอบรมนาฏศิลป์ สถาบัน Institut Seni
Indonesia (ISI) Yogyakartaปริญญาโทการบริการศึกษา ครุศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ประสบการณ์ทำงาน

2516 - 2537 รับราชการวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร

2537 - ปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการละคร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9

เผยแพร่ นาฏศิลป์ไทย ณ ประเทศในกลุ่มยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย อาหรับ และ
เอเชียอาจารย์พิเศษนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์เอเชีย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และ
สมาคมศิลปะเพื่อเยาวชน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

ผลงานทางวิชาการและงานด้านศิลปวัฒนธรรม

- 2538 ตำราเรื่องนาฏศิลป์อินโดนีเซีย ประกอบวีดิทัศน์ทำรำ
- 2541 ออกแบบทำรำนางฟ้า ดิน น้ำ ลม ไฟ ประกอบการแสดงชุด “ทวยเทพปิติอำนาจชัย ในพิธีเปิดเอเชียนเกมส์ประเทศไทย”
- 2542 เป็นผู้แทนศิลปินนาฏศิลป์ไทย ประชุมวิชาการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมอาเซียน Cultural Lgaoler ship Eschance Between the Republic of Korea and ASEAN
- 2543 หนังสือเรียน นาฏลีลาอาเซียน ประกอบวีดิทัศน์ทำรำชุด จินตณมิติ ภรตณฤตตาดั่ง “นิรมิต ลาดังเชียม นุหรงเริงร่อน หงส์ลินลา โยเดียน้อมประณต”
- 2543 เป็นหัวหน้าคณนำเยาวชนจากสมาคมศิลปะเพื่อเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จัดการแสดงนาฏศิลป์ดนตรี เพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในงาน Children Folk Festival of Cloff ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน
- 2543 ออกแบบทำรำหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ ชุด”เด็ยโขงนานาชาติ ’ ใน งาน มหกรรมดนตรีนานาชาติ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- 2546 งานวิจัยเรื่อง “อนุรักษ์ทำรำนาฏศิลป์ไทยโบราณ”
- 2546 ได้รับเชิญจากกระทรวงต่างประเทศนำคณะนาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยธรรมชาติ จัดการแสดงนาฏศิลป์ไทย เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ในงานเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ โดยมีพระราชินีแห่งภูฏาน เสด็จทอดพระเนตรการแสดง ณ ประเทศภูฏาน
- 2546 นำคณะนาฏศิลป์ไทยเผยแพร่รำนาฏศิลป์ไทยในงาน Seikei Festival ณ ประเทศญี่ปุ่น
- 2547 ควบคุมคณนาฏศิลป์ไทยแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมในงาน International Festival of Folk Arts and Ceafths “SASKO” ณ ประเทศรัสเซีย และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ณ ประเทศเกาหลี
- 2548 รับเชิญให้ร่วมแสดงนาฏศิลป์อินโดนีเซีย เพื่อหาทุนช่วยเหลือสถาบันนาฏศิลป์ ยอกยาคาร์ตา ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ประเทศอินโดนีเซีย

- 2550 ควบคุมการแสดงนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จัดการแสดงต้อนรับนักกีฬา งานกีฬามหาวิทยาลัยโลก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
(ศูนย์รังสิต)
- 2550 วิจัยเรื่องนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ Creative Thai Dance งานประชุมนานาชาติไทย
ศึกษา “Thai Societics in a Transnationlized World’
- 2551 นำเยาวชนและนักศึกษาโครงการธรรมศาสตร์สืบสานศิลปวัฒนธรรม เผยแพร่
นาฏศิลป์ไทย ณ เมืองเชียงตุง ประเทศพม่า
- 2551 งานวิจัย เรื่องนาฏศิลป์ไทยสร้างสรรค์ (ร้อยบุปผานานาพรรณ)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2552 นำคณะนาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และเปลี่ยนวัฒนธรรมร่วมกับ
มหาวิทยาลัยฮานอย ประเทศเวียดนาม
- 2552 ออกแบบทำรำชุดทวารณมิตรให้แก่คณะนาฏยศาสตร์หุ่นละครเล็กใจหุยส์
- 2552 ออกแบบทำรำชุดนางมณีเมขลาให้แก่คณะนาฏยศาสตร์หุ่นละครเล็กใจหุยส์
เรื่อง “ พระมหาชนก ”
- 2548 - 2552 ได้รับเชิญจากคณะโคมลกุลฑ์ร่วมแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยในเรื่อง จดหมายจากสี่ดา
พระลอ มหาภารตและไตรภูมิโกก
- 2552 ได้รับโล่รางวัลประกาศเกียรติคุณและเชิดชูเกียรติครูดีเด่นของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์ ผู้ได้อุทิศตนให้กับการสอนและเป็น
แบบอย่างของครูที่ดี งานครบรอบ 75 ปี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2552 จัดการแสดงนาฏศิลป์ไทย งานดนตรีไทยอุดมศึกษา ครั้งที่ 37 “ดุริยารมย์
อุดมศึกษา” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)
- 2552 เผยแพร่นาฏศิลป์ไทย “โครงการสืบสานตำนานศิลป์แดนดินวัฒนธรรมสานสัมพันธ์
ไทย - ลาว กับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวนครเวียงจันทน์ และมหาวิทยาลัยสุภานุวงศ์
แขวงหลวงพระบางสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

- 2552 จัดโครงการฝึกอบรมปฏิบัติการนาฏศิลป์สร้างสรรค์จากการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม
นาฏศิลป์ไทย นาฏศิลป์อินเดีย และนาฏศิลป์อินโดนีเซีย
- 2553 จัดการแสดงนาฏศิลป์ไทยงานเลี้ยงต้อนรับนักกีฬาและพิธีเปิดมหาวิทยาลัยแห่ง
ประเทศไทย (แม่โดมเกมส์)
- 2553 จัดโครงการสัมมนาวิชาศิลปสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาครูสู่ความร่วมมือ
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2553 ควบคุมคณะนาฏศิลป์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เผยแพร่ด้านนาฏศิลป์ไทยในงาน
Jogia java Carnival 2010 เมืองยอกยาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย
- 2553 ควบคุมการแสดงนาฏศิลป์ไทยจากสมาคมศิลปะเพื่อเยาวชน กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
กระทรวงวัฒนธรรมแสดงนาฏศิลป์ชุดจตุรทิศ อศิรวาทน้อมเกล้า ถวายพระพร 5
ธันวาคม 2553 เวทีพระราชวังดุสิตฯ
- 2554 อำนวยการแสดงและกำกับการแสดง แสง สี เสียง และสื่อผสม เล่าขานตำนานหนึ่ง
ศตวรรษ พระราชวัง 5 แผ่นดิน ครบวาระ 100 ปี พระราชวังพญาไท เขตราชเทวี
- 2554 ได้รับเชิญจากคณะโกลดกุลที่ร่วมแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยเรื่อง รุ่งทรงโจง
ละครภัทราวดีเธียเตอร์ จากศิลปะการออกแบบท่าจำ(นาฏศิลป์สร้างสรรค์)
รองศาสตราจารย์ฉันทนา เอี่ยมสกุล คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ประวัติ

ชื่อ	อาจารย์วิรัช สงเคราะห์
เกิด	20 มกราคม 2508
ภูมิลำเนา	3 หมู่ 4 ต.สนามชัย อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาดุริยางคศิลป์ไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโท แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปีการศึกษา หัวข้อวิทยานิพนธ์ รูปแบบการขับเสภาทางพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน)

ประวัติการเรียนดนตรีไทย

1. เริ่มเรียนดนตรีไทยเมื่อพ.ศ. 2521 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1) กับอาจารย์จิราภรณ์ เด็กพงศ์ จนถึงพ.ศ. 2526 เป็นเวลา 6 ปี โดยเริ่มต้นเรียนซอด้วงเป็นเครื่องมือแรก ต่อมาเรียนซออู้และเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ จนครบวงเครื่องสายไทย ต่อมาในปีพ.ศ. 2525 ครูนิภา อภัยวงศ์ได้มาเที่ยวและพักผ่อน ณ บ้านอาจารย์จิราภรณ์อยู่บ่อยๆ จึงได้รับความรู้ในเรื่องทางจะเข้จากครูนิภาด้วย ในพ.ศ. 2526 ได้พบครูเฉลิม ม่วงแพศรีท่านได้ให้คำแนะนำในเรื่องเม็ดพรายต่างๆของซอด้วงและซออู้เพิ่มเติมอีก
2. เรียนกับอาจารย์พิชิต ชัยเสรี เริ่มปีพ.ศ. 2527 จนถึงปัจจุบัน มีรายการดังต่อไปนี้

2.1 ฮ่องวงใหญ่ ในหมวดเพลงใหม่โรงเช้า ใหม่โรงเย็น ใหม่โรงกลางวัน เพลงเรื่องประเภท เพลงเช้า เพลงเรื่องประเภทเพลงฉิ่ง เพลงเรื่องประเภทปรบไก่ เพลงเรื่องประเภทสองไม้ เพลงเรื่อง ประเภทเพลงเร็ว เพลงตับ เพลงสำหรับการแสดงระบำรำฟ้อนโขนละคร เพลงเกร็ดมโหรีและปี่พาทย์ เสภา เพลงปี่พาทย์นางหงส์ เพลงหน้าพาทย์ชั้นสูงและเพลงองค์พระพิราพ เดี่ยวฮ่องวงใหญ่ทางพระ ยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน)

2.2 ระนาดทุ้ม ต่อเดี่ยวระนาดทุ้มทางครูพุ่ม บาปยุวาทย์และทางครูเจิม เรือนนาค ดั่งนี้ มุ่่ง พญาโศก นกขมิ้น สุดสงวน พญาครวญ นารายณ์แปลงรูป ทะแย สารถี ต่อยุรูป แคมมอญ ลาวแพน เชิดนอก กราวโน และทางระนาดทุ้มในเพลงชุดใหม่โรงเย็นและเพลงเชิดจีน

2.3 ระนาดเอก เรียนทางระนาดเอกในสำนักพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน)และ พระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิต) ดั่งนี้ ตับตันเพลงฉิ่ง ใหม่โรงเย็น เพลงเรื่องทะแย เพลงหน้าพาทย์ ชั้นสูง ตลอดจนวิธีการผูกกลอนระนาดเอกในเพลงต่างๆ เพลงเดี่ยวระนาดเอก ได้แก่ ลาวแพน เชิด นอก พญาโศกและกราวโน

2.4 เรียนวิชาซอสามสายชั้นพื้นฐาน 3 เพลง ได้แก่ ขับไม้บัณเฑาะว์ ตับตันเพลงฉิ่งและทะแย

2.5 เรียนซอด้วงและซออู้ในเทคนิคชั้นสูงและเพลงเดี่ยวต่างๆ

2.6 ต่อเดี่ยวจะเข้ 3 เพลง ได้แก่ จีนขิมใหญ่ ลาวแพนและกราวโน

2.7 วิชาเครื่องหนัง เช่น ตะโพน กลองทัด กลองสองหน้า กลองแขก โทน-รำมานา โทนชาตรี เป็นต้น (ต่อมาได้รับการถ่ายทอดเพิ่มเติมจากครูสมพงษ์ โรหิตาจนและครูเทิม สมานมิตร)

2.8 ทฤษฎีดนตรีไทยในแง่มุมต่างๆ

2.9 พุทธปรัชญา ปรัชญาสุนทรียศาสตร์ โหราศาสตร์

3. เรียนกับอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทิน ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะ เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2527 จนถึงพ.ศ. 2543 รายการที่เรียนมีดังนี้

3.1 ขับร้องเพลงไทยในหมวดเพลงตับ เพลงสักวา เพลงเกร็ด เพลงเถา เพลงทยอยเพลง สำหรับการแสดงระบำรำฟ้อนโขนละคร เพลงในละครดึกดำบรรพ์เรื่องคาวี อิเหนาและสังข์ศิลป์ชัย เพลงในละครเรื่องเงาะป่าจนจบเรื่อง เพลงเห่กล่อมต่างๆ

3.2 ต่อเดี่ยวซอสามสายตั้งแต่เพลงเดี่ยวเบ็ดเตล็ดจนถึงเพลงทยอยเดี่ยวและการสี่ซอ สามสายในวงขับไม้

3.3 ต่อทางขับเสภาของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แหม่ม สุนทรวาทิน)

3.4 ต่อทางเดี่ยวซออู้เพลงนกขมิ้น

4. ต่อเดี่ยวขอด้วงและขออุ้กับครูประเวท กุมุท ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2529 ถึง พ.ศ. 2533 ต่อเดี่ยวขอด้วงและขออุ้กับอาจารย์ประภรณ์ รอดช้างเผื่อนในระหว่างปีพ.ศ.2528 ถึง 2531

5. เรียนวิชาการตีกับและขับเสภาตั้งแต่ชั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูงสุดจากครูศิริ วิชเวท ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง โดยเริ่มเรียนเมื่อ พ.ศ. 2529 และต่อเพลงขับร้องจากท่านไว้อีกจำนวนหนึ่ง

6. เรียนขับร้องเพลงไทยและขับเสภาเพิ่มเติมจากครูเลื่อน สุนทรวาทีน ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2550 เรียนเพลงหุ่นกระบอกและฝึกฝนการเซ็ดหุ่นกระบอกจากครูวงษ์ รวมสุขในปี พ.ศ. 2531 ถึง พ.ศ. 2533

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย

งานประกวดดนตรีไทย

- ชนะเลิศประกวดขอด้วงระดับมัธยมศึกษาในงานประกวดดนตรีไทยเพื่อความมั่นคงของชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. ๒๕๒๕
- รองชนะเลิศประกวดขอด้วงในงานประกวดรางวัลฮ่องทองคำ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2528
- เป็นผู้สอนและผู้ปรับวงให้แก่วงดนตรีไทยโรงเรียนมานิตานุเคราะห์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยส่งประกวดดนตรีไทยภาคใต้ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้รับรางวัลชนะเลิศ 3 ปีซ้อน ในพ.ศ. 2551, 2552, 2553 ตามลำดับ

งานประพันธ์

- เพลงใหม่โรงจิ้นแสด ประพันธ์เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 พร้อมเรียบเรียงทางเครื่องทุขึ้นในวงปีพาทย์เสภาและวงมโหรี
- บทกลอนสำหรับเพลงลำลาออกสร้อยในเพลงลาวเฉียงออกสร้อย พ.ศ. 2542
- บทกลอนสำหรับร้องลำลองเพลงเต่าเห่
- บทกลอนดอกสร้อยสำหรับขับร้องเพลงแขกสาหร่าย สองชั้น
- บทมงคลสูตรคำกลอนพร้อมบรรจุเพลงเพื่อทำซีดีเผยแพร่ธรรมะและดนตรีไทยแก่ให้กับองค์กรพระพุทธศาสนา และผู้สนใจทั่วประเทศ พ.ศ. 2546
- บทสำหรับการแสดงหุ่นกระบอกพร้อมบรรจุเพลงในคราวแสดงถวายต่อหน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ อุทยาน ร.2 ทั้งหมด 3 วาระคือ พ.ศ. 2532 ถึง พ.ศ.

2534 ประพันธ์ไว้ 3 บท คือ เรื่องสังข์ทองตอนรจนาเสียงพวงมาลัย เรื่องรามเกียรติ์ตอนฤาษีแก้ผูกผม เรื่องรามเกียรติ์ตอนพระรามตามกวาง

งานบันทึกเสียงระบบดิจิทัล (ซีดี)

1. อัลบั้ม The Sleeping Angle บันทึกซีดีเพลงไทยเป็นครั้งแรกกับวงฟองน้ำโดยทำหน้าที่ขับเสภาขับร้องและสี่ซอสามสาย ณ ประเทศอังกฤษ พ.ศ. 2537
2. ขับเสภาและขับร้องในซีดีชุดเสภาเสนาะคำหวานจำนวน 6 แผ่น โดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2542
3. ชุดเสียงพระเสียงเพลงทำหน้าที่แต่งคำประพันธ์ บรรจุเพลง บรรเลงฆ้องวงใหญ่ ควบคุมการฝึกซ้อมและบรรเลง
4. เพลงตับเรื่องเงาะป่าทำหน้าที่ขับร้อง โดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนซีดี 25 แผ่น พ.ศ. 2540 ถึง พ.ศ. 2543
5. ชุดเสียงสยามบรรเลงวงเครื่องสายไทยโดยข้าพเจ้าเพียงคนเดียวทั้งวง รวมทั้งงานบันทึกเสียงและงานออกแบบด้วยตนเอง พ.ศ. 2545
6. บันทึกเสียงวงสุนทราภรณ์ เป็นวงลูกศิษย์จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยคัดเลือกเพลงที่ดีที่สุดในการบรรเลงทั้งหมด 26 เพลง (ซีดี 3 แผ่น) เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553

งานสอนดนตรีไทย

1. ชมรมนาฏศิลป์และดนตรีไทยคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี พ.ศ. 2529 ถึงปัจจุบัน
2. ชมรมดนตรีไทยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พ.ศ. 2530 ถึง พ.ศ. 2534
3. ชมรมดนตรีไทยคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2531 ถึงปัจจุบัน
4. ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน
5. ชมรมดนตรีไทยโรงเรียนมานิตานุเคราะห์และโรงเรียนสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน

งานที่ภาคภูมิใจ

1. บรรเลงชุดเพลงรำออกเพลงตระนิมิตโดยทำหน้าที่ตีระนาดเอกถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่พระองค์ท่านทรงรำถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ ในวโรกาสสมเด็จพระพี่นางเธอฯ ฉลองขึ้นพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาฯ

กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2538 ณ ศาลาดุสิดาลัย ซึ่งบรรเลงในนามวง
เสนาะดุริยางค์ ควบคุมวงโดยอาจารย์เจริญใจ สุนทรวาทีน

2. การฝึกฝนนักเรียน 2 โรงเรียนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยไม่คิดค่าสอนและนำเด็กมาเลี้ยงดูฝึกฝนที่
บ้านของข้าพเจ้าในจังหวัดสุพรรณบุรีช่วงปิดภาคเรียน จนเป็นวงดนตรีไทยที่แข็งแกร่ง บรรเลงได้อย่าง
ไพเราะถูกต้องตามสำเนียงและหลักวิธีของสำนักดนตรีพระยาเสนาะดุริยางค์

3. ออกแบบโน้ตสำหรับบันทึกทางร้องและทางขับเสภา โดยแสดงรายละเอียดทุกแง่มุมตามความเป็น
จริงที่ได้รับการถ่ายทอดมา ทำให้ผู้ที่จะทำกรฝึกฝนในเรื่องทางร้องและขับเสภาต่อไป สามารถศึกษา
ด้วยตัวเองได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง

4. งานบันทึกโน้ตทางเพลงสำหรับเครื่องดนตรีทุกชิ้นด้วยความประณีต คัดสรรทางที่ดีสำหรับเพลง
นั้นๆ และใช้ได้ผลจริงกับลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดจากข้าพเจ้าไป ซึ่งในแต่ละเพลงนั้นต้องใช้เวลา
ในการเรียบเรียงมาก ได้เริ่มลงมือบันทึกมาตั้งแต่ พ.ศ. 2546 จนถึงปัจจุบันนี้รวบรวมได้มากกว่า 100
เพลงแล้วและตั้งใจจะทำต่อไป การทำงานชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบันทึกทางบรรเลงรวมวงที่สืบทอด
มาจากสายสำนักพระยาเสนาะดุริยางค์ และเป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับการบันทึกเสียงในขั้นต่อไป

ประวัติ

ชื่อ ชื่อสกุล
เกิด

อาจารย์ธรรมจักร พรหมพวย
6 พฤษภาคม พ.ศ.2521
ตำบลบึงคล้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์

ประวัติการศึกษา

ระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชา
นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(เข้าศึกษาในโครงการช่างเผือก: ผู้มีความสามารถพิเศษด้านศิลปะ)
ระดับปริญญาโท นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา (อาณัติศึกษา:
สื่อสาร-การแสดง) ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (หัวข้อวิทยานิพนธ์: การรับรู้และตีความหมายภาษา
ท่ารำในนาฏศิลป์ไทย)

ประวัติประสบการณ์การทำงาน

2550-ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏกรรมไทย ภาควิชาศิลปะการแสดงไทย คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2556-ปัจจุบัน	ผู้กำกับศิลป์ (Artistic Director) สำนักละครอนุรักษ์นักร้อง
2558-ปัจจุบัน	รองคณบดีฝ่ายสวัสดิการ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2555-2558	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2548-2550	นักวิชาการศึกษา งานวัฒนธรรม สถาบันวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยรามคำแหงเฉลิมพระเกียรติ
2547-2548	ผู้กำกับลีลา (Choreographer) สยามนิรมิต โรงละครรัชดาเธียเตอร์ กรุงเทพฯ

2547-2549	ผู้กำกับการแสดงและกำกับศิลป์ (Artistic Director) โรงละครศศิการ์เดนทีเธียเตอร์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2544-2549	ผู้อำนวยการฝ่ายศิลป์ (Artistic Director) กลุ่มอริยะ กรุงเทพฯ
2543-2546	นักประชาสัมพันธ์ งานประชาสัมพันธ์และลูกค้าสัมพันธ์ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
2543	นักวิชาการวัฒนธรรม ฝ่ายบริหารทั่วไป ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ผลงานอื่นๆ

- ดำเนินโครงการวัฒนธรรมสัญจรสู่สถานศึกษา ปีที่ 2 จัดโดยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร ร่วมกับ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ หอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช 22 เมษายน 2549
- ร่วมแสดง “ระบำจุฬาฯ อาศิรวาท” เนื่องในโอกาส 99 ปีแห่งการสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 26 มีนาคม 2559
- คณะผู้เขียนและจัดทำข้อมูลประกอบหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดเรือนยอดบรมมังกลานุสรณีย์ ในพระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต จัดสร้างน้อมเกล้าฯ ถวายโดยสถาบันสิริกิติ์ สวนจิตรลดา มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์-9 มิถุนายน 2559
- จัดการแสดงและร่วมแสดงฉายฉายเซลฟี่ ผลงานสร้างสรรค์ทางนาฏกรรมร่วมสมัยร่วมกับวงกอไฟ ในงานมหกรรมดนตรีแจ๊สกรุงเทพฯ ณ สวนสันติชัยปราการ 25 ธันวาคม 2558
- หัวหน้าคณะนักแสดง การแสดงลิเกในงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและวันชาติไทย จัดโดย สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงย่างกุ้ง ประเทศเมียนมาร์ 10-13 ธันวาคม 2558
- ร่วมแสดงเป็น “นางเบญกายแปลง” ในการแสดงโขน ชุด เกี้ยวนางเบญกาย ในงานลอยกระทง จัดโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ สวนนคราภิรมย์ 25 พฤศจิกายน 2558
- ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดงโขนรวมสถาบันการศึกษา ในงานศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษา “วิศิษฐ์ศิลป์สรพศิลป์สโมสร” หน้าพระที่นั่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 24 พฤศจิกายน 2558
- ออกแบบ กำกับและร่วมแสดงในการแสดงชุด “ระบำใหญ่” จัดโดย สมาคมนิสิตเก่าคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ ห้างเซ็นทรัลเวิร์ล กรุงเทพฯ 22 พฤศจิกายน 2558
- เจ้าของโครงการโขนรามคำแหงสัญจรเก็บข้อมูลศิลปะการแสดงพื้นบ้าน : แมงต๊อบเต่า ณ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ 17-19 พฤศจิกายน 2558

- ควบคุมและจัดการแสดงโขนรามคำแหง ชุด นางลอย ในงานถวายพระเพลิงพระศพสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดเทพศิลา พระอารามหลวง จัดโดยสำนักงานเขตบางกะปิและมหาวิทยาลัยรามคำแหง 16 พฤศจิกายน 2558

- เจ้าของโครงการฝึกสอนโขนรามคำแหง ประจำปีงบประมาณ 2559 และอาจารย์สอนโขนรามคำแหง (ตัวพระ) ทุกวันอังคารและพฤหัสบดี ตลอดทั้งปีงบประมาณ 2559

- นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ทางศิลปะชุด “รถเสนขมดง” ในโครงการสร้างสรรค์และพัฒนาศิลปะไทย : สรรศิลป์ ครั้งที่ 1 จัดโดยคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ณ ศาลากลางน้ำ อาคารสุโขทัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง 25 กันยายน 2558

- จัดการแสดงทางวัฒนธรรมในการประชุมวิชาการและวิจัยนานาชาติ ประจำปี 2558 (Ramkhamhaeng University International Research Conference 2015) ณ หอประชุมพ่อขุน-รามคำแหง มหาราช 3 กันยายน 2558

- จัดการแสดงทางวัฒนธรรมในงาน "International and ASEAN Culture Day 2015" ณ สถาบันศึกษานานาชาติ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 18 สิงหาคม 2558

- จัดการแสดงแบบเครื่องแต่งกายอาเซียน “Walk through the same route” ในนิทรรศการผ้าอาเซียน โดย อาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 17 มิถุนายน 2558

- ร่วมแสดงชุด “นาฏยจุฬาฯ บูชาครู สุวรรณี” เชิดชูเกียรติครูสุวรรณี ชลานุเคราะห์ ศิลปินแห่งชาติ จัดโดย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ โรงละครแห่งชาติ 23 พฤษภาคม 2558

- จัดการแสดงและร่วมแสดงในบท “เมรี” ในกิจกรรมแบ่งปันความรู้สู่ชุมชน ครั้งที่ 2 “ละครนอก เรื่อง รถเสน บทกรุ่งเก๋า” แสดงโดยสำนักละครอนุรักษ์นัจยากร จัดโดย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา สำนักศิลปากรที่ 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 9 พฤษภาคม 2558

- ดำเนินโครงการวัฒนธรรมสัญจรสู่สถานศึกษา จัดโดย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหง 23 เมษายน 2558

- ดำเนินโครงการการแสดงโขนรามคำแหงสมโภชพระพุทธไตรรัตนนายก และร่วมแสดงเป็น “พระลอ” ในละครพันทาง เรื่อง พระลอ ตอนพระลอบตามไก่ ณ วัดพนัญเชิงวรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 11 เมษายน 2558

- นำบรรยายเรื่องวัฒนธรรมริมสายน้ำเจ้าพระยา ให้กับบริษัท เมืองไทยประกันชีวิต จำกัด 21 มีนาคม 2558

- กำกับการแสดงละครนอก เรื่อง แก้วหน้าม้า ตอนเสียงว่าว-ถวายลูก แสดงโดยสำนักละครอนุรักษ์นัจยากร จัดโดย ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ ณ สถาบันคึกฤทธิ์ 7 มีนาคม 2558

- กำกับการแสดงละครนอก เรื่อง แก้วหน้าม้า ตอนเสียงว่าว-ถวายเป็นลูก แสดงโดยสำนักละครอนุรักษ์นักร้อง จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา จัดโดย สำนักศิลปากรที่ 3 กรมศิลปากร 18 กุมภาพันธ์ 2558

- ครูผู้ถ่ายทอดกระบวนการรับทราบสำหรับการแสดงละครนอก เรื่อง สังข์ทอง ตอนเลือกคู่ จัดโดยนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 28 พฤศจิกายน 2557

- ครูช่วยฝึกซ้อมโขนรามคำแหง (ตัวพระ) ทุกวันอังคารและพฤหัสบดี ตลอดทั้งปีงบประมาณ 2558

- บรรยายความรู้และประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจังหวัดน่าน ให้กับบริษัท นครชัยแอร์ จำกัด ระหว่างวันที่ 25-27 กรกฎาคม 2557

- จัดการแสดง เสนวนาและร่วมแสดงในบท “นางทศมาลี” ในละครทางนอก เรื่อง มณีพิชัย ตอน ยอพระกลืนกินแมว ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร 9 กรกฎาคม 2557

- ประธานกรรมการจัดโครงการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 1 กรกฎาคม 2557

- ออกแบบและกำกับการแสดง “นาคนในอุษาคเนย์” ในพิธีเปิดนิทรรศการผ้าลายนาคน โดย อาจารย์เผ่าทอง ทองเจือ ณ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 มิถุนายน 2557

- ควบคุมและฝึกซ้อมการแสดงระบำดาวดึงส์และระบำสุโขทัย ในพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการ จังหวัดชัยภูมิ 23-24 เมษายน 2557

ฯลฯ

ผลงานได้รับการตีพิมพ์

- “กระชับสัมพันธ์ไมตรีจีน-ไทย ด้วยวัฒนธรรมไทยจากรามคำแหง” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 72 พ.ศ.2552
- “เมื่อคนไทยหันกลับไปดูโขน” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 71 พ.ศ.2552
- “ศิลปะการแสดงของไทย” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 70 พ.ศ. 2552
- “ดนตรีไทยสมัยนิยม” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 69 พ.ศ.2552
- “รำไทยใจราม” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 68 พ.ศ.2552
- “2 ปีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ก้าวเดินที่สามารถแห่งการรังสรรค์ศิลป์ไทย” ในนิตยสารรามปริทรรศน์ ปีที่ 6 ฉบับที่ 67 พ.ศ.2552

- “บทบาทของวัฒนธรรมที่มีผลต่อเศรษฐกิจและสังคม” ในหนังสือที่ระลึกพิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ.2548
- “พิธีไหว้ครูและครอบโขนละคร” ใน วารสารข่าวรามคำแหง, กันยายน 2547
- “รำไทยสมัยราชนิยม รัฐนิยม และประชานิยม” ใน นิตยสาร Thai Dance Magazine ปีที่ 1 ฉบับที่ 5, กันยายน 2546
- “ภาษาท่ารำ อวัจนภาษาในความเคลื่อนไหว” ใน นิตยสาร Thai Dance Magazine ปีที่ 1 ฉบับที่ 4, สิงหาคม 2546
- “กinyaหม้อเก่า” ใน นิตยสาร Thai Dance Magazine ปีที่ 1 ฉบับที่ 3, กรกฎาคม 2546
- “รำไทยไม่มีใครดู” ใน นิตยสาร Thai Dance Magazine ปีที่ 1 ฉบับที่ 2, มิถุนายน 2546

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสวรรรยา ทับแสง
วันเดือนปีเกิด	28 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	7/4 หมู่ 6 ซอยศรีสัตยัญญ ตำบลคลองพระอุดม ถนนชัยพฤกษ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่ศิลปวัฒนธรรมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสาธิตสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิววัล
พ.ศ. 2552	การศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จาก โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พ.ศ. 2556	การศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาดุริยางคศิลป์ (ไทย) เอกขับร้อง คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2560	การศึกษาระดับปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร